İSMAİL BEŞİKÇİ

türk tarih tezi ve kürt sorunu

Bilim Yöntemi
Türkiye'deki Uygulama: 2

2. baskı

dengê komal

dengê komal

DENGE KOMAL

Hejmar: 36/14

türk tarih tezi ve
kürt sorunu

Berpırsiyar
Redaktör
Genel Yayın Yönetmeni , N. BORA

Navnişan
Kontakt Adress
Ilişki Adresi,

Osbyringen 42bv
16373 Spånga
Stockholm-Schweden

Postgiro: 477 75 75-4

08-7604980
08-7618305

1. basımı, haziran 1977'de ANKARA Çağlar,
2. basımı ise "Druck-&Verlagscooperative"
matbaası OSNABRÜCK'TE yapılmıştır.

İSMAİL BEŞİKÇİ

"TÜRK - TARİH TEZİ"

"GÜNEŞ -- DİL TEORİSİ"

ve

KÜRT SORUNU

Dengê Komal I. Beşikci'nin kitaplarını

yeniden basmayı proğramlaştırmıştır.

ÖNSÖZ

CHF Genel Başkanı ve Cumhurreisi Gazi Mustafa Kemal 16 Ağustos 1931 de, Türk Tarihini Tetkik Cemiyeti Başkanı ve Cumhurbaşkanlığı Genel Katibi Tevfik Bey'e (Bıyıklıoğlu) yazdığı mektupta şöyle diyor:

> «... Biz daima hakikat arayan ve onu buldukça ve bulduğumuza kani oldukça ifadeye cüret gösteren adamlar olmalıyız... Tarih yazmak tarih yapmak kadar mühimdir. Yazan yapana sadık kalmasa, değişmeyen hakikat, insanlığı şaşırtacak bir mahiyet alır» (Sözeden, Uluğ İğdemir, *Cumhuriyetin 50. Yılında Türk Tarih Kurumu,* TTK Ankara 1973 s. 9)

Bu sözler, Türkiye'de yapılan araştırmalarda, özellikle tarih ve Türk tarihi araştırmalarında, Türk tarihinin yazımı, konusunda, doğruları, «hakikati», kati surette ifade etmemektedir. Türk Tarih Tezi, Güneş—Dil Teorisi, «Sınıfsız, İmtiyazsız, Kaynaşmış Millet» etrafında geliştirilen ve kurumlaşmasına çalışılan resmî ideoloji, CHF Genel Başkanı ve Cumhurreisinin bu sözlerini kesinlikle yalanlamaktadır. Türk tarihinin yazımında, doğrunun, «hakikatın» tek ölçütü olan olgu-

lara, hiçbir zaman itibar edilmemiştir. Bilakis, olgular, olgusal ilişkiler, gerçek somutlar, gizlenmeye, yok edilmeye, saptırılmaya çalışılmıştır. Sümer'lerin, Hitit'lerin, Mısır Tanrılarının, Ege'nin, Roma'nın, Hind'in, Çin'in, Türk olduğu, buralardaki kültür ve medeniyetlerin Türkler tarafından kurulduğu, Kürt diye bir ulusun, Kürtçe diye bir dilın olmadığı, Türk tarihinin *«sarsılmaz bilim hakikatları»* olarak ifade edilmesi, bu süreç içinde olmuştur. CHF Genel Başkanı, Sümer'lerin, Hitit'lerin, Mısır Tanrılarının, Ege'nin, Roma'nın, Hind'in, Çin'in Türk olmadığını elbette biliyordu. Kürt ulusal varlığından, Kürtçeden elbette haberdardı. Sadece haberdar olmakla kalmayıp, 1919—1922 yılları arasında, Kürtlerle ittifak aramış ve bulmuştu. Fakat, yalana dayalı bu ideolojinin önemli bir işlevi vardı. Resmî ideolojinin bu işlevini sürdürebilmesi için bunların *«sarsılmaz bilimsel hakikat»* olduğuna inanılması ve inandırılması gerekiyordu. O halde, yukarıdaki sözler, bilimsel davranışın, tarih yazımının ilkeleri değil, Türk Tarih Tezi, Güneş—Dil Teorisi, «Sınıfsız, Imtiyazsız, Kaynaşmış Millet» anlayışları etrafında kurumlaştırılmaya çalışılan resmî ideolojiyi gizleyen bir örtüdür.

1930 yıllarında ve sonrasında Türk tarihi ve Türk dili üzerinde uğraşan pek çok kişi vardır. Çeşitli incelemelerin, kitapların üzerinde bu kişilerin isimleri yazılı olsa da, tarih yazan esas kişiler onlar değildir. Esas kişi onları yazdırandır; CHF Genel Başkanı ve Cumhurreisi Gazi Mustafa Kemal'in bizzat kendisi. Bu durum zaten o zamanki yazarlar tarafından iftiharla ifade edilmiştir. Böyle bir yazıcılık aynı zamanda ücretlidir. Ücret, bu yazarların, CHF Genel Başkanı tarafından TBMM'ne mebus olarak atanmaları biçiminde ödenmektedir. Türk üniversitesinin, Türk «bilim»inin gelişimindeki temel olgulardan biri budur. Ve bu olgu Türkiye'de bilimin, özellikle toplumsal bilimlerin, resmî düzeyde, «Şef»'in denetiminde ve O'nun görüşleri doğrultusunda gelişmesi sonucunu doğurmuştur. Bu, şeflik düzenlerinin «Ebedî Şef» an-

layışının kaçınılmaz bir sonucudur. İttihat ve Terakki'ye ulaşan kökleri olduğu da şüphesizdir.

«MC'nin Ders Kitapları» konusu, 1976—1977 yıllarının bir sorunu değildir. Kökü tek parti dönemindedir. «MC'nin Ders Kitapları» eleştirilirken, protesto edilirken, bu bağın kurulmaması, Türkiye'deki eleştiri anlayışının, bilimsel düşünce anlayışının köksüzlüğündendir, zayıflığındandır. Bazı konuların eleştiri dışı bırakılmasındandır. Bu anlayış, olguları, olgusal ilişkileri, yaşanan hayatı inceleyeceği yerde, «Şef»'in sözlerinden kaynaklanmaktadır. Örneğin, yukarıdaki sözü, gerekleri yerine getirilmiş direktifler olarak değerlendirmektedir. Tarih ve dil araştırmalarının bu çerçeve içinde yapıldığına inanılmaktadır. Bu bakımdan eleştiri yerine «övgü» yapılmaktadır. Halbuki olgular, yapılan araştırmalar, eylemler, bu sözlere hiçbir zaman itibar edilmediğini, riayet edilmediğini açıkça ortaya koymaktadır.

Bundan önceki bir araştırmada, Kürtlerin 'Mecburi İskânı' (*) olgusu ve bu olguya Türk Üniversitesinin, Türk düşüncesinin, Türk «solu»'nun ve «sosyalist» hareketinin yaklaşım tarzı üzerinde durmuştuk. Bu araştırmada iki olgu üzerinde duruyoruz. Türk Tarih Tezi ve Güneş—Dil Teorisi. Türk Üniversitesinin, Türk «bilim» çevrelerinin, Türk düşüncesinin, bu olguları, nasıl değerlendirdikleri üzerinde duracağız. Cumhuriyet tarihinden seçtiğimiz olguları ve bu olgulara yaklaşım biçimini incelemeye bundan sonraki araştırmalarda da devam edeceğiz.

Ankara, Şubat 1977 İsmail Beşikçi

(*) Bilim Yöntemi, Türkiye'deki Uygulama; 1 KÜRTLERİN "MECBURİ SKÂN'I„ : İst. 1977, 250 s.

BÖLÜM I

ANTROPOLOJİ VE TARİH ARAŞTIRMALARI

(Türk—Tarih Tezi)

Türkiye'de resmî ideoloji, dünyada, Orta-Doğu'da, dolayısıyla Anadolu'da, «Kürt» isimli bir milletin yaşamadığını, «Kürt» olarak bilinen kişi ve grupların, aslında «Türk» olduklarını savunmaktadır. Bunun yanında, «Kürtçe» olarak bilinen bir dil ve «Kürdistan» olarak anılan coğrafî bir bölgenin olmadığı, yine resmî ideoloji tarafından her zaman ifade edilmiştir. Öte yandan, yine resmî ideoloji, Türkiye'deki, hatta dünya'daki bütün kişi ve kurumların; devletlerin, bu görüşlere itibar etmesini, bunları tartışılmaz tek doğru olarak kabullenmelerini ve savunmalarını da istemektedir. Bu görüşlerini «vatanseverlik», «barışseverlik», «özgürlük ve demokrasi tutkunluğu» gibi sübjektif kavramlara da bağlamaktadır. Bunun dışında, bu ideolojiyi kabul etmeyenleri, aksini savunanları, özellikle «Kürdüm» diyenleri, ceza tehdidi altında tuttuğu gibi ceza mekanizması da sık sık kullanılmaktadır.

Bu anlayış, durup dururken, birdenbire ortaya çıkmamıştır. Önemli tarihsel kökenleri vardır. 1919—1922 yıllarına, hatta daha öncelere giderek bu anlayışın köklerini bulmak

mümkündür. Fakat biz Cumhuriyetten sonra, 1930 yıllarından itibaren işe başlayacağız. Burada da, bu ideolojinin neden yaratıldığı, ne gibi fonksiyonları karşılamak için geliştirildiği sorunlarından çok, bu ideolojiye temel olan düşüncelerin, toplantı ve konferansların, yazıların vs. bilim yöntemi ile ne dereceye kadar ilişkileri olduğunu göstermeye çalışacağız.

I. OLGU II. (*)

«TÜRK—TARİH TEZİ» NİN OLUŞUMU

23 Nisan 1930 da toplanan Türk Ocakları Kurultayı'nda, kurultayın Aksaray delegesi Bayan Âfet (Prof. Dr. Afet-İnan) özetle şu konuşmayı yapmıştır :

> «...Temas edeceğim nokta Türk Ocakları Yasası'nın 2. ve 3. maddesidir. Yasanın ikinci maddesinde şu yazılıdır: «Türk Ocağı'nın maksadı milli şuurun kuvvetlenmesidir» Benim, hata etmiyorsam bundan anladığım şudur: Türk'ün, Türklüğün ne olduğunu anlamak ve bu anlayışı kuvvetlendirmeye çalışmaktır. Bence bu gayenin aydınlatılması için en nurlu güneş Türk'ün menşeini, medeniyetini, azametini(**) tanıtan tarihtir. Bunu biliş ve cihana bildiriştir. Dünden gafil olan insan bugünü bilemez ve yarına intikal eyleyemez. Aslını bilmeyen bir mevcudiyet, içinde yaşadığı cihana yeniden kendini tanıtacak hayat ve eserleri gösterinceye kadar meçhul varlık halinde kalmaya mahkumdur. Ben, acizane, tarih hocalığı yaptığım için hissediyorum ki, Türk mille-

(*) Olgu I için, bkn. «KÜRTLERİN 'MECBURİ İSKÂN'I» Komal Y. 1977 s. 132

(**) Altı çizilen yerler (siyah dizilen), aksine bir belirleme yapılmayan yerlerde yazara (İ.B.) aittir.

tinin yüksek tarihi hakkında bilgi noksandır. Bize, hepimize, geçmişin mekteplerinde, bu hususta öğretilmiş şeyler hem noksandır, bence, hem de yanlıştır. Yazık ki bu yanlış yol, bugüne kadar önümüzdeki nesli yetiştiren bilgi ocaklarında da takip olunmuştur. Geçmişten miras kalan bu sisli yolu aydınlatacak, Türk milletini, Türk çocuklarını, yeni bir nurlu tarih yolundan yürüterek, atinin parlak ufuklarına eriştirmek mühimdir.» (1)

Tarih öğretmeni Bayan Âfet (İnan) o güne kadar bilinen ve tekrarlanan, Türkler hakkındaki tarih bilgisinin ve tarih öğretiminin eksikliğini ve yanlışlığını ifade ettikten sonra, «doğru» olanı da şöyle belirtiyor :

«Muhterem kurultay heyeti, ben en büyük cesaretimle, *Türk hassaslığı* ve *ilim mantığımıza, ilimce reddi kabil olmayan yüksek hakikatı* arzedeceğim. Bu hakikat üzerine dünya alimlerinin dahi dikkatini celbetmeye cesaret ediyorum.

Muhterem arkadaşlar, o *yüksek hakikat* şudur ki, Türk medeniyettir, Türk tarihtir... Kanaatimin hülasasını müsadenizle birkaç cümle içinde tesbit etmek isterim.

Beşeriyetin en yüksek ve ilk medeni kavmi, vatanı Altaylar ve Orta Asya olan Türklerdir. *Çin medeniyetinin* esasını kuran Türklerdir. *Mezopatamya' da, İran'da* Milattan en aşağı 7.000 sene evvel beşeriyetin ilk medeniyetini kuran ve beşeriyette ilk tarih devrini açan *Sumer, Elam, Akat,* isimleri verilmekte olan Türklerdir. *Mısır'da* deltanın otokton sakinleri, *Mısır medeniyetinin kurucuları Türk'lerdir.* Mezepotamya'da milattan evvel

(1) Türk Tarihi Hakkında Mütalaalar, Türk Ocakları Neşriyatı, Türk Ocağı Matbaası, İstanbul 1930, Âfet Hanım'ın konuşması

2300 tarihinde şöhret bulan *Samî Hamurabi*, tarihte mevki alan *Asurlular* tarih içinde tarihtirler. Grek namını alan *Doryenlerin*, Anadolu'nun otokton ahalisi, ilk ve hakiki sahipleri, ataları *Eti*'leri başlarında olan Türklerdir.» (2)

Bayan Âfet, *«ilimce reddi kabil olmayan yüksek hakikat»*'i böylece belirttikten sonra, bu kanılarını biraz daha delillendirme çabasına girişmektedir.

«Bundan başka, klasik tarihlerde Yunanistan denilen kıtayı ilk işgal edenlerin *Akeen*, yani *Akalar* oldukları ve bugün Yunanistan dediğimiz memleketlerin *Akai*, yani *Aka eli* olduğu görülmektedir. Aka, Ağa'dan, Ege (büyük birader veya abla manasına gelen) Eke'den, Eci'den başka bir şey değildir. Bu kelimeler Türkçedir... Girit'te ve Aka ellerinde, bugünün medeniyetine esas olan medeniyeti kurmuş olanlar Avrupa'lı veya, Hint—Avrupa'lı veya Grekler değildir. Bunlar Sami de hiç değildir... Latin medeniyetinin esasını kuranlar Etrüsk denilen Türklerdir.» (3)

Türk Ocakları'nın sözü edilen kurultayında konuşan Prof. Sadri Maksudî Bey ise şunları söylemektedir :

«...Âfet Hanım tarafından vecize şeklinde iki mühim fikir ileri sürüldü. Bu fikirlerden birincisi «Türk medeniyettir» İkincisi «Türk tarihtir» şeklinde ifade edilmiştir. Ben bu fikirlere iştirak ediyorum. Efendiler, bu iki fikir hakkında acizane mülahazalarımı arzetmeye cesaret ediyorum. *Ben bu fikirlerin hakikat olduğuna kaniim.* «Türk medeniyettir» fikrini, ben şu şekilde anlıyorum. Kadim medeniyetlerin menşeleri arandığı zaman birçok medeniyetlerin ucunda bir Türk olduğu tahmin olunan

(2) Türk Tarihi Hakkında Mütalaalar, a.g.e.

(3) a.g.e.

bir kavim görüyoruz. Eski medenî kavimlerden, en eski medeniyetlerden misal alalım. En eskı medeniyet Mezopotamya'da teessüs eden medeniyettir. Bu medeniyetin kurucuları Sümer'lerdir. Ikinci misal alalım. Latin medeniyetinin kurucuları kimlerdir? Bu medeniyetin unsurlarını İtalya'ya getiren halk, Etrüsk'lerdir. Eski Anadolu'da da milattan binlerce sene evvel yüksek medeniyet tesis edenler kimlerdi? Hitit'lerdi. Bütün bu halkların Türk olduklarına dair fikrin Avrupa alimleri arasında taraftarları vardır.

Bu suretle kadim medeniyetlerin birçoğunun kurucuları, yapıcıları Türk olmuş olduğu anlaşılıyor. Efendiler, «Türk medeniyettir» sözünün ikinci bir manası daha vardır. Herhangibir devri tahlil ediniz. O devirdeki medeniyetlere Türk'ün tesirini görürsünüz.

Halaskarımız (kurtarıcımız) devlet işlerinden kalan vaktini, Türk tarihine hasretmektedir. Bu, tesadüfi bir hadise değildir. Türk'ü kurtaran bir şahsiyetin Türk'ün yaşamasını da temin etmek yollarını tesbit için çalışması gayet tabiidir» (4)

Aynı kurultayda üçüncü olarak konuşan Reşit Galip Bey ise Mezepotamya'da yapılan kazılardan söz ederek;

«Babil ve Asur medeniyetlerinden binlerce yıl evvel Mezopotamya'da Türk ırkının medeniyet kurduğu malum olmuştur. İlk Mezopotamya medeniyetini kuran Türklerdir.» (5)

demektedir. Bu konuşmalarda ileri sürülen görüşlerin ve ka-

---

(4) a.g.e. Prof. Sadri Maksudi Bey'in konuşması

(5) a.g.e. Reşit Galip Bey'in konuşması, Burada söz konusu edilen üç konuşma da şu kitapta yer almıştır. Uluğ İğdemir, **Cumhuriyetin 50, yılında Türk Tarih Kurumu,** TTK Ankara, 1973 ss. 67—79

nıların bilimsel temeli yoktur. Sumer'lerin, Elam'ların, Akat' ların, Eti'lerin, Türk olduklarına dair hiçbir belge ileri sürmemişlerdir. Sadece kendi özlemlerini, sübjektif kanılarını ortaya koymuşlardır. Sübjektif kanılarını gerçek somutun, giderek nesnel gerçeğin yerine koymuşlardır. Dünyanın dört tarafına medeniyet taşıyan, dünyanın medenileşmesinde temel bir unsur olarak Türkler vardır, demektedirler. Çin, Hint, Mezopotamya, Mısır, Girit, Ege, Latin, Anadolu medeniyetlerinin kurucularının Türkler olduğu ileri sürülmektedir. Fakat bu iddialarını ileri sürerken ciddi delillere sahip değildirler. Böylesine iddialar için ciddi deliller ileri sürmek de mümkün değildir. Çünkü, kişisel arzular, sübjektif kanılar hiçbir zaman gerçek somutları yok edemez, nesnel gerçeği ortadan kaldıramaz.

Burada ilgimizi çeken birkaç noktaya değinelim. Birincisi şu: Tarih öğretmeni Bayan Âfet (Prof. Dr. Afetinan) Avrupa'lıların Türkler hakkındaki bilgilerinin noksan ve yanlış olduğunu ileri sürerken müphem bir ifade kullanmasına rağmen, Mezopatamya, Mısır, Girit, Ege, Çin, Lâtin medeniyetlerinin Türkler tarafından kurulduğunu ve geliştirildiğini kesin bir ifade ile söylemektedir. Sumer'lerin, Elam'ların, Akat'ların, Eti'lerin Türk olduklarını, Mezopotamya, Mısır, Çin, Girit, Ege, Latin, Anadolu medeniyetlerinin Türkler tarafından kurulduğunu *«ilimce reddi kabil olmayan yüksek bir hakikat»* olarak ileri sürmektedir. Diğer konuşmacılarda bu görüşlere aynen katılmaktadırlar.

Üzerinde durulması gereken ikinci nokta da şu: Konuşmacılar Avrupa'lılardan, Türklerin tarihleri hakkında kasıtlı olarak yanlış ve noksan bilgiler ileri sürdükleri için yakınmaktadırlar. Fakat kendi görüşlerini bir temele oturtabilmek için yine Avrupalı bilginlere müracaat etmektedirler.

«... Bu sözleri aynen, Gustave Glotz'un, Ege Medeniyeti adlı eserinden ve İnsanlığın Gelişmesi serisi altında in-

tişar eden, en yeni eserleri yazanlara riyaset eden, meşhur Herri Berr'den naklediyorum» (6)

«... Bütün bu halkların Türk olduklarına dair fikrin Avrupa alimleri arasında taraftarları vardır.» (7)

«... Fr. Lenomant'tan başlayarak, Stern'den geçerek, İngiliz King'e kadar gelen birçok müverrihler «Bu medeniyet Asya'dan gelmiştir» diyorlar. Amerikalı Raphael Pumpelly'ye nazaran bunlar Türkistan'dan, Aşkabat tarikiyle Hazer'in cenubundan geçerek Mezopotamya'ya inmişlerdir.

Muhterem arkadaşlar, geçenlerde, Ankara'ya Danimarkalı profesör J. Ostrup isminde bir alim geldi. Konferansını ve büyük Gazi ile yaptığı tarih münakaşasını dinledik. Danimarkalı alim, kendilerine anlatılanları dinledikten sonra, «evet, bunların çoğu doğru görünüyor» dedi. Ve dinledikçe kanaati daha da kuvvetlendi.» (8)

Bu konuşmalarda üzerinde durulması gereken üçüncü bir nokta da şudur. Konuşmalarda, genel doğru olan bazı ilkelere yer verilmektedir. Fakat bu genel doğrular ifade edildikten sonra, tarihsel olgulara, bilim yöntemi ile değil de, belirli bir ideolojiyi ve görüşü doğrulamak açısından yaklaşıldığı için hiçbir sonuç elde edilememektedir. Hatta «gülünç» diyebileceğimiz sonuçlara ulaşılmaktadır.

«Dünden gafil olan insan bugünü bilemez. Aslını bilmeyen bir mevcudiyet, yarına intikal eyleyemez. İçinde yaşadığı cihana yeniden kendini tanıtacak hayat eserleri gösterinceye kadar meçhul varlık halinde kalmaya mahkumdur» (9)

---

(6) Bayan Âfet'in Adı geçen konuşması

(7) Prof. Sadri Maksudi Bey'in (Arsal) adı geçen konuşması

(8) Reşit Galip Bey'in adı geçen konuşması

(9) Bayan Âfet'in adı geçen konuşması

«... Tarihini iyi bilmeyen doğru yola teveccüh edemez. Bütün milletler yükselme devirlerinde mazileriyle alakadar olmuşlardır. Bizde de böyle olacaktır. Efendiler, tarih bir malumat mecmuasından ibaret değildir. Tarih, milletler için aynı zamanda ilham, enerji, ümit kaynağıdır. Kendisine karşı itimat kaynağıdır.» (10)

Tarihi somut delillere ve belgelere dayalı olarak anlatmak, açıklığa kavuşturmak başka şeydir, milletimiz kendine güvensin, itimat sahibi olsun diye, bütün dünya medeniyetlerinin Türkler tarafından yaratıldığını iddia etmek ve bunu isbat etmeye çalışmak başka şeydir. Birincisi bilim yönteminin yaklaşım tarzıdır. İkincisi ise, devletin, resmî ideolojinin yaklaşım tarzıdır.

Görüldüğü gibi Türk Tarihi hakkında ileri sürülen bu mütalâaların hiçbir ilmî değeri yoktur. Bunların bilim dışı beyanlar oldukları açık seçik ortadadır. Fakat *bilim* uluslararası, evrensel bir kavram olduğu için, yapılan eylemler, gösterilen çabalar, kesinlikle bilim—dışı olsa da, adına, «bilim», «bilimsel» denmiştir. Nitekim, 23—28 Nisan 1930 tarihleri arasında, Ankara'da yapılan Türk Ocakları Kurultayında, Tarih öğretmeni Bayan Âfet ve arkadaşları tarafından verilen bir önergede, «Türk tarih ve medeniyetini *ilmî surette* tetkik etmek için, hususi ve daimî bir heyetin teşkiline karar verilmesi ve bu heyetin azasını seçmek selahiyetinin merkez heyetine bırakılmasını teklif ederiz» deniliyordu.

Bunun üzerine, Türk tarihi ve medeniyetini ilmi yollardan araştırmak ve öğretmek amacı ile *Türk Ocağı Türk Tarihi Tetkik Heyeti,* kuruldu. Bu heyet 16 kişiden meydana geliyordu. Türk Ocağı Türk Tarihi Tetkik Heyeti bugünkü *Türk Tarih Kurumu*'nun çekirdeğidir. (11) 16 kişilik heyette mil-

---

(10) Prof. Sadri Maksudi'nin adı geçen konuşması

(11) Türk Yurdu. Mayıs 1930, Sayı 223, s. 88, Ayrıca bk. Uluğ İğdemir, a.g.e. s. 4

letvekilleri, bakanlar, tarih profesörleri, müze müdürleri vardır. (12)

Türk Ocağı Türk Tarihi Tetkik Heyeti, ilk toplantısını 4 Haziran 1930 da Türk Ocakları Merkez Heyeti Binası'nda, Türk Ocakları Merkez Heyeti Başkanı Hamdullah Suphi (Tanrıöver)'in başkanlığında yaparak yönetim kurulunu seçti. YÖNETİM Kurulu şu kişilerden oluştu: (13)

Başkan	: Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri	: Mehmet Tevfik (Bıyıklıoğlu)
Başkan Vekili	: Çanakkale Milletvekili	: Samih Rifat
Başkan Vekili	: İstanbul Milletvekili ve Hukuk Fakültesi Siyasi Tarih Profesörü	: Yusuf Akçora
Genel Sekreter	: Aydın Milletvekili	: Dr. Reşit Galib
Üye	: Ankara Müzik Öğretmen Okulu Tarih Öğretmeni	: Âfet (Prif. Dr. Afetinan)

(12) Osmanlı Tarihinin sistemli olarak araştırılması 27 Kasım 1909 da «Tarih-i Osmani Encümeni» nin kurulması ile başlar. Encümenin vazifesi «Devleti Osmaniye'nin mükemmel bir tarihini meydana getirmek ve Osmanlı Tarihine aid evrak ve kuyudatı neşretmektir»

10 Şubat 1910 dan itibaren, Necip Asım ve Mehmet Arif tarafından iki ayda bir Tarihi Osmani Encümeni Mecmuası yayınlanmaya başlanmıştır. Bu yayın 1927 senesine kadar devam etmiştir. Mecmuanın adı, bu tarihte yayınlanan 77. sayısında Türk Tarihi Encümeni Mecmuası olmuştur.

Tarih-i Osmani Encümeninin ilk reisi Abdurrahman Şeref idi. O'nun ölümü üzerine, Ahmet Refik reisliğe getirildi. Encümen Osmanlı Tarihinin ilk cildini 1917 yılında neşretti. Büyük tenkitlerle karşılaştı. Özellikle Fuat Köprülü tarafından.

Encümen 1927 de Milli Eğitim Bakanlığı tarafından ye-

Üye	: Milli Eğitim Bakanı	: Vasıf Çınar
Üye	: İstanbul Müzeleri Genel Müdürü	: Halil Ethem (Eldem)
Üye	: İstanbul Hukuk Fakültesi Profesörü	: Yusuf Ziya (Özer)
Üye	: Ankara Hukuk Mektebi Profesörü	: Sadri Maksudi (Arsal)
Üye	: Ankara Etnoğrafya Müzesi Uzmanı	: Mesaraş
Üye	: Kocaeli Milletvekili	: Reşit Saffet (Atabinen)
Üye	: Balıkesir Milletvekili	: İsmail Hakkı (Uzun çarşılı)
Üye	: Dil Encümeni Üyesi	: Rağıb Hulusi (Özden)
Üye	: Tarih Öğretmeni	: Mükrimin Halil (Yinanç)
Üye	: Milli Eğitim Bakanlığı Telif ve Tercüme Heyeti Üyesi	: Zeki Kadiri (Ugan)
Üye	: Etnoğrafya Müzesi Müdürü	: Hamit Zübeyr (Keşay)

---

niden kuruldu. Fuad Köprülü Başkan tayin edildi. İstanbul Mebusu Yusuf Akçora, Ali Canib (Yöntem). Halil Ethem (Eldem) Necib Asım, Yusuf Behçet, Ahmet Refik, Niyazi Ramazan, İbnül Emin, Mahmud Kemal yönetim kurulu üyeleri idi. (Mehmet Halit Bayrı, Meşrutiyet Devrinin İlk İlmi Müessesesi, Türk Tarih Encümeni Nasıl Kuruldu? Kimler İdare Ediyordu? Köprülü'nün Düşünceleri, Neşrettiği Eserler, Tarih Dünyası, Sayı 30-31 29 Şubat 1952 ss. 1211—1216)

Encümen çalışmalarını, Türk Ocaklarının 6. Kurultayında, «Türk Ocağı Türk Tarihi Tetkik Heyeti, kuruluncaya ka-

Türk Ocakları Türk Tarihi Tetkiki Heyetinde görev alanların, esas görevlerine baktığımız zaman, büyük çoğunluğunun milletvekili olduğu görülmektedir. Milletvekilleri ise, o dönemde, CHF Tüzüğü gereğince Fırka'nın Genel Başkanı ve aynı zamanda Cumhurreisi olan, Büşük Şef Gazi Mustafa Kemal tarafından tayin ediliyordu. Dolayısıyla heyet, Fırka reisinin (Devlet reisinin) görüşlerine uygun kişiler tarafından oluşturuluyordu. Nitekim bunlar, 1931 de tekrar 4. Dönem milletvekili olarak da atanmışlardır. Bu dönemde, Türk Tarihi Tetkik Heyeti üyelerinden Prof. Halil Ethem (Eldem), Prof. Yusuf Ziya (Özer), Prof. Sadri Maksudi (Arsal) de milletvekilliğine tayin edilmişlerdir. Şüphesiz geriye kalan öteki üyeler de Şef'e, Şef'in görüşlerine, yakın kişilerdi. Daha doğrusu o görüşleri tekrarlayan kişilerdir. Bu durumların tesbitinde, Türk tarihinin yazılmasının tamamen resmî kişi ve kurumlar tarafından, resmî görüşler doğrultusunda geliştirildiğini göstermesi bakımından büyük bir gerek vardır. Bu aynı zamanda resmî ideolojinin oluşumunu, Türk Tarih Tezi'nin gelişimini açıklayan önemli bir olgudur. Bu arada 24—29 Nisan 1930 tarihleri arasında toplanan Türk Ocakları Altıncı Kongresine Adliye Vekili Mahmut Esat (Bozkurt)ın başkanlık ettiğini de belirtelim. (14)

1. «Türk Tarihinin Ana Hatları»

Bu heyet, 1930 yılı sonlarında *«Türk Tarihinin Ana Hat-*

---

dar sürdürdü. Bu kişilerden İstanbul Mebusu, Prof. Yusuf Akçora, Büyük Şef Gazi Mustafa Kemal tarafından 4. dönem de de (1931—1935) mebusluğa tayin edildi. Ve Türk Ocağı Türk Tarih Tetkik Heyetinde yer aldı. Ayrıca Ali Canib (Yöntem) ve Halil Ethem (Eldem) de 4. dönemde mebusluğa tayin edildiler.

(13) **Türk Yurdu,** Sayı 30—224 Haziran 1930 s. 58

(14) **Türk Yurdu,** Sayı 29—223 Mayıs 1930, s. 78

ları» isimli bir eser meydana getirdi 606 sahifelik bu eserde söylenenler, genel olarak, yukarıda örnekleriyle belirtilen konuşmaların, daha etraflı ve daha coşkun bir ifade ile anlatımı idi. (15) Türk Tarih Tezi bu kitapta belirgin bir hale geliyordu. Bu tez şöyle özetlenebilir.

«... Tarihin en eski devirlerinden başlayarak Orta Asya'dan Doğu'ya, Batı'ya, Güney'e, kuraklık ve ekonomik nedenlerle büyük göçler olmuştur. Bu göçmenler brakisefal, alpin tipinde, Türkçe konuşan insanlardır. Bunlar gittikleri yerlere ileri bir uygarlığı da götürmüşlerdir. Mezepotamya'da, Mısır'da, Anadolu'da, Çin'de, Girit'te, Hint'te, Anadolu'da, Ege'de, Roma'da medeniyet kuranlar bu insanlardır. Türklerdir. Dünyada medeniyetlerin kurulması ve gelişmesinde, dünyanın öteki köşelerine yayılmasında belli başlı pay Türkçe konuşan bu insanlarındır.» (16)

---

(15) Türk Tarihinin Ana Hatları XVIII, 606 s. Türk Ocağı Türk Tarihi Tetkik Heyeti Neşriyatı, Devlet Matbaası, İstanbul 1930.

(16) Türk Tarih Tezi Hakkında bk. Afet İnan, Atatürk ve Tarih Tezi, Belleten Sayı 10 1939, ss. 243—246; Şemsettin Günaltay, Türk Tarih Tezi Hakkında İntikatların Mahiyeti ve Tezin Kati Zaferi, **Belleten,** Sayı 7—8 1938 ss. 337—365· Enver Ziya Karal, Atatürk'ün Türk Tarih Tezi, **Atatürk Hakkında Konferanslar** (Afet İnan—Enver Ziya Karal) DTCF. Ankara 1946 ss. 55—65; Ekrem Akurgal, Tarih İlmi ve Atatürk, **Belleten** Sayı 80, 1956 ss. 571—584; İsmail Hakkı Uzunçarşılı, Türk Tarihi Yazılırken Atatürk'ün Alaka ve Görüşlerine Dair Hatıralar, **Belleten** Sayı 10, 1939 ss. 349- 353; Hasan Cemil Çambel, Atatürk ve Tarih, **Belleten** Sayı 10, 1939 ss. 269—272; Semavi Eyice, Atatürk'ün Büyük Bir Tarih Yazdırma Teşebbüsü: Türk Tarihinin Ana Hatları, **Belleten,** Sa-

Türk Tarihinin Ana Hatları isimli 606 sahifelik eserde bu iddialar, coşkun, destansı ifadelerle isbat edilmeye çalışılmıştır. Fakat bu eser çok miktarda bastırılmamıştır. Sadece 100 adet bastırılıp ilgililerin eleştirisine sunulmuştur. (17)

Bu kitabın başında, kitabın kimler tarafından kaleme alındığını belirten, kimlere dağıtılacağını açıklayan bir sahife tutarında bir yazı vardır. Bu sahife şöyledir :

«Türk Tarihinin Ana Hatları

Türk Ocağı Türk Tarihi Tetkik Heyeti Azalarından

Türk Ocağı TTC Azası ve Medeni Bilgiler Muaallimi	: Afet Hanım (Prof. Dr. Afetinan) ile
Riyaseti Cumhur Umumi Katibi	: Mehmet Tefvik (Bıyıklıoğlu)
Çanakkale Mebusu	: Samih Rifat
İstanbul Mebusu ve Ankara Hukuk Mektebi Profesörü	: Yusuf Akçora
Aydın Mebusu	: Dr. Reşit Galib
Bolu Mebusu	: Hasan Çemil (Çambel)
Ankara Hukuk Mektebi Profesörü	: Sadri Maksudi (Arsal)

---

yı 128, 1968 ss. 509—526 Halil Demircioğlu, Tarih, Biz ve Atatürk, **Belleten**, Sayı 139 1971 ss. 453—455; Bekir Sıtkı Baykal, Atatürk ve Tarih, **Belleten**, Sayı 140, 1971 ss. 531—540 **Atatürk** (Kollektif), 1000 Temel Eser, MEB, İstanbul 1970 ss. 237—248 **Birinci Türk Tarih Kongresi, Konferanslar, Müzakere Zabıtları**, Ankara 1933, Maarif Vekili Esat Beyefendi'nin konuşması, ss. 5—14; İbrahim Necmi Dilmen, Türk Tarih Tezinde Güneş—Dil Terosinin Yeri Ve Değeri, **İkinci Türk Tarih Kongresi**, İstanbul 1943 ss. 85—98; Kurt Bittel, Atatürk Ve İlköz Tarih Araştırmaları, **Belleten** Sayı 10, 1939, ss. 203—205

(17) Uluğ İğdemir, a.g.e. s. 5

Sivas Mebusu	: Şemseddin (Günaltay)
İzmir Mebusu	: Vasıf (Çınar)
İstanbul Hukuk Fakültesi Profesörü	: Yusuf Ziya (Özer)

Beyler tarafından tercüme ve telif yolları ile yapılan bir teşebbüstür.

Türk Tarihi Heyetinin başka azalarına ve mevzu ile ilgili zatlerin mütalaa ve tenkit nazarlarına arzolunmak üzere yalnız 100 adet bastırılmıştır.»

Görüldüğü gibi 10 kişiden meydana gelen yazı kurulunun altısı mebustur. Prof. Sadri Maksudî (Arsal) ve Prof. Yusuf Ziya (Özer) Beylerin de 1931 den itibaren mebus tayin edildiğini yukarıda ifade etmiştik.

Bu kitap Niçin Yazıldı? adını taşıyan Giriş kısmında (s. 1—3),

«Türklerin hususiyet ve kudreti, derin ırkî kökleri esaslı olarak, beşer tarihinin ırkımızla yakından alakalı bazı kısımları da muhtasar olarak gösterildi.» denilmektedir.

Beşer Tarihine Methal (Giriş) adını taşıyan Birinci Bölümde (ss. 5—45) Kainat, Tarih, Irk, Fikir gibi konular üzerinde durulurken, Türk Irkı hakkında şunlar söylenmektedir:

«...Tarihin en büyük cereyanlarını yaratmış olan Türk ırkı en çok benliğini muhafaza etmiş bir ırktır. Tarihten evvel ve tarihî devirlerde bu ırk ta işgal ettiği vasi mıntıkalardaki ve yurtlarının hudutlarındaki komşu ırklarla tesahip etmiştir. (Onları korumuştur.) Bu komşulukların ekseriyetinde bariz ve uzvî dimağ eseri olan harsî vasıfları hakim kaldığından bu karışmaları Türk ırkına kendi hususiyetini kaybettirmemiştir. Ancak uzun devirlerde en büyük ekseriyetler içinde ihtilatlara (karışmalara) maruz kalanları temessül edip (benzeşip) isimlerini ve dillerini muhafaza edememişlerdir.

Dimağın en kuvvetli mahsulü olan lisan bilhassa Türk ırkının büyük ekseriyetinde tarihi devirlerin husule getirdiği tekamül (gelişme, evrim) silsilesi dahilinde daima ana hatlarını muhafaza etmiştir. Tarihten evvelki zamanlarda ve tarihi devirlerde ayrı ayrı cemiyetler, medeniyetler, devletler vücuda getirmiş olan bu büyük ırk mensupları kuvvetli dimağlarının muhtelif muhitlerde yarattıkları müşterek lisan ve harslarla ve ırkî vasıfları ile uzun veya kısa müddetler zarfında yekdiğerinden daima müteessir olmuşlardır.

Görüyoruz ki, tarihte daima göze çarpan bir birlik arzeden Türk ırkı daima hakim kalan bariz uzvî vasıfları ile, bu lisanla nakledilmiş olan harsları ile, tarihi müşterek hatıratı ile, aynı zamanda bugünkü millet tarifine de uyan büyük bir cemiyettir.

Bugün, tarihte böyle büyük bir ırkı millet halinde görmek, bilhassa zamanımızdaki insan heyetlerinin pek çoğuna nasip olmayan büyük bir kuvvet ve büyük bir şereftir.» (s. 38—39)

Kitabın İkinci Bölümü, Türk Tarihine Methal, adını taşımaktadır. ss. 47—69) Bu bölümde özetle şunlar söylenmektedir :

«... Tarihin en büyük cereyanlarını yaratmış olan Türk ırkı en çok benliğini muhafaza etmiş bir ırktır. Umumî tarihin ve medeniyet tarihinin bugünkü mütefekkir (düşünen) beşeriyeti o kadar merak ile işgal eden karanlık sayfalarını izah için Türk ırkını esas tutmaktan başka çare yoktur. Bu esas kabul edilince bütün izahı müşkül görünen meseleler aydınlanacak, tarihte boş bırakılan ve istihfam (soru) işareti ile doldurulan fasıllar tamamlanacaktır.

İnsaflı, hakşinas ve bîtaraf Avrupalı alimlerin fikirlerinden ve delillerinden de istafede edilerek müdafaa olunan tezimizde hiçbir ırk ve millet için istihfaf (küçük

görme) (18) ve istihkar (aşağı gözle bakma) kastı yoktur. Kendi milletini sevdiği kadar başka şahsiyet ve varlıklara hürmet Türklüğün şiarlarındandır. (ss. 67-68)

Bu eserin gayesi Mukaddemede işaret ettiğimiz gibi, asırlarca birçok haksız iftiralara uğratılmış, ilk medeniyetlerin kuruluşundaki hizmet ve emekleri inkar olunmuş büyük Türk milletine tarihi hakikatlara dayanan şerefli mazisini hatırlatmaktır. Şunu da ilave edelimki, 10.000 (onbin) yıllık göğüs kabartan ve alın yükselten bir mazi, Türk milletine boş ve lüzumsuz bir gurur vermeyeceği gibi, her milletin tarihinde görülmüş ve görülebilecek hallerden olarak birkaç asır *Ön saftan* ayrılmış bulunmak ta fütur vermez. (19)

Gazi Mustafa Kemal Hazretleri, tarihi nutuklarının sonunda, gençliğe hitabederek, memleketin maruz kalabileceği vahim ihtimalleri ve bütün tehlikeleri saydıktan sonra, «... Ey Türk İstikbalinin Evladı! İşte bu durumlar ve şartlar içinde dahi vazifen, Türk İstiklal ve Cumhuriyetini kurtarmaktır! Muhtaç olduğun kudret damarlarındaki asil kanda mevcutttur.» buyurmuşlardır.

Türk'ün tarihi azametinin mümtaz timsali, büyük

---

(18) Hiçbir ırkı ve milleti küçük görme, horgörme kastı yoktur, denildiği halde, Kürtler için daima, «pis Kürt, kuyruklu Kürt, beş paralık Kürt» sloganlarının özellikle resmî ideoloji tarafından geliştirildiğini okuyucular hatırlamalıdırlar. Başka ırkları, başka ulusları küçümsemediğini, horlamadığını, onlarla eşit koşullarda eşit ilişkiler kurmak istediğini, nutuklarında, Hitlerde daima belirtmiştir. Fakat. Hitler'in eyleminin muhtevası da, daima, başka ulusları küçümsemek, horlamak olmuştur.

(19) Günümüzde MC hükümetinin üyeleri, bunu, «Lider ülke Türkiye» diye ifade ediyorlar.

reisi, bu notların toplanması ve bir araya getirilmesi için çalışanları, bu mesaiye sevkeden irşadları ve rehberlikleriyle şimdi hatırlattığımız hitabelerinde şu cümleleri ilave buyurmuş oluyorlar.

«Ey Türk Milleti! Sen yalnız kahramanlık ve cengaverlik değil, fikirde ve medeniyette de, insanlığın şerefisin. Tarih, kurduğun medeniyetlerin, sena ve sitayişleri ile doludur. Mevcudiyetine kasteden, siyasi ve içtimaî amiller birkaç asırdır yolunu kesmiş, yürüyüşünü ağırlaştırmış olsa da *10.000 yıllık fikir ve hars mirası,* ruhunda bakir ve tükenmez bir kudret halinde yaşıyor. Hafızanda binlerce ve binlerce yılın hatırasını taşıyan tarih, medeniyet safında lâyık olduğun mevkii sana parmağıyla gösteriyor. Oraya yürü ve yüksel. Bu senin için hem bir hak hem de bir vazifedir.» (ss. 68—69)

Kitabın Üçüncü Bölümü, *Çin* (ss. 73—126) Dördüncü Bölümü, *Hind* (ss. 129—162), Beşinci Bölümü, *Kalde—Elam—Asur* (ss. 165—189), Altıncı Bölümü, *Mısır* (ss. 193—226), Yedinci Bölümü, *Anadolu* (ss. 29—261) Sekizinci Bölümü, *Ege Havzası* (ss. 265—307), Dokuzuncu Bölümü, *İtalya ve Etrüskler* (ss. 311—325), Onuncu Bölümü, *İran* (ss. 329—399), Onbirinci Bölümü, *Orta—Asya*'dır (ss. 403—606). Bu bölümlerin herbirinde, medeniyetin, kültürün Osta—Asya'da Türk ırkı tarafından yaratıldığı ve oralara Türk ırkı tarafından taşındığı anlatılmaktadır. Çin, Hind, Mezopotamya, Mısır, Ege, İtalya, Anadolu, İran bölgelerinde kültür ve medeniyetin bu yolla gelişip kök saldığı iddia edilmektedir.

Türk Tarihinin Ana Hatları kitabının, Orta—Asya Türk Medeniyeti Tarihine Umumi Bir Nazar başlıklı kısmında şöyle denilmektedir:

«... Türkler dünyaya yayılmadan önce, ziraatle uğraşıyorlardı. Madencilik yapıyorlardı. Türk Irkının Lisanı, umumi evsafı (nitelikleri), ruhi temayülleri (eğilimleri) bu devirde tekevvün etmiştir (şekillenmiştir). Bu de-

virde Türk ırkının merkezi sıkleti Altay dağları havalisi olduğu tahmin edilmektedir.» (ss. 403—404)

Daha sonra Orta—Asya'daki İç Deniz'in kuruması anlatılmakta ve şöyle denilmektedir:

«... Türk ırkının tarihi Orta Asya'nın coğrafî şeraiti (şartları) neticesidir.

Orta Asya'nın tedrici kuruması, Türk ırkının tarihi mukadderatı için mühim birkaç netice tevlit etti. (doğurdu.)

1. Türk ırkının bir kısmını göçebe hayatta yaşamaya mecbur etti. Göçebelik Türk tarihinde tahavvülü (değişmesi) neticesi bir zaruret olmuştur. Müsait coğrafî iklimî şartlar içinde , Türkler hiçbir zaman göçebe hayata meyil göstermemişlerdir.

2. Türk yurtlarının bir kısmının step haline gelmesi, Türk ırkının hayatî, iktisadi menfaatleri, birbirinden farklı, müstezat (çoğalmış) iki zümreye bölünmesine mucip oldu.

3. Steplerde hayat şeraitinin ağırlığı, göçebe Türklerin coğrafi sahanın şartlarına makusen (aksine olarak) mütenasip (uygun) bir surette, daima çoğalmaları, göçebe Türklerde, garba, cenuba, muhaceret ihtiyacını, yeni vatan arama meylini doğurdu.

4. Muhacereti layıkıyla yapabilmek için, teşkilat luzumu anlaşıldı. Bundan, Türklerde askerlik ve inzibat ruhu doğdu. İnzibat ihtiyacı Türkleri, devletçi bir millet yaptı.

5. Askerlik, askeri teşkilat sayesinde, Türk muhaceretleri, fütuhat (fetih, zaptetme) şeklini aldı.

6. Fütuhat yapmak için garba, cenuba doğru yürüyen step Türkleri ilk önce yol üzerindeki münbit Türk ülkelerini tahtı itaata (itaat altına) aldılar. (20) Onları

---

(20) Türk Tarih Tezine göre, dünyadaki bütün kültür ve me-

da fütuhata iştirake mecbur ettiler. Çünkü fütuhatın muvaffakiyetle neticelenmesi için mütemeddin (medeniyet halinde olan) Türklerin teknik ve malumatlarından da istifade lüzumunu anlıyorlardı.

7. Bu suretle münbit Türk medeniyeti, yuvaları, daimî surette, şimalden, steplerden gelen Türk dalgalarının darbelerine maruz kaldı» (ss. 411—412)

Türk Tarihinin Ana Hatları kitabında, M.O. Üçüncü Asırdan sonra, Orta Asya'da kurulan ve oradan yayılan Türk Medeniyetleri (ss. 467—606) sırayla, *Asya Hunları (Hyungnu) Devleti* (S. 467), *Türk (Tukyu) İmparatorluğu,* (s. 479), *Oğuzlar, Uygurlar* (s. 483), *Hazerler* (s. 489), *Samanoğulları* (s. 493), *Gazneliler* (s. 495), *Karahanlılar ve Karahıtaylılar* s. 498), *Selçuklular* s. 501), *Cengiz Devleti* s. 513, *Timur Devleti* (s. 528), *Osmanlı Devleti* (s. 547), *Türkiye Cumhuriyeti* (ss. 605—606) ile ilgili konulardan sözedilmektedir.

2. *Türk Tarihinin Ana Hatları Methal Kısmı.*

11 bölümden meydana gelen bu eserin «Türk Tarihine Methal» ve «Orta Asya» bölümleri 87 sahifelik broşür olarak, *Türk Tarihinin Ana Hatları Methal* (Giriş) *Kısmı* adı altında bastırılmıştır. Milli Eğitim Bakanlığınca 1931 yılı başlarında 30.000 adet bastırılan bu eser okullara dağıtılmıştır. (21) Bu küçük kitapta da, kitabın yazıcıları ile ilgili olarak yukarıda belirtilen sahife aynen yer almıştır.

Türk Tarihinin Ana Hatları, isimli kitabın yazılmasın-

---

deniyetlerin kaynağı Türk olduğu için, dolayısıyla bütün dünya Türk kökenli olduğu için, Türkler, «Fütuhat» yaparken bile «Türk ülkelerini» zaptetmek zorunda kalıyorlardı.

(21) **Türk Tarihinin Ana Hatları (Methal Kısmı)** Devlet Matbaası, İstanbul 1931

dan beklenen maksat ise, bu küçük kitabın önsözünde şöyle belirtilmektedir.

«... Şimdiye kadar memleketimizde neşrolunan tarih kitaplarının çoğunda ve onlara mehaz olan Fransızca tarih kitaplarında Türklerin dünya tarihindeki rolleri şuurlu veya şuursuz olarak küçültülmüştür. Türklerin ecdat hakkında böyle yanlış malumat alması, Türklüğün kendini tanımasında, benliğini inkişaf ettirmesinde zararlı olmuştur. Bu kitapta gözetilen esas amaç, bugün, bütün dünyada, tabii mevkiini istirdat eden (ele geçiren) ve bu şuurla yaşayan milletimiz için zararlı olan bu hataların düzeltilmesine çalışmaktır. Aynı zamanda bu, son büyük hadiselerle ruhunda benlik ve birlik duygusu uyanan Türk milleti için milli bir tarih yazmak ihtiyacı önünde atılmış ilk adımdır. Bununla milletimizin yaratıcı kabiliyetinin derinliklerine giden yolu açmak, *Türk deha ve seciyesinin esrarını* meydana çıkarmak, Türk'ün hususiyet ve kuvvetini kendine göstermek ve milli inkişafımızın, *derin ırkî köklere* bağlı olduğunu anlatmak istiyoruz. Bu tecrübe ile, muhtaç olduğumuz o büyük milli tarihi yazdığımızı iddia etmiyoruz. Yalnız bu hususta çalışacaklara umumi bir istikamet ve hedef gösteriyoruz»

Dünyanın her tarafında yaratılan medeniyetlerin, geliştirilen kültürlerin, kurucularının, yapıcılarının, yayıcılarının Türk ırkı olduğu, bu kitabın ara başlıklarında daha belirgin bir şekilde ifade edilmiştir. Bazı ara başlıkların belirtilmesi bu hususu açıkça göstermektedir.

Çin'e Giden Türkler (s. 5), bu kısımda, Çin Tarihinin, 100.000,2.000.000 yıla çıkarılmasının uydurma olduğu,Çin Tarihinin Türklerin istilasıyla birlikte başladığı iddia edilmektedir (ss. 5-6), *Hind'e giden Türkler* (ss. 6-7), *Garba Muhaceret Yolları* (ss. 7-8), *Ön Asya, Sümer-Akat-Eti Türkleri* (ss. 8-9, Mısır'a Giden Türkler (ss. 9-10), Ege'ye Giden Türkler (ss.10-

12), *Avrupa'ya Giden Türkler* (ss. 12-14), Anayurtlarından ayrılan Türklerin Türkçeyi unutmaları (Kürtleşmeleri) (ss.15-16).

3. *TARİH I, II, III, IV.*

Türk Tarihinin Ana Hatları ve Türk Tarihinin Ana Hatları Methal Kısmı kitaplarından sonra, yine 1931 yılında Türk Tarihi Tetkik Cemiyeti tarafından 4 ciltlik Tarih kitapları yayınlandı. Bu kitaplar şunlar :

TARİH I, Tarihten Evvelki Zamanlar ve Eski Zamanlar TTTC tarafından yazılmıştır. Maarif Vekaleti, Devlet Matbaası, İstanbul 1931.

TARİH II, Ortazamanlar, TTTC tarafından yazılmıştır. Maarif Vekaleti, Devlet Matbaası, İstanbul 1931.

TARİH III, Yeni ve Yakın Zamanlarda Osmanlı-Türk Tarihi, TTTC tarafından yazılmıştır. Maarif Vekaleti, Devlet Matbaası, İstanbul 1931.

TARİH IV, Türkiye Cumhuriyeti, TTTC tarafından yazılmıştır. Maarif Vekaleti, Devlet Matbaası, İstanbul 1931.

Bu kitapların herbiri 350—400 sahife büyüklüğünde idi. Metinden ayrıca renkli tablolar, çok sayıda harita, 100—130 sahife tutarında resimler vardı. Herbirinin ilk baskıları 30.000 civarında idi. Daha sonra kitaplar çeşitli zamanlarda, ufak—tefek değişikliklerle yeniden bastırıldılar. Bazıları beşinci baskısını bile yaptı. Bu eserlerin ÖNSÖZ'lerinde, Türk adının kafalardan silinip kazınmasına karşı esaslı bir eyleme geçildiğini belirten şu ibareler yer almaktadır:

> «Son yıllara gelinceye kadar «Türk Tarihi» memleketimizde en az tetkik edilmiş mevzulardan biri halinde idi.
>
> 1000 yıldan fazla süren İslamlık Hiristiyanlık davalarının doğurduğu husumet duygusu ile mutaassıp müverrihler bu davalarda asırlarca islamlığın pişdarlığını

(öncülüğünü) yapan Türklerin tarihini kan ve ateş maceralarından ibaret göstermeğe savaştılar. Türk ve İslam müverrihler de Türklüğü ve Türk medeniyetini İslamlık ve İslâm medeniyeti ile kaynaştırdılar. İslamlığa tekaddüm eden (İslamlıktan önceki) binlerce yıla ait devreleri unutturmayı *ümmetçilik* siyasetinin icabı ve din gayreti vecibesi bildiler. Daha yakın zamanlarda Osmanlı İmparatorluğuna dahil bütün unsurlardan tek bir milliyet yaratmak hayalini güden Osmanlılık cereyanı da, *Türk adının anılmaması, milli tarihin yalnız ihmal değil, hatta yazılmış olduğu sayfalardan kazınıp silinmesi* yolunda üçüncü bir amil halinde diğerlerine eklendi.» (22)

Dört ciltlik bu seri genel olarak Liseler için hazırlanmıştı. Sonraları, Maarif Vekaleti bu eserleri esas tutarak ortaokullar ve ilkokullar için de tarih kitapları hazırlattı.

4 ciltlik tarih serisinin hazırlanmasında çalışanlar şunlardı :

Riyaseticumhur Umumi Katibi ve Türk Tarihi Tetkik Cemiyeti Reisi	: M Tevfik Bey (Bıyıklıoğlu)
Çanakkale Mebusu ve TTTC Reis Vekili	: Samih Rifat Bey
İstanbul Mebusu ve Ankara Hukuk Mektebi Siyasi Tarih Profesörü ve TTTC Reis Vekili	: Akçoraoğlu Yusuf Bey

(22) Burada, Türk adının zihinlerden silinmesi, tarih kitaplarından çıkarılması eylemlerinden yakınılmaktadır. Fakat bu tür yakınmalarda bulunan kişiler ve kurumlar, bu sırada bile, Kürt ve Kürdistan adlarını dillerden ve tarihlerden silmek, Kürtçeyi unutturmak, Kürt ulus benliğini yoketmek için her türlü gayreti göstermektedirler.

Aydın Mebusu ve TTTC Umumî Katibi	: Dr. Reşit Galib Bey
Bolu Mebusu ve TTTC Azası	: Hasan Cemil Bey (Çambel)
Musuki Muallim Mektebi Tarih ve Medeni Bilgiler Muallimi ve TTTC Azası	: Afet Hanımefendi (Prof. Dr. Afetinan)
Erkanı Harbiye Miralayı, Büyük Erkanı Harbiye Harp Tarihi İkinci Şube Müdürü	: Baki Bey
Balıkesir Mebusu ve TTTC Azası	: İsmail Hakkı Bey (Uzunçarşılı)
Kocaeli Mebusu ve TTTC Azası	: Reşit Saffet Bey (Atabiren)
Şarki Karahisar Mebusu, Ankara Hukuk Mektebi Profesörlerinden ve TTTC Azası	: Sadri Maksudi Bey (Arsal)
Sivas Mebusu ve İstanbul Darülfununu Türk Tarihi Sabık Profesörü ve TTTC Azası	: Şemseddin Bey (Günaltay)
Miralay, Harita Umum Müdürlüğü Harita Şubesi Müdürü	: Şemsi Bey
Eskişehir Mebusu, İstanbul Darülfununu Hukuk Tarihi Sabık Profesörü ve TTTC Azası	: Yusuf Ziya Bey (Özer)

Görüldüğü gibi bu kitapları hazırlayanlar 13 kişiden meydana gelen bir heyettir. 13 kişiden 9'u CHF Genel Başkanı ve Cumhurreisi, Büyük Şef Gazi Mustafa Kemal tarafından mebusluğa tayin edilen kişilerdir. Mebusluklarını CHF Genel Başkanına borçludurlar. Geriye kalan 4 kişinin Şef'e, Şef'in görüşlerine, bağlılıkları, o görüşleri, *«tartışılmaz, sarsılmaz, tek doğru»* olarak kabul ettikleri şüphesizdir.

TARİH I Kitabı ile, *Türk Tarihinin Ana Hatları* ve do-

layısıyla, *Türk Tarihinin Ana Hatları Methal Kısmı* kitapları arasında büyük bir benzerlik vardır. Hemen hemen aynı konular, aynı kavramlarla işlenmiştir. Bu benzerlikleri şu şekilde göstermek mümkündür :

KONULAR	*Tarih 1*	*Türk Tarihinin Ana Hatları*
I. Beşer Tarihine Methal	5—45	1—24
Tarih	8	21
Irk	15	31
Lisan	18	34
II. Büyük Türk Tarih ve Medeniyetine İlmi Bir Nazar	24—53	47—69
Türk Irkı	26	67
Anayurttan Ayrılan Türkler	33	59
III. Çin	54—63	73—126
Ahali ve Menşe (Türk)	56	84
IV. Hint (Tarih I de VI)	73—85	129—162
Memleket ve Ahali (Dravit, Türk)	75	133
V. Kalde-Elam-Asur (Tarih I de VII)	86—100	165—189
Ahali (Türk)	88	169
VI Mısır (Tarih I de VIII)	101—126	193—226
Ahali, Tuaregler (Türk)	104	197
VII. Anadolu (Tarih I de XI)	126—146	229—261
Ahali, Etiler (Hata Türkleri)	128	231
Frigler, Türk	138	231
Lidyalilar, Türk	142	254
VIII. Ege Havzası (Tarih I de XIII)	184—259	265—307
Ahali, (Türk ırkı)	188	303

IX.	İtalya ve Etrüskler (Tarih I de XIV)	260—346	311—325
	Ahali, Türk ırkı	341	332
X.	İran (Tarih I de XII)	164—183	329—399
	Ahali, Türk	165	332
	Medler (Türk ırkından)	178	361
	Partlar (Türk ırkından)	178	393

Türk Tarihinin Ana Hatları, kitabının 11. Bölümü olan Orta Asya Bölümü ise, Tarih kitaplarının 2, 3 ve 4. ciltlerinde ele alınmiştır. Tarih I kitabında Türk ırkı için söylenen sözler şunlardır:

«... Türklerin devlet teşkilatı kuvvetli bir merkezi hakimiyet ile halkçılık esasını telif fikrine istinad ediyor. Türk ırkının ruhi hasletlerinden biri türecilik, inzibat, emniyet, asayiş.

Türk ırkını cihan tarihinde devletçi, idareci, inzibatçı bir ırk olarak tanıtan, dünyanın türlü kısımlarında pek çok devletler tesis edip türlü milletleri asayiş içinde idare edebilmelerini temin eden amil, Türklerin bu çok sağlam amme hukuk esasları olmuştur.»

Bütün bunlar, *Türk Tarihinin Ana Hatları, Türk Tarihinin Ana Hatları Methal Kısmı,* ve *Tarih I, II, III, IV* kitapları arasında, büyük bir benzerlik hatta aynilik olduğunu göstermektedir. Bütün kitaplarda Türk ırkının yüceliği, azameti, büyüklüğü anlatılmıştır. Dünyada kültürün, medeniyetin Orta Asya'da Türkler tarafından geliştirildiği, ve yine Orta Asya'dan Türkler tarafından dünyanın her tarafına yayıldığı anlatılmaktadır. Dünyada medeniyetin kurucularının ve yayıcılarının Türk ırkı olduğu, dolayısıyla bütün kültür ve medeniyetlerin Türkler tarafından geliştirildiği iddia edilmektedir. Bu giderek, dünya uluslarının ve dillerinin kökenlerinin Türk ve Türkçe olduğunu kabul ve iddia eden bir görüştür.

Böylesine bir tarih yazıcılığı bir yönü ile Osmanlı İmparatorluğu dönemindeki tarih yazıcılığından epeyce büyük farklar göstermektedir. Zira o zaman Türklerin tarihi Osmanlı İmparatorluğu ile birlikte başlatılırdı. Bu anlayışa göre yazılmış kitaplara en son örnek olarak Hamit ve Muhsin'in *Türkiye Tarihi* isimli kitabını gösterebiliriz. Bu kitap 1930 yılında Maarif Vekaleti tarafından bastırılmıştır. Kitap 1453 yılından itibaren «Osmanlı İmparatorluğunun İttila Devri» konusu ile başlamaktadır. Bu tarihten itibaren Osmanlı İmparatorluğundaki ve Avrupa'daki önemli olaylar anlatılmaya çalışılmaktadır. (23)

Fakat tarih yazmanın özü hiç değişmemiştir. Tarih her iki durumda da resmî kişiler ve resmî kurumlar tarafından yazılmaktadır. Ve yazdırılmaktadır. Osmanlı padişahlarının saraylarındaki, padişah tarafından tayin edilen vakanüvislerle, CHF Genel Başkanı ve Cumhurreisi, Büyük Şef Gazi Mustafa Kemal tarafından mebus ve profesör tayin edilen yazıcılar arasında özünde hiçbir fark yoktur. Biri padişaha öteki fırka reisine övgüler düzmektedir. Tarih yazıcılığı her ikisinde de resmîdir ve ücretlidir. Mebusluk bu ücretin ödeme biçimlerinden biridir.

Türk tarihi yazılırken, bu kadar büyük abartmalara, saplantılara, katı bir doğmatizme neden tevessül edilmiştir? Biz bu eylemleri, tutum ve davranışları, «o zaman olmuş, önemli değil», zihniyeti ile geçiştiremeyiz. «Osmanlı İmparatorluğunun son dönemlerinde ve Birinci Dünya Savaşı yıllarında, Avrupalılar Türkleri hor görüyorlardı, onun için Türklere yeni bir ruh vermek gerekti, bu bakımdan yapılanlar mazur görülebilir» anlayışına katılmak da mümkün değildir. Çünkü bu, bilimde yeri olmayan bir anlayıştır.

Bu kurumlarla, bu konferanslarla, bu eylemlerle, bu ko-

---

(23) Hamit ve Muhsin, **Türkiye Tarihi**, Maarif Vekaleti, Devlet Matbaası, İstanbul 1930, VIII 766 s.

nuşmalarla resmî ideolojinin kristalleşmeye başladığını ve belirginlik kazandığını görüyoruz. Bu süreç içinde de bilimsel düşünce üzerinde egemenlik kurmaya başladığını ve bunu gittikçe yoğunlaştırdığını izliyoruz. Artık bilim değil, devletin resmî ideolojisi söz konusudur. Devlet yöneticileri devletin varlığını sürdürebilmesi için bazı görüşlerin toplum ve devlet hayatında egemenlik kazanmasını, herkesin bunu bilmesini, buna inanmasını, buna göre hareket etmesini ve buna göre düşünmesini istemektedir. Mademki Türklerin, dünyada en yüce ve eski ırk olduğu, dünyanın çeşitli yerlerinde gelişen medeniyetlerin Türkler tarafından yaratıldığı, yöneticiler tarafından bilinmesi ve inanılması istenilen bir görüş ve düşüncedir, o halde, kişi ve kurumlar bu görüşleri doğrulamak, böylece resmî ideolojinin yapılmasına ve yayılmasına hizmet etmek zorundadırlar. Böylesine sübjektif niyetleri aksettiren, yalana dayalı bir ideolojinin «bilim adamı» denilen kişiler tarafından da hararetle savunulmaları, bilim yöntemine elbette zıt bir tutumdur. Çünkü bilimsel önermeler doğrulanma veya yanlışlanma özelliğine sahiptirler. Sumer'lerin, Eti'lerin Elam' ların, Akat'ların vs.'nin Orta—Doğu'nun yerli halklarından olup. Türklerle hiçbir ilişkileri olmadığı 20. yüzyılın başından beri bilinen doğrulardır. Örneğin, Eti'lerin, Asur'luların, Sumer'lerin İndo—Öropen, Elam, Akat Kalde'lilerin Sami kökenli kavimler olduğu, yerli kavimler oldukları Birinci Dünya Harbinden önceki yıllarda biliniyordu. (24) Durum bu kadar açıkken, yani bu önermelerin yanlış olduğu bu kadar açık bir şekilde ortada dururken Türklerle kurulan ilişkiler elbette

(24) Gordon Childe, Doğunun Prehistoryası, Çev. Ş.A. Kansu, TTK Ankara 1971 ss. 40—67, 100—130 197—221; I.S.B. Leakey, İnsanın Ataları, Çev. Güven Arsebük, TTK Ankara 1971 s. 106 ss. 116-119; George Poisson, Avrupa'nın İskan Tarihi, Çev. Ş.A. Kansu, TTK Ankara 1950 ss. 189—220; Bozkurt Güvenç, İnsan ve Kültür, Antropolojiye Giriş, Türk Sosyal

ideolojik bir ilişkidir. Olgulardan hareket eden ve olguları dikkate alan bir ilişki değil, yöneticilerin sübjektif kanaatlarını ve arzularını dile getiren bir ilişkidir. Bilim dışı bu ilişkilerin *«ilmî bir surette»* adı altında yürütülmesine ise, hiç şaşmamak gerekir. İlim, bilim kavramları saygınlık ifade ettiği için, resmî ideoloji adına yapılan bütün eylemlere, geliştirilen düşüncelere, «bilimsel», «ilmî» sıfatları daima verilmiştir. Aslında «İlmîlik» maskesi altında, resmi ideoloji bilime egemen kılınmaya çalışılmaktadır. Önce belirli bir görüşe, bir ideolojiye inanılmış, sonra da bunu egemen kılmak için her türlü devlet gücü ve devlet aygıtları seferber edilmiştir. Silahlı kuvvetler, polis, mahkeme, tutukevi gibi zorlayıcı kurumlar bu ideolojinin yaygınlaştırılmasında kullanılmıştır. Bunun yanında, hükümet, kamu görevlileri, eğitim kurumları, güdümlü olan kitle haberleşme araçları da bu ideolojinin yapılmasında, yayılmasında ve saygınlık kazanmasında çok önemli roller oynamışlardır. Açıkça görülen olay ise şudur: Yöneticiler bir ideoloji ortaya atmışlar, geçmiş'i, yani tarihi de bu ideolojiye göre yeniden inşaya başlamışlardır. İdeoloji eğer, Sumer'lerin, Eti'lerin Türk olduklarına inanılmasına karar vermişse, *«bilim adamı»* da *«ilmî bir surette»* tarihi yeniden inşa ederek, Sumer'lerin ve Eti'lerin Türk olduklarını isbat etmek zorundadır. Burada artık, doğrunun «hakikat»ın ölçütü, olgular değil, ideolojinin bizzat kendisidir. Resmî ideolojiye uygun olan bir görüş *«doğru»* bir görüştür. *«Hakikat»* tır. Aksi yanlıştır. İdeoloji bilgi üreten bir araç olarak kullanılmaktadır. Aslında ise, olgulara dayalı olmayan düşünce biçimleri bilgi üretemez. İdeolojiler bilgi veriyorlarmış gibi görünmelerine rağmen, kalıplaşmış bilgilerin tekrarından başka bir şey yapmazlar.

Bilimler Derneği Yayını, Ankara 1972 ss. 159—227; Gordon Childe **Tarihte Neler Oldu?** Cev. Alaaddin Şenel - Mete Tuncay, Odak Yayınları, Ankara 1974 ss. 133-162

II. *TÜRK TARİH TEZİNE İLİŞKİN BİLGİLERİN TARİHSEL KAYNAKLARI*

Yukarıda ifade edilen bilgilere göre, başta CHF Genel Başkanı ve Cumhurreisi Büyük Şef Gazi Mustafa Kemal olmak üzere, Türk «bilimcileri», Türk Ocağı Türk Tarihi Tetkik Cemiyeti üyeleri, mebuslar, gazete sahipleri, Yayınevleri, yazarlar, idareciler, askerler, hakimler, vs. birdenbire bilinçlenmişler ve bilgi sahibi olmuşlardır. Bu bilinç ve bilgi düzeyi, Türk ırkının tarihi ve geçmişi konusunda «aydınlık» bir yolun açılmasına neden olmuştur. Bunlar doğruları ifade eden yargılar değildir. Türk ırkı ve Türk tarihi hakkındaki bu görüşler 1930 yıllarında birdenbire ortaya çıkmamışlardır. Bunlar, Jön Türklerin, İttihat ve Terakki'nin dikkatle ve heyecanla üzerinde durdukları konulardır: Örneğin, İttihat ve Terakki'nin ideoloğu sayılan Ziya Gökalp, 1910 yılından itibaren yayınladığı, *Türk Tarihinden: Altın Yurt* (25), *Turan* (26), *Türklük (27), Altın Destan (28), Cenk Türküsü (29), Kızılelma*

(25) Ziya Gökalp, Türk Tarihinden: Altın Yurt, **Genç Kalemler,** Cilt 2 Sayı 5, 1326 (1910)

(26) Ziya Gökalp, Turan, **Genç Kalemler,** Sayı 6—14, 22.2.1326 (1910) ss. 40—47

(27) Ziya Gökalp, Türklük, **Genç Kalemler,** Cilt 2 Sayı 7 1326 (1910) s. 120

(28) Ziya Gökalp, Altın Destan, **Genç Kalemler,** Cilt 3 Sayı 14 1327 (1910) ss. 40—43

(29) Ziya Gökalp Cenk Türküsü, **Genç Kalemler,** Cilt 4 Sayı 27 1328 (1912)

(30), *Turan (31)*, *Ergenekon (32)*, *Alageyik (33)*, *Altın Destan* (34), *Halk Masalı: Küçük Şehzade* (35), *Yeni Attila* (36), *Halk Masalı Ülker İle Aydın* (37). *Ötüken Ülkesi* (38) isimli şiirlerinde sürekli olarak bu konuyu işlemiştir. Örneğin, Ergenekon isimli Şiiri aynen şöyledir:

«Biz Türk Han'ın beş oğluyuz
Türk Tanrı'nın öz kuluyuz
Beşbin yıllık bir orduyuz
Turan yurdu durağımız

Ak ordumuz sola gitti
Üç hakanlık tesis etti
«Med'i», «Sumer—Akat», «Hit» ti
Bu üç şanlı oymağımız.

---

(30) Ziya Gökalp, **Kızılelma, Türk Yurdu,** Cilt ? Sayı 7 (31) 1328 (1912) ss. 193—303

(31) Ziya Gökalp, Turan, Altın Armağan II, Türk Yurdu, 24. Sayıya Ek 28.10.1328 (1912) 17 s.

(32) Ziya Gökalp Ergenekon, **Altın Armağan II Türk Yurdu,** 24. Sayıya EK 18.10.1328 (1912) 20 s.

(33) Ziya Gökalp, Alageyik, **Altın Armağan II, Türk Yurdu,** 24, Sayıya EK 18.10.1328 (1912) 26 s.

(34) Ziya Gökalp, Altın Destan, **Altın Armağan II, Türk Yurdu,** 24. Sayıya Ek, 18.10.1328 (1912) 31—36 s.

(35) Ziya Gökalp, Halk Masalı—Küçük Şehzade, **Halka Doğru,** Cilt I Sayı 35 12 27.6.1329 (1913) ss. 89—95

(36) Ziya Gökalp, Yeni Attila, **Halka Doğru** Cilt I Sayı 13, 4.7.1329 (1913) ss. 97—98

(37) Ziya Gökalp, Halk Masalı—Ülker İle Aydın, **Halka Doğru** Cilt I Sayı 35 5.12.1329 (1913) ss. 269—276

(38) Ziya Gökalp, Ötüken Ülkesi, Türk Sözü, Cilt I Sayı 2 17.4 1330 (1914) s. 11

Birincisi Azerbaycan,
İkincisi Keldanistan
Üçüncüsü Arz-ı Kenan
Fışkırdı üç kaynağımız

Gök ordumuz sağa vardı
Çin'i baştan başa sardı
(Hiyungnu) lar bu hanlardı
«Sed» olmadı tutağımız

Kara ordu gitti İskit
Ülkesinde yaptı bir çit
«Atilla ol Şalon»a git
Sözü oldu adağımız

Kızıl ordu dağlar aştı
Afganlarla çok savaştı
Bir alayı Hind'e aştı
«Sind» oldu bir ırmağımız

Sarı ordu tekin durdu
Şehir yaptı çiftlik kurdu
Uygurların bu iç yurdu
Kaldı ana toprağımız»

Ergenekon şiirinden açıkça görüldüğü gibi, Türk ırkının Orta Asya'dan dünyaya yayıldığı, gittiği yerlere kültür ve medeniyet taşıdığı, İttihat ve Terakki'nin, İttihat ve Terakki'nin en önemli ideoloğu olan Ziya Gökalp'in 1908 yılından itibaren üzerinde durdukları konulardır. Ziya Gökalp bu tür şiirlerini başlıca üç kitapta toplamıştır. Bunlardan birincisi, 1913 — 1914 yıllarında yayınladığı *Kızılelma*, İkincisi, 1916 yılında ya-

(39) Ziya Gökalp, Kızılelma, Türk Yurdu Kitapları No. 8, Akkurum Hayriye Matbaası, ve Ortakları, İstanbul 1914 146 s.

yınladığı *Yeni Hayat* (40), Üçüncüsü, 1923 yılında yayınladığı Altın Işık (41) kitaplarıdır (42). O halde başta Büyük Şef Gazi Mustafa Kemal olmak üzere, 1930 yıllarında Türk Tarih Tezini geliştirenlerin hemen hemen hepsinin İttihat ve Terakki ile, O'nun fikir babası Ziya Gökalp ile organik bir bağı vardır. Türk Tarih Tezi 1910 yıllarında geliştirilen, «Türkçülük,» «Turancılık» akımlarının daha sistemli bir biçimde devamıdır. Büyük Şef'in, Türk Ocağı, Türk Tarihi Tetkik Cemiyeti Azalarının 1930 yıllarında birdenbire keşfediverdikleri bir bilgi değildir.

III. BİRİNCİ TÜRK - TARİH KONGRESİ

1931 yılının Nisan ayı başlarında Türk Ocakları kapanmıştır. Böylece «Türk Ocağı Türk Tarihi Tetkik Heyeti» de tüzel kişiliğini kaybetmiştir. Daha sonra, 15 Nisan 1931 de

(40) Ziya Gökalp, **Yeni Hayat**, Naşiri: Yeni Mecmua Evkafı İslamiye Matbaası İstanbul 1918 73 s

(41) Ziya Gökalp, *Altın Işık*, Türkiye Cumhuriyeti Maarif Vekaleti, Neşriyatından, Çocuk Kütüphanesi 1, Matbaa-i Amire, İstanbul 1923 197 s.

(42) Ziya Gökalp, Şiirleri ve Yazıları hakkında bk. Kazım Nami Duru, **Ziya Gökalp** MEB Milli Eğitim Basımevi, İstanbul 1949 289 s. İsmail Habib Sevük, **Tanzimattanberi Edebiyat Tarihi** I **Remzi Kitabevi**, İstanbul 1942 ss. 394—398; Cavit Orhan Tütengil, **Ziya Gökalp Hakkında Bir Bibliyografya Denemesi**, Berksoy Matbaası, İstanbul 1949 54 s. Kazım Nami Duru, **Ziya Gökalp'ten seçme Yazılar**, 2. bs. Ankara 1942 Sumer Basımevi; İsmet Binark- Nejat Sefercioğlu, **Doğumunun 95. Yıldönümü Münasebetiyle Ziya Gökalp Bibliyografyası, Kitap—Makale**, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayını Ankara 1971 200 s.

«Türk Tarihi Tetkik Cemiyeti» kurulmuştur. 1935 yılında ise, cemiyetin adı, Türk Tarih Kurumu olarak değiştirilmiştir (43.

2—11 Temmuz 1932 tarihleri arasında, Ankara'da toplanan, Birinci Türk Tarih Kongresi, Türk Tarih Tezi'nin gelişip boyutlanmasında önemli bir merhale olmuştur. Kongrenin açış konuşmasını yapan, Maarif Vekili Esat Beyefendi (Sagay) özetle şunları söylemektedir:

«...Malumu alileridir ki, tarih, bütün kültür ilimlerinin temelidir. Bir millet geçmişte olup biteni memleketini ve dilinin, edebiyatının, sanatlarının ve idarî içtimaî, siyasi medeni varlığının menşelerini ve bunların muhtelif ahval (durumlar) tesiri altındaki seyirlerini ancak, tarihten öğrenebilir. Şimdiye kadar okumuş olduğumuz kitaplardan hemen birçoğunun tercüme edilmiş veya kopya edilmiş olan asılları ise, bu maksada taban tabana zıt olarak hakikatı ve Türk milletinin varlığını ve benliğini cihan medeniyetine olan hizmetlerini tebarüz ettirmekten, herhangi bir sebeple uzak bulunmuş idi.

Halbukî, *ilmî ve esaslı tetkikler üzerine* yazılmış, olan yeni «Tarih» imizin (44) birinci kitabını gözden geçirdikten sonra anlıyoruz ki: Türkler anayurtları olan Orta—Asya'dan yontma taş devrini, *Milattan 12.000 sene evvel* geçirdikleri halde, Avrupa'lılar, ancak, 5.000 sene daha sonra bu devirden kurtulabilmişlerdir. Diğer taraftan da insanlar, henüz ağaç ve kaya kovuklarında yaşarlarken, Türkler Orta Asya'da kereste ve maden medeniyetini meydana getirmişler, hayvanları ehlileştirmişler, çiftçiliğe başlamışlardı. Cilalıtaş devrine tesadüf eden Cumudiye Devri sonlarında buzuiların çekil-

---

(43) Uluğ İğdemir, a.g.e. s. 7

(44) Türk Tarihinin Ana Hatları isimli 606 sahifelik kitaptan söz ediliyor. Ayrıca 1932 yılı başında liseler için yazılan 4 ciltlik Tarih kitabının 1. cildi de söz konusudur.

mesi ile vücuda gelen mühim tabiat değişmeleri sebebiyle birçok Türk kabileleri muhacerete başladı. Bu suretle Milattan 7.000 sene evvel çiftçilik ve çobanlığı ilerletmiş ve altın, bakır, kalay ve demiri keşfetmiş olan Türkler, Orta Asya'dan yayıldıktan sonra gittikleri yerlerde ilk medeniyeti neşretmiş (yaymış) ve böylece, Asya'da *Çin, Hint* ve mukaddes yurt edindikleri Anadoluda *Eti, Mezepotamya'da Sumer, Elam, nihayet Mısır. Akdeniz ve Roma Medeniyetlerinin* esaslarını kurmuşlar ve bugün yüksek medeniyetlerini takdir ve takip ettiğimiz Avrupa'yı o zamanlar mağara hayatından kurtarmışlardır.

Muhaceret yolları üstünde ve muhacir kafilelerinin yerleştikleri yerlerde eskidenberi dünya alimleri tarafından yapılmış ve yapılmakta bulunmuş olan arkeoloji, antropoloji ve etnografi tetkiklerinden birçok Türk kavimlerinin birbiri ardınca Avrupa'nın her tarafına yayıldıkları ve ilk medeniyeti yaydıkları ve buralara Türk anayurdu olan Orta Asya'dan geçtikleri anlaşılmıştır. Harappa ve Mohencodero'da yapılmış olan arkeolojik tetkikler *Hint medeniyetinin* de Orta Asya'dan gelen Türk kolları tarafından tesis olunduğunu göstermektedir.

... Dünya medeniyetinin Orta Asya'dan ve Türklerden diğer yerlere ve milletlere geçtiğini isbat eden mühim ve kuvvetli delillerden biri de Türk dilidir. Etimolojik tetkikattan başka tarihi ve coğrafi tetkikat Türk dilinin bir ana dil olduğuna kanaat verecek bir mahiyet ve ehemmiyeti haizdir. Aynı manayı ifade eden birçok iptidaî kelimelerin Türkçe de dahil olduğu halde, muhtelif lisanlardaki karşılıkları, bazı şehir ve nehir gibi

coğrafî isimleri kelime teşekkülü cihetinden olan münasebetleri yeknazarda göze çarpmamak mümkün değildir.» (45)

Birinci Türk Tarih Kongresinde, Türk Tarihi Tetkik Cemiyeti Genel Katibi Dr. Reşit Galip Beyefendi de, Türk Tarih Tezi'ni geniş bir biçimde açıklayan bir konuşma yapmıştır. *«Türk Irk Ve Medeniyet Tarihine Umumî Bir Bakış»* adı altındaki konuşmasında, Dr. Reşit Galip Beyefendi özetle şöyle demektedir: (46)

«... Tarih vesikalarla yazılır. Vesikalar ise, aranmakla bulunur. Bu itibarla «Türk Tarihi Tetkik Cemiyeti» bu vadide bir araştırma ve arayanlar birliğidir. Araştırma ne kadar geniş ve *ilmi usullere* uygun olursa, arayanlar sayıca ve kıymetçe ne kadar artar, gayretlerin kaynağı vazife duygusunun feyziyle ne kadar kuvvetlenirse milli tarihin yakın uzak bütün safhalarıyla «hakikat» gününe ermesi o kadar hızlanmış olur. *Bütün Türklük adına «hakikat»ın şanlı timsali Büyük Reis, bu yolu açan ve hepimizi irşadlarının mütemadi ışığında yürüten rehber olarak tazimle ve şükranla selamlarım» (47)*

Dr. Reşit Galip *ilmî usullerle* aradığı ve bulduğu vesikaları ve bu vesikalara dayanan kanaatlarını ise şöyle ifade etmektedir :

«... Hareket ve yayılışlarını takip ettiğimiz bu tiplerin «Türk ırkının» yayıldıkları sahalardaki hayat ve faaliyetleri ile bıraktıkları eserleri ve cihan umumi tarihi

---

(45) Birinci Türk Tarihi Kongresi, Konferanslar, Zabıt Tutanakları, Maarif Vekaleti ve Türk Tarihi Tetkik Cemiyeti Tarafından terkip edilmiştir. ss. 5—7

(46) Birinci Türk Tarih Kongresi, ss. 99—161 ve bu konferans üzerinde yapılan tartışmalar, ss. 162—193

(47) y.a.g.e. s. 99

ile medeniyet tarihi üzerindeki tesirlerini mütalaa sırası gelmiştir. Söz başı olarak teslim edelim ki: Bütün bu tipler içinde ve bütün tarih boyunca, her gittiği yerde er—geç hakimiyetlerini kurarak münevver ve mütefekkir beşeriyetin bugün dahi hayranlığı gittikçe artan bir ruh ile gittikçe derinleşen bir hürmet ve tazim ile tetkik ve temaşa ettiği büyük medeniyetleri yaratmış olanlar, muasır alimlerin Alplılar ve bizim daha doğru olarak (Ata Türkler) diye andığımız insanlar, yani kudret ve kabiliyet kaynağı, *harikalı soyun* evlatlarıdır.» (48)

«... Doğu Asya'da ve bilhassa Asya'nın Güney—Doğusunda, seciyelerini göstermek için, pale—alpenler bir fırsat daha buldular. Buralarda, eski, proto—ostralit ve proto—negroitlere bir çarpışma neticesinde hakim olarak Alpenlerin yükselen kuvvetine şiddetli bir mukavemette bulunmak kabiliyetini gösterdiler... Bunlar, ya Kasiyen veya Alpen amillerin biraz katışması ile o havalideki, Nan—Şao, Kamboç, Siyam, Burma, Mokopahit gibi birçok devletler kurmağa muvaffak oldular. Yahut, Alpen unsurların fasılasız, devamlı karışması ile, eski Türklerin mühim kabiliyet ve liyakatlarını göstermeğe muvaffak oldular.» (49)

Türk Tarihi Tetkik Cemiyeti Genel Katibi, Dr. Reşit Galip Beyefendi, Uzak—Doğu'da, Türklerin nasıl medeniyet ve devlet kurduklarını, bu şekilde gösterdikten sonra öteki kadim (eski) medeniyet sahaları hakkında da özetle şöyle söylemektedir:

«... İsveç'li alim Karlgren, Çin'de yapılan hafriyat neticelerini elde edilen vesikaları tetkik ve mütalaa ettikten sonra, daha sade ve açık bir ifade ile, Honan ve

---

(48) y.a.g.e. s. 110

(49) y.a.g.e. s. 112

Mançurya eserlerinin belki yerli bir medeniyete delalet edebileceklerini, ancak bu medeniyetin garpte «*Çin ırkından olmayan,* fakat hiç *şüphesiz Türk ırkından olan bir halka mahsus* tekniklerin, tesiri altında olduğunu ileri sürmüştür.» (50)

«... Hint'teki vaziyet Çin'dekinin tamamen aynıdır. Orada da son yıllarda, tarihi devirlerdekini doğurmuş olan eski medeniyet keşfolunmuş, bunun Orta—Asyanın brakisefal Alplileri (Yani Türkler) tarafından götürülmüş olacağı, bundan on yıl evvel, Roland B. Dikson tarafından söylenmiştir.. Hindin tarihi devirlerde ve son 19. asır ortalarına kadar birçok büyük Türk devletlerine ve imparatorluklarına merkez olduğu hatırlatılmasına lüzum görülmeyecek kadar yeni ve bilinen vakalardandır.» (51)

«... O zamana kadar Sami ve yerli olduğu sanılan Mezopotamya medeniyeti, yerli sayılması imkansız ve çok daha kadim, Samî olmayan bir ırkın malıdır. Bu ırk ve bu medeniyet Orta—Asya'dan gelmiştir. Bu medeniyetin mümtaz mümessilleri olan Sumer'ler, bazı muasır yabancı müelliflerin, şimdi çok tekrar etmek istemedikleri bir istilak ile, *Turanlı,* bizim daha doğru tabirimizle «Türk» ırkındandırlar.» (52)

---

(50) y.a.g.e. s. 115

(51) y.a.g.e ss. 115—116 Ayrıca bk. Birinci Türk Tarih Kongresine Zayti Frenç tarafından sunulan, Hint Akraba Kavimleri Arasında, isimli konferansta (ss. 366—368), bu ve öteki konferanslar üzerinde yapılan tartışmalarda (ss' 369—400) bu iddialar üzerinde uzun uzun durulmuştur.

(52) y.a.g.e. s. 117 Dr. Reşit Galip, **Türk Irk Ve Medeniyet Tarihine Umumi Bir Bakış,** isimli konferansında, Mezopotamya Medeniyetini kuran ve yaşatanların Türk olduğu, Sumerlerin, Elamların, Akatların, Kaldelilerin Türk olduğu

Dr. Reşit Galip, Mısır (53) ve Ege Medeniyetlerinin de (54) Orta Asya'dan oralara göç eden Türkler tarafından yaratılmış olması ihtimalinin çok büyük olduğunu belirttikten sonra, Roma Medeniyetinin kurucularının da Türkler olduğunu ifade etmektedir.

«... Golvalıları bir kolu olduğu söylenen ve İtalya'nın en eski kavimlerinden biri olan Ombriyerler Entrüsklere Turkus derlerdi... Bu kelime Cezri'nin Türk kelimesi ile dikkati calip ve aşikar yakınlığı işaret edilmeye değerlidir. Diğer bir müellif Martha, «Etrüsk Dili» isimli kitabında Etrüskçenin, Fin—Uğur dillerinden olduğu kanaatini ileri sürmektedir.» (55)

Dr. Reşit Galip'in konferansında, büyük bir coşku ile anlattığı kısımlardan biri de Eti'ler ile ilgili olan kısmıdır.

«... Şimdi sona bıraktığımız Eti'lere, öz yurdumuz

üzerinde büyük bir dikkatle ve ısrarla durmuştur. Tartışmalarda da bu konu hararetle işlenmiştir. ss. 116—120, s.142 ss. 153—157

(53) y.a.g.e ss. 120—121 Ayrıca bk. Birinci Türk Tarih Kongresine Yusuf Ziya Bey tarafından sunulan **Mısır Din Ve İlahlarının Türklükle Alakası** isimli konferansta, (ss. 243—260) Mısır Medeniyetinin kurucularının Türkler olduğu iddiaları üzerinde geniş olarak durulmuştur. Mısır ilahlarının Türk kökenli oldukları iddia edilmiştir. O zaman Mısır'da konuşulan dilin de Türkçe olduğu ifade edilmiştir.

(54) y.a.g.e ss. 122—124 Ayrıca bk. Birinci Türk Tarih Kongresine Hasan Cemil Bey tarafından sunulan, **Ege Medeniyetinin Menşesine Umumi Bir Bakış**, isimli konferansta (ss. 199-232) ve bu konferans üzerinde yapılan tartışmalarda, (ss. 233-237) bu iddialar dile getirilmiş ve isbat edilmeye çalışılmıştır. Ege'de konuşulan dilin, Orta Asya kökenli bir dil yani Türkçe olduğu iddia edilmiştir.

(55) y.a.g.e s. 124

Anadolu'nun medeni simasını yükselten, ilk büyük medeniyetini ve ilk büyük imparatorluğunu kuran *haşmetli atalarımıza* ve onları takiben Garbi Anadolu merkezlerinde devletler kuranlarımıza geliyorum. *Şimdiye kadar yapılmış olan ilmî araştırmalar Etilerin Türk ırkına* ait müşterek antropolojik vasıflar taşıdıklarını meydana çıkarmıştır.»

«... Fakat, Etilerin kıyafetlerindeki en karakteristik şey burnu yukarı bükülmüş kunduralarıdır. Bu bir kar kundurasıdır. Kadeş'te kullanılmış olması Etilerin şimalde soğuk mıntıkalardan geldiklerini gösterir. Bunlara benzer kunduraları, Türkler, Mısır ve Suriye yerlileri arasına ithal ettiler ki, bu, Türk fatihlerinin, şimalî menşeini şaşmaz bir surette gösterir.» (56)

Dr. Reşit Galip Bey «Türk» adı üzerinde de durmaktadır :

«... Uzun zamandanberi, Avrupa'da ve epeyce zamandanberi Amerika'da Türk ırkı aleyhine idame edilen batıl itikat ve ananelerden kalma bir zihniyetle yazılmış olanlar toplansa başlı başına büyük bir kütüphane teşkil eder. Bunun mektep kitaplarına, lügatlara, pek umumî salnamelere kadar girmiş olması bu nüfuzun menşeindeki batıl zihniyetin ne kadar derin bir ısrarla kök saldığını göstermektedir. Pek yeni bir misal olmak üzere, zamanımızdaki umumî salnamelerin en ciddi ve muteberlerinden sayılan ve her halde en fazla revaçta olanlardan birinde, Türkler hakkındaki kaydı söyleyeyim. Bunun son yıllara ait baskılarında *Türk* kelimesinin arapça Turkor kelimesinden alındığı ve bunun da arapçada, haydut ve eşkiya manasını ifade ettiği yazılıdır. Eski ve yeni arapçada, hatta arapçaya akraba Samî dillerin

---

(56) y.a.g.e. ss. 131—132

herhangi birinde böyle bir kelime bulunmadığını ve bunun tamamen uydurma ve şüphesiz aşikar bir maksatla uydurulma olduğunu, söylemek, işaret ettiğimiz zihniyetin çirkin cüretkarlığını göstermeye yeter.» (57)

Dr. Reşit Galip bütün kadim (eski) medeniyetlerin Türkler tarafından kurulup geliştirildiğini belirttikten ve «Türk» adı üzerinde durduktan sonra, Mezepotamya ve Anadolu üzerinde yeniden durmaktadır :

«... Teessüfle kaydetmeye mecburuz ki, aynı amiller, Avrupa'da en muteber ilim adamları üzerinde ve *ilim bitaraflığının* en fazla gösterilmesi lazım gelen mevzuları üzerinde dahi tesirini gösteriyordu. Ve ilave edilebilir ki, bugün hala göstermektedir. Bunun en mütebarız iki delilini, biz Türkleri son derece alakadar eden *iki mühim ilim hadisesinde apaçık* görüyoruz.

Bunlardan biri Mezepotamya öteki Anadolu medeniyetlerinin ilk meydana çıkışlarını takip eden yıllarda görüldü.

Sumer Türkleri medeniyetinin kumlardan bir harika doğar gibi çıkışından, Sumer yazılarının okunmasından sonra bu medeniyeti ve onun bıraktığı metinleri mütalaa eden alimler ilk samimi kanaatlarının ifadesi olarak bunun Turanlı bir kavim tarafından, Turan'dan getirilmiş bir medeniyet olduğunu söylemişlerdi.» (58)

«... Eti medeniyeti keşfiyatının uyandırdığı tesirler ve uğradığı telakkilerin seyri de böyle olmuştur.

Anadolu Eti medeniyeti keşfedilir edilmez *hakiki ilim adamları,* bunun Orta Asya'dan gelme, Turanlı bir medeniyet ve bu medeniyeti getiren Eti'lerin Turanlı bir

---

(57) y.a.g.e ss. 150—151 Ayrıca bk. H. Scheel, Eski Vesaik İlm, **İkinci Türk Tarih Kongresi,** İstanbul 1943 s. 668

(58) y.a.g.e s. 153

millet olduğunu ifade de hiç tereddüt göstermediler. Fakat *Türkçülüğün dostu olmakla* tavsif edilmeyecek (bağdaştırılmayacak) cereyan yine kaşlarının bütün çatıklığı ve hokkasının bütün zehiri ile sahifelere döküldü.» (59)

Türk Tarihi Tetkik Cemiyet Genel Katibi Dr. Reşit Galip konferansını şu ifadelerle bitiriyor:

«... Irkımızın siması, boyu, güzelliği, veya çirkinliği meselesi de Avrupa müelliflerini az meşgul etmemiştir. Antropolojik vasıflar noktasından *son ve kati tetkiklerin* bizim, medeniyetler atası brakisefal alpliler çocukları olduğumuzu tesbit ettiğini daha ilk kısımlarda söylemiştik.»

«... Bütün bu müelliflere, pek haklı olarak meseleyi astarından mütalaa ettikleri ve bu astarın yüzü çevrilince bizim tipimizin Avrupalılaştığı değil, fakat asılları proto —negroit ve proto-ostrolit olan Avrupaların Türklerin daimi akınları ve çok sık temasları neticesinde Türkleşerek bugünkü tipi aldıkları ve onları bu neticeye erdirebilmenin Türkler için pek zahmetli bir iş teşkil etmiş olduğu söylenebilir.» (60)

«... Uzun boylu, uzun, beyaz simalı, düz veya kemerli ince burunlu, muntazam dudaklı, çok kere mavi gözlü, ve göz kapakları çekik olarak değil, ufkî açıdan «Türk» beyaz ırkın en güzel örneklerinden biridir.» (61)

«... Çeşitli müellifler Türk sanat tarzının ana vasıflarını araştırdıktan ve Türk sanatının Mezopotamya, Mısır, Küçük Asya, Akdeniz sahillerinde yayılışı ile ayrı ayrı fasıllar halinde «Türklerin İslam Sanatındaki Hissele-

---

(59) y.a.g.e s. 155

(60) y.a.g.e. ss. 157—159

(61) y.a.g.e. s. 159

ri», «Avrupa Hıristiyan Sanatında Türk Sanatının En Eski İzleri», «Yeni Avrupa'da Türk Sanatının İzleri», «Şarkî Avrupa'da Türk Sanatı»... hakkında kıymetli tetkiklerde bulunmaktadır.

Darülfünun'umuzun (Üniversite), muallim mekteplerimizin, liselerimizin, orta mekteplerimizin, muhterem, güzide okutucuları: *Hakikat sizce ve bizce sabittir. Her asil manada, cevheri tükenmez, Türklük kanı taşıyanlar, bundan şüphe edemezler.* Davamız bizim hakikatımızı, bütün beşeriyetin itikatları sırasına koymaktadır. Sizlerin elinizden yetişecek, beynelmilel tarih otoritelerinin bilgi ve irşad şimşekleri *Türk tarihine asırlardır katran yağdıran yerli ve yabancı taassup* bulutlarını paralaya paralaya dağıtacak, *Türk Tarihi Ergenekon'dan çıkacaktır.* Bu yalnız tarihimizin değil, *ezeli ve ebedî «hakikat»* ın zaferi olacaktır.» (62)

Türk Tarihi Tetkik Cemiyeti Genel Katibi, Dr. Reşit Galip Beyefendi'nin, Birinci Türk Tarih Kongresinde yaptığı, *«Türk Irk ve Medeniyet Tarihine Umumî Bir Bakış»* isimli konferansını bu şekilde özetlemek mümkündür. Bir cümle ile özeti şu: Güney—Doğu Asya'dan itibaren, Çin, Hint, Mezopotamya, Mısır, Anadolu, Ege, Girit, Roma, Kurucusu ve geliştiricisi Türklerdir. Mezopotamya ve Anadolu'nun yerli halkı Türklerdir.

Dr. Reşit Galip Beyefendi'nin nesnel gerçeğin bu kadar dışında olan konferansında ne gibi temel etkenler rol oynamaktadır? Bu kadar gayrı ciddi sonuçlara ulaşmasına neden olan etkenler nelerdir?

Bu temel etkenlerin başında olan ve şüphesiz en önemlisi olan Bilim Yöntemi anlayışı ile ilgili olanıdır. Bu kongrede, «ilim», «ilmî bir surette», «ilmi bîtaraflık» gibi kavram-

---

(62) y.a.g.e ss. 160—161

lar sık sık kullanılmasına rağmen gereklerine riayet edilmeyen ve saygı duyulmayan tek kavram «ilim» dir. Resmî devlet ideolojisi bilimsel düşünce üzerinde kesin bir egemenlik kurmuştur. Resmî devlet ideolojisi dışında hiçbir şeye inanılmamış, hiçbir şey söylenmemiştir. Hiçbir eleştiride bulunulmamıştır. Bunun Dr. Reşit Galip Beyin ve öteki konuşmacıların konuşmalarından örnekler vererek gösterelim :

1. *Bilimde Doğrunun Ölçütü Olgulardır. Kişiler, Doğrunun Ölçütü Olamaz.*

Dr. Reşit Galip konferansında, Mustafa Kemal için, *«Hakikat'ın şanlı timsali»* demektedir. Cümle şu :

> «Bütün Türklük adına «Hakikat»ın şanlı timsali Büyük Reisi, bu yolu açan ve hepinizi irşadlarının mutemadi ışığında yürüten rehber olarak tazimle ve şükranla selamlarım.»

Bilimde doğruların, «hakikat»ın yegane ölçütü olgulardır. Herhangi bir önerme, hipotez veya teori, olgular tarafından doğrulanıyorsa doğrudur, aksi halde yanlış. Doğrunun, «hakikat» ın olgular dışında hiçbir ölçütü, hiçbir kriteri olamaz. Halbuki burada, Mustafa Kemal, «hakikat» ın «şanlı timsali», hakikatın sureti, bizzat kendisi olarak sunulmaktadır. Bu resmî devlet ideolojisini açıklayan son derece önemli bir noktadır. Çünkü, bir kimsenin «hakikat»ın «şanlı timsali» olarak ele alınmasının, «hakikat»ın «şanlı timsali» olarak görülmesinin tek bir anlamı vardır. O da o kimse tarafından söylenmiş her sözün, o kimse tarafından ifade edilen bütün önermelerin «hakikat» olarak kabul edilmesidir. Bu ise bilim yöntemi ile kati surette bağdaşmaz. Eleştiri olanaklarını tamamen ortada kaldırır. Katı bir doğmatizmi içerir.

Bu tutum, önermeyi ifade eden kişilerdeki bilimsel vasıfları, tamamen alır, götürür. Hatta, devlet adamlığı vasıflarını da yok eder. Onu peygamber haline getirir. Onu putlaştırır. Ona, tapılması gereken bir kişi fonksiyonlarını verir.

Demek ki «gerçek nedir?» diye sorulsa, «şu anda Mustafa Kemal'in düşündüğüdür» denecektir. Bunun ise, bilimsel bir tutum ile uzak—yakın hiçbir ilişkisi yoktur.

O halde, bilgi üretme sürecinde, kişiler, doğrunun, «hakikat»ın ölçütü olamazlar. Doğrunun yegane ölçütü olgulardır. Olgular tarafından doğrulanmayan hiçbir önerme, hipotez veya teori, doğru, bilimsel sayılamaz.

Mustafa Kemal'i «hakikat»ın «şanlı timsali» olarak alan bir görüşün bilimsel olmaması çok doğaldır. Bu tutumla doğrunun, «hakikat»ın bulunması da mümkün değildir. Bu bakımdan devlet yöneticilerinin, resmî ideolojiyi ifade eden beyanlarını hiçbir zaman, tek doğru, «tek gerçek», yegane hakikat diye kabul etmemek gerekir. Fakat, Birinci Türk Tarih Kongresinde, bütün konferans metinlerinde, yapılan bütün konuşmalarda, Mustafa Kemal'in, bizzat kendisi, söylediği her söz, «hakikat» olarak kabul edilmiştir. Bu sözlerin de eleştiri konusu olabileceği akla dahi getirilmemiştir. Bunu birkaç daha örnek ile gösterelim :

«...Efendiler, hemen şunu söyleyeyim ki, Gordiyomun düğümü gibi, beşer aklının kavrayamayacağı hiçbir muamma yoktur ki, *Büyük Gazi'nin şimşekler yaratan gözlerinin,* bir an nazarı altında bütün kolaylıkları ile halledilmiş olmasın. İşte, Fıtrat'ın (Yaratıcının) cihanda milyonlarca insandan esirgediği bu uzak görürlülük, bu kudret sayesindedir ki, Büyük Gazi yalnız, bizi ve memleketimizi kurtarmakla tatmin olmadı. Binlerce seneler toprak altında kalan büyük ırkımın namını, şanını, insanlığa ve insaniyete yaptığı medeniyet hocalığını da meydana çıkardı.

Efendiler, daha pek yakınlarda, Türklüğün en ümitsiz en karanlık günlerinde, en karanlık, en ümitsiz değil, hatta muhakkak en sayılı günlerinin sonunda idi.

Anadolu'nun yanık bağrından keskin bir ses, «ben varım» sesi yükselmişti. Yükselmişti de, bütün Türklere, Türkellerine taze kan, taze can gelmişti.

Bu, milletin varlığını kurtaran Mustafa Kemal'in sesi idi. Bundan 10 sene evvel idi. O sesi çelikten sert, kılıçtan keskin sesi bir defa daha işitmiş idik. Asker, hedefiniz Akdenizdir, demiş idi. Dediği oldu. *Bu üç kelimelik küçük cümle cihanda 300.000 sene payidar olacak bir hükümet kurdu. Sözlerine imanımız kadar itimadımız olan* o büyük kurtarıcı bugün de yalnız bizim değil, *bütün ilim ve mefkure (düşünce)* dünyasının parlak bir nuru oldu. Bugün yine o ses kainata bağırıyor. *«Dünyada ilk medeniyet tohumu atan bizim babalarımızdır»* diyor. Vakıa, bu hakikatı kısmen bilen ecnebi alimler araştırma ve inceleme yapanlar yok değildir, vardı. Fakat yalnız *ilim ve mefkure alemine girmez sanılan taassup,* onlara, «evet, bunlar doğrudur», dedirtmiyordu. İtiraf ettirmiyordu. Lakin bundan sonra isterlerse söylemesinler. Artık o sihirli hazinenin büyüsü bozuldu. Anahtarını asıl sahibi eline aldı. Hazineyi açtı. Asırlardanberi hasretini çektiğimiz binlerce vesikayı, binlerce delili demet demet, kucak kucak cihanın istifade sahasına saçtı. Büyük Gazi ölmez hitabeti ile, genç, ihtiyar, bütün Türk'ü vatan ve vazife aşkına *kandırmış* idi. O civanmert, halaskar, bugün de, büyük Türk'ün tarihini, büyük Türk ırkının mazisini, halini, istikbalini irfan nurları ile parlattı. Bunlar öyle *müessir kudret,* öyle müessir kuvvetlerdir ki, ateşler söner, volkanlar söner, cehennemler söner, yalnız onun yarattığı milliyet aşkı, onun uyandırdığı irfan aşkı sönmez ve sönmeyecektir. (alkışlar)

Zamanımızda arkeoloji ve lenguistik ile uğraşan, Avrupalı ve Amerika'lı alimlerden birkaçı Türk ırkının

kıdemine ve Türk'ün medeniyetine biraz müphem, biraz karanlık ifadelerle işaret ve şahadet etmişlerdi. Yine bazı antropoloji ve etnoloji uleması da ırkımızın mazisine çekilen kalın perdenin bir ucunu kaldırmışlardı. Fakat içimizden hiçbir kimse, bu, işaret ve şahadet izleri üzerinden yürümeyi düşünmedi. Düşünemedi. Cihan tarihini alt—üst eden bu meselenin kıymet ve azametini de takdir edemedi. Ancak, yalnız ve yalnız bu müphem ve karanlık ifadeleri *pek kuvvetli bir ilim ve vukuf ışığı* ile parlatan, cihana büsbütün yeni alemşümul bir Türk Tarihi devresini yaratan yalnız ve yalnız Büyük Gazi'dir (Sürekli alkışlar).

Efendiler... Dünyada, itiraza uğramayan hiçbir hakikat yoktur. Evet, olabilir. Bütün dünya Türk imiş de kimsenin haberi yokmuş, diyenler de bulunabilir.. Bu itirazın da her gün bir adım daha hakikata yaklaşmasına rağmen yeni tarihimizde böyle bir iddia yoktur. Ancak, dünyaya şamil olan medeniyetlerin, kaynağı, kökü, başlangıcı «Orta—Asya Yaylasıdır» ve «O medeniyetin yaratıcıları ve taşıyıcıları da Türklerdir» tezi vardır. Ve mesela, yine Türk'ün 10.000 ve daha ziyade senelere irca edilen bu medeniyet kıdemini de fazla görenler vardır. Bunlar da zaman mefhumunu anlamamazlığa gelenlerdir. Efendiler, ben Türk tarihini böyle okudum, böyle anladım, böyle okuttum, ve böyle anlattım ki,

Bugün siyaset dünyasında büyük ırkımın varlığını yaşatan büyük halaskarımız (kutarıcımız) olduğu gibi, *güneşten doğan büyük ırkımın* mazideki şanlı ve canlı varlığını yaratan da Büyük Gazi hazretleridir. (alkışlar)

Gaziye dünyada, yaşayan bütün Türklerin ebedî minnetlerini, derin hürmetlerimi arzederken onlarla birlikte ulu Tanrıdan kendilerine uzun ve saadetli günler

dilerim.» (Sürekli alkışlar) (Tarih Öğretmeni *İhsan Şerif Bey) (63)*

«... Sözlerimi burada bitiriyorum. Fakat ilmin ve hakikatın söyleyeceği sözler burada bitmemıştir. Türk ırkının istikbalini kurtaran Büyük dahi, Türk'ün tarihini de kurtardı. Hakikat, kendinden emin, büyük bir sükûn içinde adım adım ilerliyor! (Sürekli alkışlar) *(Samih Rifat Beyi*'nin konuşması) (64)

«... *Temas ettiği her şeye hayat ve ruh izafe eden Ulu Gazi* yüzlerce asırların ihmal ettiği bu noktaya da sihirli asasının ucuyla dokundu. Madem ki bu temas vaki olmuştur. Ve madem ki derinlikleri ölçülmek mümkün olmayan dehasının şuleleri bu meseleye aksetmiştir, artık, emin olmalıyız ki, bu canlı mesai, bu nurlu yol üzerinde yürüyecek ve Gazi'nin asrı bu muazzam eserin teessüs ettiğini behemahal görecektir Türklerin tarihi ve tarihten evvelki devirlerde ifa ettiği medenileştirme ve terbiye vazifesi ve Türkçenin bütün lisanlar

---

63 Muallim İhsan Şerif Bey'in bu konuşmayı yaptığı sırada Mustafa Kemal'de kongreyi izleyenler arasındadır. Kongre tutunaklarını izleyelim.

Haydar Bey : «Efendiler, Türk tarihinin en büyük evladı olan Gazi Hazretleri Milli Kültürün esası olan Türk Tarihi tedrisatına gösterdikleri alakayı bugün kongremize lutfen teşrif buyurmak suretiyle bir daha isbat etmişlerdir. Kongredeki bütün arkadaşlarımın ayağa kalkmak sure-
Kongredeki bütün arkadaşlarımın ayağa kalkmak sure-tiyle kendilerine tazimlerini teklif ediyorum.» (Sürekli alkışlar)

(Kongre azası ayağa kalkmak suretiyle arzı tazimat etmişlerdir) (Birinci Türk Tarihi Kongresi ss. 16-17)

(64) a.g.e. s. 78

üzrindeki analık rolü, behemahal teslim olunacaktır.» (Sürekli alkışlar) (Darülfünun hocası *Prof. Yusuf Ziya Bey) (65)*

«... Şimdi kahraman irade ve büyük adam sana hitap ediyorum :

Seni Türk ilmi, Türk mütefekkiri adına şuurla ve samimiyetle selamlıyorum.» (sürekli alkışlar) İstanbul Darülfûnun Tıp Fakültesi Profesörü, *Şevket Aziz Bey*'in konuşması) (66)

«... Muhterem meslektaşlarım, bugün, bize öz varlığımızı bildiren *Yüce Gazi'nin nurlu irşadları* altında ulu Cumhuriyetimizin feyizlerinden birine daha şahit oluyoruz. Türk Tarihi Tetkik Cemiyeti'nin kaleme aldığı kitabı (Türk Tarihinin Ana Hatları). Bu muazzam eserde milli bir gaye gözetiliyor. *İlmî metotlar ile gidiliyor.* Her mevzu bir delile bağlanıyor. Delilden başka hiçbir şey kabul olunmuyor. Yüksek cemiyet verdiği konferanslar ile, *metin, çetin, sarsılmaz, yıkılmaz* temellerini mahsus bir şekilde gösteriyor.» (67)

«... *Nice nice hakikatlar yaratan Büyük Gazi'nin* azimkar hizmetleri ile pek yakında daha büyük eserlere nail olabiliriz.» (Şiddetli alkışlar) *(İsmail Hakkı* Bey'in konuşması) (68)

«... Biz bugün bu saadeti idrak etmiş Türk çocuklarıyız. Bize bu saadeti yaşatan Ulu Gazi'mize binlerce minnet ve şükran» (şiddetli alkışlar) (69)

---

(65) a.g.e ss. 259—260

(66) a.g.e s. 278

(66) a.g.e s. 278

(67) a.g.e s. 322

(68) a.g.e s. 327

(69) a.g.e. s. 330

«Tarihte büyük şahsiyetlerin rolü çok büyüktür.. Misali uzak tarihimizde aramaya hacet yoktur. Büyük şahsiyetlerin en büyük ve en parlak örneğı önümüzdedir. (Sürekli alkışlar) Bugün Türklük içinde yükselen bir şahsiyet bütün düşünün ve münevver medeniyetin dikkatini celbetmiştir. *Gazi'nin ismi ile tecelli eden Türk* dehası bizim ruhumuzda perestişkar bir hürmet tevlit ettiği gibi Gazi Mustafa Kemal ismi bütün münevver beşeriyetin ruhunda da büyük ve cazip bir tesir icra etmektedir. (alkışlar) Gazi'ye hürmet, onun dehasına hayret cihanşumüldür. (Sürekli alkışlar) Çünkü onun gerek Türk tarihinde, gerekse cihan tarihindeki rolü emsalsiz bir surette büyüktür. (alkışlar) Beyler, bu devirden sonra Gazi'nin ismini zikretmeksizin Türk tarihinden bahsetmek mümkün olacak mıdır? (Sürekli alkışlar) (Elbet mümkün değildir sesleri, alkışlar) *(Prof. Sadri Maksudi Bey*'in konuşması) (70)

«... Konferansımı bitirmeden evvel cihanda ve tarihte büyük Türk ırkının mevkiini yeniden yücelten, Türkün adını yeniden parlatan, Türk dahisi, Türk tarihinin en büyük şahsiyeti, Büyük Gazi hazretleri önünde huşu ile, hudutsuz hürmet ile eğiliyorum.» (Şiddetli ve sürekli alkışlar) (*Prof. Sadri Maksudi Bey*'in konuşması) (71)

«... Zira tarihin seyrine daima insanın, daha doğrusu büyük adamın istikamet verdiği gün gibi açık olan bir hakikattır. Hele biz Türkler bu hususta, istisnaî bir vaziyetin senelerdenberi şahidi değil miyiz? Büyük adamın, Büyük Gazi'mizin tarih yaptığını, inkılabımızın, seyrini, *iradesi ile tayin ettiğini görmüyor muyuz?» (Dr.*

(70) a.g.e s. 360—361, 364

(71) a.g.e s. 364

Orhan Sadreddin Bey'in konuşması) (72)

«... Milli tarihimiz yalnız Türk olanları, Türk yaşayanları değil, en müteassıp ve hotbin yabancıları bile inandıracak, onlara, medeniyetlerinin beşiğini öğretecek kadar büyük ve inandırıcıdır.»

Hayatımızdaki her varlığın, her güzelliğin, hür mesut yaşayışın yaratıcısı olan Ulu Gazi'mizi kongremiz namına tazimler ve şükranlarla selamlayarak şereflendiyorum.» (alkışlar) (Edebiyat Fakültesi Reisi *Muzaffer Bey*'in konuşması) (73)

«... Türk tarihinin ezelî kaynaklarını ve kıymetlerini görüp bilen, ta oralardan inen, *istikbali edebiyetlere kadar sezen, bu iman ve azim timsali Gazi*'dir. Son söz olarak millî, insani ve sonu olmayan bir vazifeyi yapmak uğrunda ilk kuvvetli adımları atan, Türk Tarihi Tetkikatını, kalplerimizde yarattığı derin aşkla artık, umumileştiren, Türk Tarihi Tetkik Cemiyetini, onlarında rehberi olan Türk medeniyet ve beşeriyet kahraman *Ulu Gazi'yi, selamlamayı ve uzun uzun beraber, alkışlamayı teklif ediyorum.)* (Ayakta sürekli ve şiddetli alkışlar» *(Muallim Mithat Bey'in* nutku) (74)

Açıkça görüldüğü gibi konferansçılar ve öteki konuşmacılar, «ilmin ışığı», «ilmin parlaklığı», «ilmin nuru» diyerek, Mustafa Kemal'e övgüler düzmekte, alkışlamaktadırlar. Mustafa Kemal'in sözlerine imanları gibi itimat ettiklerini beyan etmektedirler. Mustafa Kemal'in söylediği her şeyin «hakikat» olduğunu, bunun, sarsılmaz, yanılmaz, şüphe edilemez, metin, çetin bir bilgi olduğunu söylemektedirler. Sadece, Mus tafa Kemal'in açtığı, «irşad ettiği» yolda yürüyeceklerini be-

---

(72) a.g.e. s. 568

(73) a.g.e ss. 623—624

(74) a.g.e s. 627

lirtmekte, bu yoldan ayrılmayacaklarına yemin etmektedirler.

Aslında bu tutum Birinci Türk Tarih Kongresi Konferanslarını ve zabıtlarını toplayan, «Birinci Türk Tarih Kongresi» isimli eserin ÖNSÖZ'ün de dile getirilmiştir. Bu ÖNSÖZ'de şöyle söylenmektedir:

«... 15 yıl önce Türkün varlığını tarihten, adını dillerden ve kitaplardan kaldırmaya yeltenenlere karşı Türkün yüksek varlığını gösteren Büyük Şef Gazi Mustafa Kemal Hazretleri, Türk yurdunu ve istiklalini dünya tarihine şeref verecek bir kudretle kurtardıktan sonra, ona, hakiki milli tarihini de öğretmek istedi. Dünyaya ilk medeniyet ışığını veren, cihan medeniyet tarihinin her safhasında ve beşeri faaliyetlerin her sahasında yaratıcı varlığının binbir delilini gösteren, Türk milletinin tarihini ilmî vesikalarla tesbit ve neşretmek üzere kurduğu *Türk Tarih Cemiyetini yüksek himayesine aldı. Karanlıklar yırtan ve asırlara hakim olan dehasının derin kaynaklarından ilham alan cemiyet, geceyi gündüze katarak onun çizdiği anahatlar üzerinde Türk Tarihini araştırdı.* Ve Türk gençliğine 4 ciltlik bir tarih kitabı verdi. Türk tarihine ve cihan tarihinin umumî görünüşüne yeni bir ışık ve yeni bir mana veren bu tarih kitaplarını okutmak vazifesini üzerlerine almış Türk muallimlerine cemiyetin, Türk tarihi sahasında yaptığı *ilmî tetkiklerin neticelerini göstermek ve* mekteplerimizdeki tarih derslerine verilecek yeni cepheler hakkında meslektaşlar arasında bir fikir ve hedef birliği vücuda getirmek üzere Maarif Vekaleti ile Türk Tarihi Tetkik Cemiyeti el ele verdi. 1932 senesi Temmuzunda Ankara'da Birinci Türk Tarih Kongresini topladı. En asil bir gayeye hayatlarını vakfetmiş olan yüzlerce meslektaş, memleketin her

tarafından Ankara'ya koştular. *Büyük Gazi'nin yüce ve kutlu varlığının aydınlattığı* samimi bir çalışma havası içinde milli davayı sarsılmaz bir iman ile kuvvetlendirerek iş başına döndüler.» (75)

Bütün bu tutumların bilim yöntemi ile uzak yakın hiçbir ilişkisi olmadığını ne kadar belirtsek azdır. Çünkü, resmî ideolojinin bilim ve toplum hayatındaki rollerini, çeşitli ilişki biçimlerini nasıl şartlandırdığını gösterebilmek için bu gereklidir. Yukarıdanberi örnekleri ile gösterilen tutumlar elbette ideolojik tutumlardır. Fakat bu ideolojik tutumların temelinde yer alan, kesinlikle bilim dışı, fakat, «kişiyi putlaştırma», «kişiye tapınma» olgusunu da iyi görmek gerekir. «Kişiyi yüceltme», «kişiye tapınma», «kişiyi putlaştırma eylemlerini görmeden resmî ideolojiyi kavramak ta mümkün değildir.

2. *İlmî Bîtaraflık Bir ırkı Bir Ulusu Övmek Değildir.*

Dr. Reşit Galip, konuşmasının bir yerinde, «ilim bîtaraflığı»ndan söz etmektedir. Türkleri övmedikleri, Türklere layık oldukları değeri vermedikleri, daha doğrusu «Türk Tarih Tezi» anlayışına inanmadıkları için Avrupa'lı bilim adamlarından yakınmaktadır. Onların bu tavrını «ilim bîtaraflığı» anlayışı ile bağdaştıramamaktadır. Bu tutum öteki konferansçılarda ve konuşmacılarda da görülmektedir.

Bu, yanlış bir bîtaraflık (tarafsızlık) anlayışıdır. Bilimde tarafsız olmak, objektif olmak anlamına gelir. Objektif olmak ise, olguları ve olgusal ilişkileri olduğu gibi kavramak ve anlatmaktır. Kişiler, bilimsel tahlillerine, kişisel arzu ve inançlarını, sübjektif kanaatlarını, «olması gerekir» diye düşündüklerini katmamak durumundadırlar. Kişiler kendi istek ve arzularını nesnel gerçeğin yerine koyamazlar. Zihinsel tasarruflarına nesnel gerçek nazarı ile bakamazlar.

---

(75) a.g.e s. V—VI

Objektiflik kavramının özünde, övgülerde bulunmak ve yermek gibi anlamlar yoktur. Bu kavram da gerçek anlamında kullanılmadığı zaman, bilimşel doğrulara ulaşmak mümkün değildir. Çünkü burada olguları ve olgusal ilişkileri tahlil etmekten çok, karşı taraftan övgü beklemek ve övülmek istemek gibi psikolojik etkenler ön plana çıkmaktadır. Nitekim, Türkleri övenlere, «hakikî ilim adamları» denmektedir. Bu övgüyü esirgeyenlerin ise «birtaraf» olmadığı iddia edilmektedir.

3. Bilimde Son ve Kat'i Tetkik Yoktur.

Dr. Reşit Galip Beyefendi'yi öteki konferansçıları ve konuşmacıları, doğmatik yapan, bilim dışı bir alana iten bir etken de, bazı araştırmalara, «son ve kati tetkik» nazarı ile bakılmasıdır. Bu da yanlış bir tutumdur. Zira bilimde son ve kati tetkik yoktur. İnsanlar, toplumlar, bilgilenme sürecinde yeni yeni araştırmalar ve incelemeler yaparak, doğa, tarih, toplum ve insan hakkındaki bilgisini geliştirir. Özellikle tarihte, yeni yeni vesikaların, yeni yeni buluntuların ele geçmesi, araştırıcıların olgulara ve olgusal ilişkilere bakış yönünü değiştirebilir. Bu bakımdan bazı araştırmalara, son araştırma nazarı ile bakılamaz. Araştırmaların kat'i bir araştırma olması, yani hakikatı tam olarak ortaya koyan bir araştırma olması da sözkonusu değildir. Bilimde hiçbir araştırma kati sonuç veremez. Veya, herhangi bir araştırma sonucu elde edilen bilgilere kati sonuç nazarı ile bakılamaz. Çeşitli etkilerle bilgi daima gelişir, değişir. Araştırmalara, kat'i bir araştırma, elde edilen sonuçlara, kati bir sonuç diye bakılması insanın ve toplumun bilgilenme sürecini durdurur. Burada. Dr. Reşit Galip şöyle demektedir.

«... Irkımızın, siması, boyu, güzelliği, çirkinliği meselesi de Avrupa müelliflerini az meşgul etmemiştir. Antropolojik vasıflar noktasında, *son ve kat'i tetkıklerin,* bizim

medeniyetler atası Alplilerin çocukları olduğumuzu tesbit ettiğini, daha ilk kısımlarda söylemiştim.»

Belirtilen, «son ve kati tetkikler» deyiminin bilimsel öz taşımadığını, ideolojik bir inandırma ve ikna aracı olduğunu belirtelim.

4. Bilim Elde Ettiği Bilgiden Daima Şüphe Eder. Bilim Eleştiricidir.

Dr. Reşit Galip'i öteki konferansçıları ve konuşmacıları, bilimsel alanın dışına düşüren, onu, katı bir doğmatik yapan bir unsur da, bazı bilgilerden kat'i surette şüphe edilemeyeceğini ileri sürmüş olmalarıdır. Şöyle denmektedir:

> «...Darülfûnun'umuzun, muallim mekteplerimizin, liselerimizin, orta mekteplerimizin, muhterem, güzide okuyucuları! *Hakikat sizce ve bizce sabittir. Her asil manada cevheri tükenmez Türklük kanı taşıyanlar, bundan şüphe edemezler.*»

Görüldüğü gibi kat'i surette değişmez, sabit bir «hakikat» tan söz edilmektedir. Bundan kat'i surette şüphe edilemeyeceği de belirtilmektedir. Hatta daha ileri gidilerek bu «hakikat» tan şüphe edenlerin «Türk kanı taşımadıkları» gibi son derece sübjektif bir bağlantı da kurulmaktadır.

Bilimin en önemli özelliği eleştirici ve özeleştirici olmasıdır. Bilim ortaya koyduğu sonuçlardan daima şüphe eder. Bu metodik bir şüphedir. Bu şüphe, eleştiri ve özeleştirir bilimi geliştirir ve yenileştirir. Ortaya konulan herhangi bir bilgiden şüphe edilmemesini istemek, bilimin değil, ideolojinin, doğmatizmin bir özelliğidir. İdeolojiler daima bir bilgi, bir hedef koymakta, ona inanılmasını, gereklerinin yapılmasını, yerine getirilmesini istemektedirler. Bilim ise, ortaya koyduğu sonuçları tartışır. Böylece doğmalardan kurtulur. Yeni sonuçlara ulaşabilir. Kendini yenileştirebilir

Dr. Reşit Galip Beyefendi,

«... Hakikat sizce ve bizce sabittir. Her, asil manada cev-

heri tükenmez Türk kanı taşıyanlar, bundan şüphe edemezler»

diyerek, koyu bir doğmatizmi ve resmî devlet ideolojisini dile getirmektedir. Burada, söz konusu olan «hakikat» kısaca: Uzakdoğu, Hint, Çin, Mezepotamya, Mısır, Ege, Latin, Akdeniz, Anadolu medeniyetlerinin, «kadim medeniyet sahalarının» Türkler tarafından kurulduğudur. Bu medeniyetlerin bu alanlara, Orta Asya'dan, Türkler tarafından taşındığıdır. Etilerin, Sümer'lerin ve daha başkalarının Türk olduklarıdır. Türk Tarihi Tetkik Cemiyeti Genel Katibi, bu «hakikat» ın «ilmî yollarla» saptanmış olduğunu belirtmektedir. Bu değişmez, sabit bir «hakikat» tır. Hiç kimse bundan şüphe edemez. Şüphe edenlerin Türk kanı taşıdığından şüphe edilir.

Bu anlayışın bilim yöntemi anlayışına ne kadar uzak durduğu açık seçik ortadadır. Böyle bilim dışı bir anlayışın, bilime uzak bir anlayışın nesnel gerçeği aksettiren bilgi üretmesi de mümkün değildir.

5. *Bilimde Ezelî ve Ebedî Hakikat Yoktur*

Bilimde, ne ezelî olan, ne de ebedî olan hakikat kavramları yoktur. Bilimin ortaya koyduğu sonuçlar daima nisbî gerçeklerle ilgilidir. Her nisbî gerçek, insanları, mutlak gerçeğe biraz daha yaklaştırır. Veya her nisbî gerçek, mutlak gerçeğin bir parçasıdır. Fakat «hakikatın ebediliği» veya «hakikatın ezelî olduğu» diye bir şey olamaz. Toplumsal yaşantıda, yeni yeni etkenler ortaya çıkarak ilişkileri, değişmez sanılan şeyleri, değiştirebilir. Halbuki, Türk Tarihi Tetkik Cemiyeti Genel Katibi, «ezelî ve ebedî hakikatların zaferinden» söz etmektedir. Bu ise, onu bilim alanından uzaklaştırmaktadır. Resmî devlet ideolojisinin dar ve katı sınırları içine hapsetmektedir. (76)

---

(76) Dr. Reşit Galib'in ve CHF Genel Başkanı ve Cumhurreisi Büyük Şef Gazi Mustafa Kemal'in kişiliklerini göstermesi ba-

Görüldüğü gibi tamamen bilim dışı olan, bilim yöntemi anlayışı ile uzak—yakın hiçbir ilişkisi olmayan bu görüşler,

---

kımından ilginç bir anıyı aynen aktarıyoruz. Bu anının sahibi, 11 yıl müddetle Mustafa Kemal'e hizmet eden bir kişidir. «Atatürk'ün Uşağı İdim» diyen Cemal Granda. Bu bakımdan anı da dikkate değer birçok yönler vardır. Anı aynen şöyle :

«... Dr. Reşit Galib, Atatürk'ün çok sevdiği ve nazını çektiği arkadaşlarından biri idi. Sevdiklerinin nazını çekmek, zaten Atatürk'ün başlıca iyi huylarından biri idi. Reşit Galib'in zekasını, çalışkanlığını, enerjisini, doğru sözlülüğünü, devrimciliğini, yurtseverliğini, kendisine bağlılığını çok beğenirdi.

İşte Atatürk'le Reşit Galib arasında geçen oldukça ilginç bir tartışma vardır ki, birçokları tarafından yanlış bilinmektedir. Bir akşam sofrasında geçen bu tartışmayı, Yakub Kadri Karaosmanoğlu Cumhuriyet Gazetesinde yayınlanan bir yazısında yazmış, sonunu da bilenler tamamlasın demişti. Bilenlerden biri olarak üstadın bu makalesini tamamlamağa çalışacağım.

Atatürk asla kin tutmazdı. Bir kimseye ne kadar kızarsa kızsın bir zaman sonra onu affeder, olanları unuturdu. Bu yüzden çevresinden birçokları zaman zaman gözden düşer, sonra yeniden affedilir, eski yerlerini alırlardı. Atatürk'e karşı gelen ve meydan okuyan Dr. Reşit Galib de işte gözden düşüp sonra itibara kavuşanlardandı.

Dolmabahçe Sarayının Harem kısmında (hususi daire) akşam sofrasını yeni kurmuştum. Mevsimlerden yazdı. Konuklar birer ikişer geldiler. Ruşen Eşref Ünaydın, Recep Züptü, Şükrü Kaya, Tevfik Rüştü Aras, Dr. Reşit Galib, Celal Sahir, Hasan Cemil Çambel ve bayanlar vardı.

Yemek süresince herkes, her konuda konuştu. Gece yarısına dek süren toplantının sonuna doğru, halkın eğitil-

«ilmî bir surette» adı altında, veya maskesi altında ileri sürülmektedir. Bunun, ilim kavramına duyulan evrensel saygı-

---

mesi ile ilgili konular tartışılmağa başlandı. Milli Eğitim sorunları eleştirilirken Reşit Galib'in ayağa kalktığını gördüm. Doktorun pek tabii sayılmayan bir hali vardı. Coşkuyla konuşuyordu. İçi içine sığmıyordu.

O tarihte Halkevlerinin denetimi, CHP Parti Meclisinde bulunan, Reşit Galib'in elindeydi. Reşit Galip söze o zamanın Milli Eğitim Bakanı Esat Hoca'dan yakınmayla başladı. Halkevlerinin temsil kollarında oynanacak piyeslerdeki kadın rolleri için Kız Lise'sinden kendi istekleriyle seçilecek amatör ruhlu kadın öğretmenlere, Esat Hoca'nın izin vermediğini söyledi. Tiyatronun eski Yunandanberi insanlık için bir sanat ve kültür kaynağı olduğunu, Halkevleri temsil kollarının da bu amaçla kurulduğunu, kadının bu kültür hareketinin dışında bırakılamayacağını, böyle bir düşüncenin devrimlerin ruhuna aykırı düşeceğini belirttikten sonra sesini perde perde yükselterek :

— «Yaşlı insanlara Vekillik yaptırmamalı, Memlekete fayda yerine zarar getiriyor», diye sert bir dille konuşmağa başladı.

Atatürk, biraz şaşkınlık, fakat büyük bir sabırla ve durgunlukla dinlediği bu sözlerden sonra: «Merak etmeyin, hepsi düzelecek», diye doktoru yatıştırmağa çalıştı.

Atatürk'ün o geceki sabrına şaşıyordum, doğrusu. Eyüp Peygamber de bile böyle bir sabır yoktu, belki. Benim gibi herkeste de aynı şaşkınlık vardı. Atatürk doktoru bir kez daha sabır ve durgunluğa çağırdıktan sonra :

— «Siz böyle konuşmakta devam ederseniz, ben size muhatap olmamakta mazurum», dedi.

Fakat doktor öylesine dolgundu ki, giderek sesinin to-

dan yararlanmak anlamına geldiğini daha önce ifade etmiştik. Yine daha önceleri, Batı yazarlarının, «Türk tarihine kat-

---

nunu yükseltiyor, sözlerine gem vuramayarak daha tiz perdeden saldırılarını artırıyordu;

— «Kabahat hep sizde, Hocadır, diye cahilleri başımıza koydunuz.

Sofrada bir bomba etkisi yapan bu konuşma üzerine Atatürk :

— «Memlekette Maarif Vekili yok mu?»

— ......

— «Var ya Esat Hoca mükemmeldir», deyince, Reşit Galip, «Hayır» anlamında başını sallayarak,

— «Çok iyi ama çok da bahtiyar. Artık ondan geçmiştir. Bu memleketin Maarif Vekili o adam değildir. Bu memlekete daha dinç bir Vekil gerekir», dedi.

Bunun üzerine Atatürk ile Reşit Galip arasında şu tartışma geçti:

— «Yahu nasıl olur, bu adam beni okutmuştur. Kültürü yerinde. İlme vukufu vardır. Soframda hocam hakkında böyle konuşmanı istemem. Beni okutan adam, nasıl Maarif Vekili olamazmış»

— «Değil seni okutmak, senin Allahını okutsa, yine bu adam Maarif Vekili olamaz.»

O devirde dalkavuklarına yanında böyle medeni cesaret sahibi, sözünü sakınmaz cinsten kimseler de vardı. Fakat bu derece ileri gideceği, bir hükümet üyesi hakkında, hem de Atatürk'ün önünde bu derece sert konuşacağı kimsenin aklından bile geçmezdi.

Hepimizin rengi sararmıştı. Korkudan titriyorduk. Konuklar donup kalmışlardı. Hiç beklemediğimiz bir konuşma, herkesi şaşkına çevirmişti. Ortalıkta çıt çıkmıyordu. Herkes hareketsiz, bu patlak veren olayın nereye varacağını dü-

ran yağdıran» kişiler olarak yerildiğini belirtmiştik. Fakat ayrı yazarlar, bütün kadim medeniyetlerin, Türkler tarafın-

---

şünüyordu. Sinirden titrediğini ve ellerini masaya dayadığını gördüğüm Atatürk, tarifsiz bir şekilde kızmıştı. Fakat duygularını belli etmeden çok sakin şu buyruğu verdi:

— «Lütfen sofrayı terk ediniz.»

O an biraz ferahladık. Reşit Galip kalkıp gider, olay da burada kapanır, ertesi gün unutulur, diye umutlandık. Ne yazık ki sevincimiz bir iki saniye sürdü. Reşit Galip coşmuştu, bir kez. Ne karşılık verdi, dersiniz.

— «Burası sizin değil, milletin sofrasıdır. Burada oturmağa benim de sizin kadar hakkım vardır. Gerçi biz saraydayız ama, hocanız Hace-i Sultani değildir.» diye başlayınca Atatürk yavaşça yerinden kalktı. Kucağındaki peçeteyi masaya bıraktıktan sonra:

— «Öyle ise müsade ederseniz ben terkedeyim», dedi ve dünyada eşi, benzeri görülmemiş bir efendilik ve büyüklük örneği göstererek ayağa kalkıp, salondan çıkıp gitti,

Hemen arkasından koştum. Doğru Harem kapısındaki yatak odasına girmişti. Ben de arkasından girdim. Her zaman olduğu gibi kapıları kilitledim. Atatürk soyunana kadar bir kelime konuşmadı. Sinirleri henüz yatışmamıştı. Yüzü sapsarıydı. Cumhurbaşkanı olduktan sonra belki de hiç kimse O'nunla böyle konuşmamıştı.

— «Çelebi Efendi, desene ki yılanı koynumuzda büyütüyormuşuz.» dedi.

Karşılık vermeyerek yavaşça kapıyı açıp dışarı çıktım. Oradaki görevim bitmişti.

O sırada yaver dağılmağa hazırlanan sofradakilere şu emri getirmişti: «Reisicumhur Hazretleri kendileri varmış gibi sofranın devamını arzu ediyorlar.»

dan kurulduğunu, Sumer'lerin, Eti'lerin vs. Türk olduğunu belirten iddialarda çoğu zaman da tahrif edilerek, delil olarak kullanılmaktadır.

Yemek salonuna dönünce bir de ne göreyim, Reşit Galip rakı kadehini dişlerinin arasına almış kemiriyor. Baş ucunda da Recep Zühtü ve Ali Kılıç duruyorlar. Öbür davetliler gitmişler. Reşit Galip başını kaldırıp beni görünce:

— «Çelebi bana bir kadeh rakı ver», diye bağırdı.

Nasıl verebilirdim bu durumda.

— «Efendim, kilerci uyumuş, diye atlatmaya çalıştım

— «Demek bana verecek bir kadeh rakı bile kalmadı, desene. Öyleyse kalkıp giderim» diye acı acı söylendi. Sonra Recep Zühtü ile Kılıç Ali'nin koluna girerek salondan çıktı.

Ne yalan söyleyeyim, olaydan çok üzüldüm. Çünkü Reşit Galip'i gerçekten çok seviyordum. Aralarının açılmasına gönlüm razı değildi. Fazla içip te daha kötü bir olaya meydan verilmemesini istemiş, bu yüzden de «rakı yok» demiştim. Rahmetliye bir kadeh rakıyı esirgeyişim içimde eziklik olarak kaldı.

Ertesi günü Reşit Galip Atatürk'e ve İstanbul'a küserek Ankara'nın yolunu tuttu. Hatta cebinde 10 lirası bile olmadığı için tren parasını umumi katip Tevfik Bey'den borç aldığını hatırlarım.

Aradan bir ay geçmişti. Biz yine İstanbul'daydık. Saat 15 sularında yemek salonuna gelen Atatürk bir ara bana,

— «Çelebi Efendi, şimdi Ankara'da Reşit Galip Bey bir konferans verecek. Onu dinleyelim» dedi.

Daha şaşkınlığım geçmeden koşup radyoyu açtım. O zaman önemli konferanslar radyoda verilirdi. Reşit Galip'in Türk Ocağı Salonunda verdiği bir saatten fazla süren kon-

Türk Tarih Tezi olarak isimlendirilen görüş veya ideoloji Birinci Türk Tarih Kongresinde geniş bir ifade olanağı bul-

---

feransı sessizce dinledi. Radyoyu kapattıktan sonra, gözlerinde bir sevinç pırıltısı yandı, söndü.

— «Kendisini affettirdi.» dedi.

Onbeş gün kadar sonra güzel bir sonbahar günü biz Ankara'ya gittik. Ertesi akşam Reşit Galip'i sofraya çağırılmış gördüm. Sanki aralarında hiçbirşey geçmemiş gibi hareket ediyorlardı.

Atatürk bir ara Reşit Galip'e doğru eğildi. Sadece O'nun işitebileceği bir sesle:

— «Yarından itibaren Maarif Vekilisiniz», dedi. Birkaç gün sonra da Anadolu Ajansı, Reşit Galip'in Milli Eğitim Bakanı olduğunu haber veriyordu.

O gece sofra kalabalıktı. Reşit Galip'in üzerinden sevinç akıyordu. Toplantının en kıvamlı anında Atatürk, kapıda duran askerlerden ikisini çağırdı. Ve güreştirmeğe başladı. Çoğunluk böyle yapar, gezilerinde olsun, köşkte olsun, yiğit mehmetçiklerden birkaçını yanına alarak güreştirir, Türk gücünün nelere yettiğini gözleriyle görmek isterdi. Hatta yanında bulunan çok sevdiklerini, bu mehmetçiklerle, —istemeseler bile— güreş tutuşturur, onların hırpalanışını hızla seyrederdi. Birkaç keresinde mehmetçikleri kendisiyle güreşe davet etmiş, fakat hiçbiri, «Senin sırtını yedi düvel yere getiremedi, biz mi getireceğiz», diye güreşe yanaşmamışlardı.

Güreş çok zevkliydi. Hepimiz büyük bir dikkat ve merakla sonunun nasıl geleceğini bekliyorduk. Reşit Galip'in ise, merakı son haddini bulduğu bir sıra, Atatürk askerlere işaret ederek yeni Bakanı «altı okka» yapmalarını emretti.

Hepimiz şaşırmıştık. Bakan da öyle. Daha şaşkınlığımız geçmeden, o babayani iki asker, Reşit Galip'i karga tulum-

muştur. Zaten 1932 yılında toplanan Birinci Türk Tarih Kongresi Türk Tarih Tezi'ni doğrulamaktan, coşkun, destansı ifa-

---

ba kucaklayıverdiler. Havaya kalkan bakan, önce bir iki çırpınmayı denedi. Fakat ne haddine. Dev gibi muhafızların birer çelik pençeyi andıran elleri arasında kıpırdamak ne mümkün.

Toplantıda bulunanlarda heyecan son haddini bulmuştu. Sonunun ne olacağını merak ediyorlar, adeta nefes bile almaktan korkuyorlardı. Atatürk ise, soğukkanlı ve tabii görünüyordu.

Askerler Reşit Galip'i iki üç kez havaya kaldırdılar. Tam yere vuracakları sırada, Atatürk'ün bir işareti ile vurmaktan vazgeçiyorlar, tekrar var güçleriyle havaya savlıyorlardı.

Birkaç kere tekrarlanan bu hoş oyundan sonra (biz çocukluğumuzda çok oynardık) Atatürk mehmetçiklere :

— «Yeter», dedi. Sonra sofradakilere döndü. Gülerek

— «Biz istersek böyle de hareket edebiliriz» dedi.

Acaba Atatürk bu oyunla, vaktiyle kendisine hakaret eden Reşit Galip'e centilmence bir ders mi vermek istemişti? Ama ben, bunun şaka çerçevesini hiçbir zaman aşmadığını sanıyorum. Atatürk Reşit Galip'i sevmeseydi, o olaydan sonra O'nu ne bakan yapardı, ne "altı okka" ettirirdi. Atatürk vaktiyle kalk, dediği halde, sofradan kalkmayan, Reşit Galip'i isterse, böyle kaldırabileceğini mi ima etmişti, acaba?

Reşit Galip'in Milli Eğitim Bakanı oluşundan birkaç ay geçtikten sonra İstanbul Üniversitesinde «İnkilap Tarihi» için bir kürsü gerekmişti. Bu kürsüde ilk dersi verecek ve devrimlerimizin tarihçesini yapacak kişinin kim olabileceği görüşülüyordu. Yine bir Akşam sofradaydık. Atatürk hararetle bu görevin kendisine düşmesi gerektiği tezini savunuyor:

delerle bunu anlatmaktan başka bir şey yapmamıştır. Kongreye sunulan bütün tebliğlerde, bu tebliğler üzerinde yapılan

---

— «Bu işi ancak ben yapabilirim. Gerçek inkılabı beraber yaptık, fakat bu kürsüyü ben işgal edebilirim, yoksa bu Maarif Vekili'nin işi değil. Olmazsa benim namıma kızım Âfet yapar.» diyordu.

Reşit Galip ise itirazı basıyor,

— «Paşam, her şeyi siz yaparsınız, biz ne iş göreceğiz» diyordu.

Fakat Atatürkde dediğinde ısrar ediyor,

— «Ya ben ya Âfet Hanım» diyor da başka bir şey söylemiyordu.

Reşit Galip buna da cevabı yetiştiriyor :

— «Paşam, Âfet Hanım kızınızsa, bizler de oğlunuzuz. Aramızda fark varmı ki. Bu işi Maarif Vekilinın yapması gerektir. Biz de oğlunuz olarak bu vazifenin kendimize verilmesini istiyoruz» diye söyleniyordu.

Bu iş sonuçlanmadan aynı günler içinde bir başka olaya daha değinmek isterim. Birkaç gün sonra sofrada, Kılıç Ali, Recep Zühtü, Atatürk'ün çevresini çevirmişler, şurdan burdan konuşuyorlardı. Bir ara Recep Zühtü Atatürk'e ·

— «Paşam» dedi. «Reşit Galip'e biri demiş ki. Hitler bugün konuşacak. Bunun üzerine Reşit Galip'te şu cevabı vermiş: «Bizim Hitler her gün konuşur»

Atatürk bu lafa kızmak şöyle dursun, kahkahalarla gülmüştü.

Aradan günler geçti. Reşit Galip halâ, İnkilap Tarihi kürsüsü için çalışıyor, Atatürk'ü uygun bir zaman da kandırabilir miyim, diye düşünüyordu. Tam o sırada Milli Eğitim Bakanlığından da affedildi. Yerine Hikmet Bayur geldi.

Bakanlıktan ayrılması Reşit Galip'e uğurlu gelmemişti

tartışmalarda bu konu üzerinde dikkatle durulmuştur. Bu bakımdan Türk Tarihi Tetkik Cemiyeti Genel Katibi, Dr. Reşit

---

O yaz İstanbul'a gitmişti. Bir gün Moda'da ailesi ile birlikte gezerken denize düşmüş, zatürreye yakalanmış, İki ay kadar tedavi oldu. Kış yaklaşmıştı. Reşit Galip, Keçiören'deki evinde yatıyordu. Garip raslantı, Hikmet Bayur İnkilap kürsüsünde ilk konferansını verdiği gün, bu kürsü uğruna Atatürk'le tartışmayı göze alan Reşit Galip te hayata gözlerini yummuştu. (Cemal Granda, **Atatürk'ün Uşağı İdim** Hürriyet Yayınları, İstanbul 1973 ss. 76—83)

Bu olayı Falih Rıfkı Atay'da anlatmaktadır. Fakat başka türlü Şöyle :

«... Rahmetli Reşit Galib'in çok defa yanlış yazılmış bir vakası vardır. Atatürk'ün bir yabancı lokantacıya vermiş olduğu bahşiş meselesini biraz içkili olduğu için mübalağa ile tartışıyordu. Atatürk:

— Galiba rahatsızsınız, biraz dinlenseniz, dedi.

— Burası milletin sofrasıdır, ben milletin sofrasında oturuyorum, cevabını verdi.

Atatürk hiç bozmayarak :

— Beyefendinin hakkı var. O halde biz sofrayı terkedelim, dedi. Herkes ayağa kalkıp çekildiler.

Birkaç gün sonra idi. Reşit Galip yine davetliler arasında bulunuyordu. Bir hayli zaman geçtikten sonra Atatürk:

— Bana iki nefer çağırınız, dedi. İki nöbetçi içeri girdi. Reşit Galip'i işaret ederek:

— Beyefendiyi dışarı götürünüz, dedi.

Kucakladıkları gibi çıkardılar. Reşit Galip bilmeyerek yaptığı eski hatasından utanıyordu. Sıkılarak tekrar sofraya geldi. Atatürk'ün neyi anlatmak istediği belli idi.

O saatten sonra Atatürk en çok yine onunla, keyifli ka-

Galip Beyefendi'nin söylediklerini kişisel kanıları olarak değil, kongrenin genel kanısı olarak yorumlamak gerekir.

---

yifli konuştu, idi. (Falih Rıfkı Atay, Çankaya, İstanbul 1969 s. 508)

Dr. Reşit Galib 1934 yılının ilk aylarında 40 yaşlarında öldü. Reşit Galib'in 10.11.1932—27.10.1933 tarihleri arasında Milli Eğitim Bakanlığı yaptığı düşünülürse, olayın, 1932 yılının Eylül—Ekim aylarında meydana geldiğini düşünebiliriz. Öte yandan olayları daha teferruatlı ve birtakım kişilerin isimlerini de vererek anlattığı için, birinci anının daha doğru olduğuna inanmak mümkündür.

Bu olay tek parti döneminin pek çok yönlerini açıklayacak bir güce sahiptir. Bir kere CHF'nin Genel Başkanı, aynı zamanda Cumhurreisi yani Şef, politik yetkilere sahip tek kişidir. Bakanların siyasi bakımdan güçlenmelerini önlemek için her türlü yolu deniyor. Askerlerle, bakanları güreştirip, bakanın politik kişiliğini «rencide» ediyor. Bakanın onurunu kırıyor. Milli Eğitim Bakanının ihtiyarlığına itiraz ettiği belirtilen, genç Bakan Dr. Reşit Galip askerlerle güreştirilmesine karşı çıkamıyor. Aslında bu bir güreş bile değil, «altı okka etmek» Dr. Reşit Galib'in, «Bu milletin sofrasıdır», diye sofradan kalkmadığı belirtiliyor. Bu 1789 Fransız devriminin ne kadar yanlış ve yüzeysel ilişkilerle yansıdığını göstermektedir. Bilindiği gibi o zaman Etat Gerorou'yu meydana getiren üyelerden bir kısmı», burası milletin meclisidir, bizi ancak milletin gücü buradan çıkarabilir. Aksi halde hiçbir güç bizi buradan çıkaramaz, diyorlardı.

Şef istediği zaman istediği Bakanı değiştirip yerine istediğini atayabiliyor. Bu konularda tek yetkili kendisi. Hiç kimseye hesap vermek zorunda değil. Jurnalcilik büyük bir iş. Teşvik edilen bir iş. Herkes birbirinden duyduğunu Şef'e

Türk Tarih Kurumu Üyesi, Ord. Prof. Dr. Şemsettin Günaltay, «Türk Tarih Tezi Hakkındaki İhtikatların Mahiyeti ve Tezin Kati Zaferi» adı altındaki makalesinde, (77) «Birinci Türk Tarih Kongresi, Türk Tarih Tezi'nin dahilde, zaferi ile neticelenmişti», 78) demektedir. Bu çok doğru bir beyandır. O halde, Türk Tarih Tezi'ni, dahilde zafere ulaştıran, Birinci Türk Tarih Kongresi hakkında biraz daha etraflı bir şekilde durmakta yarar vardır. 632 sahifelik konferansları ve zabıt tutanaklarını biraz daha yakından görelim :

---

kadar götürüyor. Faşist rejimlere, Hitler'e büyük bir hayranlık var.

Öte yandan yazar Cemal Granda, Atatürk hiç bir zaman kin tutmazdı, dediği, anısını anlatmaya böyle başladığı halde, anlattığı olay Atatürk'ün çok küçük işler için bile büyük bir kin beslediğini ve bunu hiçbir zaman unutmadığını göstermektedir.

Fakat bütün bunlar totaliter rejimlerin kaçınılmaz sonuçlarıdır. Totaliter rejimlerde, Şef'ten başka hiç kimsenin güçlenmesine, siyasi yetkiler sahibi olmasına izin verilmez, Böyle olunca çeşitli mekanizmaların kullanılması suretiyle Şef'in siyasi gücünü, karar alma fonksiyonlarını zayıflatabilecek her türlü olayın önüne geçilir.

(77) Belleten, Sayı 7—8, 1938, ss. 337—365

(78) y.a.g.m., s. 338

3.	Türk Irk ve Medeniyet Tarihine Umumî Bir Bakış	99—161	Dr. Reşit Galip Beyefendi (Türk Tarihi Tetkik Cemiyeti Genel Katibi Aydın Mebusu)	Halil Etem Bey (İstanbul Mebusu) Akçuraoğlu Yusuf Bey (İstanbul Mebusu) Dr. Şevket Aziz Bey Zeki Velidi Bey Dr. Reşit Galip Bey (Aydın Mebusu)	162—193
4.	Ege Medeniyetinin Menşeine Umumî Bir Bakış	199—232	Hasan Cemil Bey (Türk Tarihi Tetkik Cemiyeti Azası Bolu Mebusu)	Samih Rifat Bey (Çanakkale Mebusu) Akçuraoğlu Yusuf Bey (İstanbul Mebusu) Sıdıka İbrahim Hanım Şemsettin Bey (Sivas Mebusu) Memduh Turgut Bey İsmail Hakkı Bey (Balikesir Mebusu)	233—237
5.	Mısır Din ve İlahlarının Türklükle Alakası	243—260	Prof. Yusuf Ziya Bey (Darülfûnun Müderrisi Eskişehir Mebusu)		

6.	İptidaî Türk Aile Hukuku İle Hindo—Avrupaî Aile Hukuku Arasında Mukayese	261—269	Ağaoğlu Ahmet Bey (Darülfünun Müderrisi Kars Mebusu)		
7.	Türklerin Antropolojisi	271—273	Dr. Şevket Aziz Bey (Darülfûnun Müderrisi)	Prof. Akçuraoğlu Yusuf Bey İstanbul Mebusu) Dr. Reşit Galip Bey (Aydın Mebusu) Arif Bey	279—284
8.	İslam Medeniyetinde Türklerin Mevki	289—307	Şemsettin Bey (Türk Tarihi Tetkik Cemiyeti Azası Sivas Mebusu)		
9.	Türk Edebiyatına Umumî Bir Bakış	308—320	Köprülüzade Fuat Bey (Darülfûnun Müderrisi)	İsmail Hakkı Bey (Balıkesir Mebusu) Halil Nimetullah Bey Prof. Reşer Bey Şemsettin Bey (Sivas Mebusu)	321—333

10. Tarihin Amilleri	339—364	Prof. Sadri Maksudi Bey (Türk Tarihi Tetkik Cemi. Azası Şarki Karahisar Mebusu)		
11. Hint Akraba Kavimleri Arasında	366—368	Zayti Frenç	Zeki Velidî Bey Dr. Reşit Galip Bey (Aydın Mebusu) Afet Hanım Akçuraoğlu Yusuf Bey (İstanbul Mebusu) Şemsettin Bey (Sivas Mebusu) Prof. Sadrî Maksudî Bey (Şarki Karahisar Mebusu)	369—400
12. Orta Kurun Tarihine Umumi Bir Bakış	405—444	Âfet Hanım		
13. «Yeni Tarih Kitabı» (Türk Tarihinin Ana Hatları) hakkında Mülahazat	445—452	Avram Galanti Bey (Darülfûnun Müderrisi)	Samih Rifat Bey (Çanakkale Mebusu)	452—480

14. Şarkta İnhitat Sebepleri	485—530	Yusuf Hikmet Bey (Türk Tarihi Tetkik Cemiyeti Azası Manisa Mebusu)		
15. Müzeler	532—566	Halil Etem Bey (Türk Tarih Tetkik Cemiyeti Azası İstanbul Mebusu)	İsmail Hakkı Bey (Balıkesir Mebusu) Dr. Orhan Sadrettin Bey Akçuraoğlu Yusuf Bey (İstanbul Mebusu) Prof. Sadri Maksudi Bey (Şarki Karahisar Mebusu) Caferoğlu Ahmet Bey	567—571
16. Tarih Yazmak ve Tarih Okutmak	577—607	Prof. Akçuraoğlu Yusuf (Türk Tarihi Tetkik Cemiyeti Reisi İstanbul Mebusu)	Maarif Vekili Esat Ahmet Refik Bey Mehmet Ali Aynî Bey Yusuf Şerif Bey Akçuraoğlu Yusuf Bey (İstanbul Mebusu) Niyazi Tevfik Bey	606—616

Bu konferansların ve konuşmaların hemen hepsinde Türk Tarih Tezi sürekli ve şiddetli alkışlarla, coşkulu ve destancı ifadelerle dile getirilmiştir. Mustafa Kemal'e övgüler düzülmüş, minnet duyguları dile getirilmiştir.

Bu konferanslarda ve konuşmalarda göze çarpan ve dikkati çeken en önemli nokta «onbinlerce yıl» önceki Türk Tarihi üzerinde, Türklerin yayılmaları, medeniyet kurmaları, medeniyet ve kültür taşımaları üzerinde durulduğu halde, Osmanlı hakkında, Osmanlı akınları, Osmanlı'nın kahramanlıkları hakkında tek bir cümle konuşulmamış olmasıdır. Bu da yaratılmaya çalışılan resmî devlet ideolojisi ile ilgilidir.

Bütün bunlara rağmen Dr. Reşit Galip Beyefendi'nin ve öteki konuşmacıların konuşmalarının bazı noktalarına dikkat etmek gerekir. Bu noktaları şöyle belirtmek mümkündür: Türk olmayan araştırmacılar, özellikle Batı tarihçileri ve araştırıcılarının Türk kelimesine, haydut, eşkiya, gibi küçültücü anlamlar verdikleri ifade edilmektedir. Türk araştırıcılar ve incelemeciler bu duruma şiddetle karşı çıkıyorlar. Örneğin Birinci Türk Tarih Kongresini açan Maarif Vekili Esat Beyefendi,

> «... Yaradılış, ırk ve menşeleri hakkında kulaklarımızı doldura gelmiş olan, umumî mahiyetteki hikaye ve efsaneleri bir tarafa bırakalım, bu kitaplarda Türklerin Yasesibninuh oğlu Türkün afedı olarak Babil bozulma-

sından sonra Orta—Asya'dan geldiklerinin..»

iddia edildiğini belirterek buna karşı çıkmaktadır. Bununla beraber, Yasesibninuh'a işaret edildiği için de bir parça övünülmektedir. Zira bu, Türk ırkının tarihteki kıdemini göstermesi bakımından önemli görülmektedir. (79) Bunun gibi, konferansından sonraki övücü konuşmalar üzerine bir konuşma daha yapan Âfet Hanımefendi de,

> «...Herhalde Türk'ün isim babası Çinliler olamazdı. Türklerin isim almak için hiçbir millet tarafından baptize edilmeye ihtiyacı olmamıştır ve yoktur» (alkışlar) (80)

demektedir. Bu tutum ve davranışlar, Türkiye'deki resmî devlet ideolojisinin «Kürt ulus olgusu» na karşı tutum ve davranışlarını, politikasını göstermesi bakımından son derece önemlidir. Fakat bu sefer Türkler, Avrupalıların kendileri için söylediklerini belirttikleri şeylere, daha başkalarını da ilave ederek, Kürtlere karşı kullanmışlardır. «Kürt demek kurt demektir», «Kürt demek dağda eriyen kar demektir», «Kürt sözü, katırın arpa yemesi sırasında çıkardığı sesten meydana çıkmıştır», «Kürt demek, dağlı demektir, vahşi demektir», «Pis kürt, kuyruklu kürt, beş paralık kürt» vs. hep resmî devlet ideolojisi ile yakından ilgilidir. Bu bakımdan buraya önemli bir nokta koyalım. Türk kelimesine verilen küçültücü anlamlardan yakınan «Türk ilimcileri», küçültücü ve aşağılayıcı kelimelerin kat kat fazlasını Kürtler için söyleyeceklerdir.

Konferanslarda ve konuşmalarda, sık sık, «Türk tarihinin üzerine katran yağdırmak», «Türklerin adını, tarihten dillerden, kitaplardan silmek» gibi deyimler kullanılmaktadır. Batı tarihçileri ve düşünürleri bu tür düşünce ve eylemlerin-

---

(79) **Birinci Türk Tarih Kongresi**, ss. 5—6

(80) y.a.g.e. s. 51

den dolayı kınanmaktadır. Fakat bütün bunlar resmi ideolojinin Kürtlere karşı uyguladığı politikaları açık bir şekilde ortaya koymaktadır. Kürtlerin tarihi bilinmesin, diye belgeler yok edilmekte, yakılmakta, ortadan kaldırılmaktadır. Resmî ideoloji Kürt diye bilinen bir halkın mevcut olmadığını belirttikten sonra, Kürtlerin zaten köle bir millet olduğunu, tarihte hiçbir zaman bir devlet kuramadıklarını, daima başkalarına bağımlı yaşadıklarını da ifade etmektedir. Bu, Kürtleri kendi tarihlerinden utandırıp Kürtlüğü reddetmeleri ve Türkleşmeleri amacını taşımaktadır. Kendi tarihlerinden utanan, sıkılan Kürtlerin Kürtlüğü reddedip Türkleşecekleri varsayılmıştır. Kürtçe diye bir dilin olmadığı, bunun «dağlı Türkler» in konuştuğu bir Türk lehçesi olduğu belirtildikten sonra, Kürtçenin zaten çok basit bir dil olduğu, 30 kelimelik bir yapıya bile sahip olmadığı, bu ifadenin hemen arkasından gelmektedir. Bütün bunlar Kürtlerin, Kürt toplumu olma özellikleri ile ilgili bütün unsurları reddedip Türkleşmelerini sağlamayı amaçlamaktadır.

«Türklerin adını tarihten siliyorlardı, Kitaplardan dillerden silmek istiyorlardı» diye yakınan ve buna şiddetle karşı koyan «Türk ilimcileri», Kürtlerin tarihteki varlığını yokedebilmek, Kürt adını, Kürdistan adını dillerden, kitaplardan silebilmek için olağanüstü gayretlerde bulunmuşlardır. Kasıtlı olarak yanlış bilgi üretmişlerdir. Kürt olgusunu görmemezlikten gelmişler ve yok saymışlardır. Bu bakımdan buraya bir nokta daha koymak gerekir. Çünkü bu, resmî ideolojinin oluşumunda çok önemli bir noktadır.

«Türk ilimcileri», «taassup ilim ve mefkure alemine girmez sanıyorduk, halbuki, Batılı düşünür ve ilim adamları Türk dostu olmamakla bir taassup içine girmişlerdir» derken bile, koyu bir taassup içindedirler. Batılı yazarları ve düşünürleri, Türk dostu olmamakla itham eden «Türk ilimcileri» nin Kürtlere karşı nasıl bir dostluk gösterdikleri ileride örnekleri ile anlatılmaya çalışılacaktır.

Üzerinde durulması gereken önemli bir nokta da, «Türklerin medenileştirme ve terbiye vazifesi» kavramından doğmaktadır. Resmî ideolojinin eyleme dönük olan hareket noktalarından biri de budur. Zira Cumhuriyetten sonraki bütün «Doğu» isyanlarında, «Doğu» daki askeri harekatın, ve «Doğu» ya asker sevkedilmesinin nedeni, «Doğu» yu medenileştirmek ve terbiye etmek olarak gösterilmektedir. Terbiye etmek ve madenileştirmek eylemleri Kürtler üzerinde sık sık uygulanmış, kitle katliamları bu maske ile gizlenmeye çalışılmıştır.

1933 te Atatürk'ün buyruğu ile Türk Tarihi Tetkik Cemiyeti Üyeliğine atanan Dr. Arın Engin (O zaman Saffet Engin) bakınız ne diyor:

«... Şimdi onları Türklüğe kaynaştırma, baş ödevimizdir. İlkokullarda «Brovny» usulüyle.

Bu usul ulusal Eğitim Bakanlığımızın kayırısıyla benden istenilen ve büyük ölçülerde uygulanan Eğitim bildirimizde açıklanmıştır ve benimsenmiştir. Övgüler olsun.

Londra'da bu usulü uygulayan kurul üyeleriyle görüştüğüm zaman, belli başlı özel kurulların, sadece bu işle uğraşarak bütün ilkokullarda dolaştığını öğrendim. Bu usulün, İngiliz ulusalcılığını gönüllerde kökleştiren, ve İngiliz birliğini ve bütünlüğünü sağlayan biricik usul olduğunu, bütün yabancı çocukların da bu usulle *tüm İngilizleştiklerini* anlattılar. İşte bizim de azınlık ırkçılarına karşı tek çıkar yolumuz budur. Kürtleri ve başka Osmanlı azınlıklarını böyle kaynaştıracağız.» (81)

---

(81) Arın Engin, URANUS, Atatürkçülük Kültür Yayınları Sayı 28, Başlangıç: Ulusal Vicdan 1. Büyük Roma İmparatorluğunun Kurucuları Etrüsk Türkleri, 2. Avrupa Düşüncesi ve Kültürü Tarihi, Gün Matbaası, İstanbul 1971, s. 6

Dr. Engin Arın'ın kaynaştırma yöntemleri çeşitlidir. Kitabında bu yöntemlerden birini şu cümlelerle ifade etmektedir.

«... Deprem ilişkisiyle birçok Kürtleri dağıtmanın da sırası önümüze çıkmıştır.» (82)

«... Deprem ilişkisiyle Kürtleri dağıtalım. Öncelikle Almanyaya gönderelim.» (83)

«... Şimdi deprem ilişkisiyle Kürtleri dağıtmanın tam sırasıdır.» (84)

«... Doğu'ya Türk göçmenler yerleştirelim. Birçok Kürtleri deprem ilişkisiyle öncelikle Almanya'ya gönderelim. Orta ve Batı illerimize dağıtalım.» (85)

Dr. Arın Engin (Saffet Engin) İngiliz emperyalizminin ve sömürgeciliğinin, sömürgeleştirdiği alanlardaki, ulusal benliği yok etmek ve onları ingilizleştirmek için uyguladıkları «Brovny» usulünden söz ediyor. 1933—1935 yılları arasında, Milli Eğitim Bakanlığında, Ulusal Öğretim ve Eğitim Kurulu üyeliği yapan Saffet (Arın) Engin Kürtlerin asimilasyonunda kullanılan bu yöntemin İngilizlerden alındığını belirtiyor. Bu çok doğal bir olaydır. Fakat bu usulün İngilizler ve Türkler tarafından gerçekleştirilen uygulamalarında farklar vardır. Ve Türkler, Kürtleri asimile etmek, «Kürt adını, Kürdistan adını, tarihlerden, dillerden, kitaplardan, silmek» için uyguladıkları yöntemler çok daha gerici, ırkçı ve katliamcıdır. İleride bu konular etraflıca ele alınacaktır.

---

(82) Arın Engin, y.a.g.e. s. III

(83) Arın Engin, a.g.e. s. 1

(84) Arın Engin. a.g.e. s. 10

(85) Arın Engin, a.g.e. s. 13

IV. ANTROPOLOJİ ALANINDA YAPILAN ÇALIŞMALAR

Türk Tarih Tezi'ni oluşturan en önemli unsurlardan biri de antropoloji çalışmalarıdır. Anttropoloji çalışmaları, elbette, tarih çalışmaları ile birlikte yürütülmüştür. Birbirlerinden bağımsız olarak yürütülmesi söz konusu edilemez. Antropoloji konusunda yapılan çalışmalar daha çok fiziki antropolojiyi ilgilendiren çalışmalardır. İnsan ırklarının, bu arada Türk ırkının fizikî yapısını konu edinen araştırmalardır.

Bu araştırmaların hangi fikirlerden hareket ettiğini, ne gibi sonuçlara vardığını örneklerle göstermeye çalışalım.

«... Türk'ün anayurdu neresidir?

Bu sorgunun hep beraber kısa ve kat'i cevabını verelim:

Türk'ün Anayurdu Orta—Asya yaylasıdır. Bu yurdun belkemiği "Altay—Pamir,, mıntıkasıdır. Türkler bu beşikte, en az, milattan 9.000 yıl evvel kültür sahibi bir ırk olmuş bulunuyordu.

Burada bir meseleyi, açıkça ortaya koymak isterim. Orta Asya'dan ve orada yetişen, çoğalan ve başlı başına bir kültür yarntan insan kütlelerinden bahsederken tek bir ırk düşünüyorum. Ve onun adına Türk diyorum. *Şüphe etmiyorum ki,* bu telakkiyi bugüne kadar, mahiyetine ilişmekten çekinilmiş, bir ananeye uygun görmeyenler çok olacaktır. Bunun ehemmiyeti, bizce ikinci derecededir. Bizce mühim olan kabul ettiğimiz esasın *ilim ve mantığa* mutabık olmasıdır.

Orta Asya yaylalarının, otokton ahalisi, tek bir ırk manzumesi altında teşekkül etmiştir. Çünkü, başka kandan ve tipten hiç kimsenin karışmasına, yurtların hu-

dudundaki tabii maniler yüzünden, onbinlerce yıl imkan olmamıştır.

Bu Orta Asya ırkının umumi olarak, açık vasfı brekisefal olmasıdır. Cismani teşekkülü, her türlü uydurma efsanelere rağmen, mütenasiptir. Teninin de sarı bir renkle münasebeti yoktur. Esas umumî olarak beyaz tenlidir.

Zannediyorum ki bir insan kütlesini, bir ırktan saymak için, ilmin koyduğu en yeni ve en esaslı ölçü budur.

Bir de Orta Asya'nın otokton, yerli ahalisi, zamanla, hasıl olan mevzi lehçe farkları bir tarafa bırakılırsa, kamilen ve tabii olarak bütün yurtta bir tek dil konuşuyordu. Bugün dahi aynı yurtlarda bu ana dil konuşulmaktadır. Bu dil hariçten hiçbir devirde, hiçbir yabancı kavim tarafından bu yurda getirilmemiştir. Bilakis bu dil, bütün dünya dillerine götürülmüştür. Bu dilin adı vardır. Türk dili. O halde bu dilin tabii beşiğindeki, tabii sahibi olan insanların adı ne olabilir? Elbette Türk' ten başka bir şey olamaz.» (alkışlar) (1)

«...Arkadaşlar,

Avrupalıları, Ari, Türkleri Mongol ırkından, sarı derili saymak nazariyesine gelince, bunun kadar ilmin alay edeceği bir manasızlık olamaz.

Malumdur ki, Mongol adı, Cengiz Han'ın muvaffakiyeti ile duyulur. Cengiz, Baykal gölünün güney doğusunda, Kerulen ve Onan vadisinde yerleşmiş olan küçük Burçikin kabilesindendir. Türkler gibi *Bozkurt'tan* ve *Alageyik'ten* indiklerini söyleyerek öğünen bu kabile, aslen Tunguz kolundandır. Türk Kerait Devletinin Hanı

---

(1) Âfet Hanım, Tarihten Evvel ve Tarih Fecrinde, **Birinci Türk Tarih Kongresi,** ss. 30—31

Tuğrul'a tabi olan bu kabileye, Radlof'un ve Çağatay lügatlarının ifadesine göre safdil manasına olmak üzere Mongol sonradan takıldı.

... Moğol adını almış olan küçük Burçikin kabilesi dahi, Büyük Türk kütlesi içinde, Türklerle karışmıştır. Nitekim Cengiz'in anası, Ulun Eke, bir Türk kadını idi. Eğer bu karışmadan dolayı müşterek bir ırk adı olmak lazımgelirse, koskoca Türk ırkının adı anılmak tabidir. Herhalde, bir ırktan bahsolunurken düşünülecek cihet, o ırkı vücuda getiren insanların büyük ekseriyetidir.

... Bu münasebetle tekrar edelim ki, Orta Asya insanlarının dilleri ve kültürleri bir olduğu gibi, fizik ve antropolojik tipleri de umumî ve brekisefal olmak üzere birdir. Bu insanlardan, Çin'e Hint'e ve sair yerlere olduğu gibi, Avrupa'ya gidenlerin gittikleri yerlerde, zamanla dilleri ve tipleri karışmıştır. Avrupa'ya gidenler arasında, şüphesiz, dillerine Hintçe ve Zentçe karıştırdıktan sonra Avrupa alemine dahil olan gruplar vardır. Avrupa dillerinin İran ve Hindu dilleri ile münasebeti, buradan neşet etmektedir. *Bu dillerin hepsinde ise, Türk dili kökleri* vardır. Bu hakikatın itiraf olunmaması, *eski Türk dilinin bilinmemesidir.*» *(2)*

«... Şimdi üzerinde durulması lazım gelen noktaya bakalım.»

Avrupa'nın çok alimleri, tarihten evvelki devirlerde başlayıp tarihin doğuşunda ve tarih zamanlarında, beşeriyetin her parçasına ve Avrupa'lılara, yüksek kültür götüren Orta Asya'lı birtakım kabileleri kendi cedleri yapıyorlar. Ari, İndo—Öropen, İndo—Germen adını verdikleri bu insanları "Altay—Pamir,, yaylasından hareket ettiriyorlar.

---

(2) Âfet Hanım, a.g.e. s. 35

Bu telakkilerin hepsi şu veya bu manada doğru bir tefsir bulabilirler. Ancak, doğru olmayan, bir cihet vardır ki, o da, dünyaya yayılan, o medeni insan kütlelerinin öz anası olan asıl ırkı, büyük Türk ailesini unutturmak ve unutturmaya çalışmaktadır.

Halbuki bu büyük hakikatı, ne anane inkar etmiştir, ne de yeni ilimler inkar edebilmektedir.

Türk ırkı anayurtlarında, yüksek kültür mertebesine varırken, Avrupa halkı *vahşi ve tamamen cahil,* bir hayat yaşıyordu. Bu halk içine giren insanlarla melezleştikten sonra, Orta Asya Yaylalarını tek gözlü insanlarla dolu bir karanlık dünya gibi tasavvur etti. Çünkü bu geniş halk kütlelerine karışan Türkler de binlerce yıllar içinde ve birçok siyasi ve dini hadiselerle yavaş yavaş kendi benliklerini ve anayurtlarını unuttular.

Hint'e gidenler, geldikleri yerleri hatırlayamaz oldular. İran'a gidenler, ilk yurtlarını Pamir taraflarında, meçhul bir uzaklıkta farzettiler. *Fakat bunların unutmadıkları bir hatıra vardı. : Onların eski yurtları, muhterem adamlar, erler* yurdu idi. Bu hatıradan çok zaman sonra, Avrupalılar, Hindikuş civarında bir Ari diyarı yarattılar. Ari diyarı demek, Türk diyarı demek olduğunun farkına varamadılar. Bunu tetkike fırsat da kalmadı. Çünkü, Avrupa, yeniden birbiri ardınca gelen, Alan, Hun, Avar, Peçenek, Oğuz, Kuman, vs. atlı Türk kütlelerinin sersemletici darbeleri altında kaldı. Bu insan kütlelerinin Orta Asya yaylalarından kopup geldiği meydanda idi. Fakat Avrupalılarda kalan son tesirler, bu insanların, Avrupa'ya ilk gidenlerin öz kardeşleri olduklarını o kadim "Altay—Pamir" ırkının er çocukları bulunduklarını anlamak isitadı bırakmadı. Bundan çıkan netice şu oldu. Avrupa'da evvel ve ahır (sonra) görülen

Orta Asyalıların, aynı ana kavimlerden olduğunu inkar eden bir taassup...

Muhterem profesörler, muhterem meslektaşlarım,

Artık, bizi tetkike sevkeden sorgunun cevabını verelim! Orta Asya'nın otokton halkı (yerli halkı) Türktür. (alkışlar) Binaenaleyh, orada, büyük Türk ailesinden başka ve ondan ayrı "İndo—Öropen,, namı altında bir ırk yaratmaya kalkışmak tabiata isyan olur. Makul ve insani olan, tabiatın, Orta Asya yaylalarında *yarattığı ırkı tanımak ve ona hürmet etmektir.* (alkışlar)

Kafasını ve vicdanını en son terakki şuleleriyle güneşlendirmeye karar vermiş olan, bugünün Türk çocukları, *biliyor* ve bildireceklerdir ki, onlar 400 çadırlı bir aşiretten değil, onbinlerce yıllık Ari, medeni, yüksek bir ırktan gelen yüksek kabiliyetli bir millettir.» (Sürekli alkışlar)

Bir de şunu iyi bilmek lazımdır ki, Etilerimiz, Atalarımız, bugünkü yurdumuzun ilk ve otokton sakini ve sahibi olmuşlardır. Burasını binlerce yıl evvel, anayurdun yerine öz yurt yapmışlardır. Türklüğün merkezini Altaylardan, Anadolu—Trakya'ya getirmişlerdir. Türk Cumhuriyetinin sarsılmaz temelleri bu öz yurdun çökmez kayalarındandır.» (Alkışlar)

Bu mukaddes yurdun öz varisi, Türkiye Cumhuriyetinin yılmaz varisi, o büyük, yüksek, asil, Türk kavminin, bugünkü genç ve dinç çocuklarıdır.» (Sürekli alkışlar) (3)

Türk Tarihi Tetkik Cemiyeti Azası ve Tarih muallimi Âfet Hanım'ın, Birinci Türk Tarih Kongresinde yaptığı konuşma özet olarak budur. Bu konuşma «ilim»den, «ilim ışığı» ndan sık sık söz etmesine rağmen ilmî (bilimsel) bir içeriğe sahip değildir. Şöyleki :

---

(3) Âfet Hanım, a.g.e. ss. 40—41

1. *Bilim Olgulara, Gerçek Somuta, Nesnel Gerçeğe Dönüktür.*

Âfet Hanım konuşmasında,

«... Kafasını ve vicdanını son terakki şuleleriyle güneşlendirmeye karar vermiş olan bugünün Türk çocukları *biliyor* ve bildireceklerdir ki, onlar 400 çadırlı bir aşiretten değil, *onbinlerce* yıllık, âri, medenî yüksek bir ırktan, gelen yüksek kabiliyetli bir millettir.»

demektedir. Bu nesnel gerçeklere, olgulara, gerçek somutlara dayalı bir ifade değildir. Zira Türk tarihi üzerinde yapılan bütün çalışmalar, çalışmalarda kullanılan temel kaynakların Çin kaynakları olduğunu göstermektedir. (4) Bu şu anlama gelmektedir. Türkler, kendi tarihleri, tarihte yapıp ettikleri

---

(4) «Milli tarihimizin Orta Asya'da geçen eski çağlarını, aydınlatan kaynakların başında Çin Kaynakları geldiğine göre...» (Türk Tarih Kurumu Başkanı Ord. Prof. Şemsettin Günaltay) Eberdhard, Çin'in Şimal Komşuları, Bir Kaynak Kitabı, Çev. Nimet Uluğtuğ, TTK, Ankara 1942, Önsöz, s. XI; Eberdhard, Çin'in Tarihi, TTK, Ankara 1947, s. XIX; Barthold, Orta **Asya Türk Tarihi Hakkında Dersler**, Hazırlayanlar, K.Y. Kopraman— A.İ. Aka, Kültür Bakanlığı Yayını, Ankara 1975 Barthold, bu kitabında şöyle demektedir. «Doğu Asya'da özellikle Moğolistan'da yaşayan Türklerin tarihlerini tamamen, denebilecek derecede, Çin kaynaklarından öğrenebiliyoruz» (s. 4); **Zeki Velidi Toğan, Tarihte Usul, 2. bs. İÜEF** İstanbul 1969 ss. 179—182; Faruk Sumer, Oğuzlar (Türkmenler) DTCF Ankara 1967 ss. 1—2 Wilhelm Schmidt, Eski Türklerin Dini, Çev. S. Buluç, **İÜEF Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi, Cilt 13, 1964** ss. 75— 90; wilhem Scmidt, Tutue'lerin dini, çev. S. Buluç **İÜEF Türk dili** Cilt 14 1966 ss. 68—80; Mathias Hermans, Uygurlar ve Yeni Bulunan Soydaşları, **İÜEF Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi**, Çev. S. Buluç Cilt 2 Sayı 1—2 1948 ss. 97—124

bütün şeyleri, Çinlilerden, Çin kaynaklarından öğrenmektedirler. Çinliler bu kayıtları tutmamış olsalardı, bugün Türk tarihinin eski devirleri hakkında çok az şey bilinecekti. Fakat, bu kaynaklar da Türk tarihi hakkında, ancak, Milattan sonra, birinci ve ikinci yüzyıldan itibaren bilgi vermektedirler. Bu bilgilerde çok az ve yüzeyseldir.

> «... Moğol devrine kadar Çin ile komşu olan göçebe devletler tarhinde, Orhun Abideleri tamamen ayrı bir yer tutuyor. Altıncı ve yedinci yüzyıl Türk devletinden evvel bozkırlarda ortaya çıkıp kurulmuş olan göçebe devletler hakkında, sadece, Çin kaynaklarındaki pek az bilgilerle yetinmek mecburiyetindeyiz. Bu kavimler ise tarih sahnesinden, *-konuştukları dillerden bir kelime bile bırakmayarak-* çekilip gitmişlerdir.» (5)

Tarihsel araştırmalar ve antropoljik araştırmalar, her şeyden önce olgulara ve belgelere dayalı olan araştırmalardır. Herhangibir belge olmadan bazı görüşleri doğrulamak veya fikir yürütmek mümkün değildir. Örneğin Prof. Barthold Orhun Abidelerini, Çin kaynaklarını, Japon ve Rus kaynaklarını birbirleriyle karşılaştırarak, Hun'ların Türk değil, Tunguz kökenli olabileceğini bildiriyor. Sien—Pi lerin ise Türk kökenli olduğunu bildiriyor. (6) Halbuki, M.Ö. 200 ile M.S. 500 arasında Orta Asya'da egemenlik kuran Hunlar için, Çin kaynakları «Türk» diyordu. (7)

---

(5) Barthold, Orta Asya Türk Tarihi Hakkında Tetkikler, s. 20

(6) Barthold, a.g.e. ss. 28—29

(7) Türk Tarihi hakkında Çin kaynaklarında yer alan bilgiler için bk. Eberdherd, **Eski Devirlerden Zamanımıza Kadar Uzak Doğu Tarihi**, TTK Ankara 1957 s. 29; Eberdhard, **Çin Tarihi**, TTK Ankara 1947 ss. 85—97; Eberdherd, **Çin'in Şimal** Komşuları, Bir Kaynak Kitabı Cev. Nimet Ulutuğ, TTK Ankara 1942 ss. 65—95; Barthold, **Orta Asya Türk Tarihi** Hak-

Türk tarihi hakkındaki Çin kaynakları dikkate alındığı zaman, en önemli kaynak M.S. sekizinci yüzyılda ve Orhun abideleri diye anılan yazılardır. Bu abidenin biri 732, öteki de 735 yılında dikilmiştir.

Durum bu iken, 10.000 yıllık tarihten ve medeniyetten söz edilmesi, bunun da kesinlikle *biliyor* sanılması veya öyle iddia edilmesi bilim yöntemi anlayışı ile hiç bağdaşmamaktadır. 10.000 yıllık tarih iddiasına hipotez olarak bakılması da mümkün değildir. Çünkü hipotezler de keyfi olarak kurulamazlar. Her isteyen istediği biçimde hipotez kuramaz. İstek

---

kında Dersler, a.g.e. ss. 3—49; Tang Chi, Türk Tarihine Ait Çin Kaynakları, **İÜEF Tarih Emstitüsü Dergisi,** Sayı 2, Ekim 1971 ss. 181—210; Gyula Moravcsik, Hunlar Meselesinin Bugünkü Hali, **İÜEF Tarih Dergisi,** Sayı 3—4 Mart 1951 ss. 108—117; Hrand Andreasyon Türt Tarihine Ait Ermeni Kaynakları, İÜEF Tarih Dergisi Sayı 1 1949 ss. 95—118; Faruk Sumer, Oğuzlar (Türkmenler) ss. 1—3; Mustafa Kafalı, Cuci Ulusunda İl ve Kabililerin Siyasi Rolleri ve Ehemiyetleri, İÜEF, **Tarih Enstitüsü Dergisi** Sayı 2 1971 ss. 99—110; Mustafa Kafalı, Deşt'i Kıpçak ve Cuci Ulusu **İÜEF Tarih Dergisi,** Sayı 25, 1971, ss. 179—188; Vladimircov, **Cengiz Han,** H.A. Ediz, MEB Ankara, 1950 ss. V—XXVI; Vladımirtsov, Moğalların İçtimai Teşkilatı (Moğol Göçebe Feodalizmi), Çev. Abdülkadir İnan, TTK Ankara 1944 ss. 18—55; Moğalların Gizli Tarihi Çev-Ahmet Temir, TTK Ankara, 1948 ss. VII—XIV; İbrahim Kafesoğlu Türk Tarihinde Moğollar ve Cengiz Meselesi, İÜEF **Tarih Dergisi,** Sayı 8, 1953, ss. 105—136; Taner Tarhan, Boskır Medeniyetinin Kısa Kronolojisi, **İÜEF Tarih Dergisi,** Sayı 24, 1970, ss. 17—32; Berthold Spuler, **İran Moğolları,** Çev, Cemal Köprülü, TTK Ankara 1957, s. 26; Rasonyi, **Tarihte Türklük,** TKAE Ankara 1971, ss. 50—51; A. Von Cubain, Hun—Türk Münasebetleri, **İkinci** Türk Tarih Kongresi İstanbul 1943 ss. 895—911

ve arzularını, sübjektif kanaatlarını hipotez olarak öneremez. Hipotezlerin de birtakım olgulara, olgusal ilişkilere, gözlemlere dayalı olması gerekir. Halbuki 10.000 yıllık, 14.000 yıllık tarih iddiası, bu niteliklere sahip bir hipotez değildir. Kişinin sübjektif kanaatlarını ifade etmektedir. İdeolojik bir inandırma ve şevklendirme aracı olarak ortaya atılmıştır.

2. *Bilim Samut Durumları, Objektif Gerçeği Yani Gerçek Somutu Yok Saymaz, Reddetmez, Onu Anlamaya Çalışır.*

Bilim daima olgulardan, gerçek somuttan ve olgusal ilişkilerden hareket eder. Olguları, gerçek somutları, somut şeyleri yok saymaz. Onları reddetmez. Onları kabul eder ve anlamaya çalışır. Türk Tarihi Tetkik Cemiyeti Üyesi ve Tarih Öğretmen Âfet Hanımı, bilim alanının dışına düşüren önemli nedenlerden biri de, bilim yönteminin bu temel ilkesini hiç dikkate almamasıdır. Bu ilkeyi, bilinçle ve ısrarla özden uzak tutmasıdır.

Konferansçı, «İndo—Öropen» olarak bilinen bir ırk veya grup olmadığını, bunların Türk ırkından başka bir şey olmadığını belirtiyor. Tarihin çeşitli çağlarında, Orta-Asya'dan Avrupa'ya ve Asya'nın çeşitli yerlerine göçler olduğunu, bu göçleri ise, aynı kaynaktan insanların meydana getirdiğini söylemektedir. Bunun ise, Türk ırkından başka bir ırk olmadığını ilave etmektedir. Böylece İndo—Öropen diye bilinen ırk veya insan grubu veya dil grubu yok sayılmaktadır. Reddedilmektedir. İndo-Öropen olarak bilinen unsurlara Türklük izafe edilmeye çalışılmaktadır.

Bu son derece ilginç bir iddiadır. Aynı zamanda bilinçli cüretkar bir iddiadır. İlginçliği, bilim yönteminin dışına düşmek kesinlikle resmi ideolojiyi savunmak için gösterdiği kararlı tutumdan gelmektedir. Cüretkarlığı, bütün dünyayı, dünyada «bilim» için çalışan kişi ve kuruluşları tek kelime ile «ahmak» yerine koymasından ileri gelmektedir. Bilinçli tavrı

ise, resmi devlet ideolojisini yapmada ve yaymada atılan bir adımla ilgilidir. Bu bakımdan bu iddiayı biraz daha açıklamakta yarar vardır.

Konferansçı önce, Orta Asya'yı Türk ırkının 10.000 yıllık öz vatanı olarak ileri sürmektedir. Türk ırkının burada, büyük ve ileri bir medeniyet ve kültür yarattığı belirtilmektedir. Daha sonra Orta Asya'yı meydana getiren iç denizin kuruması sonucu, çeşitli yerlere, bu arada, Avrupa'ya da çok büyük miktarda Türk göçleri yapıldığı ileri sürülmektedir. Daha sonra da «İşte bugünkü Avrupalıların ataları bunlardır» denmektedir. Avrupalıları «İndo-Öropen» diye adlandırmanın yanlış, «İlim verilerine» ve «ilim ışığına» ters düştüğünü, bunların, Türklerden başka kimseler olamayacakları söylenmektedir. Böylece bugünkü Türklerin ataları ile, bugünkü Avrupalıların ataları aynı innsanlardır, denmektedir. Avrupalıların da Türk olduğu ifade edilmeye çalışılmaktadır.

Türk Tarih Tezi'nin bu müfrid iddiası ve kabulü üzerinde önemle durmak gerekir. Buraya da büyük bir nokta koyalım. Zira bu tutumla, yani, «İndo-Öropen» grubunu yok saymakla, reddetmekle, resmi ideolojinin, «Kürt olgusu»na bakışı, «Kürt olgusu» nu reddedişi arasında diyalektik bir bağ vardır.

3. Bilimde önermeler, Mantıksal Bakımdan Bütünlük Arzeder. Birbiri İle Çelişen Önermelerden Biri Doğru Değildir.

Konferansçı konuşmasının birçok yerinde, derin çelişmelerden kendini kurtaramamıştır. Bu çelişmeler elbette, doğal karşılamak gerekir. Yöntemi *«Bilim»* olmayan kişilerin, resmî devlet ideolojisi yapmak ve yaymak için bu derece şevkle, heyecanla çalışan kişilerin, çelişmelerden kendini kurtaramaması çok doğaldır. Konnuşmacı,

«Türk ırkı anayurtlarında, yüksek kültür mertebesine

varırken, Avrupa, *vahşi ve tamamen* cahil bir hayat yaşıyordu.»

dedikten sonra,

«Fakat bu halk (yani Türk ırkı) birçok siyasi ve dinî hadiselerle yavaş yavaş kendi benliklerini ve ana yurtlarını unuttular»

demektedir. Bu kadar yüksek bir kültür mertebesine ulaşanlar, kendi benliklerini ve nayurtlarını unutabilirler mi- Bu kadar yüksek bir kültür ve medeniyet seviyesine ulaşanlar, «*Vahşi ve tamamen cahil*» bir hayat yaşayanların içinde eriyip kendi benliklerini unutabilirler mi? Görüldüğü gibi bir paragraf içinde, birbirini izleyen iki cümle birbiri ile çelişmektedir.

"... İndo-Öropen,, olarak bilinen bütün dillerin kökeninde, Türk dili kökleri vardır»

dedikten sonra.

«Bu hakikatın itiraf olunmasının temel nedeni, eski Türk dilinin layıkı ile bilinmemesidir»

demektedir. Bu kadar yüksek bir kültür mertebesine ulakilediği, başka dillerin kökenini meydana getirdiği nasıl söylenebilir? Birbirini izleyen iki cümlenin bu kadar derin bir çelişme içinde olması «bilimsizlikten» başka, «yöntemsizlikten» başka hiçbir şeyi göstermez.

Birinci Türk Tarih Kongresine sunulan bütün bildirilerde, konferanslarda ve yapılan konuşmalarda, dünyada medeniyet ve kültürü taşıyan ırkın Türkler olduğu, bilinçle ve ısrarla dile getirilmiştir. Çin'e Mezopotamya'ya, Anadolu'ya, Mısır'a, Ege'ye kültür ve medeniyetin Orta Asya'dan Türkler tarafından götürüldüğü iddia edilmiştir. Halbuki yukarıda açıkça ifade edildiği gibi Türk Tarihi Çin kaynaklarından öğrenilmektedir. Bu demektir ki, Çin kaynakları olmasaydı, Türklerin, Milattan evvelki yıllarına ilişkin tarihleri hakkında pek az şey bilinecekti. Bu durumda Türklerin Çin'e kültür ve me-

deniyet götürdüğü nasıl iddia edilebilir? Çin kültürü ve medeniyeti, yazısı, tarihi, kayıt tutma usulleri (8) yok sayılabilir mi? Reddedilebilir mi?

> «... Hinde gidenler, gittikleri yerleri hatırlayamaz oldular. İran'a gidenler, ilk yurtlarını Pamir taraflarında, meçhul bir uzaklıkta farkettiler. Fakat bunların unutmadıkları bir hatıra vardı. Onların eski yurtları, muhterem adamlar, erler yurdu idi»

Buraya da büyük bir işaret koyalım, Zira bu «unutma» motifi resmî devlet ideolojisinde sık sık kullanılmaktadır. Resmî ideolojiye göre, «Kürtler aslında, öz be öz Türktür, fakat, zamanla, çeşitli etkenlerle kendi benliklerini unutarak Kürt olmuşlardır. Kendilerini Türk'ten ayrı bir grup sanmışlardır. Kürt sanmışlardır.» Resmî ideolojiyi kavramak içinde bu iki olgu üzerinde dikkatle durulmalıdır Orta Asya'dan, Avrupa'ya gidip Avrupalılaşan ve kendi benliklerini unutan «Türkler» anlayışı ile, aslında «Türk» olduğu halde, zamanla bunu unutup «Kürt» olan, benliğini kaybeden «Türkler» anlayış arasında diyalektik bir bütünlük ve ilişki vardır. İleride daha etraflı bir şekilde duracağımız bu ilişki üzerinde *Türk Tarihinin Ana Hatları ve Türk Tarihinin Ana Hatları Methal Kısmı,* kitaplarında şu bilgiler vordır :

> «... Ana Yurtlarından ayrılan Türkler ana dillerini kaybediyor. Yeni diller öğreniyorlar. Milli benliğin korunması cihetinden mühim olan, bu lisan temessülü (benzeşmesi) kolaylığı yeni bir dil öğrenmekte, yerlilere nazaran daha müstait, daha kabiliyetli olmaktan ileri gelmiş olabileceği gibi, yerlilerin daha kalabalık bulunma-

(8) Çin'de Milattan evvel 2.000 yılından itibaren Çin Devleti ve komşu kavimlerle Çin'lilerin ilişkilerinin tarihi kayıtları tutulmuştur. Bk, Tang Chi, Türk Tarihine ait Çin Kaynakları, a.g.m. ss. 181—210

larından ve her gittikleri yerde, idare mevkiine kendileri geçmek itibarıyla hakimiyetlerini kabule daha çabuk alıştırmak saiklerinden de meydana gelmiş olabilir. Şark vilayetlerinde dedenin yalnız Türkçe, babanın hem Türkçe hem Kürtçe, torunun yalnız Kürtçe konuşmakta olduğu aynı noktayı teyit edecek ve Türklüğün intibahını (uyanışını) davete değecek bir hadisedir.

İran'ın, Mezopotamya'nın bugünkü halkı otokton halk değildir. Sümerlerin, Elamların, İran'ın kadim yerlileri olduğunu kimse ileri süremez. Halbuki bunların yanında son 30 asırlık malum devrede büyük istilalar yapmış, ve her yerde, büyük küçük, belki yüzden fazla devlet kurmuş, birçok medeni merkezler yaratmış bir Türk ırkı vardır.» *(Türk Tarihinin Ana Hatları s. 60, 67; Türk Tarihinin Ana Hatları Methal Kısmı s. 15, 72)*

Yukarıdaki alıntılar, Türk Tarih Tezinin, en önemli işlevinin Kürt ulusunun asimile edilmesi, köleleştirilmesi, Kürt adının ve Kürdistan adının dillerden ve tarihlerden silinmesi olduğunu açıkça ortaya koymaktadır. Fakat burada bile, Türk Tarih Tezi, bilimsizliğini ve sahteliğini gizleyememektedir. Bütün dünya medeniyetlerinin Türk ırkı tarafından geliştirilip yayıldığını, bütün dillerin Türk dilinden doğduğunun iddia edildiği yerlerde bile, «Mezopotamya'ya gelen Türkler kendi dillerini unutarak yerli diller öğrendiler, Çünkü onların efendisi olabilmek için onların dillerini öğrenmek gerekiyordu. Ayrıca yerliler yeni bir dil öğrenecek kadar akıllı değillerdi», denilmektedir.

4. *Bilgi Teorisinin Kavramları ile Ahlak Teorisinin Kavramları Ayrı Ayrıdır.*

Konferansçı Âfet Hanım, «İndo—Öropen» diye bir ırk ve insan grubu yaratmanın tabiata aykırı ve tabiata isyan olduğunu belirttikten sonra:

«... makul olan ve insani olan, tabiatın Orta Asya Yay-

lalarında yarattığı *ırkı tanımak ve ona hürmet etmektir.»*

diyor. Böylece bilgi teorisinin ve ahlak teorisinin kavramları birbirine karışıyor. Bilim sadece ve sadece olguları, gerçek somutları ve olgusal ilişkileri kavrama yöntemidir. Olguların ve olgusal ilişkilerin iç ve dış bağlantı ve çelişkilerini, çeşitliliklerini bir bütünlük içinde, zaman ve mekan boyutunda kavramaya çalışır. Bilim, sadece doğa, tarih, toplum ve insan hakkında, bilgi verir. Nesnel gerçeği bilmeye ve anlamaya çalışır. «Hürmet etmek» bilimin kavramı değildir. Ahlak teorisinin kavramıdır. İdeolojik bir kavramdır. İdeolojinin inandırma aracı olarak kullanılmasının ötesinde, «tapma—tapınma» aracı olarak ta kullanılması ile ilgilidir.

Bilim, Orta—Asya'nın coğrafî durumunu, orada yaşayan insanların etnik yapıların, dil ve kültürlerini, medeniyetlerini, üretim araçlarını, üretim ilişkilerini, ve bu ilişkilerin zaman ve mekan boyutunda gelişmesi hakkında bilgi verir. Kısaca, bu insanların yapıp ettikleri hakkında nesnel bilgi verir. Bu insanlara, «hürmet etmek» gibi bir eylem, bilim yöntemi anlayışının değil, resmî ideolojinin bir etkenidir. Konferansçı bilim alanının dışında olduğu için, resmî ideoloji yapmayı ve yaymayı; savunmayı temel bir görev kabul ettiği için, bu tip karışıklıkların içine sık sık düşmektedir.

5. *Bilimin «Hürmete Layık Olanı», «Hürmete Layık Olmayanı» Yoktur.*

Bilim nesnel gerçek hakkında, yani, doğa, insan ve toplum hakkında bilgi vermektedir. Burada önemli olan, bilginin nesnel gerçeklerle bağlantısının araştırılmasıdır. Üzerinde durulması gereken husus bilginin nesnel gerçekleri aksettirip aksettirmediğidir. Konferansçı ise, reşmî ideoloji lehinde, yani Türk Tarih Tezi lehinde söz söyleyen bazı Avrupalı bilginleri övmekte, onların «bilimine hürmet» etmekte-

dir. Resmî ideoloji dışında söz söyleyenleri küçümsemekte. «onların bilimine» hürmet edilemeyeceğini bildirmektedir. (9)

Fakat konferansçının bilim yöntemine ters düşen ve resmî ideolojiyi savunan tavırları, Birinci Türk Tarih Kongresinde hararetle savunulmuş ve alkışlanmıştır. Örneğin, İstanbul Darülfûnun (Üniversite) müderrislerinden Köprülüzade Fuat Bey şöyle demektedir :

> «... Âfet Hanımefendi. Cengiz'in anasının Türk olduğundan bahsettiler. Bendeniz de ilave edeyim. Babası da aslen Türk'tür.
>
> Sonra Türk ırkı ve Türk ırkının güzelliği meselesi, Hanımefendinin noktaî nazarına bendeniz de iştirak

---

(9) Daha önceleri, «Türk Tarihinin Ana Hataları» isimli 606 sahifelik eserin eleştirileri alınması için çeşitli kişilere sunulduğunu ifade etmiştik. Bunlardan biri de İstanbul Darülfunu nunu Şark Dilleri ve Kavimleri Müderrisi Avram Gamanti Bey'dir. Avram Galanti Bey, kitap hakkındaki eleştirilerini, bir metin halinde, Birinci Türk Tarih Kongresinde sunmuştur. (bk. Birinci Türk Tarih Kongresi Konferanslar, Zabıtlar, ss. 445—452) Bu konuşmasında Avram Galanti Bey, Genel olarak Türk Tarih Tezi'ne karşı durmaktadır. Mezepotamya, Mısır, Ege, Anadolu, Akdeniz Medeniyetlerinin kurucularının Türklerle hiçbir ilişkisi olmadığını, örneklerle göstermektedir. Sumerlerin, Etilerin Türklerle hişbir ilişkisi olmadığını belirtmektedir. Örneğin Etilerin konuştuğu dilin İndo-Öropen bir dil olduğunu belirtmektedir. Bu konuşma kongrede çok sert eleştirilerin yapılmasına sebep olmuştur. (ss. 451—480) Zaten Birinci Türk Tarih Kongresi boyunca, genel olarak resmî ideolojinin dışına taşan tek konuşma Avram Galanti Bey'in konuşmasıdır. Bu görüşleri çürütmek ve resmî ideolojiyi egemen kılmak için uzun uzun eleştiriler yapılmıştır.

ediyorum. Hakikaten, benim, şimdiye kadar görebildiğim, birçok tarihî ve edebî vesikalar, Türk ırkının bazı antropoloji kitaplarında yazıldığı veçhile, bir çirkinlik nümunesi değil, bilakis, güzellik timsali olduğunu sarahaten anlatmasıdır» (10)

Tıp Fakültesi Antropoloji müderrisi Şevket Aziz Bey'in konuşması ise şöyledir:

«... O halde diyeceğiz ki, Asya brakisefallerin ocağıdır. Bunlar Alp adamı tipleridir. Ve Türk de bu tiptir. Bizim, son telakkiye göre, esasen bir ırk olmaktan uzak bulunan sarılarla bir alakamız yoktur... *Keza diyeceğiz ki, ilim metotla yapılır. İlim metodun mahsulüdür.* O metodu tatbik etmiş olan adamın kanaatlarına göre değil, o metodu alarak kendi elimiz ve kafamızla yaptığımız tetkiklere istinad etmek zarureti vardır. *Bendeniz Anadolu'da gezdiğim zaman, ne kadar saf, güzel, velût Türk ırkına tesadüf ettim. Aldığım ölçüler, antropolojik karakterler, bu kanaatimi sarsılmaz bir imana döndürdü.* Esasen bugünkü Türk, medeniyeti tarihten evvelki devirde, garba getirmiş Alp Broca'nın tabiri ile *Calte,* ırkına bağlıdır. Ve maddi manevi inkişaflara müsait, biyolojikman söylüyorum, mütekamil bir iskelete, ete ve kafaya, hamura malik bir beşer tıpidir. Yine müsadenizle söyleyeyimki, mütekamil karakterleri itibarıyla bütün bu terakkilere müstenid olan insan tipini hurafelerden, zincirlerden, *kurtaran büyük adam,* size hudutsuz bir inkişaf zemini hazırlamıştır. Öyle bir inkılap yapmıştır ki, o inkılaba şahit olan bizler ve nesillerimiz, daima ileri gideceğiz.» (Sürekli alkışlar) (11)

---

(10) Birinci Türk Tarih Kongresi, ss. 46—47

(11) y.a.g.e. ss. 49—50

Görüldüğü gibi konuşmacı Şevket Aziz Bey, *«İlim metotla yapılır, ilim metodun mahsulüdür»* dedikten sonra, daha aradan bir iki cümle geçmeden, bilim yöntemi ile hiç bağdaşmayan tutumlarını bir bir sıralamaktadır. Bunlardan birincisi *«kanaatinin sarsılmaz bir imana dönüşmesi»* dir. Halbuki ilimde, sarsılmaz iman derecesine varan kanaat olamaz. Böylesine bir kanaat sadece din de olur. Dini inançlarla ilgilidir.

Bilim dışı olan ikinci bir tutum *«büyük kurtarıcıya»* hitap edilip onun, doğrunun tek ölçütü olarak kabul edildiğinin haykırılmasıdır.

Bilim yöntemi anlayışına ters olan bu tutumların muhteva ile ilgili olarak söyledikleri de bilim dışıdır. Gülünçtür. Şevket Aziz Bey, İndo—Germen olarak bilinen (Calte) lerin aslında Türk olduğunu söylemekte böylece, İndo—Öropen, indo—Germen, Ari, olarak bilinen, insan, dil ve kültür gruplarını tümüyle reddetmektedir. Yok saymaktadır. Bugünkü Avrupalıların atalarının Türkler olduğunu, dolayısıyla, Avrupalıların da Türk olduğunu ifade etmeye çalışmaktadır.

Şevket Aziz Bey Birinci Türk Tarih Kongresinde, verdiği, Türklerin Antropolojisi, isimli konferansta da şöyle söylemektedir.

> «... Alp adamı brakisefal, ince burunlu, vasati veya vasatiden uzun boylu, buğday renkli yahut kumral, dağlı adam dediğimiz tiptir. Önünüze koyduğum bu dört kuru kafadan bir tanesi Türk Antropoloji Enstitüsüne, geçen sene, Viyana Tabii İlimler Müzesinden hediye olarak gönderilen altı kafadan bir tanesidir. Diğer kafalar da geçen senedenberi, Maarif ve Dahiliye Vekaletleri tarafından Anadolu mezarlıklarında bulunmuştur. Birisi Aksaray, öteki Alaşehir taraflarına aittir. Üçüncüsü ise, Etnografya müzesi tarafından gönderilmiştir. Bu kafa Ankara yol inşaatı sırasında bulunmuştur,... İşte şimdi la-

baratuvarımda mevcut ikibine yakın ve tasnif edilmiş kafalardan tesadüfen seçtiğim bu dört kafayı görüyorsunuz. Bunlar, Alp'lı dediğimiz beşer zümresinin el ile tuttuğumuz birer nümuneleridir. Ve ben değil, bu kafalar, kendileri, size nereye ve kime ait olduklarını söyleyeceklerdir.» (alkışlar) (12)

«... 1929 senesinde ilk antropolojik tetkiklerime başladığım zaman 25 Türk kadını ile 25 Türk erkeğinin kafasını ölçtüm. Bu ölçütlerin vasatilerini Fransızların kafa ölçütleri ile mukayese etmek istedim. Fransa'da bugün *şimal adamı, Akdeniz adamı, Alp adamı* yaşamaktadır.» (13)

Şevket Aziz Bey daha sonra bu iki grubun ölçülerin birbirleriyle karşılaştırmaktadır. Bu karşılaştırmadan sonra her iki grubun da aynı antropolojik özellikleri gösterdiğini belirterek şöyle demektedir.

«... Vasatinin üstünde bir boy, brakisefal bir kafa, ince uzun bir burun. Kulaklar vasati dediğimiz ebatta bulunuyor. Mongol yüzü yok. Bu tip Avrupaî denilen Alp adamı tipinin aynıdır. Hiç fark yoktur. Yalnız bize, Türk memleketlerinde çalışan, Türk araştırıcısına ve Türk incelemecisine şimdi bir sual sormak icabediyor. *Avrupaî tip dediğimiz bu tip nereden gelmiştir? Bunu Avrupa'ya mı bağlayacaksınız? Yoksa Avrupa'yı ona mı? Tereddütsüz cevabını derhal verelim ki, brakisefal Avrupa bize bağlıdır.»* (alkışlar) (14)

Antropoloji müderrisi Dr. Şevket Aziz Bey, Avrupa'nın Türk olduğunu, bir kere daha, «tereddütsüz» ve «ilmî usullerle» gösterdikten sonra, iddialarını biraz daha delillendirmeye ve belgelendirmeye çalışmaktadır.

---

(12) y.a.g.e. s. 276

(13) Dr. Şevket Aziz Bey, Türklerin Ankropolojisi, a.g.e. s. 276

(14) Şevket Aziz Bey, a.g.e. ss. 277

«... Efendiler, müsade ederseniz, size, şimdi hiçbir istifa zihniyeti takip etmeden, bir Türk ailesini göstereceğim. Minimini yavruları ile, bir genç kadın ve bir genç erkeği *tesadüfen buldum* ve getirdim. Size göstereyim.

Ankara'nın biraz şimalinde Bağlum köyünden Abdullah'ı, kadınını ve küçük yavrularını takdim ediyorum. İşte, ince ve uzun burunlu, brakisefal ve antropoloji kitaplarında bu karakterle tavsif edilen halis dağlı adam. Türk adamı (alkışlar) Abdullah koyu olmayan gözlere, buğdaydan daha açık renkli kumral bıyıklara ve beyaz bir tene sahiptir. Fakat, işte yavruları, saçları altın renkli olan bu yavru Türk ırkına mensuptur. (alkışlar) İşte Alp adamı, Orta Asya'dan gelmiş olan adam. (alkışlar) Bizim ecdadımıza bağlı olan adam.

Efendiler, asırlardan beri mütefekkirlerimizin, ilim namına garba, körü körüne bağlanmış olan araştırmacılarımızın ve münevverlerimizin ihmal ettiği, fakat ihmal etmesine rağmen istikbale sessiz fakat çok ümit veren adımlarla ilerleyen Türk ırkını ve Türk neslini idame ettiren Türk yavrusuna bakınız. Asırlık ihmale rağmen, hala bereketli olarak ve bereket taşıyarak fışkıran uyanıklığı, kabiliyetleri katiyen mahvolmayan fakat ona karşı ihtimama, dikkate alakaya, bugünkü münevverlerin mecbur olduğu, mecbur olduğumuz Anadolu Türk köylüsüne bakınız (Alkışlar)

Şimdi, kahraman irade ve büyük adam sana hitap ediyorum:

Bu mütekamil uzviyet tipi asırlarca ihmal olunmuş bir halde bırakılmıştı. Sen bu uzviyet ve ırk tipini yaşamak iradesi ile yıkanacağı bir denize, manevi bir denize götürecek muazzam yolları hazırladın. Ve ha-

zırlıyorsun. Bu uzviyetin asırlarca hapsedilmiş, şuur altında bırakılmış arzu ve ihtiyaçlarına belki hala muazzam ehemmiyet ve genişliğini idrakten aciz olduğumuz kanallar açtın.

Kahraman, asil ve büyük irade, büyük adam,

Seni Türk ilmi, Türk mütefekkiri namına şuurla ve samimiyetle selamlıyorum.» (Sürekli alkışlar) (15)

Burada çok ilginç gördüğümüz bir noktaya dokunmakta yarar görüyoruz. O da şu: Konferansçı, Antropolog Dr. Şevket Aziz Bey, iddialarını kitap bilgilerinden başka başlıca üç unsur aracılığı ile delillendiriyor. Birinci unsur 4 adet kuru kafa. Bunlar birer birer masa üzerine konularak Birinci Türk Tarih Kongresinin bütün konferansçı, konuşmacı ve dinleyicilerine gösteriliyor. İkincisi, tesadüfen bulunup getirilmiş üç kişilik bir aile. Karı koca ve çocukları. Bunlar da masa üzerine birer birer çıkarılarak ilgili açıklamalar yapılıyor. Üçüncüsü ise, «kahraman ve asil irade», «büyük irade», «büyük adam»'ın söyledikleri. «Büyük irade» nin bizzat dinleyiciler arasında olması ve kongreyi izlemesi. Böylece «asırlarca ihmal edilmiş Türk köylüsü», dört kuru kafa ile birlikte, böy-

---

(15) Şevket Aziz Bey, a.g.e. ss. 277—278 Ayrıca Kk. Şevket Aziz Kansu, Türk Antropoloji Enstitüsü Tarihçesi, Maarif Matbaası, İstanbul 1940 ss. 1—34 Nebile İlbars, Ankara İlkokul Çocuklarının Bedeni Kabiliyetleri Üzerine Araştırmalar, Antropoloji ve Etnoloji Araştıramaları, DTCF Yıllık Çalışmaları, 1940—1941 İstanbul 1941 ss. 529—541 Şevket Aziz Kansu, Muine Atasayan, Anadolu'nun Irk Tarihi Üzerinde Antropolojik Yeni Bir Tetkik, Tebliğler Kitabı (18. Beynelmilel Ankropoloji ve Prehistorik arkeoloji kongresi, İstanbul—Ankara 18—25 Eylül 1939) Ankara 1939 ss. 10—17 Ayrıca bk. Tebliğler Kitasında yer alan öteki ilgili tebliğler .

lesine yüksek bir «ilim heyeti» nin önüne çıkmakla «ihmal olunmuşluk» çemberini de kırıyordu.

1925 te kurulan Türk Antropoloji Kurumu tarafından 1925 yılı Ekim ayından itibaren yayınlanan *Türk Antropoloji Mecmuasında* şu araştırmalar yayınlanmıştır:

Nureddin Bey Necket Eumer Bey Mauchet Süreya Bey İsmail Hakkı Bey	: İstanbul'da Yaşayan Türk Irkının Karşılaştırmalı Mukayesesi, *Türk Antropoloji Mecmuası*, Sayı 2, Mart 1926, Université Constantinople, ss. 1—18 Sayı 3, Eylül 1926 ss. 1—38 Sayı 4, Mart 1927 ss. 9—19
Nureddin Bey Neşet Ömer Bey Süreya Bey M. Bouchet Hamza Bey	: Türk Irkının Antropolojisi Üzerine Notlar, *TAM* ss. 5—21, Sayı 5, Ekim 1927 Sayı 6, Mart 1928, ss. 5—14 Sayı 7, Mart 1929, ss. 6—12
Eugene Pittard	: Küçük Asya Türklerinin Antropolojik Mütalaası, Türk Irkının Menşei, TAM Sayı 8, Eylül 1929 ss. 5-25 (Bu araştırmada, Türklerin brakisefal, Rumların, Ermenilerin, Kürtlerin dolikisefal oldukları söylenmektedir.)
Dr. Şevket Aziz	: Alelumum Prognatisma ve Türk kafalarının Prognatisması, *TAM*, Sayı 9, Mart 1930 ss. 5—14
Dr.Şevket Aziz	: Hittie'lerin Kronolojik Tetkikatına Methal, *TAM* Sayı 10, Eylül 1930 ss. 3—17

Bu araştırmada özetle şöyle deniyor: «Hititlerin hangi

ırka mensup oldukları, kati olarak belli değildir. Yalnız Sami olmadıkları kanaati umumidir. Bu itibarla Hititlerin İndo—Öropen beşer kütlesine mensup olmaları lazım geliyor. Hitit lisanının okunması hakkında yapılan tecrübeler bu lisan dahilinde pek muhtelif idiem (lehçe)'lerin mevcut olduğunu meydana çıkardı.» (s. 4)

Görüldüğü gibi bu araştırmada «Hitit'lerin hangi ırka mensup oldukları kati olarak belli değildir» gibi bilimsel bir irade kullanılmıştır. Sami olmadıkları, İndo—Öropen *olabilecekleri,* belirtilmiştir. Bu incelemenin yapıldığı sırada, henüz Türk Tarih Tezi, Güneş—Dil Teorisi gibi görüşler tam anlamıyla, belirgin olarak ortaya atılmamışlardı. Daha sonra Dr. Şevket Aziz Bey bu tür ifadelerini terkedecek, Hitit'lerin Türk olduklarını, Türk ırkından geldiklerini ispa etmeye çalışacaktır.

Dr. Şevket Aziz : Türk Irkı Ve Türk Dili, *TAM* Sayı 13—14, Mart - Eylül 1932 ss. 5—8 (Dergin bu sayısında Gazi Mustafa Kemal İçin, *Ulu Türk İlim Başbuğu* denilmektedir.)

Bu incelemede de özetle şöyle söylenmektedir :

«Türk ırkı ve Türk dili meselesinin Bio—Antropolojik, ve Socio—Antropolojik görüşle, yani müsbet ve objektif bir usul ve çerçeve içinde tatbik tesbit ve terkip etmek *büyük ve samimi iradenin* (Mustafa Kemal kastediliyor) samimi ruhlarda yarattığı sıcak ve bereketli bir ilim ideali haline girdi. Bugünkü nesil Türk kültürünün istikbale atılan bu kocaman manevi dalgasından ve yalnız maziyi değil, istikbali de aydınlatacak, kudrette olan fışkırmasından kaynaşmasından haklı olarak iftihar duymalıdır.

Biz bu satırlarda, Türk ırkı karşısında Türk dili meselesini bir ontropolojist sıfatı ile, umumî olarak gözden geçirmek istiyoruz.

Türk mektebinin yani Türk Tarihi Tetkik Cemiyetinin ırk hakkındaki tezi şudur: Türk ırk tasnifinde beyaz ırka girer. Daha etraflı söylüyoruz: Türk brakisefal (yuvarlak kafalı) Alp ırkına mensuptur.

Türkleri Moğollarla karşılaştırmak yanlıştır. Türkler Alp ırkının yüksek derecede hususiyet kazanmış bir dalıdır. Hint—Avrupa Alp ırkı tarafından Pamir'den Avrupa'ya getirilmiştir.

1851 de İngiliz Latham, Hint—Avrupa lisanını konuşan kavmin Asya'da değil, Avrupa'da yaşamış olduğunu söyledi. Almanlar bu görüşü beğendi. Bu fikre dayanarak Germanya'yı Şimal ırkının yurdu ilan ettiler. Hint—Avrupa lisanları yerine Hindo—Germen tabirini koydular.

Bu suretle Gobineau'nun mahdut telakkisi, yani kumral dolikisefal şimal adamının beşer ırkının mütekamil tipini oluşturduğu kanaat ve telakkisi bir kere daha canlanmış oldu. Alp adamı, Türk dilini Avrupa'ya nakletti. Kendi içine dönmeğe, ve bizzat kendisini, oluş halinde bulunan, bu nesle öğreten, *büyük ve samimi* irade çalışanlarla beraberdir.»

Dr. Saim Ali : Dil Birliğine Doğru, I. Irk Temeli Üzerinde, *TAM* Sayı 11 Mart 1931 ss. 2—35

II. Dil Birliği, Sayı 12 Eylül 1931 ss. 1—62, 63—95

III. Hint—Avrupa Dilleri Önünde Türkler Sayı 13—14, Mart—Eylül 1932, ss. 14—36

IV. Hint—Avrupa Dillerindeki Son Ekler ve Bunun Türkçe ile İlişkisi, Sayı 15—16, Mart 1934 ss. 7—24

V. Kelt Dili — Türkçe Problemi,

Sayı 15—16, Mart 1934, ss. 25—40

VI. Kelt Dili Türkçe Problemi, Sayı 17—18, 1935, ss. 35—55

Ali Saim Dilemre : Türk Fiil Tasrif Sistemi ve Hint Avrupa Fiilleri Tasrif Sistemi ile Aralarındaki Birlikler, *TAM*, Sayı 19—22, Eylül 1939, ss. 336—343

V. TÜRK TARİH TEZİ KONUSUNDA GELİŞTİRİLEN «BİLİMSEL» BİLGİLER TÜRK EDEBİYATINA NASIL YANSIDI?

Türk—Tarih Tezi konusunda geliştirilen görüşler Türk Edebiyatına büyük bir yoğunlukla yansımıştır. Bu konuda birkaç örnek vermeyi yararlı görüyoruz. *Ergenekon* isimli şiirinde Behçet Kemal (Çağlar) Şunları söylüyor :

Gönlümün yaylasında meleyedursun kuzum
Diyelim : «Her zamanki efendim Türk'ü tanı!»

Türk örnektir Tanrı'nın her pürüzsüz huyuna
Dünya yaratılmıştır, Türk'ün güzel suyuna.

Türk kalbinden geçti İlk Tanrı'ların kanları
Öbür ırklar sürüyken, Türklerdi çobanları

Dünyayı tarla gibi sürdü uçtan uca Türk
İmrenerek taptığı Tanrılardan yüce Türk

Türklerden ün almışsa yeryüzünde kaç kişi
O kadardır Tanrı'nın toprakta belirişi

Türk gönlü Türk kafası tam 30.000 senedir
İnsanlara gösterdi, sevmek inanmak nedir?

Ne çok gecikecekti, insan olmakta insan,
Olmasa Türk, ilk seven, ilk inanan ilk yazan

Bir tek adım atılmaz çarpışmalar boş emek
Türk'süz insanlık demek, gözsüz yolculuk demek

Göğsümüzün içinde gönlümüz bir kurt gibi
Bağrımız delik deşik parçalanmış yurt gibi

Hey Bozkurt, Börtücene, tanrısı müjdelerin,
Bir sesin gelsinde tek, gelsin içinden yerin.

Müjde Ozan... Müjde Türk öncümüz belirdi bak
Milletin iradesi bir kılığa girdi bak.

Gün gelecek bir insan kılığına girecek,
Türk şimdi kıracak, eritecek, devirecek

Bir kovuktan süzüldü, yaylalar aşmakta kurt
Bir kovuktan bizlere görünecek bütün yurt!

İnsanlık mahvolurdu daha kurtulmasaydın
Koca Türk gözün aydın, yüce Türk gözün aydın.

Hey ufuklar açılın, açıl yalçın dağ açıl.
Hey Türk! ışık ol gene, kara toprağa saçıl

Dünya murada erdin, dünya yeşiller giyin
Geliyor gene eski sahibin, eski beyin.

Hey esirler, mazlumlar rahat bir nefes alın.
Nara Türk'ün narası, dağlar taşlar ses verin.

Bu Güneş doğdu artık gönlümüzün yasasına
Dünyayı çevirelim bir şölen sofrasına (16)

---

(16) Behçet Kemal (Çağlar) Ergenekon, Ülkü Sayı 1 Şubat 1933 ss. 11—13;

Kılkışlı Hüseyin Hüsnü tarafından yazılan, *«Türklüktür Bu»* isimli şiirde söylenenler ise şunlar :

Türklüktür bu! Altayın bir boz kurdu
Bir işaret verir, çıkar bir ordu
Türklük için canevinden coşulur.
Birlik için dolu dizgin koşulur.

Bir Koyunlu Çin'e gider Han olur.
Çin seddini aşar, geçer şan olur,
Yeşil, Sarı ırmaklarda oturur,
Fağfur olur, bütün Çin'e buyurur.

Türk'ün oğlu ayak bassa Afgan'a
Eski beylik adı söker Sultana
Az yürürse beş su boyu bir Sultan
Ganj yolunu açık tutar Hindistan

Bir Türk beyi at koştursa bir yanda
Soluklanır, yorgun atı İran'da
Biraz sertçe dizgin çekse şahlanır.
Eğilerek herkes onu şah tanır.

Bir Türk oğlu yola çıksa Aral'dan
Sürüleri yüzer geçer Ural'dan
Bir Elmalı elma atsa Faris'e
Bir Selt kalkar oku atar Paris'e

Bir küçük Türk dalsa Sumer koyuna
İnci takar Akatların boynuna
Alışınca biraz ılık huyuna
Hurmalıkta ceylan sarar koynuna

Türklüktür bu! Van gölünden bir Artık
Bir Ahlat'a çıkar, kurar bir Hanlık
Bir eksiği inse Ahlat altına
Dicle suyu pek az gelir atına.

Türklüktür bu! düşkün kalsa hilali
Çıkar, koşar bir Mustafa KEMAL'i ,
Düşmanları ezer, toplar Türkleri
Yükselttirir, yürüttürür ileri! (17)

Bu şiirlerin, Türk Ocağı Türk Tarihi Tetkik Heyeti üyesi mebus profesörlerin konuşma ve yazılarıyla, dolayısıyla, Ziya Gökalp'in şiirleriyle büyük bir benzerlik içinde oldukları şüphesizdir. Ziya Gökalp'in şiiriyle, Behçet Kemal'in şiirinin isminin bile aynı olması *(Ergenekon)* dikkat çekicidr.

Tiyatro eserlerinde de aynı konuların tekrarlandığını görüyoruz. Farak Nafiz (Çamlıbel) 1932 yılında yazdığı *Akın*, ve Özyurt, 1933 yılında yazdığı *Kahraman* isimli manzum tityatrolarında Orta Asya'dan göç konusunu işlemiştir. (18) Bunun gibi Yaşar Nabi (Nayır) *Mete* İnkilap Çocukları (1933), (1932) Ve Behçet Kemal Çağlar Çoban (1934) Atilla (1935) manzum tiyatrolarında yine aynı konuyu dile getirmişlerdir. (19) Aka gündüz.*Mavi Yıldırım* (1932) İkizler (1932) *Beyaz Kahraman* (1933), *Yarım Osman* (933); Reşat Nuri, *İstiklal* (1932) Nahit Sırrı, *Ateş* (1933); Kazım Nami, *Uyanış*, (1932); Halit Fahri, On *Yılın Destanı* (1933); Ahmet Nuri, *Şeriye Mahkemesinde* (1932) adlı eserleri yine bu tür konuları işlemektedir. *(Yeni Türk*, Sayı 11—14, Birinci Teşrin 1933. ss. 1082—1087

Bu kitaplar CHF Genel Sekreterliği tarafından Halkevlerine gönderilir ve temsil edilmeleri istenirdi. CHF'nin, Fırka Teşkilatına gönderdiği Umumi seriler arasında, bu tür olanları bir hayli yekun tutmaktadır. (20)

---

(17) Hüseyin Hüsnü, Türklüktür bu! Ülkü Sayı 7 Ağustos 1933 ss. 28—29

(18) İsmail Habib Sevük, a.g.e. ss. 353—356

(19) İsmail Habib Sevük, a.g.e. ss. 418—419

VI. TÜRK TARİH TEZİ'NE İTİRAZLAR

1930 yıllarında, Türk Tarih Tezi ortaya atıldığı zaman ciddi araştırma ve inceleme yapan kişi ve kurumlar bunu «gülümseme» ile karşıladılar. Bilim adına bu kadar gayrı ciddi işlerin yapılmaması gerektiğini belirttiler. Bu itirazları şöylece özetlemek mümkündür.

1. Orta Asya'da iç denizin kuruması diye bir olay yoktur. Orta Asyanın kuruması olayı, milattan sonraki yüzyıllarda meydana gelen bir olaydır. Tarihten önceki zamanlar için bu tür olaylar söz konusu edilemez.

2. Orta Asya denilen mıntıkanın tarihten önceki devirlerde meskun bir yer olduğu sabit değildir. Buralar bir kültür merkezi olamayacağı gibi, buradan etrafa göçler de söz konusu değildir.

3. Türkler, Moğollar ve Tunguzlarla ırkdaştır. Türk ırkının İndo—Öropen, Aryen kavimlerle hiçbir ilişkisi yoktur. Türk dili de İndo—Öropen bir dil olmayan Ural—altay dillerdendir.

4. Türklerin Çin'e, Hint'e medeniyet götürmeleri mümkün değildir. Türklerin tarihteki kıdemi M.Ö. ikinci yüzyıldan başlamaktadır. Yani Hiyong—nu'lara, Sien—pi'lere kadar çıkmaktadır. Halbuki, gerek Çin'de, gerek Hint'te M.Ö. 3.000 den itibaren kültür ve medeniyet vardır. Yazı vardır.

5. Sumerlerin, Etilerin, öteki Ön—Asya kavimlerinin Türklükle hiçbir ilişkileri yoktur. Bunlardan bir kısmı Samî bir kısmı Arî kavimlerdir. Bir kısmı tamamen yerli bir kavimdir. Bunların konuştukları dilin de Türklerin konuştukları

(20) Örneğin bk. **CHF Katibi Umumiliğinin Fırka Teşkilatına Umumi Tebligatı**, İkinci Kanun 1934 ten Haziran 1934 Sonuna kadar, Cilt 4 Hakimiyeti Milliye Matbaası 1934 s. 42

dil ile hiçbir ilişkisi yoktur. Zaten Göktürk'lerden önce (M.S. altıncı ve yedinci yüzyıl) bozkırlarda ortaya çıkmış devletler, tarih sahnesinden, —konuştukları dillerden birkaç kelime bile, bırakmayarak—çekilip gitmişlerdir.

6. Türklerin Ön Asya'ya ve Anadolu'ya gelişleri M.S. onuncu ve onbirinci yüzyıllara rastlamaktadır. Bundan önce Ön—Asya'da ve Anadolu'da Türk izi yoktur.

7. Bugünkü Avrupa'nın yerli ahalisi Avrupa kökenlidir. İran ve Pencap kökenlidir. Orta Asya kökenli Hunların, Türklerin ve Moğolların Avrupa'yı istilası beşinci ve altıncı yüzyıllarda gerçekleşmiştir.

8. Brakisefal ırkın vatanının Orta Asya sayılması ve ırkî bir nişane olarak da kafanın kısalığının esas olarak alınması keyfî bir şeydir. Zira Avrupa'nın Türk olmayan halkları, yerli halkları, Alsaslar, Bavyeralılar ve Bretohlar da Brakisefaldir.

VII. İKİNCİ TÜRK TARİH KONGRESİ

Fakat bütün bu iddialar ve görüşler 20—25 Eylül 1937 de İstanbul'da toplanan İkinci Türk Tarih Kongresinde hiç dikkate alınmamıştır. Türk Tarih Tezi Birinci Türk Tarih Kongresinde olduğu gibi, yine şevkle ve hararetle savunulmuştur. Bu sefer kongreye yabancı uzmanlar da çağırılmıştır. Onlar da tebliğler sunmuşlardır. Bu kongrede;

> «Türk Tarih Tezi' yeni tetkik ve hafriyatlarla gittikçe kuvvetlenmiş, birçok yeni meselenin, dünya ilim aleminin tetkik ve münakaşasına arzedilmiştir» (21)

Kongrede Etilerin, Sumerlerin Türk olduğu, Mezopotamya, Anadolu, Mısır, Ege, Girit, Akdeniz medeniyetlerinin,.

---

(21) **İkinci Türk Tarih Kongresi**, (İstanbul, 20—25 Eylül 1937) Kongre Çalışmaları ve Kongreye Sunulan Tebliğler, TTK İstanbul 1943 s. XXXVII

Çin, Hint medeniyetlerinin Türkler tarafından yaratıldığı ve geliştirildiği üzerinde sık sık durulmuştur. (22) Bu kongrede, Birinci Türk Tarih Kongresinde ileri sürülmeyen bazı iddialara da yer verilmiştir. Örneğin, Prof. İsmail Hakkı İz-

---

(22) **Eugene Pittard**, Kongreye iştirak eden Yabancılar adına kongreyi açış Nutku, ss. 5—7; **Âfet**, Türk Tarih Kurumunun Arkeolojik Faaliyeti ss. 8—9; **Hamit Zübeyr Koşay**, Türk Tarih Kurumu Tarafından Alacahöyük'te yaptırılan Hafriyatta Elde Edilen Neticeler ss. 21—32; **Şevket Aziz Kansu**, Ankara ve Civarının Perhistoryasında Yeni Buluşlar, ss. 35—48; **Eugene Pittard**, Neolotik Devirde Küçük Asya ile Avrupa Arasında Antropolojik Münasebetler, ss. 65—84; **İbrahim Necmi Dilmen**, Türk Tarih Teorisinde Güneş—Dil Teorisinin Yeri ve Değeri, ss. 85—98; **Yusuf Ziya Özer**, Son Arkeolojik Nazariyeler ve Subarlar ss. 115—125; **Abdülkadir İnan**, Altay'da Pazırık Hafriyatında Çıkarılan. Atların Vaziyetini, Türklerin Defin Merasimi Bakımından İzah , ss. 142—151; **Von Der Osten** Anadolu'da Milattan Önce Üçüncü Bin Yıl ss. 151—156 **Güterbock**, Etilerde Tarih Yazıcılığı, ss. 177—181; **Arif Lütfi Mansel**, Ege Tarihinde Akalar Meselesi, ss. 181—211; Brandestin, Etrüsk Meselesinin Şimdiki Durumu, ss. 211—219; **Hasan Reşit Tankut**, Dil ve Irk Münasebetleri Hakkında, ss. 221—223; **Kerim Erim**, Sumer Riyaziyesinin Esas ve Mahiyetine Dair, ss. 243—270; **İsmail Hakkı İzmirli**, Şark Kaynaklarına Göre Müslümanlıktan Evvel Türk Kültürünün Arap Yarımadasındaki İzleri, ss. 280—289; **Geza Feher** Turko—Bulgar, Macar ve Bunlara Akraba Olan, Milletlerin Kültürü, Türk Kültürünün Avrupa'ya Tesiri, ss. 290—320; **Reşit Rahmeti Arat**, Türklerde Tarih Zaptı, ss. 329—337; **Ernst Von Aster**, Felsefe Tarihinde Türkler, ss. 336—375; **Marguerita Dellenbach**, Türklerin Antropolojik Tarihlerine Dair Vesikalar, ss. 376—383; Bossert, Tabı Sa-

mirli, İkinci Türk Tarih Kongresinde yaptığı iki konuşmasında bu yeni iddialar üzerinde durmuştur. Prof. İsmail Hakkı İzmirli,

«... İslamın doğduğu Arap yarımadasında Müslümanlıktan evvel Türk kültürünün izleri hakkında hiçbir şey yazılmamış, ilim dünyasını pek ziyade alakadar

---

natının keşfi, ss. 421—438; **Şevket Aziz Kansu**, Selçuk Türkleri Hakkında Antropolojik Bir Tetkik ve Neticeleri, ss. 440—456, **Henri V. Valois**, Garbi Asya'nın ırklar Tarihi, ss. 456—483; **Henri A. Alföldi**, Türklerde Çift Krallık, ss. 507—519 **Kont Zici**, Macar Kavminin Menşeine Dair, ss. 569—577, **T.J. Arne**, Türkmen Stepinin Kabile tarih, Nüfusu ve Bunun Anadolu İle Münasebetleri, ss. 603—607; **H. H. Sayman** Riyaziye Tarihinde Türk Okulu ss. 625—634; **W. Keppers**, Halk Bilgisi Ve Cihanşümül Tarih Tetkiki Karşısında Öz Türklük Ve Öz İndo—Germenlik, ss. 645—665; **H. Schell**, Eski Vesaik İlmi, ss. 666—673; **Sabri Atayolu**, Türk Kırmızısı, ss. 697—705 **Saffet Engin**, Eti ve Grek Dini Sistemlerinin Mukayesesi, ss. 774—794; C. Bosch, Tarihte Anadolu, ss. 801—811; **Nevzat Ayas** Türkler ve Tabiat Kanunu, ss. 817—863; **Fatin Gökmen** Eski Türklerde Heyet ve Takvim, ss. 833—841; **Sadi Irmak**, Türk Irkının Biyolojisine Dair Araştırmalar, Kan Grupları Ve Parmak İzleri ss. 841—845; **Nurettin Onur**, Kan Grupları Bakımından Türk Irkının Menşei Hakkında Bir Etüt, ss. 845—851; **Ş. Akkaya**, Sumer Dilinin Babil Diline Tesiri, ss. 851—858; **Remzi Oğuz Arık**, Proto—Etilere Dair, ss. 863—874; **Pralty**, Türklerde Hristiyanlık ss. 887—895; **A. Von Gabain**, Hun—Türk Münasebetleri, ss. 895—911; **T.H. Baltacıoğlu**, Edremit Civarında Türk Aşiretleri, ss. 923—938; **Kamil Kepecioğlu** Türklerde Spor, ss. 939—948; **İsmail Hakkı İzmirli**, Peygamber ve Türkler, ss. 1013—1044; **W. Brandestein**, Limni'de bulunan kitabe—Etrükslerin Anadolu'dan Neşet Et

eden bu konu bugüne kadar perde arkasında kalmıştır.» (23)

dedikten sonra, perdeyi şöyle aralamaktadır:

«... *Evs ve Hazrec kabileleri,* Mezepotamyadan, Sumer ilinden kalkıp, Sumer medeniyetinin yayıldığı Yemen'e gelmişler, oradan Medine'ye göçmüşlerdi. *Kendilerinde Türk kültürü görülmekle Türk olabilecekleri anlaşılıyor.* Evs, Us'tan, Hazrec, Hazer'den, Arapçalanmış, olabilir. Nitekim, Arapçada Evs, kurt, hazrec, aslan manasına gelir. Evet, Uz, Oğuz'dan, gelmiş ise de, bunun iştitaklarını. (türevlerini) bilmeyen veya düşünmeyen, Araplar, Kurt ananesini hatırlayarak Kurt manasını vermiş olurlar.»

«... Peygamberin bir haremi Türk'tür.

Tarihülhamis'in beyanına göre, Mısır kıralı Mukavvis'in peygambere gönderdiği Marye bir Türk kızıdır. Marye ile beraber gelenlerden, adı malum olan kızkardeşi, Şirin, erkek kardeşi Mağburda Türk olmakla, Peygamberin bir haremi, bir baldızı, bir kayınbiraderi hep Türk'tür. Marye ile Şirin'in Kıbıt kavmi arasında yüksek bir mevkide bulunduklarını Mukávvis mektubunda bildiriyor. Bu Türk güzeli Marye'den İbrahim doğmuş, Peygamber buna pek çok sevinmişti. Peygamberliği za-

---

tiklerine Dair Dil Bakımından En Ehemmiyetli Delil, ss. 1051—1062; Sadri Maksudi Arsal, Beşeriyet Tarihinde Devlet Ve Hukuk Mefhumu ve Müesseselerinin İnkişafında Türk Irkının Rolü, ss. 1062—1093; L. Delaporte, Eti (Hatti) nin Aşağı Mezopotamya ile Siyasi ve Kültürel Münasebetleri, ss. 1093—1103,

(23) İsmail Hakkı İzmirli, Şark Kaynaklarına Göre Müslümanlıktan Evvel Türk Kültürünün Arabistan Yarımadasında İzleri, **İkinci Türk Tarih Kongresi,** s. 280

manında, doğan yegane erkek çocuğu budur. Bu Türk yavrusu 18 ile 22 ay arasında yaşadıktan sonra ölmüştür. Peygamber bundan çok acı duymuştu.»

«Peygamber bir Türk kubbesinde ibadet etmiştir. Peygamber bir ramazan ortalarında Türk kubbesinde (çadırında) ibadet etmiştir ki, tam on gün on gece tanrısına ibadette bulunmuştur. Bu Türk kubbesi hakkında tafsilat bulamadım.» (24)

Prof. İsmail Hakkı İzmirli daha sonra, «'Peygamberin Türk'ü Zem Eden Bir Hadis'i Bile Yoktur», «Kuran da Türk Vasfı İle Mezkûrdur» «Kur'an da Tükçe Kelime Vardır», «Peygamber Türklere Tecavüzü Men Etmiştir», «Paygamber Türkçe Bir Mektup Yazmıştır» (25) diyerek iddialarını ispat etmeye çalışmaktadır. Bu arada Berberiler'i de Türk olarak gösterdikten sonra (26) Selahattin Eyyubi'yi de Türk hükümdarı olarak ileri sürmektedir. (27) Türkler hakkındaki görüşlerini de şu şekilde dile getirmektedir.

«... Bir Türk başlı başına bir ümmettir. Kısacası, Farslıların, Irak-ı Acemin, Irak-ı Arabın, Haricilerin kuvvetleri bir şahısta toplansa, o şahıs bir Türk'e denk olamaz.» (28)

«... Yüksek bir kültür sahibi olan Türkler, dünyanın haberleri yok iken, birtakım ilmî ve felsefî nazariyeleri ilim alemine mal etmişlerdir. Bu hususta daha nice nice vesikalarımız vardır. Fakat mevzumuz bütün islam kültüründe amil olan yüksek simalar olmadığından, burada durmayacağım. Artık, "*İşte atalarımız, haydi bir*

(24) İsmail Hakkı İzmirli, a.g.e. s. 281

(25) y.a.g.m. ss. 282—289

(26) y.a.g.m. s. 284

(27) a.g.m. s. 285

(28) a.g.m. s. 285

mislini getirin bakalım,, diyerek sözümü bitiriyorum» (29)

Görüldüğü gibi Prof. İzmirli, hiçbir delile dayanmadan, keyfi bir şekilde, Sumerleri Türk olarak görmektedir. Ondan sonra, Evs ve Hazrec kabilelerine, Mezopotamya'dan kalkıp Yemen'e gelmiş kabileler gözü ile bakmakta, Yemen'i de Sumer Türklerinin Medeniyetinin yayıldığı alanlar olarak mütala etmektedir. Böylece Evs ve Hazrec kabilelerinin (Yemen Araplarının) Türklüğü, giderek peygamberin Türklüğü üzerinde durmaktadır. Bütün bunlar tamamen keyfi, hiçbir objektif temele dayanmayan, zihinsel tasarruflardır. Sübjektif kanaatların ifadesidir. Konuşmasının sonunda, Avrupa'dan davetli tarihçilere ve arkeologlara karşı meydan okurcasına söylediği,

«Artık işte atalarımız, Haydi, bir mislini getirin bakalım» diye konuşmasını tamamlaması bu tutumun doğal bir Sonucudur.

Prof. İsmail Hakkı İzmirli' İkinci Türk Tarih Kongresine sunduğu, «Peygamber ve Türkler» isimli ikinci konferansında, yine aynı görüşleri savunmaktadır. (30) Prof. İzmirli bu ikinci «bilimsel» konferansında, peygamberden başka, İsrailoğulları olan Yahudi'lerin de Türk olduğunu, «Türk urugu» ndan geldiğini ileri sürmektedir.

«... Asırlarca müslümanlara önder olan Türkler ile müsluman peygamberi arasında ne gibi münasebet vardır. Bu münasebet bizleri nereye kadar götürebilir? Şimdiye kadar araştırılmamış olan bu mevzu hakkında Türk Tarih Kurultayı için gizli kalan bazı noktaları kuv-

---

(29) a.g.m. s. 289

(30) İsmail Hakkı İzmirli, Peygamber ve Türkler, a.g.e. ss. 1013—1044

vetli vesikalar, ilginç mehazlar ile izah edeceğim.» (31) dedikten sonra söz konusu mevzuları da şöyle özetlemektedir.

«... 1. Peygamber kuvvetli bir ihtimal ile uruk (kabile, ırk) itibarıyla Türk olabilir. 2. Evs ve Hazrec kabileleri de Türk uruğundan, Türk ırkından gelmektedir. 3. Peygamberin eshabı arasında malum olan üç Türk vardır 4. Peygamber Ramazan'da bir Türk çadırında ibadet etmiştir. 5. Peygamber Türkçe bir mektup yazmıştır. 6. Peygamber'in Türkler hakkında hadisi vardır. 7. Kuran da Türkçe kelime vardır. 8. Malum olan Türk Yüksek alimi Mübarekoğlu eshabe derecesindedir. 9. İmam-ı Azam Ebu Hanife Türk'tür, ideolojisi Türk ideolojisine uygundur. 10. İmam-ı Azam kadınlara hakimlik vermiş, Kuran'ı manadan ibaret görmüştür.» (32)

Prof. İzmirli Peygamberin Türk ırkından olduğunu şöyle ispat etmektedir.

«... Umumiyetle şark yazarlarının yazdıklarına göre, Peygamber, Adnan göbeğinden gelmekte, Arab-ı mütaribe (başka cinsten iken araplaşmış) dir. Irk kabile itibarıyla Arap değildir. Peygamber'in büyük babası İbrahim Peygamber'dir. İbrahim, dedelerinden Abir'e (Avar) nisbetle İbranî dir. İbranilerden, Sâm'a nisbetle Samî'dir.

İbrahim'in Sâm'a kadar dayanan dedeleri hakkındaki sözler, hiçbir tetkikata dayalı değildir. İlkönce ne söylenmiş ise, o sözler aynıyla tekrarlanmıştır. Bu sözler ince elekten geçirilirse İbrahim'in Sâm evladından olmayıp, belki *Târk'lerin babası saydıkları Yafes evladından* olduğu daha ziyade anlaşılır.

---

(31) y.a.g.e. s. 1013

(32) a.g.m. s. 1013

«... Ur Şehri Türkçede hendekle çevrilmiş, kale demek olup, Sumer'in medeniyet merkezi olan büyük bir Türk şehridir. İbrahim'de işte bu Türk şehrinde doğmuştur... Hülasa, Tarek ile Tarık ve Türk, Azer ile Hezer ve Haser, Übur ile Amur, Abir ile Avar adları göz önünde tutulunca, Türk şehrinde doğan Türk hakanına damat olan İbrahim, Türk ırkından olacaktır. Artık İsmailoğulları olan Adanîler ve bu arada Peygamber, İsrail oğulları olan Yahudiler ve bu arada Peygamberler de hep ırk itibarıyla Türk olurlar» (33)

Prof, İzmirli, Evs ve Hazrec kabilelerinin Türk ırkından olabileceğini ikinci konferansında da şu şekilde ifade etmektedir.

«... Medine'deki Evs ve Hazrec kabileleri, Yemen' deki Fahtan oğullarındandır... Evs ve Hazrec bir babanın oğulları olup, kardeş çocuklarıdır. Büyük babaları, Fahtan Mezopotamya'dan, Babil taraflarından yani Sumer ilinden kalkıp Yemen'e, Sumer Medeniyetinin yayıldığı şehre gelmiştir. Dili Süryani iken Arapça olmuştur. Ve ilk Arapça söyleyen Fahtan oğlu Yarüb'dır. Fahtan'ın konuştuğu dil Âramilerden bir kol olan kavmin dili olmasına, kendisinin Sumer diyarından kalkıp Sumer medeniyetinin yayıldığı bir şehre hicret etmesine göre, Fahtan oğulları da yani "Arab-ı Aribe soy ve kök itibariyla kesinkes Arap, halıs Arap,, lar da Türk ırkından olabileceklerdir.» (34)

Prof. İzmirli Türkçe mektup ile ilgili olarak ta şöyle söylemektedir.

«... Kazan şehrinin büyük alimlerinden olan ve hicri 1306 da vefat eden Şehabettin Mercani "Müstefadülah-

(33) a.g.m. ss. 1013—1015

(34) a.g.m. s. 1015

bar,, isimli bir eser yazmıştır. Bu eserinde Mercani, İbn—ül Esir'in (1160—1233) sahabelere ait olarak kaleme aldığı "Usüldügube fi Marifettissahabe,, sinde "Ümeri ibn—Efsales—lemi,, tercümesini Türkçeye şöyle çeviriyor. "İbnül Esir. Usuldügube'de, Ümeir bin Efsel Ersemi,, tercümesinde yazdığına göre Resulû Ekrem'e Ümeir, öz kabilesinden, bir cemaat ile geldi, Peygamber ona Türkçe bir mektup yazdı. Ravi, Ebu Ümeir'e o yazılan sözü zikretti. Fakat o mektubu rivayet edenler, Arapça lafızlar ile naklettiler. Onu değiştirdiler. Bu başkalaştırma ile hata ortaya çıktı. Bundan dolayı biz o mektubu zikretmekten vazgeçtik.» (35)

Rivayet olarak sözü edilen bu mektup üzerine Prof. İzmirli'nin görüşü ise şudur :

«... Bu mektup Ümeir'e ve Beni Eslem'e yazılmış değildir. Belki Türk halkına yazılmıştır. *Arap Şam ve Rum diyarlarında Türk malum değildir.* Çin ve Hata'da uzaktır. Belki Bulgar ve Hazer Türklerine yazılmıştır. Çünkü islamın zuhurundan çok zaman evvel Araplar buralara gelmişlerdir... Usüldugube'nin beyanından anlaşıldığı üzere, peygamber huzurunda Türkçe bilen ve Türkçe mektup yazan vardı. O vakitler Hicaz'a yakın yerlerde, Anadolu'da Etiler gibi Türkler bulunmakla, onlardan birine yazılmış olması dahi racih (mümkün) görünüyor.» (36)

Burada, Prof. İzmirli, İkinci Türk Tarih kongresinde konuşan ve kongreyi izleyen heyetten bir de ricada bulunmaktadır. Kendisini dinleyenlere, «Şam'da veya daha yakın yerlerde, Etiler veya Sumerler varsa, o yolda tashih olunmasını pek rica ederim» demektedir. (37)

---

(35) a.g.m. s. 1017

(36) y.a.g.m. s. 1017

(37) y.a.g.m. s. 1017

İmam-ı Azam Ebu Hanife'nin Türklüğü ve ideolojisinin de Türk ideolojisine uygunluğu konusunda söylenen ise şudur:

«... İmam-i Azam ırk itibarıyla Türk'tür. Sabit oğlu Numan'ın büyük babası Zota, Kabil şehrindendir. Kabil, Camütarip'te tasrih olunduğuna göre, Türk ilinin en meşhur bir şehridir. Mucemülbuldan'ın tasrihi veçhile Halaç Türklerinin sakin oldukları bir şehirdir. Mürûcüzzeheb'in beyanı üzere Kabil, Büst, Bukhaç'ta Halaçlar, Dokuz Oğuzlar vardır.

Filvaki, Zota oğlunu Tirmiz gibi Maveraünnehir diyarından Anbar ve Nese gibi Horasan diyarından, Babil gibi Sumer ilinden gösterenler de vardır. Buraları hep Türk ilidir.

«... Kuran'a manadan ibaret dememekte, tamamen Türk ideolojisine uygundur. Görülüyor ki, Türkiye Cumhuriyetince, kadınlara hakimlik vermek, ve ezanı ve kameti, selatüsselamı Türkçe okumak, hutbeyi Türkçe irad etmek, Ebu Hanife'nin mezhebine uygundur. Daha, hala Ebu Hanife'nin Türklüğünden şüphe edilebilir mi?» (38)

Bütün bu iddialar, epey bir kısmı da Avrupa'dan gelen «bilim heyeti» önünde çok ciddi tavırlarla ifade edilmiştir. Prof. İzmirli, Peygamber'in İsmailoğullarının, Israiloğullarının, İmam-ı Azam Ebu Hanife'nin Türk olduğunu ispat etme gayretine girmesi ötesinde, tarih zamanları hakkında, çeşitli kültür ve medeniyetlerin etki alanları hakkında çok ciddi yanlışlara düşmekten de kendini kurtaramıyor. Örneğin, M.Ö. 4.000 yıllarında Mezopotamya'da yaşayan Sumer ve M.Ö. 2.000 yıllarında Anadolu'da yaşayan Etilerin, M.S. 600 yıllarında hala yaşamlarını, varlıklarını sürdürdükleri-

(38) a.g.m. ss. 1020—1026

ni sanıyor. Bu bakımdan Peygamber tarafından Türkçe olarak yazıldığı rivayet edilen mektubun, «Sumer veya Eti Türklerine» yazılmış olabileceğini iddia ediyor. Bunun gibi Sumer kültür ve medeniyetinin Yemen'e kadar ulaştığı da belirtiliyor. Bu da mümkün değildir.

O halde, burada, Sumerlerin, Etilerin; Peygamber'in, İsrailoğullarının, İsmailoğullarının, keyfî bir şekilde Türk olarak gösterilmesi ve ispat edilmeye çalışılması yanında affı mümkün olmayan büyük yanlışlar da vardır. Bütün bunlar bilim yönteminden uzaklaşılarak ne pahasına olursa olsun, resmî devlet ideolojisini doğrulamaya ve bu ideolojiyi yüceltmeye çalışmanın kaçınılmaz sonuçlarından başka bir şey değildir.

Burada, iki üç, kademeli, yanlışlığı belli olan önermeler uygulandığı da dikkatten uzak tutulmamalıdır. Örneğin, önce, Sumerlerin, Türk olduğu kabul edilip, Sumer Türklerinden söz edilmektedir. Halbuki, Sumerlerin Türk olduğu önermesi yanlış bir önermedir. İkinci olarak Sumer memleketinden Yemen'e bir kabilenin gittiğinden söz edilmektedir. Kabile Sumer memleketinden gittiği ve Yemen'de Sumer medeniyetinin etki alanı içinde kabul edildiğinden bu kabilenin de Türk ırkına mensup olabileceği söylenmektedir. Halbuki, Yemen'in Sumer medeniyetinin etki alanı içinde olduğu önermesi de doğru değildir. Üçüncü olarak Yemen'deki kabilenin bir kolunun, Medine ile bağlantısı kurularak, oradaki kabilenin Türklüğü isbat edilmeye çalışılmaktadır.

Görüldüğü gibi doğru olmadığı kesinlikle bilinen bir önerme üzerine yeni bir önerme daha bina edilmektedir. İkinci önermenin dayandığı temel yanında, bizzat ifade etmeye çalıştığı önerme de doğru değildir. Fakat, «bilimci» profesör katlı katlı yanlışlar yaparak, bu yanlışları doğru kabul ederek, üçüncü dördüncü dereceden yanlış bilgiler üretmektedir.

İkinci Türk Tarih Kongresinde Prof. Eugene Pittard tarafından, Persler'in de Türk olduğu iddia edilmiştir. Şöyle :

«... Binaenaleyh, Anadolu'nun bugünkü brakisefal insanlarını, Asya'nın bu kıtasının yerlileri, yani cetlerinin işgal etmiş oldukları aynı geniş sahada oturmakta olan insanlar farz ve tasavvur edebiliriz. Bugün bu kavimler başka başka isim taşımaktadırlar. *Türkistan'da adları Türkmen'dir İran'da Pers'tir. Anadolu'da Türk'tür.* Ancak bunların ırk itibarıyla aynı menşeden çıktıkları, hepsinin aynı esasa mensup olduğu, pek güzel tasavvur olunabilir.. Etilerin cetleri olan Anadolu'nun bu eski brakisefalleri, illetten neticeye varmak yolu ile Türklerin de cetleri telakki olunabilirler.» (39)

Birinci Türk Tarih Kongresine nazaran, İkinci Türk Tarih Kongresinin bir özelliği de «Türklerin Kan Grupları» konusunda da araştırmalara girişilmiş olmasıdır. Bilindiği gibi, Birinci Türk Tarih Kongresinde Türklerin daha çok fizik antropoloji ile ilgili yapıları üzerinde durulmuştur: Kafa biçimleri, göz renkleri, saçlar burun kemikleri vs. Bu kongrede ise, kan grupları konusunda, iki bildiri sunulmuş ve tartışılmıştır. Bu arada parmak izleri üzerinde de durulmuştur. (40)

İkinci Türk Tarih Kongresinin Birinci Türk Tarih Kongresine benzeyen en önemli tarafı ise, Mustafa Kemal'e düzülen övgülerdir. Konferansların ve tartışmaların sonunda Mustafa Kemal'in büyük dehası, büyük iradesi, Mustafa Ke-

---

(39) **Eugene Pittard** Neolitik Devirde Küçük Asya ile Avrupa Arasında Antropolojik Münasebetler, a.g.e. ss. 72—73

(40) **Sadi Irmak**, Türk Irkının Biyolojisine Dair Araştırmalar, Kan Grupları ve Parmak İzleri, y.a.g.e ss. 841—845, **Nurettin Onur** Kan Grupları Bakımından Türk Irkının Menşei Hakkında Bir Etüt, y.a.g.e ss. 845—851

mal'e duyulan hayranlık, en büyük doğrunun O'nun söyledikleri, emirleri olduğu konuları üzerinde sık sık durulmuştur. Bu tür övgü ve hayranlık belirtmelerini, hemen hemen bütün konuşmalarda ve yazılarda bulmak mümkündür. (41) Bu konuşmaların ortak özelliği, Mustafa Kemal'in söylediklerinin, yazdıklarının, hiçbir eleştiriye tabi tutulmadan, aynen kabul edilmiş olmasıdır. Bu yazı ve sözlerin, doğruluğundan ka-

---

(41) **İkinci Türk Tarih** Kongresi, s. XXXII vd. Ayrıca bk. Kongreyi Açış Konuşmaları ss. XLIII—LIII,; Türk Tarih Kurumu Başkanı Hasan Cemil Çambel'in, Milli Eğitim Bakanı Saffet Arıkan'ın, Türk Dil Kurumu Başkanı İbrahim Necmi Dilmen'in, Dil—Tarih Coğrafya Fakültesi ve İstanbul Edebiyat Fakültesi Dekanlarının, ve yabancı profesörler adına, Eugene Pittard'ın Açış konuşmaları, ss. 1—8

Muzaffer Göker, Türk Tarih Kurumunun İlmi Ve İdari Faaliyeti s. 20; İbrahim Necmi **Dilmen**, Türk Tarih Tezinde Güneş—Dil Teorisinin Yeri ve Değeri, s. 98; **Yusuf Ziya Özer**, Son Arkeolojik Nazariyeler ve Subarlar s. 125; Abdülkadir İnan, Altay'da Pazarcık Hafriyatında Çıkarılan Atların Vaziyetini, Türklerin Defin Merasimi Bakımından İzah, s. 151 **Kerim Erim**, Sumer Riyaziyesinin Esas Ve Mahiyetine Dair, s. 270 **O. Menghin**, Milattan 3.000 yıl Evvel Anadolu'nun Cenubu Şarki Avrupası Üzerinde Tesiri s. 350; **Fuad Köprülü**, Orta Zaman Türk Hukuki Müesseseleri, s. 418; **Afet İnan** Türk—Osmanlı Tarihinin Karakteristik Noktalarına Bir Bakış, s. 756 ss. 764—765; **Saffet Engin**, Eti ve Grek Dini Sistemlerinin Mukayesesi, ss. 774—776 s. 793; **Hamit Sadi Selen** 16. Asırda Yapılmış Anadolu Atlası, Nasuh Silahi'nin Menazil'i s. 817; **Fatih Gökmen**, Eski Türklerde Heyet Ve Takvim, s. 833, s. 841; **Psaltty**, Türkeli'de Hrıstiyanlık, s. 887, s. 895; **Kamil Kepecioğlu**, Türklerde spor, ss. 947—948; **Hıfzı, Veldet Velidedeoğlu** Türk Kadını-

ti suretle şüphe edilmeyen, edilemeyen, eleştirisi mümkün olmayan görüş ve fikirler olarak kabul edilmesidir. Bu tutum ise, gerek ifade eden, gerekse, ifadeyi aynen kabul eden kişiler bakımından koyu bir taassubu ve doğmatizmi anlatmaktadır.

Bu konuşmalarda ilginç bulduğumuz bazı benzetmeleri belirtmekte yarar vardır. Örneğin, Prof. Garstang, Eti hükümdarlarından Murşil'i azametli seferlerinden, zaferlerinden söz ederek,

> «...Murşil'in seferleri, bize bu hususta daha çok şeyler öğretmektedir. Bunlar asrımızda Yalnızca *Türklerin Şefinde,* daha yüksek olarak görülen, askeri bir dehayı gösterir.» (42)

demektedir. Böylece bu «askeri dehalar» arasındaki benzerlikten hareket ederek, Etilerin Türk oldukları bir kere daha ispat edilmektedir. Bunun gibi Mustafa Kemal tarafından ifade edilen «Bir Türk Dünyaya Bedeldir», sözü, bir slogan, «bilimci profesör» tarafından aynen kabul edilerek doğrulanmaya çalışılmıştır. «Bilimci profesör»,

> «... Bir Türk başlı başına bir ümmettir. Kısacası, Farslıların, Irak'ı Acemin, Irak-ı Arabın, Haricilerin kuvvetleri, bir şahısta toplansa, o insan bir Türk'e denk olamaz»

derken, amacı bu sloganı bir kere daha doğrulamaya çalış-

---

nın Hukuku Vaziyeti (Tarihte ve Yeni Türk Hukukunda) s. 995; Cemil Bilsel, Lozan Anlaşması ss. 996—997; **Sadri Maksudi Arsal,** Beşeriyet Tarihinde Devlet Ve Hukuk Mefhumu Ve Müesseselerinin İnkişafında Türk Irkının Rolü, ss. 1075—1081

(42) J. Garstang, a.g.e. Muharip Eti Hükümdarlarının Stratejisi ss. 50—51

maktır. Yine bunun gibi kongreye katılan Avrupa heyetine karşı,

> «... İşte atalarımız, haydi, bir mislini getirin bakalım,»

demesi, bu sloganın ispat edilmeye çalışılmasından başka bir şey değildir. Halbuki bilim alanı ve sloganlar alanı çok farklı alanlardır. Sloganlar, ideoloji alanlarının ürünleridirler.

Bütün bunlara rağmen, resmî devlet ideolojisinin teşekkülü bakımından önemli olan bir noktaya değinmekte yarar vardır. Bu sümerlerin, Etilerin ve benzer kavimlerin, yani tarihte Mezopotamya ve Anadolu'da yaşamış bütün kavimlerin Türk olarak kabul edilmeleridir . Bu kavimlerin Türklüğünün ispat edildiğinin, herkes tarafından bilinmesinin, anlaşılmasının istenmesidir. Bunun tek doğru olduğunu, bu görüşün dışında bir görüş geliştirmenin mümkün olmadığının, bilinmesinin istenmesidir. Böyle olunca Sümerlerin, Etilerin veya benzer kavimlerin Kültür ve medeniyet adına meydana getirdikleri, geliştirdikleri bütün şeyleri Türklüğe mal edilmekte ve Türklüğün yüceltilmesinde bir araç olarak kullanılmaktadır.

İşte bu nokta, üzerinde önemle durmak gerekir. Çünkü resmî devlet ideolojisi, günümüzde, «Kürt diye bir halk yoktur, herkes Türktür» derken yine aynı görüşten hareket etmektedir. Kürtlerin bütün, dil, Kültür, folklor ve tarih zenginlikleri Türklere maledilmekte, Türklüğün yüceltilmesinde bir araç olarak kullanılmaktadır. Örneğin, Kürt komutanı olarak bilinen Selahattini Eyyubi, Türk olarak gösterilmekte, Selahattin Eyyubi'nin Haçlı Seferlerinde gösterdiği başarılar Türklüğe mal edilmektedir. Bunun gibi Kürt folklor ürünleri Türkiye içinde veya Türkiye dışında, Türk folkloru olarak sunulmaktadır. Kürt olgusunu kabul etmemenin, Kürtleri Türk saymanın doğal sonucu budur. M.Ö. 4.000 yıllarında Mezopotamya'da, M. Ö. 2.000 yılarında Anadolu'da yaşamış ka-

vimlerle, bugün Orta Doğu'da, yaşamını sürdüren Kürt ulusunun '«Türk sayılması» elbette farklı farklı olaylardır. Fakat aynı resmî devlet ideolojisinin ürünü olduğu şüphesizdir. Veya aynı ideolojiyi doğrulamak için, zaman ve mekan boyutunda kullanılan iki tarihsel olgu oldukları şüphesizdir.

İkinci Türk Tarih Kongresine yurt içinden 250 ye yakın yerleşme biriminden tebrik telgrafları gönderilmiştir. Çeşitli il, ilçe ve nahiyelerden, Valiler, Kaymakamlar, Nahiye Müdürleri, CHF İl, İlçe ve Ocak Başkanları, Halkevleri Başkanları Belediye Reisleri, Umumi Müfettişler, Kızılay Kurumu Başkanları, Ticaret Odası Başkanları gönderdikleri telgraflarda başarı dileklerinde bulunmuşlardır. Van, Urfa, Silvan, Siirt, Pülümür, Patnos, Muş, Mardin, Maden, Lice, Hozat, Hınıs, Hakkarî, Eleşkirt, Elazığ, Diyarbakır, Bitlis, Bismil, Baskil, Bayazıt, gibi yerlerden, valiler, kaymakamlar, Halkevi Başkanları Belediye Reisleri, başarı dileklerinde bulunmuşlar, ve kongrede geliştirilen fikirleri yaymak için her türlü olanağı kullanacaklarını belirtmişlerdir. (43)

VIII. «TÜRK TARİH TEZİ'NİN KAT'İ ZAFERİ»

Sivas Milletvekili ve Türk Tarih Kurumu Üyesi Ord. Prof. Şemsettin Günaltay, Türk Tarih Tezi Hakkında şöyle söylemektedir :

> «... Yedi sene evvel Türk Tarih Tezi ortaya atıldığı zaman, tarihçi geçinen mahdut bilgili bazı zatlar, dudak bükmeğe, yabancı telakkilere göre yazılmış eserlerden toplanılan derme-çatma bilgilere istinaden ulu-orta tenkitler yürütmeye başlamışlardır. Türk Tarih Tezi hakkında konferanslar vermek üzere, Ankara'dan İstanbul'a gittiğim vakit, bazı simalar müstesna olmak üzere

---

(43) **İkinci Türk Tarih Kongresi, ss.** XXIV—XXXI

böyle bir mahitle karşılaşmıştım. Büyük Türk İnkılabının her hatvesinde mahiyetteki insanların acı tenkitlerini duymuş, fakat bir müddet sonra *başarılan işin şaşaası* (44) karşısında afallamış olduklarının daimi şahidi olmuş bulunduğumuzdan, tarih tezi hakkında bilgiye istinad etmeyen tenkitlerin de *sahiplerini utandırmakla* neticeleneceğini biliyorduk. Bu sebepten esassız tenkitleri dinlerken hiç sinirlenmemiştik.

Esasen, eğer cehalet özür sayılırsa, bu gibi zavallıları mazur görmek, hakşinaslık icaplarındandı. Çünkü İmparatorluk devrinde, yabancıların üstünlüğü altında inleyen ve bütün hakları ayaklar altına alınan Türk'ün tarihine sadece, 600 senelik bir kıdem verilmiş, daha önceki tarih unutturulmaya çalışılmıştı. Şerefli görülen her şey İmparatorluğun, Türkolmayan unsurlarına mal edilmişti... Böyle bir muhit içinde çok dar bir bilgiye malik insanların karşısında yepyeni bir ufuk açılınca, şaşırmaları, bilir bilmez söylenmeleri, hatta saçmalamaları pek tabii değil midir? Şu halde bunlara kızmak değil, acımak, kamaşan gözlerini, yavaş yavaş bu yeni ufuktan taşan şualara alıştırmak lazımdır. Birinci Türk Tarih Kongresi bu vazifeyi parlak bir suratte ifa etti» (45)

'«... Kongrede *emsalsiz Türk dehasının*, asırların karanlıkları içinde bulup çıkardığı Türk Tarih Tezi, yi-

---

(44) Burada sözü edilen «şaşaa» 10.000 yıllık tarih anlayışıdır. Bütün kadim (eski) Medeniyetlerin Orta Asya kökenli olduğu ve Türkler tarafından kurulduğunun, araştırıldığı ve ispat edildiği şeklinde özetlenen anlayıştır.

(45) Şemsettin Günaltay. Türk Tarih Tezi Hakkında, İntitakların Mahiyeti ve Tezin Kati Zaferi, Belleten, 1938 Sayı 7—8 ss. 337—338

ne o dehanın saçtığı nurlu şualar yardımı ile esas ve metotlara dayanılarak izah edildi ve yorum yapıldı. Kötü bir anlayışa saplananlara, inatçılara, tenkit ve itirazlarını kongre önünde serbestçe yapabilmelerine imkan verildi (46). Denilmek istenilen sözler söylendi. *Fakat* ilmî bir kıymeti olmayan bütün bu tenkit ve itirazları çürütmek pek kolay oldu. Tenkitler Türk Tarih Tezi'nin ilmi kıymetini nazarlarda bir daha tebarüz ettirmekle nihayetlendi.»

«... Birinci Türk Tarih Kongresi, Tarih tezinin, dahilde zaferi ile neticelenmişti. İkinci Türk Tarih Kongresi ise, tezin, cihan alimleri karşısında izahı ve cihan alimlerinin *ilmî* tenkitlerine arzedilmesi imkanını vermişti. İkinci kongre daha parlak bir şekilde sona erdi. *Türk Tarih Tezi'ne taç giydirildi.* Selahiyetler büyük alimler, yeni açılan bu tetkik sahasında yapılan araştırmaları takdirle karşıladılar... Türk Tarih Tezi artık, kati surette muzaffer olmuştu.» (47)

Ord. Prof. Şemşettin Günaltay, ilim, ilmî bir kıymet, ilmî tenkit, metot, gibi sözleri kullanmasına rağmen, yöntemi bilim yöntemi olmaktan, kullanıldığı kavramlar da bilimin kavramları olmaktan çok uzaktır. «Başarılan işin şaası», «afallama», «cehaletin özür sayılması», «kızmak», «acımak», «gözlerin kamaşması» gibi kişisel beğeni ve sübjektif kanaatlarını ifade eden kelimeler bunlardandır. Bunun yanında Avrupalı tarihçilere ve uzmanlara karşı takınılan tavır da ilginçtir.

---

(46) Bu konuda Avram Galanti Bey'in tebliğinden başka hiçbir tebliğ olmadığını, herkesin aynı görüşü tekrarladığını belirtmiştik. Avram Galanti Bey'in resmî ideolojiyi aksettirmeyen 7 sahifelik tebliğine hiçbir tutarlı cevap verilmediğini de belirtmiştik.

(47) Şemsettin Günaltay, a.g.m. s. 338

Eğer Avrupa'lı bir kişi Türk Tarih Tezi'ni yani resmî ideolojiyi doğruluyorsa, onun, ne kadar büyük bir ulema, bilgin, alim olduğundan söz edilmektedir. «Falanca büyük alim de... falanca büyük ulema bile bu görüşü kabul etmektedir,» denilerek ileri sürülen fikirlere bir dayanak yapılmak istenmektedir. Eğer herhangibir kişi, bu teze, yani Türk Tarih Tezi'ne karşı duruyor bunun bilimsel bir esasa dayanmadığını ileri sürüyorsa, ona, «cahil, zavallı» bir kişi denmektedir. «Zaten cahil, zavallı, ilimsiz kişiler göz kamaştırıcı bu şaşaadan hiçbir şey anlayamaz» denilmektedir.

Ord. Prof. Şemsettin Günültay, ilgili yazısına böyle bir giriş yaptıktan sonra, Türk Tarih Tezi'ne karşı yapılan tenkit ve itirazları sıralamakta Türk Tarih Tezi'nin tüm iddialarını bir bir ispatlamaya çalışmaktadır. Bu arada Orta Asya'nın kuruması olayını, Orta Asya'nın Türklerin Ana Yurdu olduğunu, coşku ve destansı ifadelerle anlatmaktadır. Bunun yanında brakisefal ırkın anayurdunun Orta Asya olduğu, Türklerin beyaz ve brakisefal ırktan olduğu yine bu tür ifadelerle anlatılmaya çalışılmaktadır. (48) Ord. Prof. Günaltay'ın en fazla üzerinde durduğu konulardan biri de «başta Sumerler ve Etiler olmak üzere, Ön Asya'nın bütün kavimleri Orta Asya'dan gelmişlerdir, bunlar Türktür. Ve Türk kültür ve medeniyetini, Orta Asya'dan Mezopotamya'ya ve Anadolu'ya yani Ön Asya'ya bunlar taşımışlardır», konularıdır. (49) Mısır ile Orta Asya'lı brakisefaller yani Türkler arasında da ilişkiler kurulmaktadır. (50)

---

(48) Şemsettin Günaltay, a.g.m. ss. 339—358

(49) Şemsettin Günaltay, a.g.b.. ss. 358—362

(50) Şemsettin Günaltay, a.g.m. ss. 362—365

IX. TÜRK ANTROPOMETRİ ANKETİ

1937 yılında, geniş ölçüde bir antropometri anketi düzenlemiştir. Bu ankette Türklerin ırk özellikleri, fizikî antrepolojik yapıları, en ince teferruatına kadar ölçülmeye çalışılmıştır.

«... 1937 yılında Türkiye'de büyük mikyasta bir antropoloji anketi *ebedişef Atatürk'ün emirleriyle yapılmıştır*. 64.000 kadın ve erkek vatandaş üzerinde icra edilen bu anket, 1937 yılının Temmuz, Ağustos, Eylül ve Ekim aylarında devam etmiş ve on ekip tarafından on mıntıkada yapılmıştır. Bu mıntıkalar ve ankete tabi tutulan nüfus miktarı aşağıya kaydedilmiştir.

1.	Trakya Mıntıkası	6.000	anket
2.	Bursa, Bilecik Mıntıkası	6.000	»
3.	Çanakkale, Balıkesir, Manisa Mıntıkası	6.000	»
4.	Ege Mıntıkası	6.000	»
5.	Eskişehir, Afyon, Burdur, Kütahya, Isparta Antalya, Mıntıkası	6.000	»
6.	Orta Anadolu Mıntıkası	8.000	»
7.	Garbî Karadeniz Mıntıkası	6.000	»
8.	Cenup Mıntıkası	6.000	»
9.	I. Şark Mıntıkası	7.000	»
10.	II. Şark Mıntıkası	7.000	»

Bu anket için kullanılan memurları, askeri ve sivil doktorlar, sıhhiye memurları ve kısmen de beden terbiyesi öğretmenleri teşkil etmektedir» (51)

(51) Şevket Aziz Kansu, **Türk Antropoloji Enstitüsü Tarihçesi**, Maarif Matbaası 1940 ss. 20—21

Prof. Dr. Afet İnan ise, *Türk Irkının Vatanı Anadolu* adı altında yayınladığı kitapta, Türk Antropoloji Anketi ile ilgili olarak şöyle demektedir :

«... Bu kitabın Türkçe olarak basımını hazırlarken güttüğüm gaye şudur. :

Türk okurlarına yurdumuzun kısa tarihi ve ırkı hakkında toplayabildiklerimi sunmak. Bu büyük anketi tasavur ettiğim vakit, kendi gücümün yetmeyeceğini, 200 kadın üzerinde aldığım ölçülerdeki tecrübemle anlamıştım. Onun içindir ki bu işi bir hükümet kadrosu ile başarmayı tasarladım ve *Atatürk'ün emirleriyle fiiliyata geçilmiş* oldu.» (52)

Prof. Âfet İnan, Atatürk'ün prehistorya ve antropoloji araştırmalarına gösterdiği ilgiyi ise, Prof. Pittard'dan naklen şöyle ifade etmektedir.

«... Atatürk'ün Türk milletinin menşeini kabil olduğu kadar iyi tanımak hususundaki şiddetli arzusu, milletin şefini, etnik ve ırkî meselelerle alakadar olmaya süratle teşvik etti. Dünyanın bir tarafından.. Atatürk kadar, *ateşin*, onun kadar dinamik bir ilmî alaka besleyen bir devlet reisi, daha var olup olmadığını ekseriya düşünürüm.» (53)

Prof. İnan, bu kitabında, Anadolu'da gelmiş geçmiş bütün kavimlerin bütün ırkların, Türk olduğunu ispatlamaya çalışmaktadır. Anadolu'nun çeşitli yerlerinde yapılan antropolojik kazılar ve bu kazılar sonunda elde edilen buluntularla Türk antropometri anketinin sağladığı bilgileri birbirleriyle

---

(52) **Âfet İnan, Türkiye Halkının Antropolojik Karakterleri ve Türkiye Tarihi, Türk Irkının Vatanı Anadolu, (64.000 kişi Üzerinde Yapılan Anket) TTK Ankara 1947 s. 1 Ayrıca bk. s. 67**

(53) **Âfet İnan, a.g.e. ss. 9—10**

karşılaştırarak bu ispatı gerçekleştirme gayreti içine girmektedir.

«...Türkiye, tarihte çok eski bir kıdeme maliktir. Topraklarının üstünde dikili duran abideleri, yer altında saklı kalmış olan eserleri, bu tarihe şahitlik ediyorlar.

Anadolu'da tarihin seyri içinde türlü isimler altında devletler kurulmuş ve siyasi hakimiyetler olmuştur. Bu isim ne olursa olsun halk çoğunluğu değişmemiştir.

Tarih devirleri içinde en hareketli olaylar bu topraklar üzerinde geçmiştir. Kavimlerin göç dalgaları gidip gelişine sahne olmuş, büyük istilalara yol vermiştir. *Fakat bütün bunlara rağmen, bu Türk toprakları, bu anketle ırk* tipini tesbit ettiğimiz halk, yine aynı ırk karakterini taşıyan eski atalarıyla yakın ilgilerini muhafaza edebilmişlerdir.» (54)

Ord Prof. Dr. Şevket Aziz Kansu gibi, Prof. Dr. Afet İnan da, Türk Antropoloji Anketi için, Türkiye'nin on bölgeye bölündüğünü, anket uygulamasında sivil ve askeri doktorların kullanıldığını belirtmektedir. 1. 2. 3. 4. 7., bölgelere sivil doktorların, 5. 6. 8. 9., 10. mıntıkalara ise askeri doktorların gönderildiği anlaşılmaktadır. Askerî doktorların gönderildikleri bölgelerin Kürt bölgeleri olduğu, Veya Kürtlerin mecburi iskan kanunları ile sürgüne gönderildikleri bölgeler olduğu dikkati hemen çekmektedir (55)

64.000 Türk kadın ve erkeği üzerinde yapılan antropometrik incelemeler hakkında Prof. Âfet İnan şöyle söylemektedir :

«... Türkiye'de bu anket neticesinde toplanan mühim antropolojik malzeme, yalnız bir bakımdan değil, birçok noktalardan incelenmeye, açıklamaya yarayacaktır. Antropologlar uzun seneler bu malzeme üstünde işleye-

---

(54) Âfet İnan, a.g.e. s. 24, s. 56, ss. 57—60

billirler. Ben bu kitabımda, bu kadar zengin olan vesikalardan, ancak umumî sonuçları bildirmeye yeter gördüm.

Irkî teşhiste en çok kullanılan morfolojik karakterlerle bazı tavsifî halleri tesbit etmek istedim. Bu suretle sıra ile şu bahisleri göreceğiz. Boy, iskelet, karine, kolaç, vücut ağırlığı, baş ölçüleri, kafa karinesi, alın genişliği, baş yüksekliği, uzunluk karinesi, yüzün bazı karakterleri, burun ölçüleri ve burun karinesi, göz ve burun biçimleri, kafanın arka profili, cilt, göz ve saç renkleri.

Şu noktayı da belirtmek isterim ki bütün bu incelemeler antropolojik olduğu kadar sosyolojik ve tarihi noktalardan da büyük önemi olan konulardır» (56)

Prof. Dr. Âfet İnan, bu incelemesinde, «Anadolu Türklerinin boyu», «Türklerin boy ölçüleri», «Türkün ortalama boyu», «Türk erkeklerinin boyu», «Türk kadınlarının boyu», «Türklerde cins farkları», «Türklerin iskelet karinesi», «Türklerin vücut ağırlığı», »Türk erkeklerinin baş ölçüsü», «Anadolu Türklerinin kafa karinesi», «Bulgaristan Türkleri», «Avrupa Türkleri», «Rumeli Türkleri», «Kırgız Türkleri», «Türklerin alın genişliği», '«Anadolu Türklerinde baş uzunluğu», «'Türklerde burun uzunluğu, 'Anadolu Türklerinde burun yüksekliği», '«Anadolu Türklerinde burun genişliği», «Türklerin gözleri», «Türklerde göz çukurluğu», «Anadolu Türklerinin göz renkleri», «Türklerin cilt renkleri», gibi kavramları sık sık kullanmaktadır. (57)

Bu büyük araştırmanın ortaya koyduğu sonuçlar ise, araştırmacı tarafından şu şekilde ifade edilmektedir.

---

(55) Afet İnan, a.g.e. s. 75

(56) Âfet İnan, a.g.e. ss. 78—79

(57) Afet İnan, a.g.e. ss. 80—180

«... Bu kitabımı burada bitirirken, birkaç esaslı noktayı belirtmek isterim.

Bugün umumî tarihler yazılır iken, ırk meselesini *ilmî bakımdan tahlil etmek* ve kavimleri ona göre sıralamak adet olmuştur. İşte bu anket ve tahlilleriyle bugün, Türkiye'de oturmakta olan halkın, *maddî dillere dayanarak, ilmî metotlarla,* antropoloji aleminde yeni tesbit edilmiştir. Bu suretle de milletlerarası antropometri listelerinde Türklerin hakiki yeri tayin olmuştur.

Türklerde ayrı ayrı kabile isimlerini zikrederken, başka adlar altında da olsa *Türk ırkı birliğini tebarüz ettirmek istedik* Bilhassa Anadolu'da bu anketten önce yapılmış olan incelemelerde bazı kabile isimlerine göre (Mesela, Laz, Kürt gibi) rakamlar verilmiştir. Biz bunları coğrafî bölgeleri gösterdiği için öylece koyduk. *Bu karşılaştırmalarda görülmüştür ki, Türkiye'de bir ırk birliği mevcuttur.»* (58)

---

(58) Âfet İnan, a.g.e. s. 181, Prof. Dr. Afet İnan'ın sözünü ettiği araştırma Prof. Pittard tarafından 1920 yıllarında yayınlanmış bir araştırmadır. Prof. İnan kitabının 150. sahifesinde, Prof. Pittard'dan aldığı iki tabloyu aynen kullanmaktadır.

«Dünyanın diğer sakinleriyle mukayeseler yapmak hususunda elimizde bazı imkanlar mevcuttur. Bizi alakadar edenler, Türklere coğrafi bakımdan en yakın olanlardır. Ön—Asya halkına ait olup Pittard'dan iktibas ettiğimiz bazı rakamları aşağıya alıyoruz.

Sırplar	50 mm 92	Yahudiler	50 mm 61
Romenler	51 » 38	Tatarlar	53 » 02
Arnavutlar	51 » 35	Gagavuzlar	53 » 15
Bulgarlar	51 » 93	Lazlar	54 » 34

«Bu anketin diğer bir safhası da, Türk Tarih Kurumunun kuruluşundaki *ilmî gayelerden* birisinin tahakkuk etmiş olmasıdır.

Birinci Türk Tarih Kongresinde, bazı dillere dayanarak verilen hükümler, bu kitabımızdaki izahlar ve rakamlarla teyid edilmiş bulunuyor.» (59)

Bu büyük ve masraflı anketin amacı ve sanucu aynıdır. Birinci Türk Tarih Kongresinde ileri sürülen görüşleri ispatlamak. Araştırmanın amacı da budur, sonucu da budur. Yani Birinci Türk Tarih Kongresinde ileri sürülen bütün görüşlerin doğru olduğu ispat edilmiştir. Bilindiği gibi Birinci Türk Tarih Kongresinde, Türklerin Anayurdunun Orta Asya olduğu, Orta Asya'da meydana gelen bir kuraklık ve deniz kuruması so-

---

Grekler	52	»	30	Ermeniler	55	»	17
Türkler	52	»	48	Kürtler	55	»	86

Bu tasnife Asyalı oldukları aşıkar birtakım halk ile, herhalde Asya'dan gelip bugün Avrupalı telakki edilen diğer birtakım kavimleri görüyoruz. (Romenler, Rumlar, Arnavutlar, Bulgarlar) Bu tablonun başka iki ferdini karşılaştırdığımız zaman, Avrupalıların burun yüksekliği, Asyalılardan daha az olduğu görülüyor.

Burun genişliğine gelince, bu genişlik, aynı kavimlerde artış kıymetine nazaran şöyle görülüyor.

Yahudiler	35	mm	15	Sırplar	36	mm	30
Arnavutlar	35	»	30	Gagavuzlar	36	»	35
Almanlar	35	»	37	Türkler	36	»	63
Romenler	35	»	37	Bulgarlar	36	»	67
Kürtler	35	»	50	Lazlar	36	»	87
Grekler	35	»	90	Tatarlar	37	»	44
Ermeniler	36	»	21				

(Âfet İnan, a.g.e s. 150, Ayrıca bk. s. 110 s. 155)

(59) Afet İnan, a.g.e. s. 181

nucunda, Türklerin dünyanın dört tarafına yayıldığı, tezi üzerinde durulmuştur. Yine bu teze ilişkin olarak, bütün kadim medeniyetlerin ve kültürlerin Türkler tarafından yaratıldığı ve geliştirildiği, bu arada Mezopotamya ve Anadolu Medeniyetlerinin, kurucularının, dolayısiyle Sumerlerin ve Etilerin Türk oldukları iddia ve ispat edilmiştir.

Araştırmanın sırf Anadolu'ya inhisar etmesi elbette anlamlıdır. 64.000 kişi üzerinde yapılan antropometrik incelemeler, örneğin Hakkari'deki fizik özelliklerin, Manisa'da aynen varolduğunu, dolayısiyla herkesin Türk olduğunu göstermiştir.

Bu araştırma, maliyeti, alanı, hacmi, büyük olduğu için, ciddi görünümlü bir araştırmadır.

Prof Âfet İnan Kürtlerin *bir kabile* olduğunu söylüyor. Türklerin bir kabilesi. Coğrafi bir bölgeyi gösterdiği için bu sözü kullandığını belirtiyor. Kürtler Anadolu'nun doğu taraflarında, Irak ve Suriye'nin kuzey, İran'ın batı taraflarında oturuyorlarsa, bu bölgesellik neyi ifade eder? Türklerin bir kabilesi olduğunu mu?

Görüldüğü gibi bu araştırma, önceden verilmiş sonuçları doğrulamak, onlara sözde billimsel kılıflar aramak, ortaya atılmış iddiaları delillendirmek amacı ile yapılmıştır. Zaten her iki tarih ve antropoloji profesörünün iftiharla, övünçle belirttikleri gibi, raştırmaya Atatürk'ün emirleri ile başlamıştır. Demek ki, «büyük irade,» «bulunmaz deha», «En büyük Türk», «Gerçeğin şanlı timsali», diye hitabettikleri Mustafa Kemal, «Anadolu'da yaşayan herkesin Türk olduğunu ispat eden bir araştırma yapılsın», diye emir buyurmuş, bu buyruk üzerine, profesörler kolları sıvamış ve bu buyruğu «bilimsel metotlarla» ispat etmişler. Araştırma alanının, uygulanan anket sayısının, uygulayıcıların, araştırma maliyetinin büyüklüğü, yapılan işin, «ne kadar ciddi», «ne kadar ilmî», «ne

kadar şaşaalı», «ne kadar göz kamaştırıcı» olduğunu göstermek içindir «Göz kamaştırmak», «Şaşaa yaratmak» içindir.

«... Antropometri tatbikatı 19 Haziran 1937 den 31 Ekim 1937 tarihine kadar sürmüştür.

Toplanan 64.000 anket fişi, tasnif ve terkip için istatistik Umum Müdürlüğüne devredilmiştir.

Bu işin ilerlemesi için o zaman Başvekil bulunan Celal Bayar, *Atatürk'ün emri üzerine*, İstatistik Umum Müdürlüğüne İcap eden yardımı hükümetçe yapmıştır.« (60)

64.000 kişi üzerinde yapılan antropometrik incelemeler üzerinde, Prof. Âfet İnan'ın sözü edilen kitabından ve makalesinden başka bir yayın daha vardır. Bu yayın istatistik Umum Müdürlüğü tarafından yapılmıştır. (61)

Bu dönemde Anadolu'da yaşayan herkesin Türk olduğunu ispat eden başka araştırmalar da yapılmıştır. (62) Bu arada Anadolu'da yaşayan kişilerin kan ilişkileri araştırılarak herkesin Türk olduğu, bu yol ile de ispat edilmeye çalışılmıştır. (63)

---

(60) Âfet İnan, Türkiye Halkının Antropolojik Karakterleri Üzerinde Büyük Anket ve Umumi Neticeleri, **Belleten**, TTK, Sayı 13, 1940 ss. 39—51

(61) **Türkiye Antropometri Anketi**, 1937 İstatistik Umum Müdürlüğü; Ankara 1940, Yayın No. 151

(62) Şevket Aziz Kansu, Türk **Antropoloji Tarihçesi**, a.g.e. Muine Atasayan, Anadolu'nun Irk Tarihi Üzerinde Antropolojik Yeni Bir Tetkik, **Tebliğler Kitabı**, Ankara 1939 ss. 10—16; Sadi Irmak, Anadolu Yürüklerinin Antropolojise Dair Tetkikler, **Tebliğler Kitabı**, ss. 75—82; Kemal Güngör, Yörükler ve Antropometrik Tetkikler Üzerine İlk Bir Not, Tebliğler Kitabı, ss. 83—89

(63) Sadi Irmak, Türk Irkının Biyolojisine Dair Araştırmalar,

X. ÜÇÜNCÜ VE DÖRDÜNCÜ TÜRK TARİH KONGRELERİ

Üçüncü Türk Tarih Kongresi 15-20 Kasım 1943 tarihleri arasında Ankara'da toplandı. Daha önceki kurultaylarda dile getirilen istekler, arzular, sübjektif kanaatlar, bu kurultayda da dile getirildi. Sivas Milletvekili ve Türk Tarih Kurumu Başkanı Ord. Prof... Şemseddin Günaltay, Kurultayı açış konuşmasında şunları söylüyor :

«... Türkler geriye doğru gidildikçe mazisi derinleşen, yayılan çok eski bir ırktır. *Onun zaman ve mekanlara sığmayan heybetli tarihi* de eski kavimlerin hemen hepsini kucaklamaktadır. Denilebilir ki Asya Tarihi baştanbaşa kahramanlıklarla dolu, Türk tarihidir. Türk tarihi olmaksızın Avrupa, ve Afrika tarihlerinin seyrini takibetmek imkansızdır. Geçmişin karanlık devirlerinden beri asır asır, zaman olmuş ki, eski dünyanın dört bucağında ancak Türk akıncılarının nal sesleri çınlamış, Huvang-hu kıyılarında, Sind ve Ganj boylarında, Fırat ve Tuna sahillerinde, Kızılırmak ve Sakarya kenarlarında, Nil Deltasında yalnız Türk'ün hakim sesi duyulmuş, bütün bu ülkelerde zaman zaman ve yer yer Türk kültürünün büyük abideleri kurulmuştur.

Fakat bizde, düne kadar tarihimizin bu önemi kav ranmış değildi. Mazimiz ihmal ediliyor, tarihimizde altıyüz senelik bir yaş verilmek veya biraz daha ileri gi-

---

Kan Grupları ve Parmak İzleri, **İkinci Türk Tarih Kongresi,** ss. 841—845 Nurettin Onur, Kan Grupları Bakımından Türk Irkının Menşei Hakkında Bir Etüt, **İkinci Türk Tarih Kongresi ss. 845—851**

dilerek Selçuklulara kadar çıkılmak yeter görülüyordu. Ana kökümüz şanlar ve zaferlerle dolu engin tarihimiz bilinmiyor ve benimsenmiyordu.

Halbuki, Türk tarihi önsüz geçmişten, sonsuz geleceğe doğru, bazan coşarak taşarı, bazan dinerek inen fakat durmadan akan bir varlıktır. Osmanlı Tarihi, Selçuk Tarihi hep bir değil, bu varlık zincirinin halkaları, büyük Türk tarihinin, öğündüren başarılarla dolu, şanlı fakat muayyen safhalarıdır.

Irkımızın büyüklüğünü aydınlatan tarihimiz, bir bütün olarak alınmadıkça, milli enerji kaynağımızın payansızlığı kavranılmış, gerçek benliğimiz bulunmuş olmaz. Nasıl ki düne kadar böyle olmuştu.

Şimşek dehasıyla görüş ufkumuzu örten kara bulutları parçalayan Büyük Ata, her noksanımız gibi bunu da sezdi. Türk Tarih Kurumunu yaratırken geniş bir program çizdi. Türk çocuklarına bu ufkun gerisinde gizlenen sonsuz ve engin tarihini, müstakil ve üstün bir millet olarak yaşamak için daima muhtaç olacağı heyecan ve enerji kaynağını belirtti.

İlmi metotlarla çalışmak suretiyle, fakat zekaları çemberleyen fikir kapitülasyonlarından sıyrılarak, dimağları uyuşturan yabancı projöjeleri (önyargıları) parçalayarak bu feyizli gür kaynağı meydana çıkarmayı Türk çocuklarına kutsal bir amaç olarak gösterdi.

Yolumuz işlenmemiş ve sarptı. Asırların yığdığı projöjelerin tesirleri altında Türk'e hasmî düşman olan ve Türk tarihinin şan ve şerefle dolu sahifelerini karalamaktan zevk alan bir kısım müelliflerin saçtıkları çamurlar yolumuzu örtmekte, açtıkları çukurlar her adımda aşılmaz engeller halinde önümüzde belirmektedir.

Bunlar, Türk beşiğinden ve Türk ırkından başla-

mak üzere, kasten yaptıkları tahriflerle, milli tarihimize büsbütün başka bir sima vermiş, Türk'e ait şerefleri, başarıları başkalarına maletmiş, milattan iki üç bin sene kadar önce Hazar ötesinden gelerek yakın şarkta insanlığın ilk medeniyet meşalesini yakan, Türkler gibi kafaları brakisefal, dilleri iltisaki (eklemeli) kavimlerin gerçek miliyetlerini bir türlü itiraf etmek istememişlerdir.

Biz bugün bütün tahrifleri vesikalara dayayarak düzeltmek, gasbedilen hak ve şerefleri kurtarmak, Türklükleri unutulan ve inkar edilmek istenilen kavimlerin gerçek hüviyetlerini ilmî temellere dayayarak meydana çıkarmak, asırların mirası olan projöjelerin yaptığı isnadları, iftiraları çürütmek, haksızlıkları düzeltmek gibi sayısız vazifeler karşısında bulunuyoruz. Milli Şefimiz, Atamızın gösterdiği aynı sevgi ve ilgi ile Kurumumuzu koruyor. Feyizli irşadlarıyla, yolumuzu aydınlatıyor, şevkimizi, cesaretimizi, hızlandırıyor.» (64)

Kongrede, Kongre Başkanı ve Maarif Vekili Hasan Ali Yücel tarafından yapılan konuşma ise şöyledir :

«... Biz Atatürk'ün ölümünden sonra milli ülkümüzün insanlaşmış bir sembolü olarak şefimiz İnönü'nün etrafında bu duygu ile toplandık. Milli Birliği yalnız bugünün müşterek hisleri halinde görmek hatadır.. Sumer Medeniyetinin Turanlı bir medeniyet olduğu söylendiği zaman, ona isyan eden bilginlere inanmıyorsak, bu

---

(64) Üçüncü Türk Tarihi Kongresi, 15—20 Kasım 1943, TTK Ankara 1943 ss. 2—4 Burada Türk Tarih Kurumu Başkanı, Sivas Milletvekili Ord. Prof. Şemseddin Günaltay, «gasbedilmiş haklar ve şerefler» uğruna mücadele verdiklerinden söz etmektedir. Bunu söylerken bile, Kürt ulusal ve demokratik haklarının gasbedilmesi için olağanüstü bir gayret sarfedildiğine okuyucular dikkat etmelidirler.

inanmayışın manası, ancak, hakikat olmayana inanmayıştır.» (65)

Bu kongrede de büyük Şef Gazi Mustafa Kemal'in ve Milli Şef İsmet İnönü'nün söyledikleri, doğrunun, «hakikatın» bizzatt kendisi olarak değerlendirilmiştir. Dördüncü Türk Tarih Kongresinde (66) ve daha sonraki kongrelerde yapılan konuşmalarda da aynı görüşlerin tekrarlandığını görmek mümkündür.

---

(65) Y.a.g.e. ss. 8—9

(66) **Dördüncü Türk Tarihı Kongresi, 10—14 Kasım 1948,** TTK Ankara 1952, ss. 1—18

DİL ARAŞTIRMALARI
(Güneş-Dil Teorisi)

BÖLÜM II

DİL ARAŞTIRMALARI

(Güneş-Dil Teorisi)

I. «ARİLERİN TÜRKLÜĞÜ»

«Türk Tarih Tezi» nin geliştirilmeye çalışıldığı sıralarda Türk Dili ile ilgili görüşler de geliştiriliyordu. Örneğin, İndo-Öropen de denilen Arî dillerin, kökeninin Türk dili olduğu, Türk dili'nin dışında Ari bir dil bulunmadığı görüşü ispat edilmeye çalışılıyordu. Birinci Türk Tarih Kongresinde konuşan Âfet Hanım şöyle diyor :

> «... Müracaat adebildiğim muhtelif dillerdeki lügatlara göre, Avrupalıların çok benimsedikleri (Ari) kelimesi Türkçedir.
>
> Bu lügat malumatı yanına, Gobineaü'nun, 1853 tarihi, "ırklar arasında Eşitsizlik Üzerinde Bir Deneme,, isimli eserinden alınmış küçük bir notu da koymak isterim. Not aynen şudur :
>
> İranlılar ilk halk olunmuş memleket olarak bildikleri yeri, kendilerine göre,Kuzey-Doğu'da Seyhun ve Ceyhun nehirlerinin kaynakları civarında, çok uzakta gösterirlerdi.
>
> Şimdiye kadar münhasıran sarı ırka mensup milletlerin oturmuş olduğu, yanlış olarak zannolunan ve şarklıların Turan dediği bu memlekette, tarihi devirlerde, birçok Arî millet isimleri bulunur.
>
> Ar, kelimesi, "Orta Asya'dan çıkan,, ırkın muhtelif kollarını, her yerde takip etti. Ve onların zihniyetini daima işgal etti.

Yunanlılar bu kelimeyi gayet iyi muhafaza ederek ve yerinde kullanarak, tam hürmete değer adam, harp ilahi, kahraman, pehlivan manasını ifade ederlerdi.

Ar, ir, yahut er kelimesini almanca, latince kelimelerde de buluruz.

Arkadaşlar,

Arî kelimesinin, (er) kelimesi ile münasebeti, meydandadır. Bu kelimenin (ar) veya (ir) dahi telaffuz olunması, hiçbir şeyi değiştirmez. Bugünkü kavimlerin kullandıkları dillerin hiçbirinin lügatında, asil olarak Arî kelimesi bulunmadığı gibi, Er kelimesi de yoktur. Bu kelime yalnız Türk dilinde vardır.

Arî denilen dillerin temelinde, Hintçe veya Persçenin mahdut kelimelerinden ziyade, Türk dili kökleri aramak mümkün olduğu kanatındayım. Bundan çıkacak hakikat behemahal hayreti mucip olacaktır. Bu büyük meselenin aydınlatılması, ancak, yüksek Türk üstadlarımızdan beklenebilir.» (1)

Bayan Âfet'in konuşması, o zamanlar Türk dili konusunda yapılmakta olan, yapılacak olan araştırma ve incelemeler hakkında önemli bir ip ucudur. Bu dil araştırmaları elbette, dünyadaki bütün kadim medeniyetlerin, Türkler tarafından kurulduğunu iddia eden, onları Türk olarak gösteren Türk Tarih Tezi görüşüne uygun olacaktır. Bütün dünya dillerinin Türk dili kökenli olduğunu, Türkçeden doğduğunu söyleyecektir. Bunun için bu konuşmayı bir direktif gibi anlamak yerinde olur.

Bayan Âfet, Arî denilen dillerde Türk dili kökleri aramak gerektiğini ve bunun mümkün olduğunu söylüyor. Bundan çıkacak hakikatın «hayreti mucip» olacağını da belirti-

---

1.) Âfet Hanım, Tarihten Evvel ve Tarihin Fecrinde, **Birinci Türk Tarih Kongresi 1932** ss. 39-40

yor. Artık, bu konuşmalardan sonra «Yüksek Türk üstadlarının bütün İndo-Öropen dillerde Türk dili kökleri» aramaları yoğunlaşacaktır.

Birinci Türk Tarih Kongresinde, bu tür konuşmalar başka konuşmacılar tarafından da yapılmıştır. Samih Rifat Beyin konuşmaları bu bakımdan ilginçtir. Samih Rifat Bey kongrede başlıca iki konferans vermiştir. Birinci konferansta Türkçe ile öteki lisanlar arasındaki ilişkileri söz konusu edilmiştir. (2) Samih Rifat Bey bu konuşmasında, Asya'da, Afrika'da, Avrupa'da, bu kıtaların çeşitli yerlerinde konuşulan dillerde Türk dili kökenleri aramıştır. Mezopotamya'da, Mısır'da, Kuzey Afrika'da, İberik yarımadasında, Orta Avrupa'da, Orta Doğu'da konuşulan dillerin Türk dili ile olan ilişkilerini kurmaya çalışmıştır. Medlerin ve İranlıların da aslının Türk olduklarını belirttikten sonra Ari dillerin Türk Dili kökenli olduğunu söylemektedir. (3)

Samih Rifat Bey ikinci konuşmasını, Avram Galanti Bey'in, Türk Tarihinin Ana Hatları, kitabı üzerine yaptığı 7 sahifelik eleştiri, dahadoğrusu, kitap hakkındaki görüşlerini ihtiva eden rapor (4) üzerinde yapmıştır. Daha önce de belirttiğimiz gibi, Avram Galanti Bey, Genel olarak Türk Tarih Tezi'ni eleştiren bir rapor vermiştir. 7 sahifelik bu mütalaa hakkında, Samih Rifat Bey 30 sahife tutan bir konferans vermiştir. Avram Galanti Bey'in mütalarını reddederek, Türk Tarih Tezi'ni doğrulamaya çalışmıştır.

«... Mısır ve Sumer tarihi bahsindeyiz. Tarihin bu kısımlarını tenkit eden, Şark Kavimleri Tarihi Müderrisi, Av-

---

2.) Samih Rifat Bey, Türkçe Ve Diğer Lisanlar Arasındaki İrtibatlar, **Birinci Türk Tarih Kongresi**, ss. 52-78

3.) Samih Rifat Bey, a. g. e. s. 70, 78 Samih Rifat Bey'in konuşması üzerine yapılan tartışmalar hakkında bk. a.g.e. ss. 79-93

4.) Avram Galanti Bey a. g. e. ss. 445-451

ram Galanti Bey Mısır Medeniyetini tesis eden kavimlerin mutlak samî olduğuna kani gibi görünüyorlar. Bu kanaat kendilerine en eski ananelerden gelmiştir. Bu ananelere göre, Babîl, Kalde ve Akat kelimeleri, Ahdi atik'te olduğu gibi Samiliği temsil eder. Başka türlü bir iddia katiyen varid değildir. Garb müelliflerinden biri, Mısır ve Babil'i birbirine bağlayan lisan ve medeniyet rabıtalarından bahsetti mi, muhterem müdderris hemen parmağını uzatıyor, ve bize gösteriyor ki, Mısır'a giden insanların Türk harsını taşıdığı, bu müellefin fikri ile kabili telif değildir.

Halbuki, yarım asırdanberi yazılan bütün tarih kitaplarını açınız. Münderecat fihristlerine bakınız. Bunlarda mühim bu mevzu izlerini bulursunuz. Ahdiatik'te, Sennar'a geldikleri zikredilen şarklıların doğrudan doğruya Türklerden, yahut, kullandıkları tabirle Turan ailesinden olduğu müellifler olduğu müellifler tarafından kayıt ve tesbit edilmiştir.» (5)

Avram Galanti Bey, Ari, Arien kelimesinin menşei hakkında şöyle bir mütala vermiştir.

«...Millattan 14 asır evvel, Mitanni memleketinde, yerli ilahlar ile beraber, aslen İranlı olan ilahlara da tapılırdı. Bu memleketin sülalesinin menşei şüphesiz ari idi. Mitanni'de arî unsurlar Harri diye iki (r) diye gösterilmiştir. Dera'nın, Susa'daki kitabelerinde, Ariler, Harriye diye iki (r) ile gösterilmiştir» (Meyer, Not 455, 465, Cilt 2)

Harriye bilahare, Ariye olmuştur. Arien, bu kelime nin Frenkçesidir. "Ari,, nin manası, "efendi,, 'necip,, tir.

Harri kelimesinin telaffuzuna ve manasına benze-

5.) Samih Rifat Bey, a. g. e. s. 453

yen bir kelime varsa, o da almancanın, "efendi ve necip,, ifade eden "Herr kelimesidir,, (6)

Sami Rifat Bey'in, Avram Galanti Bey'in Mütalasının bu yönü üzerine verdiği cevap şudur.

«... Daha evvel, bu konuşmamızın ortalarında, Harri'lerden bahsetmiştik. Hrozny ve Forrer'in birleştiği bu kavim hakkında yaptıkları tetkikler, onların Türk olduğunu ve Türkçeye çok yakın bir lisan konuştuklarını lüzumu kadar ispat etmiştir. Meyer'in Harr'leri bugünkü manası ile Ari zümreye ithal etmesi ciddi bir tetkike müstenid değildir... Bu kongrede mükerreren söylediği gibi boğaz harfleri olmayan eski Türk lisanında Saitile başlayan kelimeler, Garba doğru yaklaştıkça, başlarına bir (Ha) yahut (He) ilave edilir. Bu iklimi ve fizyolojik bir tesir neticesidir. Türk'ün (e) ve (ey) tarzındaki hitabı garb lehçesinde (Hey) olmuştur. Garb Türkleri arapça (elbet) kelimesini (Helbet) diye telaffuz ederler. Baştaki said'lerin, muhtelif lisanlar ve lehçeler arasındaki uğradığı bu tahavül hemen hemen düzgün bir kurala bağlı olduğu için Ari'yi Harri'den ayırmak doğru değildir. Avram Galanti Beyefendi'nin Ariya kelimesini frenklerce vucuda getirilmiş bir kelime halinde telakki etmeleri çok kısa bir tetkiktir. Arya ve aryana tabirleri, Milattan 6 asır evvel Avesya'ya girmişti. *Arya ve Harri kelimelerinin hepsi* menşece Türkçenin (er) kelimesine dayanır. Çünkü aynı kelimenin dahil olduğu lisanlardan hiçbirinde er, irkek, eren, hatta nutfe (dölsuyu) manasına olan erre gibi müşterek bir asıl görünmüyor. Bütün arî lisanlarda, arî ve arya ile münasebettar isimler tek bir ismi camit (cansız isimler) halinde yaşamaktadır. Avram Galanti Beyefendi lisaniyatla uğraşmaya asıl

6.) Avram Galanti Bey, a. g. e. s. 451

mütehassıslarına bıraksalar daha isabat ederler. (7)

Ari kelimesi ile (er) kelimesi arasındaki böyle bir ilişki aranmaya çalışılmasından sonra araştırma ve incelemelerin ne yönde gelişeceği ne yönde geliştirileceği, artık, iyice belli olmaktadır. Güneş-dil Teorisi böyle bir anlayış sonucu ortaya atılmıştır.

II. TÜRK DİLİ TETKİK CEMİYETİ ve MEBUS ÜYELERİ

12 Temmuz 1932 de, Türk Tarih Tetkik Cemiyeti'ne paralel olarak bir de Türk Dili Tetkik Cemiyeti Kurulmuştur. Türk Dili Tetkik Cemiyeti'nin amacı, Türk Dilinin yapısı, diğer billerle ilişkisi, tarih içerisinde Türk dilinin gelişmesi ile ilgili araştırmalar yapmaktır. Türk Dili Tetkik Cemiyeti, «Türk Dilini Araştırma Kurumu», daha sonra da «Türk Dil Kurumu» adını almıştır. (8)

Türk Tarihi Tetkik Cemiyeti üyeleri gibi Türk Dili Tetkik Cemiyeti üyeleri de mebuslardan meydana geliyordu. 12 Temmuz 1932 de kurulan T D T C nin Başkanlığına Çanakkale Mebusu Samih Rıfat getirildi. Genel Katibi Ruşen Eşref (Ünaydın) Kütahya Mebusu idi. Üyeleri Celal Sahir (Erozan) ve Yakub Kadri (Karaosmanoğlu) Zongudak ve Manisa Mebusları idiler. T D T C nin çeşitli zamanlarda teşkil edilen merkez heyetlerinde görev alan, Samih Rifat, Ruşen Eşref

7.) Samih Rifat Bey, a. g. e. ss. 479-480

8.) Vehice Hatiboğlu, **Ölümsüz Atatürk Ve Dil Devrimi**, TDK Ankara 1973 ss. 30-32 Agah Sırrı Levend **Türk Dilinde gelişme ve Sadeleşme Evreleri**, TDK. 3. bs. Ankara 1972, ss. 408-409: Ruşen Eşref, Türk Dili Tetkik Cemiyeti Nasıl Kuruldu? Ülkü, Sayı 8 Eylül 1933 ss. 81-97

(Ünaydın), Celal Sahir (Erozan), Yakub Kadri (Karaosmanoğlu,) Besim Atalay, Ahmet Cevat (Emre), Hasan Ali (Yücel) İbrahim Necmi (Dilmen), Saffet Arıkan, Ali Canib (Yöntem) Hasan Reşit (Tankut), Naim Nazım (Onat), Refet Ülgen, İzzet Ulvi (Aykurt) gibi üyeleri aynı zamanda mebus idiler. Örneğin 18 Ağustos 1934 te toplanan İkinci Türk Dil Kurultayında meydana getirilen 11 Kişilik Merkez Heyetinin hepsi de mebus idi. Böylece Kurum üzerinde Cumhuriyet Halk Fırkasının ve Genel Başkanının etkinliği tamamen sağlanmış oluyordu. Bilindiği gibi o devirlerde mebuslar. C H F Tüzüğü gereğince, C H F Genel Başkanı tarafından bizzat tayin ediliyorlardı. Bu ilişkilerin Türk Tarih Tezi ile ilgili bölümde ele aldığımız için burada tekrarlamayı gerekli görmüyoruz.

III. OLGU III. GÜNEŞ—DİL TEORİSİ

Güneş-dil teorisi, Üçüncü Türk Dil Kurultayında ileri sürülmüştür. Birinci ve Ikinci Türk Dil Kurultaylarında verilen konferanslar, yapılan konuşmalar ise, Güneş-Dil teorisine geniş ölçüde hazırlık mahiyetindedir.

I. *Birinci Türk Dil Kurultayı*

Birinci Türk Dil Kurultayı, 26 Eylül-5 Ekim 1932 tarihleri arasında İstanbul'da toplanmıştır. Türk Dili Tetkik Cemiyeti Genel Katibi Ruşen Eşref'in (Ünaydın) hazırladığı çalışma programı, «Mustafa Kemal'in bu meseleyi nasıl düşündüğünün grafiğinden başka bir şey değildir.» (9) Bu konuda. Prof. Dr. Vecihe Hatiboğlu şöyle diyor.

«... Atatürk, incelemelerinin sonuçlarını, önemli konular-

9.) **Birinci Türk Dil Kurultayı Müzakere Zabıtları**, Maarif Vekaleti, Devlet Matbaası, İstanbul 1932 s. 471

daki düşüncelerini Kurultaydan önce ve Kurultay sırasında akşamları yapılan özel toplantılarda, inandıklarına, güvendiklerine açıklıyor, onların da inanmalarını, aydınlanmalarını, elindeki belgelerle, kaynaklarla sağlamaya çalışıyordu. *Onlar da Kurultaylarda, kendisinin huzurunda bu düşünceleri, her türlü karşı akımlar önünde kuvvetli inançla savunuyorlar, Atatürk'ün sözcülüğünü yapıyorlardı.* Birinci Türk Dil Kurultayında, Atatürk'ün en çok yorulan sözcüsü, Türk Dil Kurumu Tetkik Cemiyeti Başkanı Samih Rifat olmuştu. İsmail Müştak Makoyan, İbrahim Necmi Dilmen, Ruşen Eşref Ünaydın, Falih Rıfkı Atay sayılı sözcülerdendi.

Samih Rifat'ın o günkü bütün konuşmalarından, Atatürk'ün başlıca dünya dilleri ve Türk Dili hakkındaki görüşlerini öğrenmek mümkündür. *Aslında, Atatürk, bütün dilciliğinin esaslarını, Birinci Türk Dil Kurultayında sözcüleri ile açıklamıştır.* Bu bakımdan Birinci Türk Dil Kurultayının başlıca konuları, Atatürk'ün dilciliğinin başlıca esaslarını açıklamak, önem taşır ki, dil konusundaki düşüncelerinin başlangıcı, son araştırmalara göre, Birinci Dünya Savaşına ulaşır.» (10)

Ruşen, Eşref Ünaydın da, Atatürk, Dil ve Tarih Kurumları, Hatıralar isimli kitabında buna benzer görüşleri ifade etmektedir. Ruşen Eşref Ünaydın, özetle şöyle demektedir : Atatürk 1930 yıllarında, Sumer, Akat, Babil, Miken, Eti (Hitit), Sippililuyuma, Bask, Bröten, Kelt, gibi sözleri diline doladı. Türk'ü zaman ve mekan içinde arayıp bulmak, Türk'ün benliğini, yüceliğini, asilliğini ispat etmek istiyordu. Türk Tarih Tezi ve Güneş-Dil Teorileri bu düşüncenin ürünüdür. Atatürk sofrasında oturmak mazhariyetine erişen kişilere, bu ko

---

10.) Veciho Hatiboğlu, a.g.e. ss. 34-35

nularda ödevler verirdi. Türk Dili ve Türk Tarihi konusundaki bu ödevler sofrada ciddi olarak tartışılırdı.

Ruşen Eşref Ünaydın, Atatürk'ün sofrasında yer alan kişilerin bazılarını da şöyle sıralamaktadır. Vasıf Çınar, Reşit Galip, Yusuf Ziya (Özer), Ahmet Ağaoğlu, Yusuf Akçora, Hikmet Bayur, Hasan Cemil (Çambel) Âfet İnan, Tevfik Akbıyık, Ruşen Eşref (Ünaydın) Yunus Nadi, (11)

Prof. Hatiboğlu, Birinci Türk Dil Kurultayında konuşan kişilerin Mustafa Kemal'in sözcüleri olduklarını, O'nun görüşlerini ifade ettiklerini belirtmektedir. O konuşmalarda ise, Sumer ve Hitit (Eti) dillerinin Türk dili olduğu, Türk Dili'nin sadece Ural-Altay dillerine, değil, İndo-Öropen ve Sami dillerine de kaynaklık ettiği dünyanın en eski ve en yüksek dilinin Türk Dili olduğu belirtilmektedir. Bu konuşmalarda Sumerler ve Etiler (Hititler) için, «Türklerin babası olan Sumerler», «ecdadımız Etiler» gibi terimler kullanılmaktadır. Ariler içinde, «Arilerin babası olan Türkler» denmektedir.

Ruşen Eşref Ünaydın, sözü edilen Hatıralar'ında, Atatürk, Sumer, Eti, Babil, Bask, Kelt, gibi sözleri diline dolamıştı, diyerek bu görüşleri ifade etmeye çalışmaktadır.

Birinci Türk Dil Kurultayında yapılan bu konuşmaların başlıcaları şunlardır.

Saim Rifat Bey :
Türkçenin Ari ve Sami Lisanlarla Mukayesesi 21-65

Dr. Saim Bey :
Türk Dili Bir Hint Avrupa Dilidir 71-91

Ahmet Cevat Bey :
Sumer Dili ile Bizim Dilimizi, Fonatik, Morfoloji, Lügat ve Nahvî Teşekkül

11.) Ruşen Eşref Ünaydın, Atatürk, Dil ve Tarih Kurumları, Hatıralar, TDK Ankara 1954 ss. 51-60, 61-65

Noktalarından Mukayese 81-94

Agop Martayan Efendi :

Türk, Sumer, Hint-Avrupa Dilleri Arasında Mukayeseler 94-105

Mehmet Saffet Bey :

Türk Dilinin Kıdemi, Türkçenin Arî Dillerle Münasebeti 110-124

Hakkı Nezihi Bey :

Türkçenin Diğer Dillerle Alaka ve Münasebeti, Türkçenin Manevi Hususiyeti, Hint-Avrupa Lisansı 129-149

Raif Paşazade Fuat Bey

Dillerin Ayrılması, Dilimizin Zenginliği, Halk Dilinin Ehemmiyeti ve İstilahlar, Lahikalar, Hindu-Avrupa Dilleri ile Türkçe Arasında Birlikler, Ayrılıklar, Savti Mukayese 215-232

Hüseyin Cahit Bey :

Dilimizin Hindu-Avrupa Dillerle Münasebetini Araştırmak Lüzumu 233

Yusuf Ziya Bey

Ecnebi Dillerle Mukayese Nasıl Yapılır? 248-249

Birinci Türk Dil Kurultayının en önemli özelliği şudur : Türk dili, kendi içerisinde, henüz iyice araştırılmadan, iyice bilinmeden, Türk dilinin tarihsel gelişimi açıklığa kavuşturulmadan, O'nun öteki dillerle karşılaştırılması yapılmış ve bütün dillerin kaynağı olduğu ispat edilmiş olmasıdır. Aslında ,karşılaştırılması yapılan öteki dillerin de Türkler tarafından çok iyi bilindikleri söylenemez. Örneğin, Sumerce, Hititçe böyledir. Bunun sonucu olarak karşılaştırmalar, objek-

tif delillere, bulgulara göre değil, sübjektif kanılara, arzu ve isteklere göre yapılmaktadır. Kurultay'ın sonunda, alınan kararlar da da, Türk dilinin, yapısı, kökleri, ekleri, tarihsel gelişimi gibi konuların araştırılması önerilmemektedir.

«Türk dilinin gerek Sumer, Eti, gibi eski Türk Dilleri ile, gerekse Sami ve Hint-Avrupa Dilleri ile mukayesesinin yapılması» önerilmektedir. Türk Dilinin, bütün dünya dillerine kaynaklık ettiğinin ispat edilmesi önerilmektedir (12)

Bu arada bütün dünya dilleri, Hint-Avrupa dillerine, Sami dillere örneğin Arapçaya kaynaklık ettiği iddia edilen Türkçe hakkında şu olgular da dile getiriliyordu.

> «... Ne tuhaf iştir ki birden Arapça söz kuralları, öz Türk söz kurallarını ortadan kaldırmağa çalışıyor iken, öteden katıksız Türk çocukları Arap dilini diriltiyor, onun sözlüğünü ve yapı türelerini yapıyorlardı. Daha sonra en yüksek düşünceler, yazıcılar, Türk çocuklarından çıkıyordu. İsmail Hamat olmasaydı, Arap dili kum çöllerinde dolaşanlar arasında kalmış, derlenmemiş bir dil oluyordu. Yüzbinlerce Arapça yazan ışıklı bilgililerin tümü Türktür. Arap dili 1300 yıl Türk Diline düşmüş (musallat olmuş) ve Türk sözleri bunların arasında eklenti kalmıştır. Hele salt Türkçe söylemek kadar, ortada, kıskanılan bir iş yoktur. Dipdiri bir dünya adamı olan Türk bu sataşanların yüzünden, öz benliğini diliyle beraber yitiremezdi.» (13)

Bu konuşmada bütün kurultaylara egemen olan temel çelişme, küçüklük duygusu ve bu duyguya karşı duyulan tepki, açık bir şekilde belirtilmektedir. Kurultaylarda, Türk dilinin bütün dünya dillerine, İndo-Öropen, Hamito-Semitik dillere bu

---

12.) **Birinci Türk Dil Kurultayı Müzakere Zabıtları**, s. 456

13.) **Birinci Türk Dil Kurultayı**, Şeref Bey'in Konuşması, ss. 250-251

arada Arapçaya da kaynaklık ettiği iddia edilirken, Türk toplumunun Arapçanın etkisiyle, kendi öz benliğini, kaybetmeye başlaması sürecinden ve bu sürecin tehlikelerinden söz edilmektedir.

Birinci Türk Dil Kurultayının en önemli özelliklerinden, biri, Türkiye'nin her tarafından Kurultaya başarı telgraflarının gönderilmesidir. C H F nin İl, İlçe, Ocak ve Bucak Teşkilatları, Halkevleri Başkanlıkları, Valiler, Kaymakamlar, Nahiye Müdürleri, Belediye Başkanları, Muhtarlar, Ticaret Odaları, Ticaret ve Sanayi Odaları, vs. Kurultaya başarı telgrafları göndermişlerdir. Kurultayda alkışlar arasında okunan bu telgraflar, Kurultay tutanaklarını toplayan kitapta da yer almıştır. (14) Çeşitli yerlerden ve çeşitli kuruluşlardan kurultaylara başarı telgrafları gönderme eylemi, daha sonraki kurultaylarda da devam etmiştir (15)

2. *İkinci Dil Kurultayı*

18 Ağustos 22 Ağustos 1934 tarihleri arasında İstanbul'da toplanan ikinci Türk Dil Kurultayında da, Birinci Türk Dil Kurultayında beliren istek ve özlemler dile getirilmiştir. Bu istek ve özlemler daha çok, Türkçenin horlanmışlığına karşı bir tepki olarak doğmaktadır. İkinci Türk Dil Kurultayının açılış konuşmalarından birini yapan Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı, Kazım Paşa bu tepkileri şöyle ifade etmektedir.

'«... Dil birliği, el birliğinin, düşünüş birliğinin, en sağlam temeli olduğu gibi, göz kamaştırıcı gözcüsüdür de. Uruğumuzun dil işlerini bu kadar önde tutması bundandır.

14.) **Birinci Türk Dil Kurultayı ss. 475-492**

15.) **Örneğin bk. İkinci Türk Dil Kurultayı, Türk Dili Sayı 8 Eylül 1934 ss. 114-162, Burada 2000'e yakın yerden kurultaya başarı telgrafı gönderildiği anlaşılmaktadır. Üçüncü Türk Dil Kurultayı, Dördüncü Türk Dil Kurultayı ss. 27-29, 42-57**

Türk urukları (ırkları, kabileleri) bilindiği gibi Orta Asya'dan, Donşaklar Kıranına, Doğu-Batı yörelerine Isı Yakalara, binlerce yıllar içinde yürümüş, yayılmış yerleşmiş, *bütün acunu, kültür ışıkları ile şenlendirmiştir.* Ancak bütün Türk göçmenleri, İçlerine girdikleri çevrelerde, türlü değişikliklere uğradılar. O kadar ki, *çoğu ana dillerini bile unuttular. Yavaş Yavaş öz benliklerinden de uzaklaşan Türk göçkünlerinin Türk ana dili* ile ilişkileri bugün yalnız çevrelerine saçmış oldukları eski dil kök ve izlerinde görülür. Türk ana dilini ve benliklerini koruyabilmiş Türk ulus ve uruklarının bulundukları yerlerde de binlerden artık yıllardan beri (binlerce yıllardan beri) türlü, siyasi, din baskısı ve zorluğu onları öz Türk dili üzerinde işleyip onu yükseltmekten geri bıraktı. Bu çağların siyasi ve dini kurumları ise Türkçeyi yükseltmeye çalışmak şöyle dursun, tersine olarak onun değerli özünü bozmak için ellerinden geleni yaptılar.» (16)

Türk Dili Tetkik Cemiyeti Genel Katibi İbrahim Necmi Bey, Türk Dili ile ilgili olarak yapılması gerekli araştırmalar ve *ispat edilmesi gerekli* tezler hakkında şöyle söylemektedir.

«... Kurultayın kararlaştırıp başarılması için kendi seçtiği umumî merkez heyetinin eline verdiği çalışma raporu şudur.

Türk dilinin gerek Sumer, Eti gibi en eski Türk dilleri ile, gerek Hint—Avrupa, Sami denilen dillerle mukayesesi yapılmalıdır... Türk dilinin İndo—Öropen denilen dillerin şimdiye kadar aranıp da bulunmayan ana

16) İkinci Türk Dil Kurultayı, Türk Dili. Sayı 8 Eylül 1934 Türk Dili Tetkik Cemiyeti Bülteni, ss. 10-11

Tahsin Ömer'in Tezi : Meksika'da Müstamel (Eski)
Maya Dilindeki Türkçe

kaynağı olduğu günden güne yer kazanmaktadır. Arap dilinde de Türk öz kökleri aranıyor.» (17)

Bu konuşma Türk Dil kurultaylarına egemen olan düşünceyi göstermesi bakımından önemlidir. Kurultayı yönlendiren kişiler istek ve arzularını, «görüşler—teoriler» diye ileri sürmekte, bunun ispat edilmesini istemektedirler. Bu ise olgulara dayalı olmayan ve olgulardan kopuk bir düşünce biçimidir. Bilim yöntemi, olgularla, olgusal ilişkilerle hiçbir zaman bağını koparmaz. Gerek hipotezler ve teoriler kurarken, gerek bunları test ederken, daima olguları göz önünde bulundurur. Bilim yönteminde kişilerin istek ve arzuları gerçek somutların, nesnel gerçeklerin yerine konamaz.

İkinci Türk Dil Kurultayında yapılan konuşmaların, ileri sürülen tezlerin önemlileri şunlardır.

Yusuf Ziya Bey	: Samiler Turaniler (18)	19 vd.
Ahmet Cevat Bey	: Türk Dilinin Yapılış Karakterleri ve Türkçenin Ural—Altay Dilleri İle Mukayesesi (19)	52—53
Dr. Şevket Aziz Bey	: Hint—Avrupa Dili Türk Dilidir.	64—65
Hakkı Nezihi Bey	: Türklerin Menşei ve Türk Dili	73

17.) İkinci Türk Dil Kurultayı, **Türk Dili** Sayı 8 ss. 17-19

18.) Ayrıca bk. Yusuf Ziya Özer, Ural-Altay Dilleri ile Türkçenin Münasebeti, **Türk Dili**, Sayı 12 Haziran 1935 Türk Dili Tetkik Cemiyeti Bülteni ss. 53-72

19.) Ayrıca bk. Ahmet Cevat Emre'nin Tezi, Türkçenin Hint Avrupa Dilleri ile Mukayesesi, **Türk Dili**, Sayı II Mayıs 1935 TDTCB ss. 2-120

		Kelimeler Hakkında İzahat (20)
Naim Hazımı Onat'ın Tezi	:	Türk Dilinin Sami Dillerle Münasebeti (21)

İkinci Türk Dil Kurultayında, Saim Ali Bey'in yaptığı konuşma, konuşmaların ve tezlerin genel havasını göstermesi bakımından önemlidir. Bu konuşma kurultay tarafından şöyle özetlenmektedir.

«... Hint-Avrupa dillerinde kullanılan örneklerin çoğu ile bazı soneklerin Türkçede tam kelime halinde varlığını ileri sürerek «CO» ekinin türkçe «Komak» tan, «AD» ekinin dilimizde isim demek olan «Ad» ile «ADAMAK» tan, «DİS» ekinin türkçe «DIŞ» tan... geldiğini göstererek sürekli alkışlar içinde, en eski dil Türk dilidir neticesine varmıştır.» (22)

Bu konuşmada, Türkçede ve Hint-Avrupa dillerinde kullanılan «Örnekler» ve «sonekler» yolu ile, her iki dil grubunun birbirine benzediği, dolayısiyla, Türkçenin Hin-Avrupa dillerinin kaynağı olduğu ispat edilmeye çalışılmaktadır. Bu ispatı gerçekleştirmek için ne kadar büyük zorlamalara girişildiği açıktır. Kişilerin istek ve arzuları , gerçek somutların, olgusal ilişkilerin yerine konunca, bu tür ispatlarla, zorlamalara başvurmaktan başka bir yol da yoktur.

İkinci Türk Dil Kurultayı, kurultayı izleyen, yabancı dil uzmanlarından, Türk dili ile ilgili tezleri kendi memleketleri-

---

20.) İkinci Türk Dil Kurultayı, Türk Dili, Sayı 12 Haziran 1935 T D T C B ss. 89-91

21.) İkinci Türk Dil Kurultayı, Türk Dili, Sayı 14 İlk kanun 1935 ss. 1-103

22.) İkinci Türk Dil Kurultayı, Türk Dili, Sayı 8 Eylül 1934 ss. 53-54

ne götürmelerini ve çevrelerine anlatarak, bilime katkıda bulunlamalarını da istemektedir şöyle :

«...İkinci Türk Dil Kurultayına, iştirak eden, Sovyet, Alman, Leh, dil bilginlerinin, kendi memleketlerinde ve mensup oldukları dil bilimi mekteplerinin organlarında Türkçenin artık, Hint-Avrupa dillerinden ayrı bir dil olarak mütala edilmeyeceği, Türkçe ile Hint-Avrupa dilleri arasında nisbi ve merhalevi ayrılıklar bulunup kökenli bir ayrılıktan bahsedilmeyeceği hakikatını bildirmeleri ve yazmaları Türk dil biliminin esaslı bir dileğidir. Burada serbestçe kanaatlarını ifade etmiş olan bilginler, bu bilimlik (bilimsel) vazifeyi ifadeden çekinmeyeceğine de şüphemiz yoktur.» (23)

Bütün bunlara rağmen, yabancı dil uzmanları ve bilginler tarafından, Türk dil teorisi ile ilgili bu iddiaların ciddiye alındığı söylenemez. Zaten kurultaylara davet edilen bu uzmanlar ve bilginler, bu tür tartışmalara da katılmamışlardır.

3. *Üçüncü Türk Dil Kurultayı*

(Güneş-Dil Teorisi'nin Açıklaması)

Birinci ve ikinci Türk Dil Kurultaylarında ileri sürülen görüşler tezler, Üçüncü Türk Dil Kurultayında sistematik bir biçimde Türk Dil Teorisi olarak ifade edilmiştir. Bu teoriye *«Güneş-Dil Teorisi»* denmektedir.

Üçüncü Türk Dil Kurultayı, 24 Ağustos-31 Ağustos 1936 tarihleri rasında İstanbul'da toplanmıştır. Kurultayın müzakere zabıtlarını toplayan kitabın ÖNSÖZ'ünde Kurultayın çalışma tarzı, ve amacı şöyle ifade edilmektedir.

«... Bu kurultayın mihveri, Türk dehasının lengüistik önüne koyduğu yepyeni bir dilcilik ekolü, «Güneş-Dil

23.) İkinci Türk Dil Kurultayı, Türk Dili, Sayı 8 s. 92

Teorisi» olmuştur. Bu bakımdan kurultayın önemi yalnız bir dil ve bir ülke sınırlarıyla çevrilmiş değil, bütün üreyen bilgisine yaygın olarak düşünülebilir. Türk Dil Kurumunun daveti ile 11 memleketten 15 ecnebi dil bilgininin kurultayda bulunması da bu önemi artırmıştır. Ve toplantıya arzı ulusal bir özellik vermiştir.

Ulu Önder, KÂMAL ATATÜRK'ün *kutsal bakışı,* Türk Dili üzerinde durduğu gündenberi, Türk dilciliğinin attığı adımlar, hızlı olduğu kadar da özlü olmuştur.

Türk dilinin bütün varlığı, bütün tarih ve hatta bütün tarihten öncesiyle kavrayarak incelemek ve böylece dilimizi, bugünkü ve yarınki medeniyeti en güzel kemaliyle kavrayabilecek şiveli ve ahenkli bir ifade vasıtası haline getirmek prensibini düşünen ve çalışma esası olarak veren, yalnız KÂMAL ATATÜRK olmuştur.

İşte bu yüksek prensip üzerinde işe başlayan Türk Dil Kurumu, ülke içinde halk ağzından, ülke içinde ve dışında bütün lügat kitaplarıyla başka eserlerden Türk dili hazinelerini toplayıp ortaya koymak, bunlara ve dil bilgisi üzerindeki araştırmalara dayanarak Türk dilinin, dünya dilleri arasındaki yüksek yerini belirtmek, *Hint-Avrupa dilleriyle, Sami dillere Türkçe ana kaynak olduğunu* meydana çıkarmak gibi birçok yollarda çalışmaya koyulmuştur.» (24)

Zamanın Kültür Bakanı ve Türk Dil Kurumu Başkanı Saffet Arıkan'da aynı görüşleri dile getirmektedir. Türk dilinin, sadece, Ural-Altay dillerine değil, İndo-Öropen ve Ha-

---

24.) Üçüncü Türk Dil Kurultayı 1936 Tezler Müzakere Zabıtları, Devlet Basımevi, İstanbul 1937 ss. III—IV Bu kurultayda, Atatürk'ün adına KÂMAL ATATÜRK denmesi dikkat çekicidir. Kemal sözü, Güneş—Dil Teorisine uygunluk sağlasın, diye KÂMAL olarak değiştirilmiştir.

mito-Semetik dillerin de kaynağı olduğunu belirtmektedir. (25)

Kurultayın toplanma nedeni olan «Güneş-Dil Teorisi»nin ne amaçla yapıldığını, nasıl yapıldığını, en iyi açıklayan konuşma ise, Türk Dil Kurumu Genel Sekreteri, İbrahim Necmi Dilmen tarafından yapılmıştır. İbrahim Necmi Dilmen şöyle söylemektedir.

«... Türk Tarih Kurumu tarafından büyük bir kuvvetle ortaya konmuş bulunan, Türk Tarih Tezi dünya neolitik kültürünün Orta Asyadaki brakisefal Türk uruğunun malı olduğunu, bu kültürün türlü göç yolları ile, Şarki Asya'ya, Amerika'ya, Hint'e, İran Yaylasına, Mezopotamya Ovalarına, Ön-Asya'ya, Fenike'ye, Mısır'a ve Şimali Afrika'ya, Ural ve Volga kıyılarından Tuna, Vistül, Ren boylarına ve Atlas Okyunusu yakalarına yayıldığını ispat ediyordu. (Alkışlar) O halde dil çalışmalarında, bu yeni buluşlardan, hareket ederek, dünyaya ilk yayılan ve kültür götüren Türk göçleri ile birlikte her yere tohum eken Türk kültür dili varlığının araştırması gerekti.

Bu gerekliliğin önünde kalan ve Türk milletinin yüce dehasında ilham alan Türk Dil Kurumu *geçen yıl sonlarına doğru kendisinin ve milletinin tarihine onur verecek* yeni buluşla akademik dil çalışmaları sahasına atıldı. Bu yeni buluşa «Güneş-Dil Teorisi» diyoruz.» (26)

Avrupa'nın bugünkü yüksek kültür dillerinin, Fransızcanın, İngilizcenin, Almancanın bunlara bir bakımdan kaynaklık etmiş denilen Grekçe ve Latincenin, kelime etimolojilerini anlatırken adeta aciz ve kifayetsizlik göstermesi etimoloji lügatlarının birçok kelimelerin ya-

25.) **Üçüncü Türk Dil Kurultayı**, s. 3

26.) **Üçüncü Türk Dil Kurultayı**, ss. 8-9

nına, «etimolojisi karanlık ve bilinmez denilen sözlerin Türkçe ile pek kolay izah edilebilmesi halli lazımgelen bir büyük mesele önünde olduğumuzu açıkça gösteriyordu.» (27)

Görüldüğü gibi Güneş-Dil Teorisi, Türk Tarih Tezi'ne paralel olarak ortaya atılmıştır. Ve geliştirilmiştir. Türk Tarih Tezi'ne göre, bütün dünya medeniyetlerinin kaynağı Orta-Asya'dır. Ve medeniyetler. Orta-Asya'dan Türkler tarafından yayılmıştır. Bütün bu medeniyetleri yaratan ve taşıyan Türkler olduğuna göre, bütün dünya dillerine kaynaklık eden dilin Türkçe olması çok doğaldır. Güneş—Dil Teorisi bunun gereği olarak ortaya atılmıştır.

Bütün dünya dillerinin Türkçeden doğduğu tezine o kadar inanılmıştır ki, elektirik, dinamo, metre, gram, gibi terimlerin kaynağının da Türk dili kökleri olduğu söylenmiştir. Bu konuda İbrahim Necmi Dilmen şöyle demektedir.

«... Kökü Türkçeden gelen ve kültür dünyasının müşterek malı olan, (elektirik, dinamo, metre, gram,) gibi terimlerin olduğu gibi alınması gerekir» (28)

Türk Dil Kurumu Genel Sekreteri İbrahim Necmi Dilmen, «'Güneş-Dil Teorisinin Ana Hatları» isimli konuşmasında ise, teorinin tarihle ve dil ile ilgili delilleri konusunda şunları söylemektedir :

«... Bütün kültür dillerine ana kaynaklık eden monofonemik dilin hangi dil olduğu bahisine gelince, Türk Dil Tezi, bunun, öz ve ilkel Türk dili olduğu davasındadır. Bu davamızın biri istorik (tarihi) öteki, lengüistik (dil ile ilgili) iki delili vardır.

1. *İstorik Delil* : Tarih insan soysallığının, Orta Asya'daki brakisefal Türklerden doğduğunu ve bunların

---

27.) **Üçüncü Türk Dil Kurultayı**, s. 10

28.) **Üçüncü Türk Dil Kurultayı**, s. 22

muhaceretiyle Avrupa'ya, Afrika'ya, Amerika'ya yayıldığını; Okyanusya'ya yayıldığını, ispat etmektedir. Bunların gittikleri yerlerde bulunmakta olan dolikisefal Afrika insanına nisbetle çok büyük bir tekamül safhasında oldukları da anlaşılıyor.

Bugün bile görülen sosyal hadise vardır. Bir halka soysallık nereden gelirse, o soysallığa ait olan sözler de oradan gelir. İslam soysallığı tesiri altında Türk diline birçok Arap ve Fars sözlerinin *Aslı Türkçeden geldiği bilinmeyerek* Arapça ve Farsça kılıklarını ve kuruluşlarını muhafaza ederek girmeleri Fransa yolu ile Avrupa endüstrisi ve kültürünün memlekete girmesinden sonra birçok fransızca bilinen kelimenin dile karışması hep bu sosyal kanun icabıdır.

Kültürce üstün olanın brakisefal Orta Asya Türkünün yeryüzüne yayıldığı ve gittikleri yerlerdeki dolikisefallere kendi üstün kültürünü götürdüğü zaman da, bu kültürden doğmuş yeni kelimeleri vermemiş olmasına imkan yoktur. Bu brakisefal kültür yayılmasının yarattığı, yeni dünya hayatının, kültürel düşünceleri, *o kültürün ilk yaratıldığı yerin* ve milletin dilinde idi. Ve öylece bütün dillere yayılmıştır.

Tarihin ilk bilebildiği bütün dillerin kültürlerinde müşterek olan Türk kültür varlığının izleri bu milletlerin dillerinde de bulmamak mümkün değildir.

İşte tarihin bu ana hatlarına dayanarak Türkçenin bütün dillerin ana kaynağı olduğu sabit olur.

2. *Lengüistik Delil* : Şimdiye kadar dil sahasında yapılan etütlerin verimleri göz önüne alınırsa, görülür ki, Türk dili hesaba katılmadan yapılan bütün etütlerin sonuçları yarım ve kısır kalmıştır. Yüz yıldan fazladır, kendi dillerinin ana kaynağını ve ilkel köklerini arayan Avrupa dilcileri bunu bile bulamamışlardır. İn-

·do-Öröpen dillerinin ilk ana dili diye ileri sürdükleri, birtakım kökleri, Türk dilinin varlıkları ile karşılaştırıldığı zaman, bunların Türkçede canlı olarak bulunduğu görülmektedir. Bu hadise, İndo—Öropen dillerin aranıp da bir türlü bulunmayan ana kökü Türk dilinden ibaret olduğunu ispata kafidir.

Semitik diller üzerinde etütler daha az olmakla beraber onlar da Türk Dili ile karşılaştırılmadıkça, tam bir sonuca varamamıştır. Halbuki semitik dillerin Türk Dil Kökleri ile karşılaştırılması bu dillerin de Türkçeden türemiş olduğunu ortaya çıkarmıştır.

Bu iki delile, fiili ve tecrübi olarak bir üçüncü delil daha ilave edebiliriz. O da bugüne kadar, on aydır yapılan analizlerde Türk, İndo-Öropen ve Semitlik dil gruplarında aynı veya birbirine yakın anlamlara gelen sözlerin kökleri araştırıldıkça yalnız bu iki ana principal köklerinin değil, kuruluşlarının ek ve unsurlarının bile tekabül etmesidir .» (29)

Anlaşıldığı üzere,

«*Güneş—Dil Teorisi beşerin yalnız* dil tarihini değil, bütün tefekkür tarihini de aydınlatacak köksel bir ışıktır. O psikoloji ve sosyoloji tarihine de ışıklar serpecek yepyeni bir ufuktur.» (30)

Bu konuşmalardan, Güneş-dil Teorisinin, Mustafa Kemal tarafından Türk Tarih Tezi'ne paralel olarak geliştirildiği açıklıkla anlaşılmaktadır. Olgulara dayalı bir teori değildir.

29.) İbrahim Necmi Dilmen, Güneş Dil Teorisinin Ana Hatları, Üçüncü Türk Dil Kurultayı, ss. 64-65

30.) Naim Onat, Güneş—Dil Teorisine Göre Türkçe-Arapça Karşılaştırmalar, Üçüncü Türk Dil Kurultayı, s. 152

İstekleri arzu ve özlemleri dile getiren bir teoridir. (31) Güneş—Dil Teorisindeki «Güneş» etkeninin yeri ise, Güneşin in-

---

31.) Burada, Amaç, Güneş Dil Teorisinin açıklamasını yapmak değildir. Teorinin ne amaçla ve nasıl geliştirildiğini, nasıl ifade edildiğini, hangi araçlar kullanarak kabul ettirilmeye çalışıldığını anlamaya çalışmaktır. Güneş—Dil Teorisi hakkında bk. Hasan Reşit Tankut, **Güneş—Dil Teorisine Göre Dil Tetkikleri, Birinci Kitap, Türk Dil Bilgisine Giriş, D T C F** Devlet Basımevi, İstanbul 1936 ss. 3-73 İbrahim Necmi Dilmen, **Türk Dil Bilgisi Dersleri, İkinci Kısım, Dilin Fonetik Kuruluşu ve Güneş—Dil Analiz Metodu,** DTCF, Devlet Basımevi, İstanbul 1936 ss. 3-166; Şemsettin Günaltay, Hasan Reşit Tankut, **Dil Ve Tarih Tezlerimiz Hakkında Gerekli Bazı İzahat** TDK, Devlet Basımevi, İstanbul 1938 ss. 27-68 Vecihe Hatibğlu **Cumhuriyetin 50. Yılında Ölümsüz Atatürk Ve Dil Devrimi,** TDK, Ankara 1973 ss. 55—58; Vecihe Hatiboğlu, **Atatürk ve Türk Dili,** TDK Ankara, 1963 s. 148; Ruşen Eşref Ünaydın, **Atatürk Dil ve Tarih, Tarih Kurumları, Hatıralar,** TDK Ankara 1954 ss. 61—65; Âfet İnan, **Atatürk Hakkında Hatıralar, Belgeler,** 2. bs. İş Bankası Yayını, Ankara 1968 ss. 190-242; Ömer Asım Aksoy, Güneş—Dil Teorisini Yanlış Anlayanlar, **Cumhuriyetin, 50. Yılında, Özleştirme Durdurulamaz** TDK, Ankara 1973, ss. 33-45; ayrıca bk. **Türk Dili** Kasım 1967; Falih Rıfkı Atay, Atatürk Ve Dil, **Türk Dili** Sayı 3 Aralık 1951; Ayrıca bk. Hikmet Dizdaroğlu, **Dilcilere Saygı,** TDK Ankara 1966 ss. 7-10; **Dil Devriminin 30. yılı,** TDK Ankara 1962 ss. 28—35; Hikmet Bayur, Atatürk ve Dil Devrimi, **Dil Devrimi Üzerine,** TDK, Ankara 1967 ss. 26—37 İbrahim Necmi Dilmen, Türk Tarih Tezinde Güneş—Dil Teorisinin Yeri ve Değeri, **İkinci Türk Tarih Kongresi,** ss. 85-98; Saffet Engin, Eti ve Grek Dinî Sistemlerinin Mukayesesi, **İkinci Türk Tarih Kongresi,** ss. 774-772; Agah Sırrı Levend,

san kafasındaki bütün genel anlamlara kaynaklık etmesidir.» (32)

Türk Dilinde Gelişme ve Sadeleşme Evreleri, ss. 433-445; Arın Engin, **Atatürkçülük Savaşımızda Avrupa Kültürü Nedir Ne Değildir?**. Atatürkçülük Kültür Yayınları Sayı 16 Atatürkkent (İstanbul) Sıralar Basımevi, 1960 ss. 43—81

32.) «... Eski İnsanların inanları üzerine derinleşen her tarihçi, Mezopotamya'da, Mısır'da, eski Hint'te, eski, İran'da, eski Amerika'da hasılı dünyanın her yerinde ve her yurdunda güneşe, aya, yıldıza tapıldığını görür, İşte Türk Dil Teorisinin Birinci Prensibi, bu hakikattan ilham almakta, ilk Türk dilinin güneşe ait olarak kullanılan bir kökten doğduğunu kabul etmektedir. Bu mefhumlar 6 grupta toplanabilir.

1. ***Güneş'in Kendisi*** Bunun gök yüzündeki benzerlerini ve mümessilleri olarak ay, yıldız, yıldırım, fecri şimail, Abartma olarak: esas, sahip, Allah, efendi;
vasıf olarak : yükseklik, büyüklük, çokluk, kudret, kuvvet
2. Güneşin saçtığı ışık: Vasıf olarak : aydınlık, parlaklık Abstre olarak : Zeka, hassiyet, nur
3. Güneşin verdiği sıcaklık : Bunun yeryüzündeki konkre mümessili olarak: Ateş
Vasıf olarak : sıcaklık
Abstre olarak : Sevgi, duygu, heyecan
4. Güneşin şarktan garba doğru yapar gibi göründüğü hareketten alınarak: Hareket, İmtidat, zaman, mesafe
Bunun daha abstre bir mefhuma nakli ile : buut
Güneşin ışıklandırması ile gözüken varlıklar olarak : yer kara, toprak,
Toprağın verimi olarak : gıda, mahsül
Abstre olarak : Hayat, büyüme, çoğalma, tekamül
5. Güneşin Işığı aksederek eşyada görünen muhtelif

Üzerinde durulması gereken önemli bir nokta da, Güneş-Dil Teorisi ispat edilmeye çalışılırken, Türk Tarih Tezi'ne dayanılmasıdır. Bu Türk Tarih Tezi ispat edilmiş şüphe kabul

---

renkere göre : renk

Vasıf olarak : televvün

Güneşin ışığıyla görünmesine meydan verdiği maddelerden biri, yahut yağmur şeklinde gökyüzünden gelen ve güneşin bir ihsanı gibi görünen varlık olarak : Su

6. Yıldırım tesirden, yahut güneşe karşı duyulan vecit ve istiğrakın çıkarttığı sedadan alınarak : ses, söz

İşte Güneş, insan kafasındaki, bütün bu genel anlamalara, ana kaynaktır. Türk-Dil Teorisinin birinci prensibi bu hakikattan ilham almakta, ilk kültür dilinin, güneşe ait olarak kullanılan bir ana kökten doğduğunu kabul etmektedir.

Güneş, bütün varlığın kaynağı olan, yüksek bir kudret şeklinde alınınca, kültür diline esas olan, kongre ve abstre bütün genel mefhumlarında bu kaynaktan doğmuş olacağı tabidir.

Bu genel mefhumlarla birlikte, güneşi bütün varlıkların kaynağı tanıyan, insan kendi varlığını da onunla birleştirmiş ve benlik mefhumunu yine bu esasa bağlamıştır.

Güneş—Dil Teorisinin temel iddiası ise, bütün kültür dillerine kaynaklık eden dilin Türk dili kökleri olduğudur.

Türk—Dil Teorisi, bir kere güneşi, şuur ve idrake dayanan insan dilinin ana mefhumu olarak aldıktan ve bütün mefhumları buna bağladıktan sonra, ilkin güneşe verilen ve **sonra bütün öteki** mefhumları da anlatmaya yarayan ilkel adın fonetik kuruluşunu araştırmıştır.

İnsanlığın daha, hayvanlıktan ayırt edilmediği devir-

etmez, sarsılmaz bir doğru olarak mütala edilmektedir. Dolayısıyla Güneş—Dil Teorisi, Türk Tarih Tezinin bir fonksiyonu olarak belirtilmektedir. Türk Tarih Tezi doğrulandığı, ispat edildiği, kabul edildiğinden, Güneş—Dil Teorisi de doğru sayılmaktadır. Bu bakımdan Güneş—Dil Teorisi sadece, Türk ırkı ile ilgili değil, bütün beşeriyet ile ilgilidir. Hem de beşerin sadece dil tarihini değil, bütün tefekkür tarihini de anlatacak, aydınlatacak bir ışık olarak kabul edilmektedir. Sadece dil ile ilgili değil, psikoloji ve sosyoloji ile de ilgisi kurulmaktadır.

Güneş—Dil Teorisi'ni açıklamak üzere, Üçüncü Türk Dil Kurultayında, ifade edilmiş savunulmuş ve tartışılmış tezler ise şunlardır :

1.	Yusuf Ziya Özer	: Din ve Medeniyet Bakımından Güneş	37 - 50
2.	İbrahim Necmi Dilmen	: Güneş - Dil Teorisinin Ana Hatları	56 - 72
3.	Vecihe Kılıçoğlu (Hatiboğlu)	: Ata kelimesi, «Lallwort» «Çocuk Sözü» Değildir	64 - 69
4.	Hasan Raşit Tankut	: Güneş—Dil Teorisine Göre Pankronik	

lerde el ve yüz işaretlerine refakat eden karışık ve müphem haykırışlar bir insan dili olarak alınamayacağına göre, bu seslerin güneş idraki aldığı ilk net şekil, (ağ) fonemi olmak icap eder. Yani bu ses Türk dilindeki «ağ/ak» sözleri ile biçimlenmiştir. '«ağ/ar/ımak,« '«ak/ar/ımak» gibi türevleri bu izleri taşıyordu. (İbrahim Necmi Dilmen, Güneş—Dil Teorisinin Ana Hatları, Üçüncü Türk Dil Kurultayı ss. 56-72 Vecihe Hatipoğlu, Ölümsüz Atatürk ve Dil Devrimi, ss. 55-58

		Usulle Paleo. Sosyolojik Dil Tetkikleri	95 - 139
5. Sebahat Turhan	:	Güneş - Dil Teorisine Göre Toponomik Dil Tetkikleri	140-146
6. Naim Onat	:	Güneş Dil Teorisine Göre Türkçe Arapça Karşılaştırmalar	151-189
7. Ahmet Cevat Emre	:	Terminoloji ve Güneş-Dil Teorisi	190
8. A. İnan	:	(V - K) Ekin Kanunu	212-209
9. İsmail Müştak Makoyan	:	Güneş - Dil Teorisi Analiz Metodu	210-223
10. Agop Dilaçar	:	Güneş - Dil Teorisi Analiz Metodu	210-223
11. Mehmet Ali Agakay	:	Güneş - Dil Antropolojisi	229-260
12. Hami Danişment	:	Güneş - Dil Teorisi Karşısında Grek Dilinin Bazı Hususiyetleri	261-273
		İşaret Dili ve Tarifsiz Zamir	274-284

Üçüncü Türk Dil Kurultayına gönderilen, fakat, tartışılmasına vakit kalmayan tezler ve raporlar ise şunlardır.

1. Muzaffer Muhuttin Dalkılıç	:	Güneş - Dil Teorisinin Esaslarına Dair İtirazlar Bakımından Tetkiki
2. İ. Hakkı Cendey	:	Güneş - Dil Teorisinin Tarihe Tatbiki
3. Saffet Engin	:	Eti Dilinin Mahiyeti ve Ural - Altay Dil Zümresi İle Münasebeti
4. İsmet Ulukat	:	Güneş - Dil Teorisine Göre Gramer Dersleri Ve Tatbikat Örnekleri

5. Şeref Ergenekon : Türk Dili İlk Kültür Dilidir
6. Saffet Tuna : Batı Dillerine Geçmiş Türkçe Kelimeler
7. Kazım N. Duru : Güneş Tanrı'dan Güneş Dile
8. Baha Arıkan : Türk Dilinin Dünya Dilleri Üzerindeki Tesisi ve Etrüsk Dili (33)

Bu konuşmalarda da, Güneşin sadece Orta Asya Türklüğünün değil, oradan dünyaya yayılan bütün Türklerin de ibadet ettikleri bir şey (İlah) olduğu belirtilmektedir. Mısır'da, Cermenler'de, Sumerler'de, Akatlar'da, İskandinav ya,da, ilahları ifade eden, Aton, Vodan, Bel, İl, Odin, gibi ilâh isimlerinin hepsinin de Türk dili kökenli sözler olduğu belirtilmekte ve iddia edilmektedir .(34)

Üçüncü Türk Dil Kurultayında, «'Güneş - Dil Teorisi ve Dil Karşılaştırmaları Komisyonu raporunda da şu görüşler tekrarlanmaktadır.

«.. Komisyonda bulunan bütün ecnebî alimler Türkçenin derin ve esaslı bir surette tetkiki yapılmaksızın İndo - Öropen ve Hamito - Semitik dillerin ve umumiyetle lisaniyatın tetkiki noksanlaşacağında müttefiktirler.» (35)

Komisyonda sözü edilen bu rapor ile, yabancı dil uzmanlarının ve yabancı dil bilginlerinin de Güneş Dil Teorisini benimsediklerini anlatmaya çalışmaktadır. Aslında yabancı bilim adamları, Üçüncü Türk Dil Kurultayında, Güneş—dil Teorisi hakkında hiç konuşmamışlardır. Sadece, Atatürk'ü övücü konuşmalar yapmışlardır. (36)

33.) Üçüncü Türk Dil Kurultayı, s. XXXI, ss. 34-35

34.) Üçüncü Türk Dil Kurultayı, s. 40 vd.

35.) Üçüncü Türk Dil Kurultayı, s. 342

36.) Üçüncü Türk Dil Kurultayı, ss. 278-328

IV. GÜNEŞ—DİL TEORİSİ UYARINCA YAPILAN ÇALIŞMALARDAN ÖRNEKLER

Gerek Güneş—Dil Teorisi üzerinde, gerek Güneş—Dil Teorisine uygun olarak pek çok çalışmalar yapılmıştır. Bu konularda çeşitli yarışmalar düzenlenmiştir. Burada Güneş-Dil Teorisine uygun olarak yapılan çalışmalar ve bu konudaki yarışmalar üzerinde birkaç örnek vereceğiz.

ÖRNEK I. Burdur Milletvekili Prof. İbrahim Necmi Dilmen'in Güneş—Dil Teorisi Üzerine Birkaç Sual ve Cevaplar. (37)

Güneş—Dil Teorisinin asıl büyük hedefi Türk dilinin yeryüzü dillerine ana kaynak olduğu davasının ispatıdır. Konuşulan ve yazılan dil, halkın bildiği, kullandığı manasını anladığı sözlerden kurulur. Öz Türkçe olduğundan hiç şüphe olmayan (Kangı, kaçan, nite) gibi kelimeler bile, bugünkü konuşulan, yaşayan dilde yer bulmuyor. Bu halde, Arapça, Farsça, Fransızca sanılan ve halkça bilinmeyen bir kelimenin Türk kökünden geldiğinin ispatı demek, onun, konuşulan ve yazılan dile alınması demek değildir ve olamaz, bunu göstermek için iki küçük örnek almak faydalı olur.

I. *Soley Kelimesi :* Fransızcada (Soleil) şeklinde yazılan bu sözün «Güneş» demek olduğu malumdur. Bu kelime Latincede (Sol) dan gelir. Manası, «Ziya ve hareket menbaı» demektir. Türkçenin Yakut Lehçesinde

---

37.) İbrahim Necmi Dilmen, Güneş—Dil Teorisi Üzerine Birkaç Sual ve Cevapları, Ülkü, Sayı 39 Mayıs 1936 ss. 178—183; Ulus, 24 Kanunevvel 1935; Ulus, Kanunisani 1936; Ayrıca bk: İbrahim Necmi Dilmen, Güneş-Dil Teorisinin Ana Kanunları ve Analiz yolları Ülkü, Sayı 38 Nisan 1936 ss. 88-95

(Sılay) kelimesi vardır. Yakutçada (s) ler öteki Türk lehçelerinde (y) olur. bu halde kelimenin ziya anlamına olan (ıy) kökünden geldiği kolaylıkla anlaşılır.

İşte bu esasa dayanarak (Soley) kelimesinin Türk kökünden geldiği anlaşılmıştır. Bu kelime ve benzerleri hakkında Ulus'un 24.12.1935 te çıkan sayısında çok değerli bir etmoloji etüdü neşredilmiş, kelimenin aslı Türk dilinden geldiği ispat olunmuştur.

Bununla beraber hiç kimse Türklerin alıştığı «güneş» dururken bundan sonra (Soley) diyecek değildır. Yalnız bu (sol) aslının Türkçeden geldiğinin ispatı *büyük bir dil ve ilim hakikatının* meydana konmasıdır ve bundan pek mühim neticeler çıkar.

2. *Elektrik Kelimesi* : Yine Ziya anlamına olan (ay) kökünden, (yaltırık) sözü türkçede vardır. (Elektirik) kelimesinin de bununla aynı kuruluşta olduğu etimoloji analizinden anlaşılıyor. Bu kelimenin de Türk kökünden geldiği Ulus'un 19.1.1936 da çıkan sayısında isoat edilmiştir.

Elektrik kelimesi memleketimizde de herkesin bildiği ve söylediği bir sözdür. İşte bunun için bu kelimeyi Türkçe olarak, Türk lüğatına almak lazımdır.

Görülüyorki, bir kelimeyi benimsemek bahsinde, yalnız analizin, onu Türk kökünden getirmesi kafi değildir. Çünkü bizim inanımıza göre, İndo-Öropen ve semitik diller umumiyetle Türk kökünden kaynaklanmıştır. Fakat Türkiye'nin konuşma ve yazı dilinin lüğatı, bütün Türk kökünden gelen kelimeleri değil, Türkiye'de konuşulan yazılan, yahut konuşulup yazılması lüzumlu görülen kelimeleri koynuna alacaktır.

Bu yazıda görüldüğü gibi, Türk Dili Tetkik Cemiyeti Başkanı ve Burdur Milletvekili, Prof. İbrahim Necmi Dilmen, *Kangı, Kaçan,* gibi Türk Dili kökenli kelimeleri bir tarafa

alarak, onları küçümseyerek, Soley, Elektrik gibi kelimelerle uğraşmakta, Elektrik gibi Fransızca kelimeleri Türk Dili Lügatına almaya çalışmaktadır. Bu Fransızcanın kökeninin de Türk dili olduğunu ispat gayretidir. Bu gayret aslında, Türk dili ve Türk kültürü kaynaklarına dönüşü engellemektedir. Yine bu yıllarda, dünyadaki bütün kültür ve medeniyetlerin Orta—Asya'da yaratıldığı ve Türkler tarafından yayıldığı iddia edildiği halde, kaba bulunduğu için radyoda Türk Halkı Müziği yasaklanıyor, Klasik Batı Müziği çalınıyordu. Çünkü Avrupa'nun bütün «kültürlü» ve «medeni» milletleri, Türk Halk Müziği değil, Klasik Batı Müziği dinliyorlardı. (38)

ORNEK II. Ceyp ve Teceyp'in Türkçeleri Sinüs ve Kosinüstür (39)

Türk Dil Kurumu Genel Sekreterliğinden

29.3.1937 de *Ceyp* ve *Teceyb*'in Türkçelerinin bulunması hakkında ilan edilmiş olan müsabakanın müddeti bu akşam bitmiştir.

Yüzlerce cevap alındı. Ekseriyetinde isabetli noktalar vardır. Bu çok istifadeli ve ciddi alakaya teşekkür ederiz. Kurumca en isabetli olduğu kabul edilen yazı aynen aşağıya dercolunmuştur. Bu yazıya ait şekiller *Ulus* gazetesinde görülecektir. Vadedilen hediye eser sahiplerinin adına İş Bankasına yatırılmıştır.

TDK Genel Sekreteri Adına
Hasan Raşit Tankut

TDK Genel Sekreterliğine,

Ceyp ve Teceyp'in Türkçeleri Sinüs ve Kosinüstür.

Kısaca İzahı şu : Sinmek, Yakut lehçesinde, sadece, sin sözü çökmek çekilmek demektir. «Petkarski» «... Bu-

38.) Kemal Tahir, Yol Ayrımı, 2. bs. Sander Yayınları İstanbul, 1973 s. 81.

39.) Aydın Tarihi, Sayı 41 Mayıs 1937 ss. 19—21

gün Anadolu'da elastiki manasında kullanılmakta olan,» «suneç» ve bunun diğer telaffuzları olup aynı manayı taşıyan «Siniş—Sinüş—Sinüs» sözleri sinmek sözünün bir türevidir. Sinik, sinsi ve iplik manasına gelen «singir« «Petkarski» elastiki olan sinir ve hep ayı orijinin türevleridir.

Sinmek sözünün etimolojik şeklinde başında bulunan vokalı yerine konursa, kelime, «esinemek, esnemek» şeklini alır. Bunun manası da «elastiki olmak» tır. Esnek te elastiki demektir. Sinmek ve esnemek orjinde aynı sözdür. Yayın Türklerin en eski savaş silahı olduğu dünyaca bellidir. Türkler yaylarının kiriş ipine «sinüğ» «Sinüs» demişlerdir. Çünkü o elastikidir. Oku atmak için ortasından çekilerek çukurlaştırılır. Ğ nin, c, s, ş, z ve bunun kategorisi ile değiştiği Türk dilcilerince bellidir. yayın kirişi ile beraber olan şekli, herhangibir kavisin veteri ile beraber olan şeklinden başka bir şey değildir. Bunun içindir ki, bir kavisin veteri ile onun iki ucuna ulaşan nısıf kuturlarından meydana gelen bir müsellese veter olan dıl'a sinüs denmiştir.

Kosinüs, «Ko-sinüs» mürekkep teriminden yapılmıştır. Sinüs'ü biliyoruz. Ko'ya gelince : Bu söz Türkçede mütenasip, ahenktar manasındadır. «Radolf, Kitap II, Tekevüt Lehçesi»

«Kosinüs» adı verilen dil'i ile sinüs arasında değişmeyen bir münesabet ve ahenk vardır. Filhakika bir yayda, sinüs düz bulundukça kosinüs yoktur. Ok kirişin ortasına getirilerek geriye çekildikçe, kosinüs meydana çıkmaya başlar.

Kosinüs'ün Ko unsuru, *Dictionnaire Ethimologive De la Langue Latine*»de yoktur. İngilizce büyük *webster* lügati, «Ko» yu izah için, onu sinüs'ün complemanı (tamamlayanı) manasına gelen, «complementis sinüs»

ten gelmiş olduğunu yazıyor. Halbuki yukarıda şöylediğimiz gibi Co sözü Complement kelimesinin ilk hecesi değildir. Müstakil bir Türk sözüdür. Eğer yakıştırma yoluna sapılmak mecburiyeti olsaydı, «ko» sözünün «complement» den ziyade «kansu, komşu» sözleri ile tam alakasını kabul etmek hiç te hata olmazdı. Filhakika sinüs ve kosinüs, kaim zaviyenin birer dil'ini teşkil eden, aralarında tam komşuluk münasebeti ve ahengi bulunan dılılardır. Derin saygılarımızla sunarız.

Ankara Dil Tarih ve Coğrafya Fakültesi
Türkoloji Etüdiyanlarından
Fehmi Güven Vecihe Kılıcoğlu Hüseyin Arıtürk

Bu yarışmayı kazananlardan Vecihe Kılıcoğlu'nun bugün, Dil ve Tarih—Coğrafya Fakültesinde Türk Dili Profesörü ve Türk Dil Kurumu Yönetim Kurulu Üyesi olduğu düşünülürse (Prof. Dr. Vecihe Hatiboğlu) «bilim» ciliğin nasıl teşvik edildiği, hangi tür bilgilerin «bilim» sayıldığı daha iyi anlaşılacaktır.

V. HAKİKATIN, «DOĞRUNUN,» YEGANE ÖLÇÜTÜ, BÜYÜK ŞEF GAZİ MUSTAFA KEMAL

Türk Tarih Kongrelerinde olduğu gibi, Türk Dil Kurultaylarında da, gerçeğin, doğrunun, hakikatın ölçütü olarak hiçbir zaman olgular dikkate alınmamıştır. Doğrunun, hakikatın tek ölçütü vardır. O da Mustafa Kemal'dir. Üçüncü Türk Dil Kurultayında, Güneş-Dil Teorisine uygun olarak Kemal, ismi de değiştirilmiş KÂMAL Atatürk denilmiştir.

Kâmal ATATÜRK'ün, hakikatın, doğrunun, tek ölçütü olarak nasıl kullanıldığını birkaç örnekle gösterelim.

«... Güneş—Dil Teorisini ispat etmek için pek çok delil vardır... Fakat delillerin en katisi, dilin kaynağı diye

güneşi gösteren işareti, yine güneş'ten, şimdiye kadar hiçbir kusufa uğramayan (erişilebilecek son noktada bulunan) «Bizim Güneşimiz» den almış bulunmamızdır.» (40)

«... Atatürk, O semavi nurun yeryüzüne aksetmiş, en parlak lem'asıdır ki, O da Türk Milleti için bulunmaz bir hazine-i hakikattır. (şiddetli alkışlar) Her ani temas, O'nda ne hakikatler keşfettirir, O'nun dimağında bir ateş vardır. Volkanlar gibi yanan, tutuşan, feveran eden bir ateş... Binaenaleyh bir ateşin ve ateşi tutuşturan azametli dahanın önünde eğilmek, yürekten doğan en derin şükran ve minnetlerimizi bütün samimi ruhumuzla arzetmeyi vecibe biliriz. (alkışlar) (41)

«... Zamanımızda yaşamak isteyen milletler, tarihlerine ve tarihlerini her şeyde yansıtan dillerine sağlam sarılırlar. Dil bilgisi tarihin en uzak, en karanlık köşelerini aydınlatır... Bize her hususta güneş olan büyük Türk'ün zeka ışıkları karşısında saygıyla eğilirim (42)

«... Atatürk, Atatürk antlıyız sana
Güneşinden içtik hep kana kana» (43)

«... Yeryüzünün en asil, en kabiliyetli, en çalışkan ve en fedakar milleti olan Türk'ün ölüm uçurumu kenarına geldiği korkunç bir günde *tarih, kendini yaratan bu millete,* yeni ve yüksek bir baş bağışladı. (alkışlar) Büyük

---

40.) Mehmet Ali Ağakay, Güneş—Dil Teorisi Karşısında Grek Dilinin Bazı Hususiyetleri, **Üçüncü Türk Dil Kurultayı**, s. 273

41.) Yusuf Ziya Özer, Din Ve Medeniyet Bakımından Güneş, **Üçüncü Türk Dil Kurultayı**, s. 48

42.) **Üçüncü Türk Dil Kurultayı**, Bayan Âfet'in Söylevi, ss. 6-7

43.) Ahmet Cevat Emre, Terminoloji ve Güneş—Dil Teorisi, **Üçüncü Türk Dil Kurultayı**, s. 201.

kurtarıcımızı varlığımızı, uçurumdan kurtardı.» (alkışlar)

O gündenberi milletle bu öz evladı arasında bir anlaşma var *Büyük Başbuğ* bütün varlığını Türklüğü kurtaracak ve yükseltecek işleri ileri götürmeye, Türk Milleitni asrî medeniyet seviyesinin üst tarafına çıkarmaya, Ulu Türk milleti de kendini ölüme kadar sürükleyen, bütün karanlıklardan sıyrılmak yolunda büyük yol göstericisinin ardından korkusuz, yürümeye ant içti. Bu karşılıklı anlaşmanın neticesidir ki, büyük şefin, geniş inkilap programında Türk dili ve Türk Tarihi en ön sıralarda yer alıyor.» (44)

«... Bu dil yeni Türk'ün, *en asıl, en ulu varlığı olan* Gazi'nin dili (alkışlar) dillerin en sağlamı, en dirisi, ne eskisidir.» (45)

«... Türkiye Cumhuriyetinin şanlı reisi, Türk irfan aleminin dahi Başbuğ'u Gazi Mustafa Kemal Hazretlerini saygıy ile selamlarım.» (46)

Bu konuşma ve yazılardan açıkça anlaşıldığı üzere, Mustafa Kemal, O'nun söyledikleri, hakikatın, doğrunun, tek ölçütü, yegane ölçütü olarak ele alınmaktadır. Bunun dışında hiçbir doğru, hakikat kabul edilmemektedir. Böylece, Mustafa Kemal'in istek ve arzuları, düşündükleri, ispat edilmesini istediği görüşler, hakikat doğru olarak kabul edilmektedir. Bu

---

44.) **İkinci Türk Dil Kurultayı**, Türk Dili Tetkik Cemiyeti Reisi ve Maarif Vekili Abidin Bey'in konuşması, s. 8

45.) Hakkı Nezihi Bey, Türkçenin Diğer Dillerle Alaka ve Münasebeti, Türkçenin Menşei Hususiyeti, Hint—Avrupa Lisanı, **Birinci Türk Dil Kurultayı**, s. 139

46.) **Birinci Türk Dil Kurultayı**, Dr. Reşit Galip Bey'in Konuşması s. 14 Ayrıca Bk. Bedros Zeki, Büyük Gazi'mizi Hitap, **Birinci Türk Dil Kurultayı**, s. 247

düşünceler ve görüşler nesnel gerçeği, gerçek, somutların yerine konulmaktadır. Bu tutum ise, bilimsel düşünce anlayışıyla hiç bağdaşmayan bir tutumdur. Çünkü, bilim yönteminde, kişiler, devlet yöneticileri kendi istek ve arzularını, düşündüklerini, «olması gerekir» diye arzuladıkları bazı şeyleri, nesnel gerçeklerin yerine, gerçek somutların yerine koyamazlar. Aksi halde bilim yönteminden tamamen uzaklaşılmış ve resmî devlet ideolojisi alanına girişilmiş olur. Nitekim bu kurultaylar da, yani, gerek Türk Tarih Kongreleri, gerek Türk Dil Kurultayları da Mustafa Kemal'in düşündüklerini doğrulamak ve övmek çabasından başka bir şey değildir. İstek ve arzuları olguların yerine koyan, bir düşünce olduğu için, ispat çabalarından zorlamalara başvurmaktan başka bir yol da yoktur. Bu zorlamalar daha sonraları, bazı yazarlar tarafından ifade edilmiştir. Örneğin Falih Rıfkı Atay, 1950 yıllarında yazdığı bir yazıda şöyle söylemektedir.

«... Atatürk'ün dil ve tarih davalarına sarılışının ve mirasını Dil ve Tarih kurumlarına bırakışının sebebini hemen görüyorsunuz. Türk'ü kendi şahsiyetine, ve şark—İslam dünyası dışında bir medeni topluluk yaratabileceğine inandırmak için diline ve tarihine inandırmak lazımdı. Atatürk kendi milletini aşağılık duygusundan kurtarmak için, dilci ve tarihçilerin zaman zaman, *en mübalağalı,* iddialarını dahi benimsemekten kaçınmamıştır.

... Atatürk bir noktada çok ısrar ediyordu. Türkçede kalacak kelimelerin aslında, Türkçe olduğu izah edilmeli idi. Atatürk ile anlaşamadığım, pek sayılı meselelerden biri budur. Ben yabancı kelimelerin, bir dilin milli olması bakımından hiçbir zararı olmayacağı fikrinde idim. Türkçenin bağımsız dillerden, biri olacağına asla şüphe etmezdim. Bunun için de dilbilgisinin batii kanunlarını zorlamanın faydasız olduğunu söylerim. *Bu izah*

zorlamaları yüzünden sarıldığı Güneş Dil Teorisine kıymet vermezdim.» (47)

Türk Tarih Tezi'nde olduğu gibi Güneş-Dil Teorisi anlayışında da esas amaç, resmi ideolojinin temel dayanaklarını kurmaktır. Asırlarca ihmal edilmiş, horlanmış olduğu ifade edilen Türk Ulusuna moral vermek, O'nun aslında, «Ne kadar asil, yüksek, eski, köklü bir ulus» olduğunu ispat etmeye çalışmaktır. Birinci Türk Dil Kurultayında, Kurultay adına yapılan konuşma, daha doğrusu Kurultay kararı, bu duyguları ifade etmesi bakımından önemlidir.

> «... Her halis Türk kelimesinde Türk mazisi yaşar. Biz bu kelimeleri duydukça atalarımızın mezarlarından bize seslendiklerini *ve kendilerinin yaptıkları büyük işleri yapmaya bizi* çağırdıklarını işitir, gibi oluyoruz» (48)

Kurultay adına yapılan bu konuşma, üzerinde dikkatle durmak gerekir. «... Atalarımızın mezarlarında bize seslendiklerini ve kendilerinin yaptıkları büyük işleri yapmaya bizi çağırdıklarını işitir, gibi oluruz» şeklindeki bir ifade ne anlama gelebilir? Bilindiği gibi Türk Tarih Tezi anlayışına göre, medeniyetlerin kaynağı, Orta-Asya'dır. Dünyada yüksek kültürün ilk beşiği Orta-Asya'daki Türk Anayurtları ve medeniyeti kuranlar, yaratanlar, geliştirenler ve dünyaya yayanlar da Türk'lerdir. Dünyadaki bütün kadim medeniyetler Türkler tarafından kurulmuştur. Güneş-Dil Teorisi ise bu medeniyet ve kültürlerin Türk Dili aracılığı ile yayıldığını ve geliştirildiğini, Türk Dili aracılığı ile ifade edildiğini iddia etmektedir. İşte, ikinci Türk Dil Kurultayında, eskiden Türk Atalar tarafından başarılmış işlerin tekrar başarılması, dünyaya medeniyet ve kültür taşıma, dünyayı medenileştirme görevini

---

47.) Falih Rıfkı Atay, Atatürk ve Dil, Türk Dili, Sayı 3, Aralık 1951, ss. 7—10

48.) İkinci Türk Dil Kurultayı Türk Dili, Sayı 8 TDTCB s. 105

tekrar başarılması özlemi ifade edilmektedir. Bu özlem daha sonraki kurultaylar da da ifade edilmiştir. Örneğin İsmail Hakkı Baltacıoğlu Dördüncü Türk Dil Kurultayında şöyle demektedir :

«... Şimdi Türk'ün sesini daha iyi işitiyorum.
Türk Kendine güven!
Türk Durma yarat! (Bravo sesleri, şiddetli alkışlar) (49)

Beşinci Türk Dil Kurultayında ise, öğretmen Melahat Sezener tarafından yazılan ve okunan bir şiirde, «Türk dilinin, Tanrı'nın öz dili» olduğu, bu bakımdan da «her lisandan üstün olduğu ifade edilmektedir. (50) Yine bununla ilgili olarak, İkinci Türk Dil Kurultayında, Ordu adına yapılan bir konuşmada şöyle denmektedir.

«... Son sözümüz : Türk Cumhuriyeti Ordusunun dileği Türk dili ile sevk ve idare, Türk Dili ile emir ve kumandadır. Türk ordusu yüreğiyle, ve kanıyla olduğu kadar dili ile de Türk olmak istiyor. Büyük Başbuğumuzun, öz dilimizi yabancı istilasından kurtarmak, dilimizden de yabancıyı söküp çıkarmak için açtığı savaşta zafer muhakkaktır» (Sürekli ve şiddetli alkışlar) (51)

Türk Tarih Tezi ve Güneş—Dil Teorisi anlayışlarının Kurultay dinleyicilerine verdiği moral, o kadar yüksek olmuştur ki, Birinci Türk Dil Kurultayında, Kurultay, üyeleri «Türk Dilinin öteki dillerle ilişkilerini» araştırmak için kurulan, ko-

---

49.) **Dördüncü Türk Dil Kurultayı**, 10 Ağustos-12 Ağustos 1942 Ankara, Toplantı Tulgaları, Tezleri, Alaaddin Kral Basımevi, İstanbul—Ankara 1943 İsmail Hakkı Baltacıoğlu'nun Konuşması s. 99

50.) **Beşinci Türk Dil Kurultayı**, 26 Kasım—30 Kasım 1945 Birleşimler, Tutanaklar, Tezler, Cumhuriyet Basımevi, İstanbul 1946, Melahat Sezener Tarafından yapılan konuşma, s. 154

51.) **İkinci Türk Dil Kurultayı**, **Türk Dili**, Sayı 8 TDTCB s. 87

misyon raporunda, «Türk Dilinin öteki dillere kaynaklık ettiği» şeklindeki bir ifadenin, komisyon raporunda muhakkak belirtilmesini istemişlerdir. (52)

Bu arada Güneş—Dil Teorisi ile ilgili birçok yayın yapılmıştır. Bu yayınların başlıcalarını şu şekilde sıralayabiliriz.

Ahmet Cevat Emre	: Türkçe'nin Hint—Avrupa Dili İle Mukayesesi, TDK, Ankara 1934
Naim Onat	: Türk Dilinin Sami Dillerle Münasebeti, TDK, Ankara, 1934
İbrahim Necmi Dilmen	: Güneş—Dil Teorisinin Ana Hatları, TDK Ankara, 1936
Hasan Reşit Tankut	: Güneş—Dil Teorisine Göre Pankronik Usulle Sosyolojik Dil Tetkikleri, TDK Ankara 1936
Naim Onat	: Güneş—Dil Teorisine Göre, Türkçe—Arapça Karşılaştırması, Ankara, 1936
A. İnan	: Güneş Dil Teorisine Göre Ders Notları, TDK Ankara 1936
Hami Danişment	: Türklerle Hint Avrupalılarının Menşe Birliği 2 Cilt Devlet Basımevi, İstanbul 1935—1936

VI.MEDENİ OLMAYAN KABİLELER TARAFINDAN KONUŞULAN DİL MATLUP DEĞİLDİR.

Birinci Türk Dil Kurultayında, Türk dilinin bütün dillerin kökeni olduğu savunulurken, eskiliği ve yüksekliği belirtilir-

52.) **Birinci Türk Dil Kurultayı**, Celal Sahir Bey'in Konuşması s. 438

ken, Kurultayın sadece, yüksek dillerle, medeni ulusların ve kültür sahibi ulusların dilleri ile meşgul oduğu, «medeni olmayan kabilelerin» konuştuğu dillerle meşgul olmadığı da belirtilmektedir. Bu konuda Celal Sair Bey Şöyle demekte dir.

«... Şüphesiz medeni olmayan kabileler tarafından konuşulan diller matlup değildir.» (53)

Kongre tutanaklarından «medeni» olmayan kabilelerin Kürtler, «medeni olmayan kabileler tarafından konuşulan ve bunun için de matlup olmayan değerli sayılmayan) dilin de kürtçe olduğu anlaşılmaktadır.

Türk Tarih Kongrelerinde olduğu gibi, Türk Dil Kurultayında da «Herkesin Türk olduğu, dolayısıyla Kürt diye bilinen bir kavimin mevcut olmadığı sık sık tekrarlanırken, zaman zaman ve fiilî olarak Kürtler horlanmakta, ve küçük görülmektedir. Örneğin dördüncü Türk Dil Kurultayında S. Fethi Gökçaylı şöyle demektedir :

«... Avar, Geçen, Lezgi, Kumuk, Nogay, Kırgız, Tecik, Özbek—Başkırt, Ostiyak, Votiyak, Tepter lehçelerinin cüzi ayrılıkları dolayısiyle hepsi Türk oldukları halde, bugün aralarında bu muhtelif lisanlarla, anlaşmak ihtimali çok müşkülleşmiştir. Yalnız dini bağlar ve milli anane birlikleri, Türklüklerini muhafaza ettirmiştir. Lehçeleri birleştirilmiş olsaydı, hepsi bir boydan olan bu Türklere yalnızca, Türkistan Türklüğü, Kafkasya Türklüğü, adı verilirdi. Bu kadar boylara parçalanmazlardı. Osmanlı Devleti zamanında da *aslen Türk oldukları halde, lisan serbestisi bırakılmış olan Kürtler, Lazlar, Çerkezler,* bu serbesti tesiri altında zamanımızda da bırakılmış olsalardı, dilimizin bütünlüğü için bir gerilik kaydedilirdi.

53.) **Birinci Türk Dil Kurultayı s. 438**

Az bir diyalek farkı olmasına rağmen, Karadeniz, Aydın, Şark, Cenup, Kastamonu, Orta Anadolu şivelerini İstanbul şivesine inkılap ettirmelidir.» (54)

Bu sözler gerek Türk Tarih Kongrelerinde, gerekse Türk Dil Kurultaylarında görülen bilimsizliğin, yöntemsizliğin ve temel çelişmelerin açık bir göstergesidir. Osmanlı İmparatorluğu Devrindeki Kürtler için, «aslen Türk oldukları halde, lisan serbestisi bırakılmış olan Kürtler» denmektedir. Aslen Türk olunca lisanlarının serbest bırakılmasından daha doğal ne olabilir?

Bu konuşmada görülen ikinci bir çelişmede, Cumhuriyetten sonra, «aslen Türk olan Kürtlerin» lisanlarının yasak edilmesidir. Aslında «Türk» olan bu toplumun lisanı neden yasak edilmiştir? Bir başka çelişme de, «az bir diyalek farkı olmasına rağmen, Karadeniz, Aydın, Şark, Cenup, Kastamonu Orta Anadolu, şivelerini, İstanbul şivesine inkilap ettirmek gerekir.» cümlesinden doğmaktadır. Hem Kürtlerin aslında, Türk olduğu, fakat lisanlarının yasak edildiği belirtilmekte, hem de, şark lisanı, (yani Kürtçe) ile, örneğin, Kastamonu veya Aydın ağızları arasında az bir diyalek farkı bulunduğu belirtilmektedir. «Az bir diyalek farkı» «o dilin» yasak edilmesinin, konuşulmasının ve yazılmasının engellenmesini gerektirir mi? İstanbul şivesi, ile, Kastamonu şivesi arasında da bu kadar bir diyalek farkı vardır. Kastamonu ağzı da yasak ediliyor mu?

Görüldüğü gibi, bu küçük paragrafta, belli başlı üç büyük çelişme vardır. Birbirini izleyen iki cümle, birbirleriyle çelişme halindedir. Bu çelişmelerin temel nedeni ise objektif gerçekleri, gerçek somutları reddetmekten başka bir şey değildir.

54.) S. Fethi Gökçaylı, Dil İnkılabı Programı ve Gramerin Dildeki Önemi, **Dördüncü Türk Dil Kurultayı**, s. 299

Kürtçenin dünya dilleri arasındaki yerini ise aşağıdaki tabloda açık bir şekilde görmek mümkündür:

Başlıca dört ana grupta toplanabilen dünya dilleri arasında Kürtçe, çekimli Dil Grubu yani-Hint - Avrupa Dilleri arasında yer almaktadır. (55)

I. Çekimli Dil Grubu (Hint—Avrupa Dilleri)

A. Centum (Damaksal Sesi kapıntılı biçimde sürdürenler)	B. Satem (damaksal Sesi Islıklıya Çevirenler)
1. Cermen dilleri	1. Hititçe
2. Baltık ve Slav Dilleri	2. Sumerce
3. Kelt Dilleri	3. Yunanca
4. İtalik Diller (Latince)	4. Sanskritçe
a) İtalyanca	5. Farsça,
b) Fransızca	6. Afganca
c) İngilizce	7. Ermenice
d) İspanyolca	8. Kürtçe
	9. Arnavutça

II. Eklemli Dil Grubu (Ural—Altay Dilleri)

A. Ural	B. Altay
1. Yukagir	1. Türkçe
2. Eskimo—Aleut	2. Moğolca
3. Samoyed	3. Mançuca
4. Fin—Ugor	4. Tunguzca
	5. Kore dili
	6. Japonca

55.) Bu tablonun hazırlanmasında şu kaynaklardan yararlanılmıştır : A. Dilçar, **Türk Diline Genel Bir Bakış**, TDK Ankara 1964, ss. 2—3; Süheyla Bayrav, **Roman Dillerinin Doğuşu ve Gelişmesi** İÜEF İstanbul 1967 ss. 5—11; **The Random House Dictionnairy of the English Language**, İç Kapak

III. Çekimli ve Eklemli Dil Grubu (Sami Diller)

A. Doğu Sami Dilleri (Babil, Asur)
B. Kuzey Sami Dilleri (Amurru, Aram)
C. Batı Sami Dilleri (Süryani, Kenanca, İbranice, Moabca, Fenike)
D. Güney Sami Dilleri (Main, Seba, Habeş, Mehre, Arapça)

IV. Tek Heceli Diller

A. Çince
B. Tibetçe

VII. GÜNEŞ—DİL TEORİSİNİN PRATİK YARARLARI

Güneş—Dil Teorisinin pratik yararları, Türkçeye yabancı dillerden geçmiş kelimelerin geri atılmamasını da amaçlamaktadır. Güneş—dil Teorisi her ne kadar, dillerin kökenini açıklayıcı bir teori olarak felsefi bir teori olarak ortaya atılmışsa da böyle pratik bir sonuç doğurması da doğaldır. Madem ki bütün diller Türkçeden doğmuşlardır, bütün dillerde Türk dili kökleri vardır, o halde Türkçedeki bütün kelimelerin, hangi dillerden olursa olsun Türkçe olması doğaldır. Türk Dil Kurumu Genel Sekreteri İbrahim Necmi Dilmen'in konuşması bu bakımdan anlamlıdır.

> «... Kökü Türkçeden gelen ve kültür dünyasında, müşterek olan, (elektrik, dinamo, metre, gram) gibi terimlerin olduğu gibi alınması gerekir.» (56)

Bu konuşmada açık olarak anlaşıldığı gibi, elektrik, dinamo, metre, gram gibi sözlerin Güneş—Dil Teorisi analiz

56.) **Üçüncü Türk Dil Kurultayı İbrahim** Necmi Dilmen'in açış Konuşması, s. 22

yöntemleri sonucu, Türkçede olduğu sonucuna varılmaktadır. Dolayısıyla bu sözlerin dilden atılmasına gerek yoktur.

Buna rağmen İbrahim Necmi Dilmen, kurultaya sunduğu raporun bir yerinde de :

'«... Şu noktayı da önemle belirtmek isterim. Geneş—Dil Teorisi, yalnız, dilimize lazım görünen, ve karşılığı bulunmayan birtakım Arapça, Fransızca, Farsça sözleri, Türkçe diyerek muhafaza gayreti ile ileri sürülmüş zannedenler pek büyük bir gaflet ve yanlışlık içindedirler.» (57)

demektedir. Bu düşünce ise, O' nu yukarıdaki görüşleriyle temel bir çelişme içine sokmaktadır. Prof. Vehice Hatiboğlu'nun ve Ruşen Eşref Ünaydın'ın belirttiği gibi, bunlar Mustafa Kemal'in sözcüleridirler. Bu sözcüler görevlerini yaparlarken sık sık çelişmelere düşmekten kurtulamamışlardır.

Güneş—Dil Teorisi'nin ikinci pratik faydası, Osmanlı İmparatorluğu döneminde horlandığı, küçümsendiği iddia edilen Türk unsurunun moralini yükseltmektir. Üçüncü bir faydası, «böylesine yüksek bir kültürü, kendisine kaynaklık etmiş bir kültür ve medeniyeti» istila emellerini kırmaktır. Güneş—Dil Teorisinin en önemli ve başta gelen ödevlerinden biri ise, Kürtlerin Türkleşmeleri, asimile edilmeleri konusunda önemli bir işleve sahip olmasıdır.

VIII. TÜRKÇE SÖZLÜK'E GÖRE KÜRT NEDİR?

Türk Dil Kurumu tarafından yayınlanan Türkçe Sözlük'ün dördüncü basınında (1936) Kürt ve Kürtçe sözler şöyle tanımlanmaktadır.

57.) Üçüncü Türk Dil Kurultayı, İbrahim Necmi Dilmen'in Açış Konuşması, s. 13

Kürt : Çoğu dillerini değiştirmiş Türklerden ibaret olup bozuk bir Farsça konuşan ve Türkiye, Irak, İran'da yaşayan bir topluluk adı ve bu topluluktan olan kimse

Kürtçe : Kürt dili (s. 481)

Aynı Sözlük'ün altıncı baskısında ise (1974) Kürt ve Kürtçe sözleri şu şekilde belirtmiştir :

Kürt : Soyca Türk olup dillerini değiştirerek bozuk bir Farsça konuşan, Türkiye, Irak, İran'da yaşayan bir topluluk adı ve bu topluluktan olan kimse.

Kürtçe : Kürt dili (s. 533)

Bu tutumun 1930 yıllarında belirmeye başlayan tutumdan hiçbir farkı yoktur. Gerçek somut inkar edilmekte, nesnel gerçeği bilme çabası, nesnel gerçeği bilme ihtiyacı tamamen bir tarafa itilmektedir. Türk Dil Kurumunun Türkçe sözlüğünde, Kürtlerin Türk asıllı oldukları ileri sürülmektedir. Türk Dil Kurumu hangi delillere dayanarak bu görüşü ileri sürmektedir. Bu tamamen kayfi bir görüştür. Sübjektif bir kanaatın ifadesidir. Bu Kürdistan'a ve Kürt Ulusuna karşı uygulanan sömürgeci politikanın bir sonucudur. Türk-Tarih Kurumu, Türk Dil Kurumu gibi kurumlar Kürt ulus sorunu konusunda daima bilim-dışı bilgiler üretmişlerdir. Kürt ulusu için sömürgeci kurumlardır.

Türk Dil Kurumunun Türkçe Sözlük'ünde ikinci olarak «aslı Türk olan» topluluğun zamanla öz dilini değiştirdiği ileri sürülmektedir. Bu da bilimsel bir görüş olamaz. Kendi dillerini değiştirerek «bozuk bir Farsça» öğrendiler, demek, «'bozuk bir Farsça» nın aslında, çok daha gelişkin bir dil ve kültür olduğunu ortaya koymaz mı?

Üçüncü olarak «Kürt topluluğunun», Türkiye, Irak ve İran'da yaşadığı söyleniyor. Fakat bu sonucun ortaya çıkmasına neden olan Lozan emperyalist bölüşümü üzerinde durulmuyor. Bu adeta ezeli ve ebedi hakikat olarak ileri sürülüyor.

Bütün bunlar elbette bilimsel bir tutum olamaz. Bunlar sömürgeci tutumlardır. Bu tutum uyarınca Türk Dil Kurumu, Kürtçeden Türkçeye geçmiş ve halen kullanılan birçok sözün karşısına «'Farsça» işaretini koymuştur. Bu Türk Dil Kurumu'nun Kürt dil ve kültürünün gasbedilmesinde önemli bir fonksiyona sahip olduğunu göstermektedir. Türk Dil Kurumu Kürt Dili ve Kültürüne karşı sömürgeci bir kurumdur. Dünyada uygulama alanı bulan kültür «emperyalizmi» çeşitlerinin en gericisini, en katliamcısını uygulayabilmek için devlet tarafından maddi ve manevi araçlarla desteklenmektedir.

Örneğin, Türk dilinde kullanılan, çerçeve, çapraz, sehpa, hoşaf, düşman, serkeş, herkes, çarşaf, manda, sarhoş, ana baba, peçe, zingil, peynir, pillav, zebun, ağa, turşu, gibi kökü ve yapısı Kürtçe olan kelimelerin, bir kısmının önüne, (Farsça), çok az bir kısmının önüne (Arapça), işareti konmuştur. Çapraz, manda, peçe, ağa, gibi kelimelerin önüne ise hiçbir işaret konmamıştır. Dolayısiyle bunların Türkçe olduğu kabul edilmektedir. Görüldüğü gibi Kürtçe sözler benimsenmiş, fakat onlara Farsça, Arapça veya Türkçe denmiştir. Böylece Kürtçenin varlığı ırkçı ve sömürgeci politikalarla gözden uzak tutulmaya çalışılmaktadır. (Yukarıda belirtilen kelimelerin etimolojisi için bk. *Devrimci Doğu Kültür Ocakları Dava Dosyası I.* Komal Yayınları, Ankara 1975 ss. 183-187)

Türk Dil Kurumu gibi kurumlar bu tavırlarından dolayı utanç duymak şöyle dursun bu sömürgeci tavırlarıyla iftihar etmektedirler. Fakat, asılları Türk olarak belirtilen Kürtler, kışın ortasında napalm bombalarından, zehirli gazlardan, mig uçaklarından, tanklardan, birbir türlü zulüm ve işkenceden kaçarak, çoluk-çocuk, sınıra kadar gelip Türk Devletinden iltica hakkı istedikleri zaman, susmakta, ses çıkarmamaktadırlar. Kendi militarist burjuvazilerinin sömürgesi tutumlarına aynen iştirar etmektedirler. Kadınlar, çocuklara iltica hakkı

vermeyen, kendi devletinin tutumunu alkışlamaktadırlar. Fakat Kıbrıs için durum hiç böyle değildir. «Makarios'un zulüm» edebiyatını, tıpkı militarist sömürgeci burjuvazisi gibi sık sık tekrarlamaktadır.

BÖLÜM III

TÜRK TARİH TEZİ'NİN VE GÜNEŞ—DİL TEORİSİ'NİN GELİŞTİRİLDİĞİ SIRALARDA, TÜRKİYE'DEKİ İÇ POLİTİKA GELİŞMELERİ VE TÜRKİYE'NİN DIŞ ÜLKELERLE BAĞLANTILARI

Herhangi bir olguyu bilim yöntemi gereğince ele alınmanın en önemli koşulu, o olguyu öteki olgularla birlikte ele almektır. Ve bu süreci zaman ve mekan boyutunda gerçekleştirmeye çalışmaktır. Böylece ele alınan olgunun öteki olguları etkilemesi, veya onlardan etkilenmesi bir bütün olarak kavranılabilir. Yine bu süreç ile olguların ve olgusal ilişkilerin iç ve dış bağlantıları, çelişme ve değişmeleri kavranılabilir. Bütün bunların sonunda, toplum yapısı ve yapıdaki değişmeler doğrultusu hakkında, Somut, bütünsel bir bilgi elde edilebilir. O halde Türk Tarih Tezi veya Güneş—Dil Teorisi, öteki olgulardan kopuk, onlardan tecrit edilmiş, bir şekilde ele alınamaz.

1930 yılı yaz aylarında Kürdistan'ın çeşitli kesimlerinde direnmeler vardır. Güney Kürdistan'da Kürtler İngiliz emperyalizmine karşı savaş halındedirler. Bu tarihler İngiliz emperyalizminin Irak'taki manda yönetimine son vermeye hazırlandığı tarihlerdir. Bu sırada Kürtler de Güney Kürdistan'ın özerkiliniği isterler İngilizler bu isteği reddederler Güney Kürdistan'ın Bağdat'taki Krallığa bağlanmış olduğunu bildirirler. Bunu Kürtler kabul etmez. Bunun üzerine İngiliz ordu birlikleri, Güney Kürdistan üzerine şiddetli bir askeri harekete geçer. Yanına yardımcı olarak, kukla Arap krallığının askerlerini de alır. Savaş 1930 yılı yaz aylarında Güney Kürdistan'da bütün şiddetiyle sürer. Bu aslında, Kürtlerin ulusal ve demok-

ratik hak ve özgürlükleri için, İngiliz emperyalizmine karşı, 1919 yıllarından itibaren sürdürdüğü savaşın bir devamıdır.

Aynı tarihlerde, İran'da, Sımko liderliğindeki Kürtler, İran hükümetinden, Kürtlerin «ulusal» hak ve özgürlüklerini, Kürdistan'ın «özerkliğini» talep etmektedirler. Fakat, Simko, 1930 yılı Temmuz ayı ortalarında, İran hükümeti tarafından tuzağa düşürülerek, «kahpece» öldürülür. İran Ordu birlikleri Kürtler üzerinde büyük bir taarruza geçer.

Yine bu tarihlerde Kürtler, Ağrı'da, Zilan'da, Türk hükümetinden ulusal ve demokratik hak ve özgürlüklerini isterler. Türk hükümeti, İran İngiliz ve Fransız hükümetleriyle de işbirliği yaparak bu talepleri kanla boğar. Fakat Ağrı direnmesi 1930 yılı, Mayıs, Haziran, Temmuz, Ağustos, Eylül aylarında bütün şiddeti ile devam eder. Aynı tarihlerde, Fransız Mandası altındaki Suriye'de, Fransız yönetimi, Kürtlere karşı, öteki ülkelerdeki Kürtlerle ilişki kurmasın, onlara yardım etmesin diye büyük bir baskı altında tutar. İngiliz ordusunun , Türk ve İran ordularının zulmünden kaçarak, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliğine iltica etmek isteyen Kürtlere ise iltica hakkı verilmez. Hatta, iltica etmek isteyen Kürtlere karşı saldırıda bulunulur.

1930 yıllarından sonra, Türkiye, Irak, İran Başbakanları, İran, Irak, İngiltere, Fransa, Türkiye Dışişleri Bakanları, Türkiye-İran-Sovyetler Birliği, Türkiye-İran, Türkiye-İngiltere ,Türkiye-Suriye (Fransa) hudut komisyonları arasında, çeşitli zamanlarda ve çeşitli yerlerde toplantılar yapılmıştır. Türkiye, İran, Irak, Suriye, Fransa, İngiltere, arasında yapılan bütün bu toplantı ve görüşmelerde, Kürtler ortak düşman ilan edilmiştir. Bu ortak düşmana karşı mücadele etmek için ideolojik, politik ve askeri işbirliği yapılmış, hazırlanan planlar birlikte uygulamaya konulmuştur. Kürt ulusal ve demokratik haklarının kanla boğulması, sınırlarda 4-5 ordunun baskısı karşısında sıkışıp kalan Kürtlere iltica hakkı verilme-

mesi, orduların sınırları aşarak Kürtlere karşı taarruzlarını sürdürebilmeleri, aynı anda 4-5 ordunun birden Kürtlere saldırması, kadınlara, çocuklara, ihtiyarlara, sivil halka aynı saldırıların sürdürülmesi, köylerin, evlerin, ekinlerin, ormanların, hayvanların yakılmaları, sürgünler, mahkemeler, hep müşterek olarak yapılan ve uygulanan politikaların bir sonucudur. 1930 yılı Mayıs, Haziran, Temmuz, Ağustos, Eylül aylarına ait Milliyet gazetesi ve öteki gazeteler incelendiği zaman bu durumlar bütün çıplaklığı ile ortaya çıkmaktadır.

Bütün bunlar, Kürdistan üzerindeki emperyalist bölüşüm mücadelesi, Lozan ile ilgili araştırmada bütün teferruatı ve belgeleriyle ele alınacaktır. Burada sadece biri üzerinde küçük bir alıntı vermekle yetiniyoruz. Tahran'a tayin edilen yeni büyükelçi Rıdvanbeyoğlu Hüsrev Gerede, 15 Eylül 1930 da İran Şahı Rıza Pehlevi ile yaptığı görüşmede şöyle diyor :

> «... Şah'a cevaben, hissiyatı necibane ve dostanelerine, Gazi'ye karşı gösterdikleri müveddet ve muhabbetlerine teşekkürden sonra asıl meseleye geçtim. Yani Ağrı dağı ve hudut üzerindeki Kürt asilerine ve eşkiyalarına karşı yapılması gereken müşterek askeri harekata temas ettim. Kendisinin İran Ordusunun Başkumandanı, yüksek bir asker olduğunu da ileri sürerek bütün muharebelerde *gayenin düşmanı* imha olduğuna nazaran, kıtalarımızın hudut mıntıkasında, karşılarında ricat edecek eşkiya gruplarını imha için süratle, şiddetle takibe mecbur olduklarını, binaenaleyh hareket esnasında «hududu tecavuz» meselesinin mevzubahis olamayacağını, her iki memleketin asayişini bozan, hudut üzerinde, haydutluk, kaçakçılık yaparak dostluk münasebetlerimizi ihlal eden bu asilere karşı müşterek askeri harekat yapılmasının siyasi ehemmiyetini ve askeri faydalarını izah ettim» (58)

58.) Rıdvanbeyoğlu Hüsrev Gerede, Siyasi Hatıralarım I İran 1930—1934 Istanbul 1952 s. 69

Görüldüğü gibi bu görüşmede Kürtler müşterek politikalarla, ezilmesi, ortadan kaldırılması gereken müşterek bir düşman olarak ele alınmaktadır. Gerek bu tarihlerden önceki, gerek bu tarihlerden sonraki müşterek politikalar ise, bu eylemlerin nasıl gerçekleştirildiğini, «müşterek düşman»a karşı müşterek mücadelenin nasıl yapıldığını, hangi sonuçların ortaya çıktığını açıkça göstermektedir. Kürt ve Kürdistan adlarının, dillerden ve tarihlerden silinmesi için ne işler yapıldığı, «Kürdistan emellerinin Ağrı Dağı'na nasıl gömüldüğü», bu işlerin nasıl iftiharla, kahramanlık örneği, mucize olarak anlatıldığı bellidir.

1930 yılının iç politikadaki en önemli olaylarından biri ise, Serbest Cumhuriyet Fırka'sının kurulması ve kapatılmasıdır. Serbest Fırka, CHF Genel Başkanı ve Cumhurreisi, Gazi Mustafa Kemal'in emirleriyle, en yakın adamlarından Fethi Bey (Okyar) tarafından kurulmuştur. Umut edilenleri ve Fethi Beyin kapasitesini de aşan bir muhalefet odağının belirmesi üzerine CHF Genel Başkanı ve Cumhurreisi Gazi Mustafa Kemal in emirleriyle kapatılmıştır. Büyük Şef Gazi Mustafa Kemal'in CHF'nın Genel Başkanı olmasına rağmen, Serbest Fırka'nın da Manevi başkanı, olması kabul ediliyordu.

Büyük Şef Gazi Mustafa Kemal ile, Fethi Beyin anlaşmaları üzerine Serbest Fırka'nın kurulduğu, 12 Ağustos 1930 da açıklanmıştır. 17 Kasım 1930 da ise, Fethi Bey Serbest Fırka'yı feshettiğini açıklamıştır. (59)

Serbest Fırka kendi kendini feshettiğini açıkladıktan son-

59.) CHF nin Tüzüğü ve Programı ile ilgili araştırmalarda, Serbest Fırka üzerinde daha etraflı bir şekilde duracağız. Serbest Fırkanın perde arkası ile ilgili olarak bk. Kemal Tahir, **Yol Ayrımı**, Sander Yayınları, 2. bs. İstanbul 1973, Birinci bölüm.

ra, bütün muhalefet odakları kırılmış, Şeflik düzeni, yeni totaliter bir düzen bütün kurumlarıyla yerleştirilmeye çalışılmıştır. Serbest Fırka'nın kuruluşunun ve feshedilmesinin, Kürt dirinmelerinin en yoğun olduğu bir safhada gerçekleştirilmiş olması dikkat çekicidir. 1925 yılında, Kürt direnmelerinin ve Kürdistan'da ordu kullanılmasının hemen arkasından *Takrir-i Sukun* kanunu getirilmiş ve bütün muhalefet odakları kırılmaya ve susturulmaya çalışılmıştı. Kürt direnmeleri bahane edilerek «sol» üzerinde bir baskı uygulandı. İşte, aynen 1925 yıllarında olduğu gibi, 1930 yıllarında da, Kürt direnmeleriyle, totaliter rejimin, Şeflik rejiminin, bütün müesseseleriyle kurulması arasında yakın bir ilişki olduğu kanısındayız. 1925'te Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası'nın, Kürt direnmelerini teşvik ettiği nasıl iddia edilmişse, 1930 'da da Serbest Fırka ile, Kürt direnmeleri arasında da böyle bir bağ olduğu iddia edilmiştir. Bu konular üzerinde, Kürdistan üzerinde Emperyalist Bölüşüm mücadelesi : Lozan ve Misaki Milli, CHF nin Tüzüğü ve Programı ile ilgili araştırmalarda etraflı olarak durulacaktır. Örneğin, 1930 yıllarının, üzerinde en çok durulan ve tartışılan konusu olan Şimendifer Politikası da Kürt direnmeleri ile çok yakından ilgilidir. Şimendifer, birinci planda, «Doğu»ya asker ve cephane göndermek için istenmektedir.

1930 yıllarında iç politika bakımından önemli bir olgu da ziraî buhrandır. Köylünün ürettiği malların, (buğday, arpa, tütün, pamuk, fındık, vs.) fiatı düşmüş, satın aldığı malların (gaz, tuz, bez, şeker, vs.) fiatı yükselmiştir. (60) Köylünün üzerinde, yol vergisi, arazi vergisi, hayvanlar vergisi gibi ağır vergiler vardır. (61) Köylüden ucuza buğday almakta, Zi-

---

60.) Şevket Raşit Hatiboğlu, Türkiye'de Zirai Buhran, Yüksek Ziraat Enstitüsü Yayını, Ankara 1936 ss. 57—62

61.) y.a.g.e. ss. 76—83

raat Bankasına, 2-3 misli fazla fiatla satılmaktadır. (62) Bu ise, sırf buğdaydan, milyonlarca lira kazanan aracıların, tefecilerin ortaya çıkmasına ve güçlenmelerine sebep olmuştur.

Aynı tarihlerde, Avrupa'da, faşist rejimlerin büyük bir gelişme gösterdiği ve bunun Türkiye'yi yakından etkilediği de bilinmektedir. CHF'nin, dolayısiyle devletin, her türlü yayın organında Hitler'e ve Mossolini'ye ve bunların rejimlerine her gün sayfalar dolusu övgüler düzülmektedir. (63) Yukarıda belirttiğimiz gibi bütün bunlar, yine yukarıda sözünü ettiğimiz araştırmada etraflı olarak ele alınacaktır. İşte Türk Tarih Tezi'nin ve Güneş—Dil Teorisi'nin böyle bir ortamda ele alındığını hiçbir zaman unutmamak gerekir. Somut, bütünleşmiş bir gizlinin elde edilmesi bakımından bu şarttır.

Türk Tarih Tezi ve Güneş—Dil Teorisi, Kemalist ideolojinin en önemli yönlerinden biridir. Birincisi Türk Tarih Kurumu, ikincisi Türk Dil Kurumu tarafından geliştirilmiştir. Böylece Kemalist ideoloji bu kurumlar aracılığı ile, kurumlaşmış, kökleşme ve kendini sürdürme olanağı bulmuştur. zaten kurumlaşan, kendisini kökleştirecek, sürdürecek, toplu ma kabul ettirecek, kurumları yaratan ideolojilerin çok daha etkili olduğu bilinen bir gerçektir. Doğrudur. O halde Türk Tarih Tezi, Güneş—Dil Teorisi gibi görüşlerin ortaya atılması, Kürt ulus sorunu ile son derece yakından ilişkilidir. Bu, somut sorunlara, somut planda çözüm getirmeyen Kemalizmin, bu sorunları ideolojik planda çözmeye kalkışması eylemidir.

Bütün bunlar, Türk ulusal bilincinin zayıf olduğunu da gös-

62.) y.a.g.e. ss. 110—115

63.) Johannes Glasneck, **Türkiye'de Faşist Alman Propagandası**, çev. Arif Gelen, Onur Yayınları, (tarihsiz) Çağ Matbaası, Ankara 295 s.

termektedir. Bu bakımdan Türk milliyetçiliği (ırkçılığı) ideolojisine zorlama görevi düşmektedir. «Milliyetçiliği» yapmaya ve anlatmaya çalışan yönetici Kemalist kadroya çok büyük zorlamalarla, 10.000 yıllık Türk tarihi yaratma, bilinçleri, bilinmeyen, eski karanlık devirlere doğru çevirme görevi düşmektedir. Böylece yaşanan hayatın somut sorunları gizlenmeye çalışılmakta, sorunlar ideolojik planda çözümlenmektedir.

Bu konularda aşağıda belirtilen bazı çelişmelerin tesbit edilmesi ve çözümlenmesi gerekir. Ankara'da Türk Ocağı toplantılarında, Türk Tarihi Tetkik Heyeti görüşmelerinde, Türk Dili Tetkik Cemiyeti konuşmalarında, «herkesin Türk olduğu, Türklüğünden mutlu olduğu, Kürt olarak anılan bir milletin, Kürtçe olarak bilinen bir dilin olmadığı ileri sürülmekte, fakat, «Doğu»da, Ağrı'da, Zilan'da, Hakkari'de, Sason'da, Tünceli'de Kürtler, Kürt oldukları için katledilmekte, sürgüne gönderilmektedir.

Ankara'da çeşitli toplantılarda Kürtçe, diye bir dilin mevcut olmadığı belirtilmekte, fakat, «Doğu»da, Kürtçe konuşanlar para cezasına tabi tutulmaktadır. Hapse atılmaktadır. Kürtçe konuşanlar, para cezasasına tabi tutulmakta, hapse atılmakta, Kürt dilinin yok edilmesi için her türlü eylemlere girişilmekte, «Doğu»daki idare adamları, Türk Dil Kurultaylarına, Türk Tarih Kurultaylarına başarı telgrafları göndermekte, kararlarınızı aynen yürüteceğiz (Kürtlüğü yok edeceğiz) demektedirler.

Ankara'da, «Emepryalizme karşı ilk ulusal kurtuluş savaşını biz verdik.» Bütün ezilen, köle ve mazlum uluslara önder olduk «güneşin ufuktan ağardığını nasıl görüyorsam, şarkın köle ve mazlum uluslarının da birer birer uyandıklarını öyle görüyorum» gibi laflar edilmekte, fakat, fiili olarak zamanın en büyük emperyalist güçleri ile işbirliği yapılarak, Kürdistan bölünmekte ve parçalanmaktadır. İngiliz ve Fran-

sız emperyalizmi ile işbirliği yapılarak Kürt Ulusu bölünüp, yönetilmeye çalışılmaktadır. Kürt ulusunun kendi kaderini tayin için giriştiği bütün eylemler kanla boğulmaktadır.

BÖLÜM IV

SONUÇ :

I. TÜRK TARİH TEZİ VE GÜNEŞ—DİL TEORİSİ

Türk Tarih Tezi ve Güneş—Dil Teorisi ortaya atıldıktan sonra bu tezlerdeki görüşlere uygun olarak Türk Tarihi ve Türk Dili hakkında birçok araştırmalar yapılmıştır. Birçok yazı yazılmıştır. Bu araştırmaları ve yazıları şu şekilde sıralamak mümkündür :

1. Şemseddin Günaltay, *Türk Tarihinin İlk Devrelerinde Yakın Şark Elam ve Mezopotamya,* TTK Ankara 1937

2. Şemseddin Günaltay, *Yakın Şark II Anadolu* En Eski Çağlardan Ahemeniştler *istilasına Kadar,* TTK Ankara 1946

3. Şemseddin Günaltay. *Yakın Şark III Suriye Ve Filistin,* TTK, Ankara 1947

4. Şemseddin Günaltay, *Yakın Şark IV,* Bölüm I. Bölüm II, TTK Ankara 1951

5. Şemseddin Günaltay, *İran Tarihi Cila,* TTK Ankara 1948

6. Şemseddin Günaltay, *Türk Tarihinin Ana Hatları Müsvetteleri II No. 33. Mezopotamya-Sumerler,* İstanbul 1943 208 s.

Bu eserde Türklerin kendi benliklerini kaybetmeleri şöyle anlatılmaktadır: «... Menşeleri Orta Asya'ya dayanan bu etnik gruplar, bidayette kültürlerinin yüksekliği, ırkı seciye ve kabiliyetlerinin icabı neticesi olarak bu insan yığınının müteşebbüs unsurunu teşkil ediyorlardı. Fakat bu müteşebbis unsur, Arap yarımadasında mütemadiyen akan, muhaceret seylaseleri içinde yavaş yavaş

öz dillerini kaybetmiş, tüsalüp (benzeşme, erime) neticesi, olarak , ekseriyet içinde kaynamış ve samileşmişlerdir.

Bu devirlerden binlerce sene sonra aynı mıntıkalarda aynı hadiselerin, tekerrür etmiş olduğunu görüyoruz. Abbasilerin halifeliği devrinde, Bağdad'a ve Ön Asya'ya gelen Türklerin, bidayette İslam İmparatorluğunun müteşebbis ve hakim unsuru teşkil ettikleri haldc, zamanla ekseriyet içinde kaynaşıp gittikleri, tarihten malum bir hakikattır. Samra'daki Türk kıtalarının, Bağdad'daki Emrül Ümeraların, ve kuvvetlerinin daha sonraları da Selçuk prensleri ve Atabeylerinin, Mezopotamya, Suriye ve Palestin de, *hakim oldukları ekseriyet içinde zamanla öz dillerini kaybederek,* Araplaşmış oldukları kısmen yeni bir vaka değil midir? (s. 59)

7. Şemseddin Günaltay, Türklerin Ana Yurdu ve Irkı Meselesi, *Tarih Semineri Dergisi,* İÜEF, İstanbul 1937

8. Şemseddin Günaltay, *Türk Tarihinin İlk Devirlerinden Uzak Şark Kadim Çin Ve Hind,* İÜEF İstanbul 1937 309 s.

9. Kadri Kemal (Kop), *Anadolu'nun Doğusu ve Cenupdoğusu,* Folklar Ankara 1933, Hakimiyeti Milliyet Matbaası.

«Bu kitap ünlü ve çok sevgili Başbakanımız İsmet Paşa Hazretleri'ne armağandır», denilen bu kitapta özetle şöyle söylenmektedir.

«Bugün nüfusunun yarısı Türkçe, öbür yarısı da öteki dillerle konuşan memleketlerin tarihi ve bu memleketlerde yapacağımız araştırmalar, bize çok değerli şeyler öğretebilecektir.

— Niçin Burada herkes Türkçe konuşmuyor?

— Niçin bu memleketler halkının yarısı Türkçeden başka ayrı bir dil konuşuyor?

— Bu öz Türk yurdunda ayrı ayrı dillerin konuşulması doğru mudur? Bu sorguların karşılığını bize ancak,

bu memleketlerin tarihi söyleyecektir. Onun için Doğu ve Cenupdoğu Anadolu Vilayetlerinin tarih ve halk bilgisine ehemmiyet vermek lazımdır. (ss. 9-8)

Türklerin bu memleketlere gelip yerleşmeleri en az 7000 yıl öncedir. Osmanlı İmparatorluğu devrinde şark vilayetleri denilince, bir kısım okumuşların ve halkın hatırına *Kürdistan* gelirdi. İmparatorluğun son devirlerinde ise, bu diyarın bir adına da *Ermenistan* denildi.. O zamanlar Canupdoğu Anadolu Vilayetlerinin bir kısmı da *Kilikya* sayılmıştı.

Orta-Asya'da dünyanın dört köşesine Türk kavimleri akınları başladığı, Maveraünnehir taraflarından, Şimale, Batıya ve Cenuba doğru Türk kabile ve boylarının yol uğradığı ve zaman zaman yerleşip oturdukları bir diyar olmuştur.

Hazer kıyılarından ve Orta-Asya'dan, Garba doğru uzanan Türk kabileleri, tarihin her devrinde buradan geçerek, buralara göç ve iz bırakarak Orta ve Batı Anadolu'ya ve oradan öteki memleketlere yayılmış, geçip gitmişlerdir. Onun içindirki şimdi bu memleketlerde Türk kavimlerinin Anadolu'ya gelerek buraların kendilerine yurt edindiklerini, Dicle ve Fırat ırmakları kıyılarına yayılarak oralarda yüksek medeniyetler kurdukları şüphesizdir.

Türklerin asıl anayurttan ayrılarak Anadolu'ya gelip yerleşmelerinin terihi en az 7000 yıl olarak hesaplanmaktadır» (*Türk Tarihi, Cilt* I. s. 30 s. 9)

«Dicle ve Fırat adlarının da öztürkçe olduğu ve Türk kavimleri tarafından bu ırmakların adlandırıldığı kuvvetle ileri sürülmektedir. Fakat biz bu eski tarihin pek derinliklerine gitmeyerek, hatta son zamanlarda, Malatya civarında bulunan Hitit asarının bulunuşu hadisesinide bir tarafa bırakarak şimdilik bu medeniyetler

tarihinin yakın zamanlarını araştıracak, ve bulduklarımızı, düşüncelerimizle birlikte, kısaca tarihçilerin ve okurların gözleri önüne koyacağız.» (s. 10)

«Doğu ve Cenupdoğu Anadolu, eski Türk Tarihinin tetkike değer bir mevzuudur. Muhtelif tarih devirlerinde Anayurttan taşıp gelen, Türk kabileleri, buralardan bazan geçerek bazan da üzerinde yurtlanarak, Türk tarihinin her türlü medeniyetlerini ve bu medeniyetlerin bugüne kadar sürüp gelen izlerini, bu zengin ve fakir topraklar üzerinde bırakmışlardır. Hiç şüphe etmeyelimki bu büyük yurt parçasının Türk tarihinde devam eden bu hususiyet bizim henüz bilmediğimiz yahut yarım bildiğimiz, birçok gizli ve kapaklı kalmış ve fakat, bulunup ortaya dökülmesi zaruri bulunan, birtakım hakikatlarla doludur. Bu hakikatları araştırıp bulmak, ve ortaya yaymak, ve bununla Türk milletine yeni bir hizmet yapmak lazımdır. (s. 8)

«Şunu tekrarlamak lazımdırki soy ve adet bakımından *halis Türk* olan bu memleketler halkı, Osmanlı saltanatını unutan ve köşeye atan yıkıcı idaresi yüzünden asırlarca derebeylik esareti altında çok acı çekmiştir. Doğu ve Cenupdoğusu Anadolu vilayetlerinin eski idareleri ve tarihi çehresi, devlet ve hükümet kurumu bakımından feodal bir şekil gösterir. Ya birkaç sultan, birkaç melik, ya birkaç prens, bey tarafından idare olunmuştur. Derebeyler buralarını ayrı ayrı parçalara ayırarak en ağır sıkıntılar altında haraca kesmişlerdir. Bunlarla beraber şeyhler, mollalarda bu soyguna yardım etmiş, devlet ve din mefhumu derebeylerin ve ruhani sınıfın elinde en kuvvetli en harap edici bir istismar vasıtası olmuştur. Bu memleketlerin geri kalma nedenlerinden, başlıcalarından birisi de budur.» (s. 17)

«Köy, bina, yurt, aile, şahıs, kabile, ve oymak adları Türkçedir.» (ss. 18-19)

«'Türk tarihini ve Türk folklorunu zenginleştirme bakımından Doğu vilayetlerimiz de diğer Türk ülkeleri gibi bol kültür materyelleri ile doludur... Doğu vilayetlerimizde ekilecek soğan ufaklarına kısha derller. Erzurum vilayetinin Tortum kazasının bir nahiyesinin adı da Kısha'dır.

Türk kültürü binlerce yıldanberi buralarda yerleşerek yayılarak beslenmiştir. Fakat bununll beraber bu geniş ülkelerde yayılarak yurt tutmuş ve kurmuş Türk kabilelerinin çoğu da Araplardan gelen Arap, Doğa dan gelen Acem kültürünün karşısında kendi öz varlıklarından birçok şeyler de yitirmişlerdir.» (s. 35)

«*En büyük Hakikat şudur:* Anadolu'nun Doğu ve Cenupdoğusu memleketlerini, biz tamamıyla layık oldukları ehemmiyetle tanımıyoruz. Çünkü bu memlleketlerin her hususiyetini en doğru bir görüşle öğrenmiş değiliz. Bu yolda sayılı teşebbüslerimiz de hemen yok gibidir. Şunun sağlamca bilmek ve asla unutmamak lazımdır ki, Doğu ve Cunupdoğu Anadolu vilayetleri, Orta ve Batı Anadolu Vilayetleri gibi Türk vatanı olarak kurulmuş bir ülkedir. Bugün yurdumuzun ilk sakinleri olan atalarımız bundan onbinlerce yıl evvel buralara gelerek (Yazar kitabının başında 7000 yıldan söz ediyor. Şimdi 10.000 diyor.) buralardan Orta ve Batı Anadolu'ya, oradan Trakya'ya ve öteki diyarlara kadar yayılarak bütün bu topraklar üzerinde şimdiki büyük Türk Cumhuriyeti asla sarsılmayacak, olan sağlam temellerini kurmuşlardır. En eski Türk medeniyet izleri bu memleketlerin her köşesinde ve bucağında yer etmiştir. Ve birçokları da gömülü duruyor.» (s. 64)

10. Yusuf Ziya Özer, *Mısır Tarihi,* İstanbul 1939 341 s.

Mısır'ın ilk ve yerli ahalisinin, Mışır tanrılarının Türk soyundan geldikleri savunulan bu kitapta şunlar söylenmektedir.

«Cilalıtaş ve maden medeniyeti Orta Asya'dan dünyaya yayıldı. Ve Medeniyeti hazırlamanın esası olan bu ilk medeniyetin tarihten evvelki devirlerde, Ön Asya'yı ve Akdeniz havzasını dolduran halk tarafından getirildiği bugün hemen hemen kabul edilmeye başlanmıştır. Asya'lı olduklarından kimsenin şüphe etmediği eski Mısırlılar ise bu medeniyetin ön sırasında gelenlerdir.

Bunun tarihini ve menakıbini görmek uzak ecdadımıza nisbet ve karabetlerini tesbit etmek, bizzat Türk tarihini tetkik etmek demektir. Çünkü tarihten evvelki devirlerin Mısır'ı, Orta Asya'dan gelen ahalinin tabiri ahara (başka bir tabire) *Türk ve Uralo-Altaik* ahalinin Mısır'ıdır. İşte bu kitapta eski Mısırlıların Türklere ne derece münasebet ve karabet (soyca yakınlığı) haiz olduklarını arkoloji ve antropoli ve bilhassa lengüistik bakımından tetkik ederek, bunların Türklerle Uralo-Altay kabilelerinin bir halitasından (karışımından) ibaret olduğu neticesine vardık.

Bu neticeyi mübalağalı ve iddialı görenler olacaktır. Bunlara karşı söylenecek söz şudur. Mısırlılar Afrikalı olmadıkları, bütün ilim alemince kabul edilmiştir. Avrupalı bir halk olduğunu da kimse iddia edemez. Ve edememektedir. Şu halde bunların Asya'dan Mısır'a gelmiş oldukları muhakkaktır. Ve bunun maddi delilleri vardır. Bu ahalinin menşeini Arabistan'da aramak beyhudedir. Çünkü bunların dili Arap lisanı ile karabet (akrabalık) götürse bile, *esasen Arap lisanı orijinal bir lisan değil, o* da Uralo-Altaik dillerin bir karışımıdır. Cenubi Rusya ve Kafkas ahalisi olmasına da imkan yoktur. Çünkü Cumudiyeler (buzullar) devrinde bu saha ve

Kafkas Dağları ile İran Yaylası buz tabakaları altında bulunuyordu. Ve öyleki insan yığınları yaşatacak bir vaziyette değildi. Şu halde, Mısırlılar için de asli menşe olarak kabul olunabilecek yegane yer Orta Asya'dan başka bir yer değildir. Bunların simaları ve cismani hassaları ve dilleri de bunu göstermektedir. Binaenaleyh vardığımız netice ne mübalağalı, ne de iddialı addolunabilir. Bilakis beşeriyetin yürüyüşünün tabii ve mantıki bir neticesidir.

Büyük Atatürk'ün feyizli dehasının işaret ettiği nurlu yol üzerinde yürüyenler, şüphesiz uzak olmayan bir atide hakikatın ta kendisini bulacaklardır. (s. 2)

«Fikrimize göre, Yukarı Mısır'a Tep civarına, neolitik medeniyeti getiren ve nâm nesline nisbet edilen «ulus»lar Türk olduğu gibi Aşağı Mısır'a Neolitik medeniyet getirenler de Türklerdir. Kuşiler bugün bile Orta Asya'nın sayılı Türk kabilelerinden biri olarak yaşamaktadır. Libiler, Nbiler aynı kabile meyanında bulunmaktadır.» (64)

64.) Eskişehir Milletvekili ve Ord. Prof. Yusuf Ziya Ozer'in Mısır halkı ve Mısır tarihi üzerindeki görüşleri bu. 1956 yılında Prof. Dr. Afet İnan Mısır tarihi konusunda yeni bir kitap yayınlamıştır. (Eski Mısır Tarihi ve Medeniyeti, TTK Ankara 1956 395 s.) Bu kitapta Prof. Dr. Afet İnan. Ord. Prof. Yusuf Ziya Özer'in yukarıda sözü edilen kitabından kati suretle söz etmemektedir. Ne dipnotlarında, ne de bibliyografyada, Ord. Prof. Yusuf Ziya Özer'in adına rastlanılmaktadır. Halbuki 1930 yıllarından ve sonrasında. Büyük Şef Gazi Mustafa Kemal'in sofralarında, Türk Tarih ve Türk Dil Kongrelerinde Mısır'ın yerli ahalisinin Türk olduğunu birlikte savunuyorlardı.

11. Yusuf Ziya Özer, *Dil Tetkiklerinden : Samiler-Turaniler,* Cilt 2 Kısım I İstanbul 1934

Bu araştırmada Sami dillerin kökeninin Türkçe olduğu iddia edilerek şöyle söylenmektedir :

«Bu araştırmalar, Türklüğün siyasi varlığını kurduğu ve koruduğu gibi fikri ve harsi varlığını da kurmak ve onu cihanda layık olduğu mevkiye yükseltmek azminde olan *Ulu Gazi*'nin vücuda getirdiği ilmî uyanışın eseridir. Maddi ve siyasi inkılaplar derecesinde manevi ve fikir inkılapları da ebediyete kök salıp Büyük Dahiye sonsuz minnettar ve tazimler.» (s. III)

«Semitik ve İndo—Avrupai Lisanların Turani lisandan bir şube ve bu lisanın karışık ve mürekkep bir lehçesi olduğu ilk söylendiği vakit, bunu söyleyen adam büyük bir günah işlemiş addediliyordu. Şimdi bu fikir ile tam bir ülfet (uyuşma) hasıl olmuş, ve bunu iddia edenler çoğalmıştır.

Büyük Gazi'nin yüce, diriltici, himaye ve teşviklerinde yetişmekte olan Türk gençliği ümid ederimki, ve *Türk dilinin diller anası ve Türk ırkının milletler anası* olduğu büyük hakikatını bütün dünyaya tanıtacaklardır. (Önsöz)

İndo—Avrupaî kavimlerin asıl ve menşeleri Uralo—Altaik olduğu hakkında *Ariler—Turaniler* namı ile almanca tercümesini neşrettiğimiz birinci ciltte verdiğimiz izahat ve tafsilat meseleyi gereği gibi tenvir ve ispat etmiş olacağını ümid ederiz... Araplar Arabistan'da doğmuş bir kavim değil, Sibirya ve Turan yaylalarından kopup gelen insan yığınlarının ilk kafilelerinden biridir. (s. 314) Bunun bir kısım delili Arap kabile isimleri, diğer bir kısım delili de arap lisanının cezirleri ve kaideleridir.» (s. 314)

12. Saim Ali Dilemre, Dil Birliğine Doğru, *Türk Antro-*

poloji Mecmuası, Sayı 13—14 Mart—Eylül 1934; Sayı 15—16 Mart 1934; Sayı 17—18, 1935; Sayı 19—22 (Bu inceleme fransızca olarak yazılmıştır. İncelemede *Hint—Avrupa dillerinin Türk dili kökenli olduğu ispat edilmeye* çalışılmaktadır

13. İsmail Hami Danişmend, *Türklerle Hint—Avrupalıların Menşe Birliği,* Cilt 1 1935, Cilt II 1936 Devlet Basımevi, İstanbul.

14. Ahmet Cevat Emre, Sumerlerin Konuştuğu Dil Ve Türkçe, Yeni Türk, 1 Teşrinevvel 1932 ss. 48—58

15. Saffet Engin, *Kemalist İnkilabının Prensipleri* Büyük Türk Medeniyetinin Tarihi ve Sosyolojik Tetkikine Methal, Cumhuriyet Matbaası, İstanbul 1938

16. Kadri Kemal, Anadolu'nun Doğusunda Dil Meselesi, Ülkü Sayı 5 Haziran 1933 ss. 404—407 (Bu yazıda şöyle söylenmektedir :

> «İstatistiğin bize bildirdiğine göre, Doğu ve Güneydoğu'nun bugünkü halkının büyük bir kısmı öz Türkçeden gayri dillerle konuşmaktadır. Vaktiyle hemen bütün halkın Türkçe konuştuğu, ve tarih vesikalarının gösterdiğine göre Türkten başka bir soy olmayan bu insanlar nasıl olmuşta öz dillerini yitirmişler ve yabancı diller edinmişlerdir.
>
> Anadolu'nun Doğu ve Güneydoğu, çevresinde oturanlar, bundan bir kaç asır öteye, gelinceye kadar hep öz Türkçe konuşurdu. Bugün buralarda birkaç dil konuşuluyor. Bu diller arasında Türkçeden sonra en çok yaygın olanlar kurmanç ve zaza dilleridir. Her ikisi de iptidaî dillerdir. Yapılan birçok araştırmalar neticesi bu dillerin *«dağlı Türkler»* tarafından konuşulan Türkçenin «halitalaştırılmış» (karıştırılmış) iki lehçesi olduğu anlaşılmıştır. Hakkari'nin bir vadisinde yaşayan bir Türkmen aşireti kendisine «Kürt» diyor.»

17. Dr. Reşit Galib, Türk Tarih İnkılabı ve Yabancı Tezler, Ülkü Sayı 9, Birinci Teşrin 1933 ss. 164—177 (Bu yazıda *Nasyonal Sosyalizm ve Kemalizmin tarih anlayışı karşılaştırılmakta, ikincisinin birincisini de kapsadığı* savunulmaktadır.)

19. Hüseyin Namık, Sumerlere Dair, *Ülkü* Sayı 11 Birinci Kanun 1933 ss. 386—393 (Bu yazıda *Sumerlerin Türk olduğu ispatlanmaya* çalışılmaktadır.)

20. Şevket Aziz, Türk Tarihinin ve Asya'nın Biodinamik ve Antropodinamik Kudreti, *Ülkü,* Sayı 18 Ağustos 1934 ss. 413—418

21. Mehmet Saffet, Anadolu'da En Eski Türk Medeniyeti, Eti İmparatorluğu, *Ülkü* Sayı 21, İkinci Teşrin 1934 ss. 164—172

Ülkü, Sayı 23, İkinci Kanun 1935 ss. 323—328

Ülkü, Sayı 24, Şubat 1935, ss. 418—426

Ülkü, Sayı 29, Temmuz 1935 ss. 321—323

(Bu yazı serisinde *Etilerin Türk olduğu ispat edilmeye* çalışılmıştır.)

22. Muzaffer, Türk Soyu ve Türk Tarihi, *Ülkü,* Sayı 22 Birinci Kanun 1934 ss. 249—254

23. Hasan Reşit Tankut, Sumer, Mohancodara, Harappa ve Ana Dil, Ülkü, Sayı 32 Ekim 1935 ss. 90—92 (Bu yazıda *Sumerlerin Türk olduğu* ispat edilmeye çalışılmaktadır.)

24. Nafi Atuf Kansu, Yeni Fakültemiz, *Ülkü* Sayı 36 Şubat 1936, ss. 401—402, (9 Ocak 1936 da Dil—Tarih ve Coğrafya Fakültesinin açılışı dolayısıyla yapılan bu konuşmada, *Sumerlerin, Hititlerin, Mısır'ın, 'Mezopotamya'nın Türk olduğu* ispat edilmeye çalışılmaktadır.)

25. Saffet Arıkan'ın Söylevi, Yeni Fakültemizin Açılışı, Ülkü Sayı 36 Şubat 1936 ss. 403—405 (Aynı Fakültenin açılışı dolayısıyla yapılan bu konuşmada, *Çin'de, Hind'de, Mezepo-*

tamya'da, Türklerin kurdukları kültür ve medeniyetler anlatılmaktadır.)

26. Afet, Yeni Fakülte Açıldıktan Sonra Bayan Afet'in İlk Dersi, *Ülkü,* Sayı 36 Şubat 1936 ss.. 406—409, Ayrıca bk. *Ayın Tarihi,* Sayı 26 Şubat 1936 ss. 18—23 (Dil ve Tarih, Coğrafya Fakültesinin Açılışında verilen ilk derste, konuşmasının bir yerinde Bayan Afet aynen şöyle demektedir ;

«... Sumerlerin, Etilerin, Türk olduklarını, onların, Mezepotamya'da ve Anadolu'da kurdukları medeniyetlerin de doğrudan doğruya Türk Medeniyeti olduklarını söylemeliyim. Bizim tarihimizdeki *sarsılmaz hakikatları*,... yeni tarihi keşiflerle yakından ilgilenen, bitaraf alimler yakından incelemekte ve teyit etmektedirler (65)

27. Türk Dil Kurumu Gnel Sekreteri, Burdur Milletvekili, Prof. İbrahim Necmi Dilmen'in Radyoda verdiği Konferans, Bu konferans özetle şöyledir: (*Ülkü* Sayı 43 Eylül 1936 ss. 161—166)

«Bundan dört yıl önce, bugün Ulu Önder Atatürk'ün

65.) Bayan Afet ve ötekiler konuşmalarını yaparlarken, CHP Genel Başkanı ve Cumhurreisi Büyük Şef Gazi Mustafa Kemal'de dinleyiciler arasındadır. Bayan Afet, Açış Dersi konuşmasında, **Türk tarihinin** sarsılmaz hakikatları, olarak belirttiği bu kısmı, 1960 yıllarından sonra yayınladığı hatıratına almamıştır. Örneğin, **Atatürk Hakkında Hatıralar ve Belgeler** (İş Bankası yay, 2. bs. Ankara 1968) Kitabında (ss. 237—241) bu konferansın tam metnini verdiğini belirtmektedir. Fakat aslında, yukarıda sözü edilen, Türk tarihinin sarsılmaz hakikatları kısmını çıkarmıştır. Bu hiçbir özeleştiri yapmadan, sessiz sedasız bir düzeltme, bir geçiştirmedir. Ayıpları gizlemedir. Aslında ise, gizlenen hiçbir şey yoktur. Bilimsizlik, yöntemsizlik, doğmatizm, vakavünislik, ücretli tarih yazıcılığı bütün koyuluğu ile devam etmektedir.

yüce dehasından yeni bir güneş doğmuştur. Türklüğün yeni varlığına kültürden bir temel kurmak isteyen, Büyük kurtarıcı, Türklüğe, Türk gençliğine, dil üzerinde çalışma yollarını açıklıyordu.

26 Eylül 1932 de Dolmabahçe Sarayında toplanan 1. Türk Dil Kurultayı işte bu yeni ve parlak güneşin ilk etrafa yayılan ışığı sayılabilir. 20 Ağustos 1928 de yeni Türk alfabesinin kabulü ile Türk kültür hareketine ilk çığırı açan lider, dil devrimine el koymazdan önce, başka büyük bir konunun üzerinden uğraşmıştır: Türk historyası,

Dünkü ve bugünkü historyamız;

Atatürk'ün kutsal eli değdiği tarihten önceki historyamız, acınacak bir yokluk içinde görünüyor ve gösteriliyordu. Historya diye Avrupadan tercüme edilmiş kitaplarla, padişahların doğuş, tahta geçiş, ve ölüm tarihlerinden ve biyografilerinden başka, bir şey bilmiyorduk. Bunlar sanki el birliği etmiş gibi —Türk milletine kendi varlığını değersiz, düşkün göstermeye çalışıyorlardı. Güya bütün varlığımızın başlangıcı 400 çadır halkının Anadolu'ya geçmesi ile başlıyordu. Güya kültürün bilginin kaynağı, eski Yunan ve Roma, Orta çağlarda Arap, yeni çağlarda ise, Avrupa idi. Güya, Türk'ün bütün bu historya akışında, savaştan, akından, vurup kırmaktan başka bildiği bir şey yoktu.

Türk Historya Tezi, (Türk Tarih Tezi)

Atatürk'ün yüce dehasından doğan Türk historya tezi, bütün bu hakikatten uzak, görüş ve düşünncelere karşı yeni bir yol gösterdi. Dünyanın gözü önüne,, *ilim* aleminin en kuvvetli belgeleriyle konuldu ki, *cihan kültürünün ilk açılışı, ilk gelişmesi Türk'ün eli ile olmuştur.* insanlığın hayvanlıktan sıyrılarak ilk varlığını ida

me ettiği uzun paleolitik hayattan yani çok eski taş sanatı devirlerinden sonra, zekanın ilk yaratılışlarına kapı açan neolitik yani yeni ve cilalı taş kültürü ilk defa Orta Asya Türk İç Denizleri kıyılarında oturan brakisefal dedelerimizin kafalarında kurulmuştur. İlk defa madeni bulup işleyen ve bu sayede yeni ve mühim bir kültür alemi yaratan gene o brakisefal Türklerdir. Orta Asya'dan göçerek yeryüzünün dörtbir yanına göç eden Türklerin neolitik ve maden kültürlerini dünyaya yazdıkları bir hakikattır. *Bu hakikatı* henüz inkar edenlere karşı Türklüğü ve Türk gençliğini, daha çok uğraştırmaya mecbur olduğunu unutturmak istemem. Fakat şuna da eminim ki ne de olsa tezimizin muvaffakiyeti, *Türk zekasının ortaya koyduğu hakikat* aydınlığı ile artık gizlenebilir, halden çıkmıştır.

Ulu Önder ve Dil

Jeolojik, arkeolojik antropolojik, etnolojik ve bunların ortaya koyduğu *hakikatlerle* hergün daha çok kıymet ve ehemmiyet almakta olan prehistoryanın erdiği bu neticeyi tamamıyla meydana koyacak olan bilgi ancak dilbilgisi olabilirdi. İşte bunun içindirki historya tezi muvaffakiyet yoluna girince, Ulu Önder'in önemli bakışları yeniden dil üzerine dönmüştür.

Türk Dili gerçekten bakım isteyen bir halde idi. Osmanlı İmparatorluğu asırlar içinde Türk dilinin türlü diyarlarda şekil değiştirmiş varlıklarını, yabancı birer dil varlığı gibi ileri sürmek gafletinden kurtulamamış, o varlıkları, kendi alemlerindeki inkişaf şekilleri ile olduğu gibi alırken yabancı damgasını vurmak suretiyle «Osmanlıca» diye kozmopolit ve dönmüş bir dile hayat vermek yolunda Türklüğe boşuna zaman kaybettirmişti.

Türklüğü şanlı mazisi kadar, parlak istikbaline de layık yeni ve modern bir kültürle canlandırmağa azmeden Türk bilginlerin öğrenme aleti ve bilhassa Türk kültürünün hazinesi olan dili bu karanlık, karışık, donuk halde bırakamazdı.

Türk dilini *ilim yollarıyla derinleştirerek* tam mahiyetini ve yeryüzü dilleri arasındaki yerini tayin etmek lazımdı....

Atatürk'e Minnet:

Bütün bu çalışmaların verimi bir jeniden (Dahi'den) geliyor. O Jeni O müvellit (doğurtan, meydana getiren), O Meşime (ilk ve son), O beşik Türklerin kolay anlaşılmaz orjinal varlık cevheridir. Bu cevheri miletin ruhu içinde keşfeden ve *kendisinde tecelli ettiren de bütün bildiklerimizin merkezi ve kaynağı olan Atatürk'tür.*

Yurttaşlarım,

Size, dördüncü Dil Bayramını kutlarken, *O büyük jeni'yi bulan* ve *kendinden canlandıran,* Türklüğü kudrete, ışığa kavuşturan Ulu Önder Atatürk'e sonsuz teşekkürlerimi ve tükenmez hürmetlerimi sunarım.» (66)

66.) Konuşma radyoda Türk Milletine karşı yapılmaktadır. Fakat konuşmanın sonunda, «sevgi, saygı..» Türk milletine değil, yine Atatürk'edir. Burada, totaliter sistem, şeflik sistemi bir kere daha somut olarak görülmektedir. Zira Şef milletin ruhi özelliklerinin bir özüdür. Bu özellikleri kendi kişiliğine tecelli ettirmiş, somutlaştırmıştır. Öte yandan Milletvekilini tayin eden bizzat Şef'tir. O halde gelecek dönemki tayini elde tutmak için Şef'e dalkavukluk etmek en geçerli yoldur. Dalkavukluk, Şeflik sistemlerinin, totaliter sistemlerinin kaçınılmaz sonucudur.

28. Şevket Aziz Kansu, Hamit'in Antropolojik Tetkiki, Ülkü, Sayı 51 Mayıs 1937 ss. 183—186

29. Dr. Mukdim Aysan, (4. Umumi Müfettişlik Sıhhat Müşaviri) Antropoloji Nedir Türk Irkının ve Türk Dilinin Antropolojik Mevkii, *Ülkü*— Sayı 62, Nisan 1938

30. Basri Gocul, Çin'e Yürüyüş, *Ülkü* Sayı 82 Birinci Kanun 1939 ss. 360—363

31. Kazım Nami Duru, Kızıl Elma ve Halkevleri, *Ülkü*, Sayı 85 Mart 1940 ss. 7—10 Bu yazının son üç satırı şöyledir:

> «...Halkevleri, hür Türk yurdunda, hür Türk mileti için, gerçekten birer «Kızıl elma» yaratacak yerlerdir. Türk Gençleri! Siz buralara koşunuz ve Kızıl elma'ya kavuşmanın yollarını arayınız.» Ayrıca bk. Kazım Nami Duru, Halkevleri ve Halk Terbiyesi, *Ülkü*, Sayı 81, Kazım 1939 ss. 204—207

32. Şevket Aziz Kansu, Doğu Anadolu'da *Ülkü*, Sayı 95, Birinci Kanun 1945 ss. 388—389

33. Esat Demiray, Soyum, *Yeni Türk*, Sayı 10 Temmuz 1933 ss. 338—339, Bu şiirde özetle şöyle söylenmektedir:

> Dedem (Çin)'e hükmeden, (Hint)'e boyun eğdiren
> Bir erdiki tarih adını hürmetle anar
> Şan dolusu hatırası damarlarımda yanar
> Dedem bir at sırtında öyle hür ve öyle şen
> Akardıki Altay'lardan bir hızla garba doğru
> Tükenmeyen bir kavgaya bitmez bir harbe doğru (67)

34. Münir Müeyyet, İnkilabın Tabloları, *Yeni Türk*, Sayı 11—14 Birinci Teşrin 1933 s. 53

67.) Şiirin yazarı Esat Demiray, ilçe Edebiyat öğretmenidir.

35. Münir Müeyyet Bekman, Savaşımızın Sembolü, «Ne Mutlu Türküm Diyene», *Yeni Türk,* Sayı 15 Teşrisanı 1933 ss. 1159—1160.

Bu şiir şöyledir :

Bir göz... bir kulak... bir kalp olmuştu dünya
Bekliyordu.
Ve tarihe baş eğdiren Türk söylüyordu,
Gazi!
Bir heyecan... bir aşk... bir ateş olmuştu kütle
Dinliyordu.
Ve onbeş yılın, yıllar kadar sonsuz nefesi gürlüyordu.
— «Ne mutlu Türküm diyene»
Ta Asya içlerinden, Batı ellerine kadar
İnledi,
Sonra yayıldı, havanın derinliğine bu ses,
Türk kanıyla ıslanan her toprak zerresini
Oynattı yerinden
«Ne mutlu Türküm diyene»
İrade,
Kudret
Ülkü hamurundan yoğrulmuş bir abide karşısında
Gururumun özlü bir ifadesi
ve savaşımın sembolüdür, sembolü savaşımın! (68)

36. Ali Rıza, Cumhuriyetin 10 Yılına Bir Bakış, *Yeni*

68.) Bu şiirin yazarı Münir Müeyyet Bekman, Lise Edebiyat öğretmenidir. CHP Genel Başkanı ve Cumhurreisi Gazi Mustafa Kemal, «Ne Mutlu Türküm» diyene sözünü ilk defa, 29 Teşrinevvel (Ekim) 1933 te yani Onuncu Yıl nutkunda kullanmıştır. Bu yıllar da Kürtler'de, çoluk-çocuk, kız-kızan, fakir-zengin, toprak ağası-topraksız köylü vs. hep birlikte sürgünlere gönderiliyordu. «Ne Mutlu Türküm diyene» sö-

Türk, Sayı 16-17 Kanunevvel 1933- Kanunisani 1934 ss. 1233—1238

Bu yazıda özetle şöyle söylenmektedir :

«... Evet böyle vaziyetlerden kurtulmanın bir tek çaresi vardır: Türk olmak, Tarihine esaret devri yazdırmamış, tarihten asırlarca evvel varolan, *tarihten sonra da varolacak olan,* Türk milletinin ezeldenberi hiç değişmemiş, ebede kadar hiç değişmeyecek olan, bir milli hasleti vardır: O da tarihinin her karanlık ve dönüm yerinde, harikalar, dehalar, fışkırtmak, hassasıdır. Nitekim, bu sefer de öyle oldu. Dünyada eşi görülmemiş bu son vaziyete düştüğü zaman bundan kurtulabilmek için engin bir deha fışkırdı! Mustafa Kemal»

37. Osman Şerafettin, Bir Irkın Islahı, *Yeni Türk,* Sayı 23—24 Haziran—Temmuz 1934 ss. 1556—1559 (Bu yazıda, *Hitler'in Nazilerin her türlü eylemlerine, övgüler düzülmekte, «biz de öyle yapalım»* denmektedir.)

38.) Ahmet Ekrem Kösemihal, Ana Türk Yurdunun Deniz Kıyısı Olduğu Çağlar, *Yeni Türk,* Sayı 29 Kanunisani 1935 ss. 1836—1838

39.) Halide Nusret Zorlutuna, Ondörtbin Yıldan Beri, *Yeni Türk*—Sayı 33, Mayıs 1935 s. 2077 Bu şiir şöyledir:

Bütün dünya karanlık içerisinde yaşarken
Ufka bir Güneş gibi doğmuştu, Ey Türk, deden
Medeniyet nurunu dağıttı erken erken
O olmasaydı dünya kalacaktı, güneşsiz.

Orta Asya'da 5000 yıl nur ile ışıklandı
Fakat bir zaman geldiki susuzluktan yandı

---

zü Kürtler için mesajdı. Türk olmayanların, Türkleşmeyenlerin, Kürt benliğini kaybetmek istemeyenlerin, köleleşmeyenlerin '«mutlu» olamayacakları belirtiliyordu.

O zaman başka iller medeniyete kandı
Akına başlamıştı çünkü dedelerimiz
Asya'da Çin, bir de Hint, Anadolu'da Eti,
Mezopotamyadaki Büyük Sümer Devleti
Elem, Mısır, Akdeniz, Roma Medeniyeti,
Hepsi arzın göğsünde Türk gücünden birer iz
Türk biliyordu, nedir, hür yaşamanın tadı,
Ondörtbin yıldanberi hep egemen yaşadı,
Değerli tarihini yüceltti «Kemal» adı,
Acuna, «turam» (Kemal) veren en mutlu millet biziz (69)

40.) Kazım Nami Duru, Kurultay Kapanırken, *Yeni Türk* Sayı 45 Eylül 1936 ss. 478-479 Şairin Kurultay kapanırken okuduğu şiir şudur:

O Güneşten süzüldü, Güneş—Dil Teorisi
Dil Teorilerinin en doğru görenidir
Bu teoriyle Türk'ün açıldı ilerisi
Bu teoriyle Türk'e sonsuz şerefler gelir (70)

41.) Oğuz Türkkan, İsmail Hami ve İlim, Türklerle Hint-Avrupalıların Menşe Birliği Hakkında, I *Yeni Türk,* Sayı 83 Birinci Teşrin 1939 ss. 483—487 Bu yazıda, yazar, İsmail Ha-

---

69.) Şiirin yazarı Halide Nusret Zorlutuna, Lise Edebiyat öğretmenidir. Dikkat edilirse şair Türk tarihinin ondörtbin yıllık olduğunu söylemektedir. Şairin hür yaşamanın tadından söz ettiği sıralarda, Türk Devletinin, İngiliz ve Fransız emperyalizmi ile, İran şahlığı ile, işbirliği yaparak Kürt ulusunu boyunduruk altına almak için büyük gayretler sarfettiğini okuyucular hatırlayacaklardır.

70) Sözü edilen şiir üçüncü Türk Dil Kurultayının (1935) kapanışı sırasında okunmuştur. Şair Lise, Edebiyat öğretmenidir.

mi Danişmend'in, 13 numarada sözü edilen *Türklerle Hint-Avrupalıların Menşe Birliği,* adlı eseri eleştirmektedir. Türklerin Cermen ırkından olmadığı, müstakil bir ırk olduğu iddia edilmektedir: Yazar özetle şöyle diyor:

> «... Irkçılara Alman taklitçisi diyorlar. Biz de ırkçıyız. Fakat Alman taklitçisi değiliz. Bilakis Alman Rasizmini en saçma bulanlar biziz. Fakat İsmail Hami'nin ırkçılığı doğrudan doğruya Alman taklididir. Türkleri Cermen boyundan göstermek için münasebetsiz ve temelsiz bir gayrettir. Nordik-Aryen nazariyelerinin boşluğunu ve saçmalığını anlamayan Danişmend Türkleri Alman ırkının göstermek istiyor. Beyhude gayret.»

II. TÜRK TARİH TEZİ VE GÜNEŞ—DİL TEORİSİNİN «KÜRTLER» GÖRÜŞÜ

1920-1938 arasındaki Kürt direnmeleri, kan ile boğulduktan Kürdistan iyice işgal edildikten, bütün muhalefet odakları kırıldıktan sonra, Kürt ulusu üzerinde sürdürülen asimilasyon politikasına büyük bir hız ve yoğunluk verildi. Kürt ulusunu köleleştirmek, Kürt ulusunun benliğini yok etmek için her türlü tedbir alındı. Ve yürürlüğe konuldu. 1930 yıllarında düşman ilan edilen, «eşkiya», «haydut», «vurguncu-soyguncu» denen, «Kürtleri insandan saymak gereksiz, bunlara hayvan muamelesi yapmak gerekir» denen Kürtler, artık, «Öztürk, halis Türk» ilan ediliyorlardı. Örneğin, Çorumlulara, Kastamonululara, Yozgatlılara, Türk, Diyarbakırlılara, Hakkarililere, Mardinlilere, «Öztürk.» «Halis Türk» deniliyordu. Kürt olarak bilinen bir milletin, Kürtçe olarak bilinen bir dilin var olmadığı belirtiliyordu. iddia ediliyordu. Bu konuda 1940 yıllarından itibaren geliştirilen araştırmalardan, örnekler vermeyi yararlı görüyoruz. Bu araştırmaların hepsi de,

Türk Tarih Tezini, Güneş—Dil Teorisini, dolayısıyla yukarıda yani, daha önceki kısımlarda belirtilen araştırmaları temel kaynak yapmışlardır.

1. Kadri Pek (Kurmay Yarbay) *Cenupdoğu Anadolu'nun Eski Zamanları,* İnkilap Kitabevi, İstanbul 1934 245+16 s. Kurmay Yarbay, Kadri Perk bu kitaba yazdığı 28.11.1941 tarihli ÖNSÖZ'de şöyle diyor:

> «1938 senesi Şubatında şark hizmetim için hareket ederken sevgili yurdumuzun bu kısmında kalacağım zaman zarfında buraların tarihini tetkik fırsatını kaçırmamak istemiştim. Evvelce yazmış olduğum tarihi eserlerim hakkında gerek büyüklerimin ve gerekse, arkadaşlarımın teveccünü ve bu husustaki sönmez heves ve iştiyakım benim teşvik kaynağım idi.
>
> Tetkikatıma esas olacak malzemeyi hazırlarken Türkçe kıymetli eserler buldum. Fakat bunların büyük kısmı mevzii idi. Yerinde tetkik edilmemiş ve noksandı Avrupa'dan getirttiğim Fransızca ve Almanca eserlerde ise hayrete şayan olarak, bu bölgeye verilmiş yabancı, isimlerle karşılaştım. Hala Avrupa eserleri bu diyara *Kürdistan ve Ermenistan ismini* vermekte idiler.
>
> Büyük neslimiz Doğu'da türemiş ve üremiş, ve *asırlarca garba doğru akmıştı.* Bu akış yolları üzerinde olan bu bölge bizim ilk durağımız olmuştu. O halde burada, neslimize ait eski ve kıymetli eserler ve izler bulacaktım. Bulduklarımı tesbit ise, ayrıca benim milli bir vazifem idi.
>
> Bölgenin büyük kısmını (bazı yerleri müteaddit defalar olmak üzere) dolaştım. Birçok vakaları yerinde tetkik ettim. Ondan sonra bu diyarın eski ve ayrılmaz bir Türk eli, içinde yaşayanların da hatta katıksız denecek surette Türk soyundan olduklarını ve *Kürt diye bir*

kavmin olmadığını Ermenilerin ise, buraya yalnız bir muhaceret neticesi gelerek, tarihin derinlikleri içinde pek uzun denmeyecek bir zamanda kaybolduklarını, tarihi olarak tetkik ettim. Tarih yazmanın müşkilatını biliyorum. Bulunacak kusurların af buyurulmasını arz ederim.» (71)

2. M. Şerif Fırat *Doğu İlleri ve Varto Tarihi,* İstanbul 1948 Şaka Matbaası, 217 s. 2. Basım, MEBY Ankara 1961 176 s.

M. Şerif Fırat, bu kitabın ÖNSÖZ'ünde şöyle demektedir.

«... Yavuz Sultan Selim, 1514 yılında Şah İsmail Ordusunu Çaldıran Ovasında yenip, Doğu illerimizden dönerken, İdris-i Bitlisi'nin delaleti ile Halti—Lohorto, dağlı Türk aşiretlerinin reislerini huzuruna kabul ederek, bunların başları olan (Kurt baba) aşiretine baba-Kürdî adını takmış. Bunları çeşitli derebeyliklere ayırıp «Kürt» namı altında teşçi ederek Şah İsmail ve Şiiliğe cephe almalarını sağlamıştır! Doğu illerinin yüce dağlarında bu şekil imtiyaz altında bağımsız bir halde istediğini yapan bu aşiretler, tamamen milli birlik ve Türklük duygusundan uzaklaştırılarak, kendilerini gerçek Kürt ve baba-kürdî sanmışlardı.

Yavuz Sultan Selim devrinden önce yazılmış tarih ve haritalarda Doğu illerimizin yukarı kısımlarına «orarto» denilmekte iken, Yavuz'dan sonra yazılan tarihlerde, *bu Türk yurduna Kürdistan, buralardaki Türk halkına da Kürt diye aslı astarı olmayan bu hayali ad-*

71.) Yazarın yalana dayalı resmi ideolojinin yapılması ve yazılması göreviyle «Doğu»ya gönderilmiş olduğu anlaşılmaktadır. Bu Türk askerinin, Türk subaylarının başta gelen görevlerinden biri olarak belirmektedir.

lar takılmıştır. Bu sahte adlar altında inleyen Doğu illerimiz (72) bütün Osmanlı Padişahları devrinde yabancılığa sürüklenmiş, Türk milli birliğinden uzaklaştırılmış bu illerdeki Türk halkı felaketten felakete sürüklenmiştir.

Yavuz Sultan Selim Doğu seferinden Anadolu'ya dönerken Baba-Kürdî'lerini takviye etmek için ve onları Şah İsmail'e ve Şiiliğe karşı koyacak bir üstünlüğe çıkarmak için, İç Anadolu'dan birçok Türk aşiretlerini kaldırıp, Doğu illerimize göndermişti. Bu yakın çağ Türk aşiretlerini kaldırıp, Doğu illerimize göndermişti. Bu yakın çağ Türk aşiretleri Doğu illerine yerleştikten sonra, Baba-Kürdî'lerle kaynaşıp, öz Türkçe dillerini ve milli varlıklarını aşiret ve Kürdistan ünvanına feda edip, «Kormançolar» adını almışlardır. (İkinci baskı, s. 9) (73)

Bu kitap üzerinde çok dikkatli bir şekilde durulmalıdır. Bu son derece anlamlıdır. Bu anlam, kitabın, 1961 Yılında, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından ikinci basımı yapılırken,

---

72.) Yalana dayalı resmi ideolojinin ne kadar gülünç ve saçma sapan bilgilere dayandırıldığı burada iyice görülmektedir. «Kürt halkı Kürdistan adı altında inliyor» muş. Fakat bu derece anlamsız gülünç ve çelişkili blgilerle dolu bir kitaba Türk Cumhurbaşkanı Önsöz yazmakta, Türk profesörleri, '«en bilimsel eser», «en ciddi eser», «en yurtsever eser» diye öğrencilerine salık vermektedirler. Ayrıca Bab-ı Alinin «Doğu» röportajcıları için vazgeçilmez bir kaynaktır.

73.) Resmi ideolojinin uzlaşmaz çelişmelere dayanan bilgisi burada bir kere daha ortaya çıkıyor. Yazarın iddiasına göre, 1514 Çaldıran savaşından hemen sonra Orta Anadolu'dan birtakım Türk aşiretleri «Doğu»ya gönderilmiş. Yine yazarın iddiasına göre henüz o zaman Kürt, diye, Kürdistan, di-

devrin Devlet Başkanı ve Başbakanı Orgeneral Cemal Gürsel'-in Kitaba, «Sunuş» olarak yazdığı yazıda ifadesini bulmaktadır. Orgeneral Cemal Gürsel, Devlet Başkanı ve Başbakan imzası ile yazdığı bu yazıda sözü edilen kitapta yazıların *tek gerçek, tek doğru, «tek hakikat»* olarak kabul edilmesini, ve bu açıdan herkesin kitabı okumasını özellikle istemektedir.

Bu kitap sadece Şerif Fırat'ın görüşleri olarak yayınlansayıda çok önemli olmayabilirdi. Fakat Devletin Cumhurbaşkanı ve Başbakanı da aynı fikirlere iştirak edince, durum ister-istemez değişmekte, ve yazılar resmî bir görüş olarak belirmektedir. Böylesine bir ideolojiyi ihtiva eden bir kitabın Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yayınlanması ise yine anlamlıdır. Devlet Başkanı ve Başbakanı, Orgeneral Cemal Gürsel Şöyle demektedir.

> «... Bugün Milli Eğitim Bakanlığımızca ikinci baskısı yapılan bu eserin bütün Türk aydınları tarafından okunması büyük faydalar sağlayacaktır. Çünkü bu eser, Doğu Anadolu'da oturan, *Türkçeye benzemeyen bir dil konuştukları için kendilerini Türkten ayrı sayan,* bilgisizliğimiz yüzünden, bizim de böyle sandığımız vatandaşlarımızın *su katılmamış Türk olduklarını* bir defa daha ispat etmektedir.*Hem de inkarına imkan bırakmayan ilmi deliller ile...* Tarihin hiçbir devrinde Doğu illerinde bugünkü sakinlerini tortu olarak bırakacak yabancı bir göç vaki olmamıştır. Dünya yüzünde «Kürt» diye adlandırılabilecek müstakil hüviyetli bir ırk yoktur. Kürtler yal-

---

ye bir kavram yok. Çünkü bu «ünvanlar» Yavuz Sultan Selim tarafından verilmiş. Yani o zaman halk henüz «Türk». Fakat Orta Anadolu'dan gönderilen bu Türk aşiretleri böylesine «Türklerin» arasında, Kürtleşivermişler. Kürt ve Kürdistan ünvanını benimsemişlerdir.

nız vatandaşımız değil, soydaşımızdır da... Fakat asırlarca devam eden kötü idare ve ihmaller, onların da kapalı yaşama ihtiyaçları, maalesef, bu neticeyi doğurmuştur...

Bütün Türk aydınlarının bu durum karşısında vazifelerinin ne olduğunu tayin etmelerinin zamanı gelmiştir. Bilhassa, bu ve buna benzer aslı astarı olmayan propagandalara kanmış, aldanmış, neticede yollarını şaşırmış *Doğu Türklerinin* kendilerini aydınlığa çıkaracak bu kitabı dikkatle okumaları, can evine çekilip, derin derin düşünmeleri lazımdır. Bu takdirde hakiki ve doğru yolu bulacaklarına inanıyorum.

Tarihin karanlıkarına ilmin ışığını tutarak, bize milli benliğimizi gösteren ve öğreten büyük Türk mütefekkiri Ziya Gökalp nerelidir? Tahrikçilerin, propagandacıların «Kürtlüğün» merkezi saydıkları Diyarbakır'lı değil mi? Bu gerçek bizi, başlı—başına bu kitapta yazılı olanlar kadar düşündürecek ve aydınlatacak bir vakıadır...» (İkinci basım ss. 3—4) (74)

3. Fahrettin Kırzıoğlu, *Kürtlerin Kökü 1. Bölüm Kürtlerin Kökü Oğuz Boylarındandır*. Diyarbakır'ı Tanıtma Derneği Yayını, Ankara 1963 32 s.

74.) Kürtlerin Türk olduğunu iddia eden Devlet Başkanı ve başbakan, Orgeneral Cemal Gürsel, aslında, Kürt ulusuna karşı ne derin bir düşmenlık hisleri ile dolu olduğunu şu konuşması ile ortaya koymaktadır: «... Eğer yola yordama gelmezlerse, dağlı Türkler (Kürtler) rahat durmazlarsa, ordu, şehir ve köylerini bombalayıp yıkmakta, tereddüt etmeyecektir. Öyle bir kan gölü olacaktır ki, onlar da ülkeleri de yok olacaktır.» (Stockholm'un Dagens Nyheter, Gazetesine verilen demeç, 16 Kasım 1960)

4. Fahrettin Kırzıoğlu, *Her Bakımdan Türk Olan Kürtler, 1. Bölüm. Tarih Bakımından Kürtlerin Türklüğü,* Çalışkan Basımevi, Ankara 1961 s. 130

5. Fahrettin Kırzıoğlu, Aran (Gence—Karabağ) «Yiğirmidörtlü» ile «Otuzikili» adı «Ulus»ların Oymakları ve Kürt—Aras Kürtlerinin Menşei, *6. Türk Tarih Kongresi* 20—26 Ekim 1961 TTK Ankara 1967 ss. 363—413 .

6. Fahrettin Kırzıoğlu, *Kars Tarihi Cilt* 1. Işıl Matbaası İstanbul 1953 ss. 96—102 Bu kitapta Kardukların Kürt oldukları belirtilmektedir.

7. Mehmet Eröz, Kürtlerin Menşei ve Türklerin Kürtleşmesi, *Sosyoloji Konferansları,* 5. Kitap, 1964—1965 İÜİF ss. 106—121 .

8. Salih San, *Doğu Anadolu ve Muş'un İzahlı Kronolojik Tarihi,* Özel Yükseliş Koleji Yayınları, Ankara 1966 256 ss.

9. Ömer Kemal Ağar, *Tunceli—Dersim Coğrafyası,* Türkiye Basımevi, İstanbul 1940 64. s. (Bu kitapta *bir taraftan Kürtlerin Türk oldukları ispat edilmeye çalışılmakta, diğer taraftan da Kürtlere çok ağır küfürler edilmektedir.*)

10. Edip Yavuz, (Emekli Vali) *Tarih Boyunca Türk Kavimleri,* Kurtuluş Matbaası, Ankara 1968 427-8 s. (Bu kitapta, *Yunan Latin, Mısır yani bütün Akdeniz halklarının Türk ırkından geldiği ispat edilmeye çalışılmaktadır. Kitabın adı, Tarih Boyunca Türk Kavimleri, olmasına rağmen hep Kürtler anlatılmaktadır.*)

11. Mehmet Eröz, *Doğu Anadolu hakkında sosyo-kültürel bir araştırma,* Baylan Matbaası, Ankara, (Tarihsiz) 67 s..(Bu kitapta, *Kürt diye bir ulus, ve Kürtçe diye bir dil yoktur, denilmekte ve ispat edilmeye* çalışılmaktadır.)

12. Mehmet Eröz, *Doğu Anadolu'nun Türklüğü,* Türk Kültür Yayınları, İstanbul 1975 175 s.

13. Mehmet Eröz, Doğu Anadolu'da Köy Adları üzerinde Sosyolojik Bir Araştırma, *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi,* Sayı 56 Mayıs 1972 ss. 30—32

II. BTTD Haziran 1972 ss. 36—38

III. BTTD Temmuz 1972 ss. 32—33

IV. BTTD Ağustos 1972 ss. 37—39

V. BTTD Eylül 1972 ss. 35—37

(Bu yazı serisinde, *Kürt diye bir milletin, Kürtçe diye bir dilin mevcut olmadığı ispat edilmeye çalışılmaktadır. Doç. Dr. Mehmet Eröz bütün yazılarında bu iddiayı savunmaktadır.)

14. Mahmut Rişvanoğlu, *Doğu Aşiretleri ve Emperyalizm.* Türk kültürü Yayınları, İstanbul 1975, 323 s.

15. Salih Fethi Gökçaylı, Türk Soylu Aşiretler ve Kabileler, *BTTD,* Sayı 55 Nisan 1972 ss. 32—35 (Bu yazının gayesi *Kürt diye bir milletin, Kürtçe diye bir dilin olmadığını* ispat etmektir.)

16. Arın Engin: *Atatürkçülük Savaşımızda Avrupa Kültürü Nedir? Ne Değildir?* Atatürkçülük Kültür Yayınları Sayı 16, Atatürkkent (İstanbul) Sıralar Basımevi, 1960 280 s.

(Bu kitapta, Çin, Hind, Mezopotamya, Mısır, Ege, Latin, Anadolu Kültür ve medeniyetlerinin kaynağının Türk kökenli olduğu savunulduğu gibi *Kürt diye bir ulusun, Kürtçe diye bir dilin mevcut* olmadığı da savunulmaktadır. Bununla beraber Kürt dilinin nasıl ortadan kaldırılacağı, Kürtlerin nasıl köleleştirileceği, Kürt benliğinin nasıl yokedileceği konusunda pek çok öneriler vardır.) Yazar şöyle diyor:

Türk Bütünlüğünü Nasıl Sağlayabiliriz?
İlkokullarda Eritme Kazanı Usulü :

«Kamuculuklarda (demokrasilerde) azınlıkları kaynaştırma, ulusal bütünlüğü sağlama, Eritme Kazanı denilen sert eğitim kuramları ile, son kertede ulusal disiplin ilk ve ortaokullarda aşılanır. Avrupa ve Amerika'da bu okulların bu yöndeki sertliği ve yabancı çocukları eğitip kaynaştırma, ilkesi, şaşılacak derecede çekimli ve disiplinlidir. Hele İngiltere'de 1947—1949 yıllarındaki incelemelerimizde gördüğümüz, *«Browny* Usulü» denilen usul, üzerinde bizim için inceden inceye düşünülecek ve olduğu gibi alınıp, bize göre doğal değişikliklerle uygulanacak bir eşsiz kuraldır.

İngiltere'de bütün ilkokullarda ulusalcılığın ve siyasa demokrasi eğitiminin temel kayası olarak uygulanan bu «Browny Usulü» nün. 1947—1949 da, Avrupa'da incelemeler yaptığımız sırada gördüğümüz gibi anlatmamıza bırakılmamızı dileriz :

Londra'da «Pemberton Gardens» sokağında bir İngiliz okulundayız. Eğitim yönetmeliğinden gelen üç kişilik özel bir kurul o gün okulda «Browny Töreni» yaptıracaktır. Her yedi günde bir yapılıyor. Çocuklar büyük odada toplanmışlardır. Karşıya kıralın büyük kılığı İngiliz bayrağına süslenmiş olarak asılıyor. Çocuklar ulusal türküyü hep bir ağızdan söylerlerken iki yana İngiliz bayrakları çekiliyor. Sonra o gün «Browny» den geçecek her çocuk sıra ile kralın kılığı önünde çok içli ve ezberlenmiş bir ant içiyor. En küçük bir ses, en küçük bir gevşeklik yoktur, oda loşçadır ve kırmızımtırak ışıklar kralın üzerine çevrilmiştir. *O andiçme sözleri çocuğun içine işlemekte,* ve kimisinin gözlerinden yaşlar getirmektedir.

«Ben İngilizim, İngilizliği her şeyin üstünde, canımdan evimden, barkımdan da üstün tutarım. Gönlümde ve kafamda İngiliz onurunu yaşatırım. Onun korunması ve yükselmesi uğrunda her an ölmeye hazırım... Ben İngiliz olmadıkça bir hiçim...»

Bu törenden sonra, bu amaca uygun büyük bir titizlikle düzenlenmiş birtakım toplu oyunlar oynanıyor. Demin içilen andların, İngiliz onurunun sırasında yerine getirilip getirilmeyeceği deneniyor. Gene toplu ulusal türküler söyleniyor. Ve kurul üyelerinden biri çocuklara, *keskin—güzel öğütler veriyor*, bir iki ulusal, kamçılayıcı masal anlatıyor. En sonunda her çocuğa süt ve şekerlemeler dağıtılıyor.

Kurul üyeleriyle görüştüğümde, bu oyunların birkaç ayda bir değiştirildiğini ve çocukların, ilgilerini çekecek, yenileri yapıldığını ve belli başlı özel kurumların sadece bu işle uğraşarak bütün ilkokulları dolaştıklarını anlattılar. Bu usulün, İngiliz ulusalcılığını gönüllerde kökleştiren ve İngiliz birliğini ve bütünlüğünü sağlayan biricik usul olduğunu, *bütün yabancı çocukların da, bu usulle tüm İngilizleştiklerini anlattılar*. İşte bizimde azınlık ırkçılığına karşı tek çıkar yolumuz budur.» (s. 279) (75)

17. Arın Engin, *Atatürkçülük Savaşımızda Türk Kültürü Geçmiş Bilimi*, *Eti Tarihi*, Atatürkçülük Kültür Yayınları, Sayı 17 Atatürkkent(İstanbul) Sıralar Basımevi, 1961 224. s.

75.) Türk devletinin her sabah, Kürt çocuklarına süyletmeye çalıştığı, «Türküm, doğruyum, çalışkanım, Yasam, büyüklerimi saymak, küçüklerimi korumak. Ülküm, yükselmek, ileri gitmektir. Varlığım Türk varlığına armağan olsun» biçimindeki AND'ı kimlerden örnek aldığı yazıda açıkça anla-

19. Arın Engin, *Atatürkçülük Savaşımızda Türk Kültürü Geçmiş Bilimi, Sumer Türkleri,* Atatürkçülük Kültür Yayınları, Sayı 24 Atatürkkent (İstanbul) Gün Matbaası, 1969

19. Arın Engin, *Atatürkçülük Savaşında Promete, Türk Avrupa Kültür Güneşleri Nasıl Doğdu? Nasıl Parladı?* Atatürkçülük Kültür Yayınarı, Sayı 25 Atatürkkent (İstanbul) Gün Matbaası, 1969 256 s.

Bu kitabın başında,Kültür Güneşimiz Büyük Atatürk İdeolojisi başlığı altında, *«Bütün Atatürkçüler birleşiniz, sosyalist—Osmanlı zincirinden başka yiterecek bir şeyiniz yoktur»* denmektedir.

20. Arın Engin, *Uranus: Başlangıç: Ulusal Vicdan, 1. Büyük Roma Uygarlığının* Yaratıcısı Etrüsk Türkleri 2. *Avrupa Düşüncesi ve Kültürü Tarihi,* Atatürkçülük Kültür Yayınları Sayı 28 Gün Matbaası, İstanbul 1971 272 s.

Bu kitapta çeşitli yerlerde, Kürtlerin Türk olduğu iddia edildikten ve ispat edilmeye çalışıldıktan sonra, Kürt ulus varlığını yoketmenin, Kürtleri köleleştirmenin, yolları da gösterilmektedir. (s. II — IV, XVI—XVII, 9—15,286)

Bu kitapta, Türklük için yaptığı çalışmalardan dolayı yazara gönderilen, tebrikler de yer almıştır. Devlet Başkanı ve Başbakan Yardımcısı *Sadi Koçaş,* Yazar *Yakup Kadri* Karaosmanoğlu, MHP Genel Başkanı *Alpaslan Türkeş,* Yazar *Cihad Baban,* Deniz Kuvvetleri Komutanı Oramiral *Celal Eyicioğlu, Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği,* Anayasa Mahkemesi Üyesi *Recaî Seçkin,* Türk Dil Kurumu Ge-

---

tılmaktadır. Dikkat edilirse yazar, başka ulusları köleleştirmeyi, kendi kültürünü onlara her türlü tedbiri alarak empoza etmeyi normal görmektedir Fakat köeleşmeye karşı direnenleri, ırkçı politikalara karşı çıkarak, kendi benliğini korumak isteyenleri «azınlık ırkçısı» olarak nitelemektedir.

nel Sekreteri *Ömer Asım Aksoy,* Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Tarihi Enstitüsü Başkanı, Prof. Dr. *Feridun Nafiz Uzluk,* Dışişleri Bakanlığı Genel Sekreteri *Zeki Kuneralp,* yazarı, çalışmalarından dolayı tebrik edenler ve teşekkürlerini sunanlar arasındadır.

21. Arın Engin, *Cumhurluğumuzun 50. yıldönümünde Atatürkçülük Bildirisi,* Atatürkçülük Kültür Yayınları Sayı 29 Atatürkent İstanbul 1972 128 s.

Bu kitap Milli Eğitim Bakanlığı ve Kültür Bakanlıklarının isteği üzerine hazırlanmıştır. Kitapta, Kürtlerin Türk olduğu ispat edildikten (!) sonra (ss. 26—31) «Kürtleri yoketmenin yolu, onları sürgüne göndermek ve Doğu'ya Türkleri yerleştirmektir», diye önerilerde de bulunuluyor. (s. 9) Bundan evvelkilerde olduğu gibi çeşitli resmî kişi ve kurumlardan gelen tebrik ve teşekkür ifade eden mektuplara bu kitapta da yer verilmiştir. Bu mektupların bazılarının sahipleri şunlardır: Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri *Cihat Alpan,* Yazar *Yakup Kadri Karaosmanoğlu,* Başbakan Yardımcısı ve Devlet Bakanı *Sadi Koçaş,* Kültür Bakanı *Talat Halman,* MHP Genel Başkanı *Alpaslan Türkeş,* Eski Başbakanlardan *Suat Hayri Ürgüplü,* CHP Eski Genel Sekreteri *Kasım Gülek,* Manisa Milletvekili Dr. *Kamil Şahinoğlu,* Tabii Senatör *Ahmet Yıldız,* Kara Kuvvetleri Komutanı Orgeneral *Faruk Gürler,* Deniz Kuvveteri Komutanı Oramiral *Celal Eyicioğlu,* Hava Kuvvetleri Komutanı Orgeneral *Muhsin Batur,* Donanma Komutanı Oramiral Kemal Kayacan, Hava Kuvvetleri Kurmay Başkanı Korgeneral *Ahmet* Dural, Birinci Ordu Komutanı Orgeneral *Faik Türün, 3. Hava* Kuvvet Komutanlığı, Yazar *Cihat Baban,* Anayasa Mahkemesi Üyesi *Recaî Seçkin,* Türk Eğitim Vakfı Yürütme Kurulu Başkanı *Vehbi Koç,* Türk Eğitim Vakfı Başkan Yardımcısı Dr. *Nejat Eczacıbaşı,* Türk Eğitim Vakfı Yönetim Kurulu Adına Başkan *Vehbi Koç* ve Başkan Vekili Dr. *Nejat*

Eczacıbaşı, Türk Dil Kurumu Genel Sekreteri Ömer Asım Aksoy, Ankara Üniversitesi Tıp Fakütesi Tıp Tarihi Enstitüsü Başkanı *Prof. Dr. Feridun Nafiz Uzluk,* Dil, Tarih ve Coğrafya Fakültesi Tiyatro Kürsüsü ve Enstitüsü Müdürü Prof. Dr. Melahat Özgü.

Dr. Engin, Arın, eserlerinin hepsinde de, *Atatürk'ün buyruğu ile* Türk Tarih Kurumu üyeliğine atandığını, (1933) yine *Atatürk'ün buyruğu ile* Milli Eğitim Bakanlığı Milli Eğitim ve Öğretim Kurulu Üyeliği (1933—1935) yaptığını vurgulamaya dikkat etmiştir. En çok kullandığı metinlerden biri «Ne Mutlu Türküm Diyene» cümlesiyle biten 10. yıl nutkudur.

22. Nazmi Sevgen, Kürtler, BTTD Sayı 5 Şubat 1968 ss. 27—30

II.	Kürtler	*BTTD*	Sayı 6	Mart 1968 ss. 44—62
III.	»	»	» 7	Nisan 1968 ss. 57—61
IV.	»	»	» 8	Mayıs 1968 ss. 47—52
V.	»	»	» 9	Haziran 1968 ss. 70—76
VI.	»	»	» 10	Temmuz 1968 ss. 64—71
VII.	»	»	» 11	Ağustos 1968 ss. 49—59
VIII.	»	»	» 12	Eylül 1968 ss. 42—51
IX.	»	»	» 13	Ekim 1968 ss. 40—45
X.	»	»	» 14	Kasım 1968 ss. 59—65
XI.	»	»	» 15	Aralık 1968 ss. 54—58
XII.	»	»	» 16	Ocak 1969 ss. 39—47
XIII.	»	»	» 17	Şubat 1969 ss. 50—57
XIV.	»	»	» 18	Mart 1968 ss. 62—73
XV.	»	»	» 19	Nisan 1969 ss. 63—66
XVI.	»	»	» 20	Mayıs 1969 ss. 64—68
XVII.	»	»	» 21	Temmuz 1969 ss. 62—65
XVIII.	»	»	» 22	Haziran 1969 ss. 63—66
XIX.	»	»	» 23	Ağustos 1969 ss. 69—73

XX. » » » 24 Eylül 1969 ss. 39—53
XXI. » » » 25 Ekim 1969 ss. 75—78
XXII. » » » 26 Kasım 1969 ss. 64—68
XXIII. » » » 27 Aralık 1969 ss. 77—78
XXIV. » » » 28 Ocak 1970 ss. 67—70
XXV. » » » 30 Mart 1970 ss. 74—78

XXVI. Kürt Beylikleri, Mahmudiye Beyliği, *BTTD* Sayı 37 Ekim 1970 ss. 42—44

Nazmi Sevgen bu yazı dizisinde, Kürtlerin Türk olduklarını iddia etmektedir. Bununla beraber, Şerefname, Nikitin, Minorsky, ve Friç gibi yazarlara ve kitaplara dayanarak Kürtler hakkında bilgi vermektedir.

23. Nazmi Sevgen, Kürt Meselesinin İç Yüzü, Irak—Barzani Anlaşması ve Muhtemel Neticeleri, *BTTD* Sayı 31 Nisan 1930 ss. 64—71

II. Sayı 32 Mayıs 1970 ss. 54—61
III. » 33 Haziran 1970 ss. 57—64
IV. » 34 Temmuz 1970 ss. 68—70
V. » 35 Ağustos 1970 ss. 75—79
VI. » 36 Eylül 1970 ss. 79—82

Nazmi Sevgen, *Kürt Meselesinin İç Yüzü, Irak—Barzani Antlaşması ve Muhtemel Neticeleri* konulu yazı dizisinde, Kürt lerin, Barzani'nin de Türk olduğunu iddia etmekte, fakat bu anlaşmadan duyduğu endişeyi dile getirmektedir. Türk Hükümetinin bu antlaşmaya seyirci kalmaması bozulması için gayret göstermesi yolunda öneriler öne sürmektedir.

24. Nazmi Sevgen, Kerkük Türkleri BTTD Sayı 38 1970 ss. 8—12

II. Sayı 39 Aralık 1970 ss. 13—16
III. Sayı 40 Ocak 1971 ss. 24—27

Nazmi Sevgen bu yazı dizisinde, de Kürtlerin Türk oldu-

ğunu, Kürtçe diye bir dilin mevcut olmadığını beirtmektedir. Bununla beraber, Irak hükümetinden, Kürtlere olduğu gibi, Kerkük Türklerine de özerklik vermesini istemektedir.

25. Ertuğrul Zekaî Ökte, Dış Türkler, ve Kerkük Türkleri, *BTTD* Sayı 38, Kasım 1970 ss. 2—3

Belgelerle Türk Tarihi Dergisi sahibi ve Genel Yayın Müdürü Ertuğrul Zekai Ökte, Irak'taki (Yani Güney Kürdistan'daki) Kürtler için şöyle demektedir :

«...Kaldıki Irak'ta yaşayan 1.100'000 ne yaklaşan ve kendilerini *Kürt telakki eden* halkın % 80 i Türk olduktan başka, bu 1.100.000 nin yanında 900.000 Türk hars ve kültürü ile Türkiye'den kopmuş, anayurtta dil, din ve mefkure birliği halinde yaşayan Türk vardır.» (76)

26. Kayhan Sağlamer, Molla Mustafa Barzan'la bir Roportaj, *BTTD* Sayı 37 Ekim 1970 ss. 37—41

27. Kayhan Sağlamer, Ortadoğu Barışını Engelleyecek İki Silah; Mola Mustafa Barzani ve Yasir Arafat *BTTD* Sayı 38 Kasım 1970 ss. 36—39 (77)

76.) Bu «Türklere», Baas ırkçılığına ve sömürgeciliğine karşı verdiği ulusal kurtuluş mücadelesinde ne gibi yardım yaptınız, diye sormak gerekir. Sınırları kapatmak, napalm bombalarından, zehirli gazlardan kaçan kadınlara, ihtiyarlara ve çocuklara iltica hakkı vermemek nasıl yorumlanır. Kıbrıs'ta böylemi oluyor? Yazarın kullandığı bu ifade, Türk ırkçılığının ve sömürgeciliğinin ne derin bir ikilem içinde olduğunu açıkça göstermektedir.

77.) Kayhan Sağlamer'in bu yazısı üzerinde dikkatle durmak gerekir. **Belgelerle Türk Tarihi Dergisi**, etkili çevrelerin, daima iktidarda olan, yani Milli Güvenlik Kurulu'na çok yakın bir yayın organı olduğu düşünülürse bu önem daha iyi an-

28. Kayhan Sağamer, Araplar, Kürtler ve Kerkük Türkleri, *BTTD,* Sayı 39, Aralık 1970 ss. 34—38

29. Necmi Onur, Dağların Ardında Neler Oluyor? *Yeni Gazete,* 22 Ekim 1970—6 Kasım 1970, Ayrıca bk. Neçmi Onur, *Şark Cephesinde Yeni Bir Şey Yok.* Cumhuriyetin 50. Yılına Armağan, No. 2. *BTTD* Yayını, İstanbul 1972 ss. 423—474

Yazar röportajının sonunda «*Doğu»'ya «Kesinlikle Kültür emperyalizmi uygulanması gerekir*» diyor. Önerileri kısaca şöyle:

«... İlgililerin hazırlattıkları raporlara göre, bu bölgedeki insanlar istisnasız Kürt'tür. Ve idarecilerin tutumları nedeni ile, Kürtlükleri devamlı olarak yüzlerine vurulurcasına hatırlatılmaktadır. Hemen burada «görevlilerden» derlediğim bilgilere dayanarak açıklayayımki, hududunu çizdiğim bölgelerdeki Kürtleri bir «*ihanet*» içinde belirtmek ve öyle göstermek, vicdan ölçülerine sığmaz. Ancak ne var ki bu ortamı, ve bu hudutlar içindeki insanları istismar eden, zümre, «domuzcasına» vardır.

Evet. Bütün bu olanlardan ve olması muhtemel görülenlerden sonra, «*Ne yapmak gerekmektedir*», önemli olan husus budur. Olanları tahlil etmek ve böylelikle, olacakların oluşumlarına meydan vermemek.

Bu konuda da yıllarını Doğu illerinde idareci olarak harcamış «*Temiz bir memleket evladından*» yararlanmaktayım. Bakınız, uzun ve gerçeğe inen tetkik-

---

laşılır. Demekki etkili çevreler 1971 yılı başlarında Filistin halkının mücadelesinde de Ortadoğu barışı için büyük birtehlike görüyorlar. Burada, «Barış» kelimesinin içerdiği açıkça gözler önüne serilmektedir. Ezilen halkların, ulusal kurtuluşları için yaptıkları mücadele '«Barış»a aykırı görülmektedir.

ler sonunda bu idareci yapılması gerekenleri nasıl maddeleyerek tavsiye ediyor. (78)

1. Bölge esaslı şekilde etüt edilerek bilhassa adli ve idari mercilere *olağanüstü* yetkiler verilmelidir.

2. Kurulacak yepyeni bir eğitim sistemi ile aşiretleri yıkıp yok etmek, başlıca iştir. Bu da bölgedeki okul sayısını artırmak ve buna paralel bir *«eğitim seferberliği»* ile ancak gerçekeşebilir.

3. Bölgedeki «ağa» ların halk üzerindeki otoritelerini sıfıra indirecek tedbirleri en kısa zamanda almak. Bu iş için gerekiyorsa bir operasyona gitmek bile, zarardan çok fayda sağlar.

4. *Komando harekâtını, daha planlı ve hukukî hale getirmek lazımdır.* Ve bütün bölge vasıflı yollarla birbirine bağlanıncaya kadar da bu planlı komando harekatına devam edilmelidir. (79)

5. Bölgenin örf, adet ve diğer şartları gözönüne alınarak buna göre bir seçim sistemi bulunup uygulanmalıdır. Zira birçok yerlerde seçimlere «tek adam» etkilidir.

6. *Bütün bölgede bir kültür emperyalizmi uygulanmalıdır.* Bunu gerçekleştirmek için de, konut ve ücret meseleleri halledilmiş *«kaliteli öğretmenler»* buralarda görevlendirilmelidir. *Uygulanacak eğitimde ço-*

78.) Yazarın kullandığı kavramlara özellikle dikkat etmek gerekir. Tırnaklar ve alt çizmeler, yazara aittir.

79.) Okuyucular, «Doğu» da yol politikasının da amaçlarla yürütüldüğüne dikkat etmelidirler.

cuk, mutlaka aileden koparıalcaktır, Yetişen neslin eski nesil ile bağı kesilmelidir. (80)

7. Bölgeye devlet hizmeti yığınla akıtılacaktır. Köylü devleti yanında ve kendini koruyucu olarak gördüğü zaman, kendisini çeşitli şekillerde istismar etmek isteyenlere katiyen yüz vermeyecek bir karaktere sahiptir.

8. En iyi tedbir ve vaktiyle kötü denemesi yapılmış, olan «iskan meselesidir» Bu bölgeye yerleştirilecek Batı insanları, bölgenin değişmesinde en büyük rolü oynayacaktır.

Dilimin döndüğü kadar, kalemimin oynadığı kadarı ile, size «*Dağların ardındaki olanları*» anlatmaya çalıştım. Bundan sonrası, bu yazıları okuyup da, bu memlekete hizmet etmeyi görev olarak üzerine almış olanlara ve hele hele, «aydınlara» düşmektedir.» (ss. 472—474)

Yazar Necmi Onur, bütün bu önerilerine rağmen, Kürtlerin Türk olduklarını iddia etmekten ve savunmaya, ispat etmeye çalışmaktan da geri kalmamışlardır. (81) (Necmi Onur'

80.) Bu uygulamanın, İngiliz ve Fransız emperyalizminin, sömürgelerindeki uygulamalardan çok daha gerici ve katliamcı olduğuna okuyucular dikkat etmelidirler. 1952 yılında, profesörler tarafından hazırlanan, **Doğu Üniversitesi hakkında Rapor** (MEB İstanbul 1952) adlı raporda, **«Kaliteli öğretmenler»** hakkındaki görüşler aynen vardır. Bölge Yatılı İlkokullarında da öğrenciler ailelerinden tamamen tecrid edilmeye çalışılmaktadır.

81.) **Bu tavır Türk ırkçılığının ve sömürgeciliğinin hiç değişmeyen Kürdistan politikası ile ilgilidir. 1930 yıllarında da, bir** taraftan Kürdistan'a ordu gönderilirken, öte yandan, «asıl

un bu röportajı, Devrimci Doğu Kültür Ocakları tarafından şiddetle protesto edilmiştir. Bk. *Devrimci Doğu Kültür Ocakları*, Bülteni No 6,7, DDKO Dava Dosyası I. ss. 542—544, 550—551)

Bu yazılar, Kürtlerin Türk odukları konusunda yapılmış araştırmaların sadece birkaçıdır. Aslında, Türk düşüncesi, Türk Üniversitesi, Türk adaleti, bunun tartışılması gerekli olmayan bir doğru «hakikat» olarak kabul etmiştir. Düşünce ve eylemlerini buna göre yürütmektedir. Bu bilim dışı ve ciddi olmayan iddiayı kabul etmeyenleri, Kürt ulus varlığından sözedenleri, kendi öz benliğini kaybetmek istemeyenleri ise, «savcılara» havale etmektedir.

II. MC'NİN KİTAPLARINDAKİ IRKÇILIK KEMALİZMİ SÜRDÜRME ÇABASIDIR.

Milliyetçi Cephe (MC) hükümetinin 1976 yılının son aylarında bastırıp Lise öğrencilerine dağıtılmasını sağladığı ders kitapları, çıktığı andan itibaren, «ilerici» Türk basınında şiddetli eleştirilere uğradı. TBMM'nde soru önergelerinin verilmesine, görüşmeler yapılmasına, açık oturumlar düzenlenmesine, konferanslar verilmesine neden oldu. Büyük protestolarla karşılaştı. Eleştiri ve protestoların toplandığı en önemli nokta şu idi: Kitaplar, Kemalist ilkelerden, Atatürkçülükten sapmadır. Kitaplarda «Irkiyat», «fethiyat», ve «diniyat» yapılmıştır. Yine bu eleştiri ve protestolarda, MC'nin ders kitaplarının Milli Eğitimde ve toplum yapısın-

---

itibarıyla Türk olan» sözleri de sık sık kullanılıyordu. Ali Kemali Erzincan aTrihi, Resimli Ay Matbaası, İstanbul 1932 s. 177 vd. Erzurumlu Abdurrahim Şerif. Ahlat Kitabeleri, Hami Matbaası İstanbul 1932 ss. 6—23

da açtığı ve açacağı yaralar ise, ancak, Atatürk ilkelerine dönüş seretiyle kapatılabilir, deniyordu. (82)

Bunlar MC'nin Ders Kitapları konusuna bilimsel bir yaklaşımın ifadesi değildir. Bilimsel olmayan tutum, Kemalizmi, Atatürkçülüğü, zaman ve mekan boyutları içinde ele almamaktan doğmaktadır. Bu bakımdan 1930 yıllarına dönmekte büyük bir yarar vardır. Görülmektedir ki, *Türk Tarihinin Ana Hatları, Türk Tarihinin Ana Hatları Methel Kısmı, Tarih I, II, III, IV,* Birinci, İkinci, Üçüncü ve daha sonraki Türk Tarih Kurultayları, Türk Dil Kurultayları, kısaca, *Türk Tarih Tezi* ve *Güneş—Dil Teorisi* dikkate alındığı zaman MC'nin kitaplarındaki görüşlerin, yayılmak istenilen

---

82.) Bu eleştiri ve Protestolardan bazıları için bk, TÖB—Der, MC'nin Ders kitapları: Eğitimde Faşist Tırmanışın Yeni halkası, TÖB—Der Sayı 131 1 Kasım 1976 ss. 1—3; Devrimci Öğretmen, Eğitimin Faşistleştirilmesi ve Yeni Ders Kitapları, **Devrimci Öğretmen,** Sayı 1 ss. 6—7; TÜMÖD, MC'nin Ders Kitapları, **Tüm Öğretim Üyeleri Derneği Bülteni,** Sayı 4-5 Kasım-Aralık 1976 ss. 1—2, 8 Bu bültende 27 Kasım 1976 günü, Hacettepe Üniversitesinde düzenlenen **MC'nin Ders Kitapları»** konulu Açık Oturumda söylenenler özetlenmiştir. Açık oturuma katılanlar şunlardır: Prof. Dr. Cevat Geray (Yöneten) Prof. Fehmi Yavuz, Prof. Dr. Talat Tekin, Doç. Dr. Bozkurt Güvenç, Dr. Kemalettin Akalın, Emin Özdemir; Sosyalist Yarın, MC'nin Ders Kitapları : Kültür Tarihi, **Sosyalist Yarın,** Sayı 8 5 Ocak 1977 s. 10 Bağımsız Türkiye, Ahlak Değil, Ahlaksızlık Kitabı, **Bağımsız Türkiye,** Sayı 5 10.1.1977 s. 16; Ali Haydar, Selçuklular ve Osmanlılar Döneminde, Düşünce ve Mezhep Katliamları, **Birlik** Sayı 24 Şubat 1977 ss. 5, 8; **Birikim,** Ders Kitapları Olayı, **Birikim,** Sayı 24 Şubat 1977 ss. 78-80; TDK, **Ismarlama Ders Kitapları Üzerine Rapor,** TDK yayınları, Ankara 1976 121 s., Sami Gür

ideolojinin, bunlarla büyük bir benzerlik içinde olduğu görülür. Şu örneklere bakalım:

Örnek I

«... Asıllarının Türkmen olduğu tarihçe kesin şekilde bilinen pek çok aşiret, bu şekilde Kürtçe denilen karma

---

türk, Lise Ders Kitaplarında Tezgahlanan oyunlar, **Özgür İnsan,** Sayı 40 Şubat 1977 ss. 64—69; Cahit Kulebi, Okul Kitaplarında Gericilik Belirtileri Vardır, **Milliyet**, 13 Kasım 1976; **Mümtaz Soysal Akide, Milliyet** 7 Aralık 1975 **Felsefeye Başlangıç**, Mecliste sert tartışmalara sebep oldu, **Milliyet** 23 Aralık 1976; Halil Tunç : Lise I Ahlak Kitabında, İşçi ve **Grev aleyhine** birçok ibare var; **Milliyet**, 29 Aralık 1976 Ecevit: **MC Sınıf** Kışkırtıcılığı Yapıyor, Milliyet 30 Aralık 1976; **Fethi Naci, Edebiyat** Dersleri, **Politika** 24 Ekim 1976; Ali Dündar, **Cepheleştirilen** Eğitim, **Politika**, 9 Kasım 1976; Esen Yel, Eğitim Yüz Karası : MC'nin Ders Kitapları, **Politika**, 22 Kasım 9 Aralık 1973; Atilla Özsever, öğretmen Okulları Dosyası, **Politika**, 10 Aralık 15 Aaralık 1976; Afyon Eğitim Enstitüsü **Ders** Kitaplarında Irkçılık propagandası yapılıyor. **Vatan** 1 Kasım 1976 Emil Galip Sandalcı, Eğitimde Son Fiyasko, **Vatan** 12 Kasım 1976; İlhami Soysal, Beşiktaş Mezara, **Vatan**, 6 Aralık 1976; İlhami Soysal, Birlik,—Bütün, **Vatan** 21 Aralık 1976; Ümit Kaftancıoğlu; Niyazi Berkes, İlk Türk Devleti, **Cumhuriyet**, 4 Ekim 1976; Şükran Ketenci, Yeni Ders Kitapları Çağ Dışı Nitelikte, **Cumhuriyet**, 14 Ekim 1976; Cumhuriyet, Tek Kitap Çok Kitap, **Cumhuriyet**, 15 Ekim 1976; Şükran Ketenci, Yeni Ders Kitapları Atatürk Devrimlerine Ters Düşmektedir. **Cumhuriyet** 18 Ekim 1976; Satı Erişen, MC'nin Edebiyat Kitabı, **Cumhuriyet**, 22 Ekim 1976; Hıfzı Veldet Validedeoğlu, Türkçülük mü Arapçılık mı? **Cumhuriyet**, 24 Ekim 1976; İlhan Selçuk, okul kitapları

bir İran—Türk dili konuşmaya başlamışlardır. Hatta aslen Türk olan Kürtler, arasında, Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da Türkçeyi hiç bilmeyenler ortaya çıkmıştır.

Cumhuriyet, 24 Ekim 1976; Sami Gürtürk, İktidarın Görüşüne Uygun Sosyoloji, **Cumhuriyet**, 27 Ekim 1976; Ceyhun Atuf Kansu, Cumhuriyet Bayrağı, **Cumhuriyet**, 29 Ekim 1976; Oktay Akbal, 53 yıl Boşa Mı? **Cumhuriyet** 29 Ekim 1976; Yeni Ders Kitapları Tartışıldı, **Cumhuriyet** 30 Ekim 1976 (29 Ekim 1976 günü yapılan açık oturuma, Prof. Dr. Cavit Orhan Tütengil, Halis Kurtça, Rauf Mutluay, Selman Erakım, Tahsin Yücel, İsmet Konuk katılmışlardır.) Hıfzı Veldet Velidedeoğlu, 53 Yılda Duş ve Gerçek, **Cumhuriyet**, 31 Ekim 1976; Cemal Alpman, Tam Bir Din Sömürüsü, **Cumhuriyet**, 31 Ekim 1976; İbrahim Olgun, Güdümlü Eğitim, **Cumhuriyet**, 2 Kasım 1976; Tahir Nejat Gencan, Ismarlama Kitaplar, **Cumhuriyet** 6 Kasım 1976; Niyazi Berkes Irkçılık Dincilik, Cumhuriyet, 30 Kasım, 1976; İlhan Selçuk, Aleviler, **Cumhuriyet**, 19 Aralık 1976; İlhan Selçuk, Okul Kitabı mı Bu? **Cumhuriyet**, 24 Aralık 1976; Bahriye Üçok, Şaşıp Kaldım. **Cumhuriyet**, 19 Aralık 1976; Ruhi Turfan, Eğitimin Böylesi, **Cumhuriyet**, 28 Aralık 1976; İlhan Selçuk, Ahlak ve Ahlaksızlık, **Cumhuriyet**, 31 Aralık 1976; Fehmi Yavuz Ismarlama Din Bilgisi Kitapları, **Türk Dili** Sayı 305 Şubat 1977 ss. 155—158; Tahir Nejat Gencan, Bir Ismarlama Kitap, **Türk Dili**, Sayı 305 Şubat 1977 ss. 151—155; Satı Erişen, Son Türk Dili ve Edebiyatı Programı üzerine, Türk Dili, Şubat 1977 ss. 159—164; Fusun Altıok, Ismarlama Felsefe Kitabı, Türk **Dili**, Sayı 305 Şubat 1977 s. 170-174 Talat Tekin, Lise I Edebiyat Kitabındaki Tutarsızlıklar ve Bilimsel Yanlışlar, **Türk Dili**, Sayı 305 Şubat 1977 ss. 165-170; Lise Tarih Kitabında, Türk olanın saçı dalgalı olur, deniyormuş, **Hürriyet**, 24 Şubat 1977; Bu tür yazıların yanında, **Tercüman**,

Türk eğitim ve kültür politikasının yetersizliği sebebiyle böyle vatandaş kitleleri, milli kültürden mahrum kalmışlardır.» (Yılmaz Öztuna, *Tarih Lise,* III. Devlet Kitapları, İstanbul 1976 s. 437)

Bu görüş *Türk Tarihinin Ana Hatları, Türk Tarihinin Ana Hatları Methal Kısmı, Tarih I. Tarih II. Tarih III Tarih IX* kitaplarında yer alan görüşlerle, Türk Tarih Kurultaylarında, Türk Dil Kurultaylarında, Kısaca, *Türk Tarih Tezi ve Güneş—Dil Teorisi* anlayışı ile benimsenmesi ve benimsetilmesi gereken ideoloji ile hiçbir farkı yoktur. Hatta birinci kategoridekiler, MC'nin kitapları için en temel ve vazgeçilmez bir kaynaktır. Esasen bu Kemalizmin en önemli özelliklerinden biri olup, Türk Üniversitesine, Türk adaletine, Türk «Solu» ve Türk «Sosyalist» hareketinin büyük bir kısmına aynen kabul ettirilmiştir.

«... Türk karakterinin diğer mühim bir unsuru üstünlük şuurudur. Atatürk milli seciyenin bu unsurunun devam etmesi, daha da canlanması için çok çalışmıştır.» (Yılmaz Öztuna, Tarih III. s. 407)

Bu kitapta öğrencileri etkilemek için coşkun bir ifade kullanılmaktadır. «*Dehşetli* bir Jeopololitik ehemmiyet arzetmektedir.» (s. 28) «1452—1453 kışını dehşetli kanlı hazırlıklarla ile geçirdi.» (s. 49) Kitapta, Osmanlı İmparatorluğuna «Türk İmparatorluğu», «Türkiye İmparatorluğu», Osmanlı düzenine, «Cihan Düzeni», Osmanlı Devletine «Cihan Devleti» denilmektedir.

Örnek 2.

«... Türklerin birbiri arkasına çeşitli yönlerde yayılma-

Son Havadis, Milli Gazete, Ortadoğu, Millet, Hergün, Bayrak gibi gazetelerde de MC'nin Ders kitapları lehinde yazılar yayınlanmıştır.

larını sağlayan sebeplerden biri de, Türk maneviyatının sağlamlığıdır. *Bilinmeyen ufuklara doğru akmak,* her an karşılaşılacak tehlikeleri göğüslemeğe hazır bulunmak, ve aralıksız bir ölüm—kalım savaşı ortamında yaşamak, her millet için tabii sayılacak bir davranış değildir. Bu ruhi zindelik Türkler'de açık şekilde görülmektedir. Onların tarih boyunca, hareketli bir topluluk halinde, sürekliliğini sağlayan bu zindelik, başarılarla birlikte daha da artmıştır. *Her askeri zafer yeni bir siyasi hedefe yol açmıştır. Ülkeler fethedildikçe yeni fetih arzuları* kamçılanmıştır.

Bu durum Türklerde, bir fütühat felsefesi ve hakimiyet mefkuresi doğurmuştur. Türk futuhat felsefesi dünyayı Türk töresinin himayesinde huzur ve sukuna kavuşturmağı gaye edinmiştir.» (İbrahim Kafesoğlu, Altan Deliorman, *Tarih* Lise 1, Devlet Kitapları İstanbul 1976 s. 81)

Türk Tarihinin Ana Hatları, Türk Tarihinin Ana Hatları Methal Kısmı, Tarih I, Tarih II, Tarih III, Tarih IV kitaplarında fütuhat felsefesinin ne derece çoşkun ifadelerle belirtildiğini okuyucular hatırlayacaklardır, Türk Tarih Kurultaylarında, Türk Dil Kurultaylarında, Bayan Afet'in, Dr. Reşit Galib'in, Dr. Şevket Aziz'in, Prof. Sadri Maksudi'nin, Prof. Yusuf Ziya Özer'in, Prof. İbrahim Necmi'nin, vs. nin konuşmaları ile, MC'nin kitaplarındaki «çoşkun ifadeler» karşılaştırıldığı zaman, ikincilerin birinciler yanında, çok sönük kaldığı hemen anlaşılmaktadır.

«... Türkler beyaz renkli, düz burunlu, değirmi yüzlü, endamlı ve sağlam yapılıdır. Hafif dalgalı saçları vardır. Erkeklerin sakalı orta gürlüktedir.

Orta çağ kaynaklarında Türkler güzelliğe örnek olarak gösterilmektedir. Hatta İran edebiyatında «Türk» sözü bazan «güzel insan» manasına kullanılmıştır.» (İbra-

him Kafesoğlu, Altan Deliorman, *Tarih Lise* 1. s. 77)
«... Türk devletinin birleştirici karakteri gereği, Türk siyasetinin bir de iç cephesi vardı. Türk devlet başkanlarının en önemli görevlerinden biri de, dağınık Türkleri toplamak olduğu için, siyasetin bu yönde yürütülmesine ayrıca dikkat edilirdi.» (İbrahim Kafesoğlu, Altan Deliorman, *Tarih Lise 1.* s. 201)

Örnek 3

«... Tarih boyunca pek çok savaş yapmış olan Türkler..» (Mehmet Kaplan, *Ededbiyat Lise I.* Devlet Kitapları, Ankara 1976 s. 13
«... Atlı, akıncı bir kavim olan Türkler, tarih boyunca çeşitli ülkeleri almışlar, buralarda devlet kurmuşlardır..» (Mehmet Kaplan, *Edebiyat Lise I* s. 19)
«... Biz binlerce yıl yabancı kavimleri içine alan devlet ler kurmuşuz, onları idare etmişiz.» (Mehmet Kaplan a. g. e. s. 26)
«... Asırlarca süren bu savaşları Türkleri savaşçı bir kavim yapmış, ve onlarda *cihana hakim olma* idealini doğurmuştur. (Mehmet Kaplan, a.g.e. s. 33)

Örnek 4

«... Bugün yeni Malazgirtler, yeni Mohaçlar için, Kanuniler, Çin saraylarını basıp esaret zincirlerini koparmak için Kürşad'lar, İstiklal Herbinde Batı ve Doğu emperyalizmini Ege Denizinde gömmek için Mustafa Kemaller yetiştirmelidir. İşte bu şerefli görev şerefli Türk kadınına düşmektedir. (Bilal Gürer, *Kültür Tarihi,* 1976-1977 Ders Yılı Eğitim Enstitüleri İkinci Sınıf Ders Kitabı, s. 163)
«... Türkiye'de seciye ve ahlak ulviyeti yalnız *hakiki Türklere* münhasırdır. Devrişmeler, müntediler, ve di-

ğer unsurlar her türlü Fenalıklar ve ahlaksızlıklar içindedir.

Türk ahlakının son zamanlarda başlıca amilleri, Türkiye'deki ahlaksız gayri müslim unsurlardır.

Türk ırkında iyilik ve insaniyet gibi faziletler fıtridir. Devşirmelerle diğer gayri Türk unsurlarına bu faziletlerden mahrumiyetlerinin sebebi işte budur.

Türk ırkından bezirgan ruhundan eser yoktur.

Avrupalı esirlere o kadar iyi muamele edilmiştir ki, bunlardan bazıları azad edilip memleketlerine gittikten sonra o medeni insani esaret devirlerine hasret kalıp tekrar Türkiye'ye gelmiş ve eski esaret zincirlerini kendi elleriyle boyunlarına takmışlardır.

Avrupa'da bütün sokaklar umumi hela vaziyetinde olduğu halde, Türkiye'de ayrıca umumi hela binaları kurulmuş ve bunlar son derece temiz tutulmuştur.

İğrenme bilmeyen kirli Avrupalılar, köpeklerinin yedikleri kaplarda kendileri de yemeklerini yemekten çekinmedikleri için, eski Türkler Frenklere (Köpekler) lakabını takmışlardır.

Eski Türkler kendilerini yeryüzünün en cesur insanları bilirlerdi. Bu milli ve ırkı kanaate, düşman müellifler bile hak vermişlerdir.

Türk dili üstün ırkın dilidir. İşte bu telakkilerinden dolayı eski Türkler, Türkçe bilen Frenklerle görüşürken bile, tercüman kullanmışlar ve onların üstün ırk diliyle konuşmalarına fırsat vermemişlerdir.

Eski Türk'ün dünyayı hayran eden şecaat ve cesareti hem ırkî hem dini temellere dayanır.»(Bilal Gürer, a.g.e. s. 152)

Bu örnekler çoğaltılabilir. Fakat gerekli değildir. Bu küçük örnekler bile, MC'nin kitaplarında ifade edilmeye ve öğrencilere benimsetilmeye çalışılan ideolojinin 1930 yıllarında-

kinden hiç farklı olmadığını göstermektedir. Hatta MC'nin Profesörlerinin, Büyük Şef Gazi Mustafa Kemal'in profesörlerine göre çok daha ölçülü oldukları söylenebilir. Örneğin MC'nin profesörleri, Bayan Afet gibi. Dr. Şevket Bey gibi, Prof. Sadri Maksudi Bey gibi. Prof. Yusuf Ziya Bey gibi, Dr. Reşit Galib gibi, Sumerlerin, Hititlerin, Mısır Tanrılarının, Yunanlıların, Latinlerin, Ari'lerin Türk olduklarını iddia etmemişlerdir. Hatta Kontenjan Senatörü Adile Ayda, Cumhuriyet Senatosunda yaptığı gündem dışı bir konuşmada, Hititlerin Türk olmadıkları gerekçeşiyle «Hitit Güneşi» anıtının yapımının durulduruluımasını, anıtın kaldırılmasını istemiştir. Fakat Kürtlerin Türk olduklarını, Türklerin çok yüksek bir ırk olduklarını öteki ulusları yönetme yetkisine ve gücüne sahip olduklarını aynı birinciler gibi iddia ediyorlar. (83)

Yukarıda belirtildiği gibi, 1930 yılları arasında, ve sonrasında, bütün dünya medeniyetlerinnin, kültürlerinin Türk kökenli olduğu Türkler tarafından kurulduğu iddia ediliyor ve ispatlanmaya çalışılıyordu. Bu, tek parti döneminde, özellikle

83.) Hürriyet, 5 Ocak 1977, Kontenjan Senatörü Adile Ayda, '«Hitit Güneşi» anıtının kaldırılmasını istedi. s. 9 Bu olay Türk tarihinin yazımındaki derin ikilemlerden, derin çelişmelerden biridir. 1930 yılların da, Şarki Karaağaç Mebusu Prof. Sadri Maksudi (Arsal), bütün dünyanın Mezepotamya'nın, Mısır'ın, Ege'nin, Roma'nın, Çin'in Hid'in, Anadolu'nun, bu arada Hititlerin de Türklüğünü isbatlamaya uğraşırken, 1977 yılında, Prof. Sadri Maksudi Asalın kızı, Kontenjan Senatörü Adile Ayda, Hititler Türk değildir. diye, «Hitit Güneşi» anıtının kaldırılmasını istemektedir. Hatta Adile Ayda, Hitit Güneşi anıtından, «utanç verici» diye söz etmektedir. Cumhuriyet senatosunda yapılan bu konuşma AP liler tarafından tasvip görmüştür. Ankara Belediyesi, bu anıtın yapımını sürdürebilmek için, Türk Tarih Kuru-

Büyük Şef Gazi Mustafa Kemal'in hayatta olduğu dönemde yoğun bir şekilde sürdürülen bir propaganda idi. Bugün artık Türk düşüncesi, Türk üniversitesi, Türk basını genel olarak böylesine gülünçlüklerin sahibi değil, Fakat «Kürtlerin Türklüğü» konusundaki ideoloji aynen sürdürülmektedir. Türk demokratları, ve Türk sosyalist hareketibu konu bu süreç üzerinde dikkatle durmalıdır. Diğerleri terkedildği halde, «Kürtlerin Türklüğü» iddiası neden sürdürülmektedir? «Alevilerin onuru», ve «İşçilerin şerefi» konusunda oldukça hassas olan Türk «demokratları» Kürt ulusunun ulusal kişiliğine karşı en çirkin saldırılarda bulunurken neden, susmaktadırlar?

Yukarıda belirttiğimiz gibi MC'nin kitapları, Türk basınında genel olarak «ırkiyat», «fethiyat», «diniyat» olarak değerlendirilmiştir. Ve bunun, eğitimde ve öğretimde, toplumsal yapıda açtığı yaraların önüne ancak, Atatürkçülüğe, Kemalist ilkelere dönülerek geçilebilir, denmiştir. Bu MC'nin kitapları konusuna bilimsel olmayan bir yaklaşımdır. Halbuki, MC'nin Ders Kitaplarının yazarları adına, Prof. Dr. Muharrem Ergin İstanbul'da düzenlediği basın toplantısında, MC'nin kitapları aslında, Atatürk ilkelerine bir dönüştür, demiştir. (84)

---

mundan rapor almak zorunda kalmıştır. (Hürriyet, 5 Şubat 1977 s. 11) Fakat anıtın yapımına bir müddet ara verilmiştir. (Hürriyet, 17 Şubat 1977 s. 11)

«Hitit Güneşi» anıtı olayı, Türk ırkçılığının muhtevasında 1930 dan 1977 ye kadar önemli bir değişme olmadığını göstermektedir, 1930 yıllarında olduğu gibi, bütün dünyayı, bu arada Hititleri de, Türk görmek de ırkçılık, Hititler, Türk değildir, diye, yapımına başlanan bir anıtın, durdurulması ve kaldırılması da ırkçılıktır.

84.) 8 Şubat 1977 de düzenlenen bu basın toplantısına, Prof.

Prof. Dr. Muharrem Ergin'in, MC'nin kitapları, aslında Atatürkçülüğe dönüştür. sözleri doğru değildir. Çünkü, Türkiye'de Atatürkçülükten, Kemalist ilkelerden hiçbir zaman ayrılma olmamıştır. Bütün iktidarlar bu ilkelere yürekten bağlı kalmışlardır. (85) Bazı iktidarlar bu ilkelerin adını sanını vererek, açıkça savunmuşlardır. Bazıları, gizleyerek, adından söz etmeyerek. MC'nin ders kitapları bu ilkelerin adını sanını vererek açıkça savunmaktadır. Bu bakımdan biz MC'nin Ders Kitapları Atatürkçülüğe dönüştür, sözünü doğru bulmayarak, «Kemalizmi sürdürme çabası» olarak değerlendiriyoruz. Bundan sonraki çalışmalarda, Büyük Şef Gazi Mustafa Kemal'in ve ondan sonraki iktidarların «Doğu» daki şeyhlerle (Türkleştiklerini söyleyen, işbirlikçi ve kendi öz benliklerini reddeden şeyhlerle) ne yoğun içli-dışlı ilişkiler kurulduğunu ve sürdürüldüğünü, onların geleneksel imtiyazlarının nasıl teşvik edildiğini göstermeye çalışacağız.

O halde, MC'nin kitapları konusuna Atatürkçülük ideolojisi açısından değil, daha başka bir kavramla yaklaşmak gerekir. Bu temel kavram «Bilim» kavramıdır. Bilim yöntemi olguları, bu arada Atatürkçülüğü de zaman ve mekan boyutu içinde ele almayı gerektirir. Olguları bir bütünsellik içinde, öteki olguları etkilemesi ve onlardan etkilenmesi süreci içinde

---

Dr. Mehmet Kaplan, Prof. Dr. İbrahim Kafesoğlu, Prof. Dr. Amiran Kurtkan. Prof. Dr. Sabri Özbaydar, Doç. Dr. Erol Güngör katılmışlardır.

85.) Örneğin, MC'nin kitaplarından hiç farklı olmayan birtakım okul piyesleri, Naim Talu hükümeti zamanında bastırılmış, Bülent Ecevit Hükümeti zamanında dağıtılmıştır, basım ve dağıtım işlerini yürüten Milli Eğitim Bakanlığıdır. Örneğin: Emrullah Nutku, **Zafer Yolu**, Devlet Kitapları Ankara 1973; Semiha Türkyılmaz, **Ne Mutlu Türküm Diyene**, Devlet Kitapları, Ankara 1973

ele alır. Olguları ve olgusal ilişkileri, iç ve dış bağlantıarı çelişme ve değişmeleri içinde somut olarak kavrar. Bilim yönteminde doğrunun, «hakikatın» tek ölçütü vardır. O da olgulardır. Kişiler, doğrunun ölçütü olamazlar. Bilim yöntemi, teker teker, falanca profesörün nasıl kitap yazdığı konusu üzerinde durmaz genel olarak bilimsel bilginin nasıl üretildiği konusu üzerinde durur. Bu ise, MC'nin profesörleri ile MC'nin profesörü olmayanlar arasında, olgulara bakış, olguları kavrayış, ve ifade ediş yönünden ne gibi fark olduğunun, fark olup olmadığının ortaya konulmasını gerektirir.

MC'nin Ders Kitapları konusu Türkiye'de eleştirinin ne kadar zayıf ve köksüz olduğunu bir kere daha ortaya koymuştur. Bazı şeylerin, örneğin Kemalizmin, eleştiriye tabi tutulamayacağını göstermiştir. Halbuki, eleştiri, bilim yönteminin temelinde duran vazgeçilmez bir süreçtir. Bir kısım Türk basını, ve Türk «solu» ise, MC'nin ders kitaplarına şiddetli bir eleştiri yönelttikleri halde, bu kitaplara temel teşkil eden, bunlarla organik bir bütünlük içinde olsun Kemalizmi, *Türk Tarih Tezi ve Güneş—Dil Teorisi* anlayışlarına kati surette eleştiri getirmemişlerdir. Getirememişlerdir. Hatta «Kurtuluş»u bunlara dönerek gerçekleştirebiliriz, diyerek MC'nin Ders Kitaplarıyla, Kemalizmin bu ilkeleri arasında bir bağ yokmuş gibi bir izlenimin yaratılmasına çalışmışlardır.

Türkiye'de, demokrasi, düşünce özgürlüğü, ülkenin demokratlaştırılması gibi kavramları sık sık kullanan Türk düşüncesi , Türk «solu», Türk «sosyalist» bereketi, Kemalizm üzerinde, Atatürkçülük üzerinde dikkatle durmak zorundadır. Şimdiye kadar, örneğin, «Kemalizm, ulusal kurtuluşçudur, dünyada ilk ulusal kurtuluş savaşını biz verdik, bütün mazlum uluslara önder olduk», deniyordu. Bunu söyleyebilmenin, düşünce özgürlüğü olduğu iddia ediliyordu. Halbuki temel mesele bu değildir. Kemalizmin ulusal kurtuluşçu olduğu doğru değildir. Olgulara yaşanan hayata bakıldığı zaman, Kemalist-

lerin İngiliz ve Fransız emperyalistleri ile işbirliği yaparak Kürdistan'ı bölüp parçaladığı, Kürt ulusunu boyunduruk altına aldığı görülmektedir. Zamanın en güçlü emperyalist devletleriyle, işbirliği yaparak Kürt ulusunu boyunduruk altına alan bir ideoloji mazlum uluslara önderlik edemez. Kemalistler,, dünya da ilk ulusal kurtuluş savaşını biz verdik, bütün mazlum uluslara önder olduk dedikleri zaman bile Kürt ulusunu boyunduruk altına almaya çalışıyorlardı. Temel mesele, örneğin bu sürecin tartışılmasıdır. Halbuki, Türk düşüncesi, *Türk. «solu», Türk «sosyalist» hareketinin büyük bir kısmı, kendi burjuvazisi, sivil-asker etkin güçleri ile işbirliği yaparak, onlara taviz vererek bu sorunu tartışmaktan kaçındığı gibi, bu konuda düşünenlerin düşünce özgürlüğünü de savunmamaktadır.*

Ne varki, Kürt ulus sorununu programlaştırmayan, hiçbir hareket Türkiyenin demokratlaştırılmasına katkıda bulunamaz. Kürt ulus sorunu yok farzedilerek, burjuvaziye, sivil-asker etkili çevrelere, tavizler vererek demokrasi mücadelesi yapılamaz. Düşünce özgürlüğü savunulamaz.

KISA BİR AÇIKLAMA

Dêqe Komal bu yayım ile İsmail BEŞİKÇİ'nin üçüncü kitabını okuyucuya sunmaktadır. Bilindiği gibi «BİLİM YÖNTEMİ» isimli kitap ile, yazar bilim yöntemi sorununu enine boyuna tartışmış, *«bilim yöntemi/Türkiye'deki Uygulama»* genel başlığı altında, somut olgular karşında «bilimsel Bilgi üretme fonksiyonu»nun Türkiye'deki durumunun değerlendirilmesine geçmiştir. Bu dizinin ilk kitabı «KÜRTLERİN MECBURİ İSKAN'I», ikincisi de «TÜRK—TARİH TEZİ ve KÜRT SORUNU» olarak okuyucuya sunuldu. Serinin üçüncü kitabında yazar Cumhuriyet Halk Fırkası'nın 1927 tüzüğünü tartışmaktadır. Süreç içinde diğer olgularda yayınevimiz tarafından okuyucuya sunulacaktır.

Bu nedenle bazı belirlemeler yapmak gereği doğdu Birinci olarak, yazar bilim yönteminin gereği olarak Türkiye somutunda olguları ve olgusal ilişkileri tartışmakta, bilim adı altında yapılan çalışmaların, bu somut olgular düzeyinde eleştirisini yapmaktadır. Aynı zamanda kendiside eleştiriye açıktır. Okuyucu, yazarın tesbitleri ve tahlillerine katılmayabilir. Bu taktirde okuyucu eleştirisini sunma durumundadır. Bu eleştiriler elbetteki yayınevimiz tarafından değil, bizzat yazar tarafından cevaplandırılma durumundadır. Kaldı ki bu tür bir diyaloğ, en azından üzerinde durulan konuların daha da açılmasını, sağlıklı değerlendirmelere varılmasını beraberinde taşır.

Yazarın belirlemelerine katılmayan okuyucu, katılmadığı noktaların eleştirisini açık yüreklilikle sun-

malıdır. Konu, ucuz bir siyasi istismar düzeyine çekilmemelidir. Tesbitlerinin, tahlillerinin, eleştirilerinin sahibi olarak yazar, direkt olarak okuyucu ile karşı karşıyadır. Yayınevi, bu ilişkinin sağlanmasında üstüne düşen görevi yerine getirmekle yükümlüdür.

Bilim adamının ürettiği bilgileri, taşıdığı fonksiyondan soyutlayarak, yayınevinin siyasi ve ideolojik tercihleri düzeyinde ele almak olumsuz bir tavır olur.

İsmail BEŞİKÇİ'nin bu kitabı ile de, tartıştığı olgu ların karanlıkta kalan yanlarını, şimdiye kadar süregelen değerlendirmelerin bilimsel olmayan yöntemlerle çarpıttığı gerçeklerin, gün ışığına çıkmasına yardımcı olduğunu okuyucunun tesbit etmekte güçlük çekmeyeceği inancını taşıyoruz.

Haziran—1977 KOMAL

KISALTMALAR

BTTD : Belgelerle Türk Tarihi Dergisi

DTCF : Dil ve Tarih—Coğrafya Fakültesi

İÜEF : İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi

İÜİF : İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi

MEB : Milli Eğitim Bakanlığı

TAM : Türk Antropoloji Mecmuası

TDTC : Türk Dili Tetkik Cemiyeti

TKAE : Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü

TTK : Türk Tarih Kurumu

TTTC : Türk Tarihi Tetkik Cemiyeti

TDK : Türk Dil Kurumu

BAZI KAVRAMLAR, KİŞİ VE YER ADLARI DİZİNİ

İÇİNDEKİLER

BAZI DÜZELTMELER

Sahife	Satır	Yanlış	Doğru
10	d(x)	(siyah dizilen)	(italik)
106	y 5	idiem	idiom
108	a 9	efendim	efendin
113	y 16	Bretohlar	Bretonlar
158 - 159	y	ilk iki satır, (Hakkı Nezihi Bey...) olarak başlayan satırın alt tarafına indirilecek. 159 daki ilk iki satır bu satırların devamıdır.	
170	y	(10. Agop Dilaçar) ibaresinin önündeki (Güneş—Dil Teorisi Analiz Metodu 210-223) ibaresi çıkarılacak. Bundan sonra ikinci sutundaki kategoriler birer yukarıya kaydırılacak.	
185	d	A. Dilçar	A.Dilaçar
190	y z	zulüm »	zulümü »
192	a 7	özerkiliniği	özerkligini
196	y 4	dirinmelerinin	direnmelerinin
201	a 11	cila	cilt 1
202	a 13	Folklar	Folklor
207	d 8	rastlanıl-maktadır	rastlanılma-maktadır
211	a 4	Gnel	Genel
215	d	İlçe	Llce
219	y 6	Rasizmini	Faşizmini
220	y 4	Pek	Perk
223	y 7	yayınlansayıda	yayınlansaydı
224	d 3	düşmenlik	düşmanlık
229	d 3	Köeleşmeye	Köleleşmeye
229	y 10	yiterecek	yitirecek
233	y 1	beirtmektedir	belirtmektedir.

(x) a/ aşağıdan y/ yukarıdan d/ dipnot

Daha Önce Yayınlanan «Bilim yöntemi Türkiye'deki Uygulama 1 KÜRTLERİN MECBURİ İSKAN'I» kitabında geçen bazı basım hatalarına ilişkin doğru - yanlış cetvelidir.

Sahife	Satır	Yanlış	Doğru
24	d	1957	1975
118	d 2	kardo	kadro
133	d 17	ikame	ikamet
195	y 2	bilimsel	bilimin
196	a 12	eylemle	eylemde
211	d	Hakimiyeti Milliye	Milliyet
217	d 18	Kürt siyasi tutuklu	Kürt siyasi tutuklularının zındanlarda tutulmala-
225	d	bulum	bilim
239	y 13	izlemeye	gizlemeye
242	d 144, st. 2	kişilerin	kişileri
242	d 144, st. 5	«kaçakçılık»	«kaçaklık»

«...Türk tarihinin yazımında, doğrunun, «hakikatın» tek ölçütü olan olgulara, hiç bir zaman itibar edilmemiştir. Bilakis, olgular, olgusal ilişkiler, gerçek somutlar, gizlenmeye, yok edilmeye, saptırılmaya çalışılmıştır. Sümer'lerin, Hitit'lerin, Mısır Tanrılarının, Ege'nin, Roma'nın, Hind'in, Çin'in, Türk olduğu, buralardaki kültür ve medeniyetlerin Türkler tarafından kurulduğu, Kürt diye bir ulusun, Kürtçe diye bir dilin olmadığı, Türk tarihinin «sarsılmaz bilim hakikatları» olarak ifade edilmesi, bu süreç içinde olmuştur. CHF Genel Başkanı, Sümer'lerin, Hitit'lerin, Mısır Tanrılarının, Ege'nin, Roma'nın, Hind'in, Çin'in Türk olmadığını elbette biliyordu. Kürt ulusal varlığından, Kürtçeden elbette haberdardı. Sadece haberdar olmakla kalmayıp, 1919-1922 yılları arasında, Kürtlerle ittifak aramış ve bulmuştu. Fakat, yalana dayalı bu ideolojinin önemli bir işlevi vardı. Resmî ideolojinin bu işlevini sürdürebilmesi için bunların «sarsılmaz bilimsel hakikat» olduğuna inanılması ve inandırılması gerekiyordu...»

ISBN 91-86958-01-2